

Dünyadan Güzel Şeyler Komşuluğun Sürdürülebilirliği

Sine Çelik

Dünyada, farklı nedenlerle anavatanlarından ayrılmak durumunda kalmış yaklaşık 50 milyon mülteci olduğu tahmin ediliyor. Bu sayının onda birini son on yıl içerisinde Orta Doğu ve Afrika ülkelerinden Avrupa'ya gelerek sığınma talebinde bulunan mülteciler oluşturuyor. Rakamların büyüklüğü durumun aciliyeti ile birleşince, mültecileri kabul eden ülkelerde birlikte yaşamı mümkün kılmayı hedefleyen sayısız sivil inisiyatif ortaya çıkıyor. İşte size aynı şehri paylaştıkları bu insanların hayatlarını kolaylaştırmayı hedefleyen ilham verici inisiyatif örnekleri. >> s. 4-5

Ulus Anafartalar Çarşısı ve Sanat ve Modernleşme ve Ankaralılar

Akın Atauz >> s. 3

Kahvem Laktozsuz Olsun, Lütfen!

Deniz Nazlım >> s. 8

ÇORBA: Kıtık Çorbası

İçimizdeki İrlandalı >> s. 9

Gezi Umuttur, Umut Bitmez! Karanlık Gider, Gezi Kalır!

Aydın Bodur >> s. 11

Kahramanın Dönüşü: Behzat Ç.

Tayfun Atay >> s. 22-25

Ankara'nın Amblemi: Melih Gökçek'in kişisel özgeçmişi

Eren Aksoyoğlu >> s. 26

"Bu iş yerelden başlamalı, arkadaş!"

Mehmet C. Peker >> s. 27

Ankara ve Bellek Söyleşileri: "Adım Yavuz İşcen, Ankara ile ilgiliyim"

Söyleşi: Tansu Açık, Akın Atauz, Zişan Kürüm, Behiye Erinç Taş >> s. 32-33

Çocuklarla Felsefe Konuşmaya Cesaret Etmek Gerek Elif Şahin Hamidi >> s. 34-35

Polonyalı bir Ankaralı Janusz Szprot'un Ardından Zeynep Ömür Yılmaz >> s. 36-37

Solfasol, Ankara Sanat ve Nüzhet İslimyeli

Önder Şenyapılı >> s. 40-41

Yönetmen Mehmet Akif Büyükkatalay ile Söyleşi: ORAY

Enver Arcak >> s. 45

Nasıl Bir Yerel Yönetimler Reformu?

Kentsel demokrasinin özü, kentsel rantın, bu rantı gerçekte yaratmakta olan kentsel topluma geri dönmesi üzerinedir. Kentlerde eşitlikçi bir demokrasi, mülk ve sermaye sahibi olmayan sınıfların da, ortaya çıkan rantın sonuçlarından mümkün olduğunca adil biçimde yararlanabilmesi anlamına gelir.

Akın Atauz >> s. 6-7

Tarımsal Çöküşün Gizlenemez Çıplaklığı

Çocukluğumuzun hayalleri arasında hâlâ ezberimizde kalan meşhur bilgiler vardır. Bunlar biri olan "Türkiye'nin tarımsal üretimde Dünyada kendi kendine yeten 7 ülkeden birisi olduğu" bilgisini yayan ders kitabının yazarı, saman ve soğan ithalatı yapıldığı bu dönemi hayal bile edememiştir. Ali Kılıç - KESK TARIM ORKAM-SEN Genel Sekreteri >> s. 38-39

DOSYA: ODTÜ'de, Kavaklık'ta Neler Oldu, Neler Oluyor...

ODTÜ öğrencileri tarafından başlatılan direnişin ODTÜ yönetimince polis saldırısına uğradığı 8 Temmuz bu konunun tam anlamıyla kamuoyunun gündemine geldiği gün oldu. Oysa biraz yakından baktığınızda Kavaklık Direnişinin asıl belirleyenlerinin 8 Temmuz öncesi olanlar, olmayanlar

olduğunu görebilirsiniz.

Bu kapsamda Kavaklık Direnişini desteklemekle birlikte olan biteni tam olarak anlamak isteyenlere elimizden geldiğince kapsamlı bir değerlendirme sunmak için işe koyulduk. Mehmet Onur Yılmaz, Ceren İskit >> s. 12-21

İrkçılığa Karşı Yaşasın Humus ve Bakla!

Mehmet Onur Yılmaz

Mülteciler şimdiye kadar haksız yere pek şeyin sorumlusu ilan edildiler. %100 yerli ve milli, fırsatçı ev sahipleriyle bir olup kiralari yükseltmekle, asgari ücretin yarısına günde 14 saat çalışmaya zorlayan işverenlerle elele ücretleri düşürmekle suçlandılar. Evleri yağmalandığında bile polise gitmeye korkarlarken suç oranını artırmakla suçlandılar. Ama sanırım bunların hepsinden daha saçma ama sonuçları itibarıyla en etkili suçlama 31 Mart ve 23 Haziran hezimetleri ardından AKP'nin yerel seçim yenilgisinin sorumlusu ilan edilmeleri oldu.

Zaten hiçbir zaman yanında olmayan AKP'nin bu sefer açıkça ve devletin her aracıyla mültecilerin karşısına dikildiği günleri yaşadık. Bir avuç gazeteci, aydın ve insan hakları savunucusunun sesi ırkçı uğultu içinde boğuldu, sosyal medyada başlayan bu uğultu İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun açıklamalarıyla şehre indi ve binlerce mültecinin hayatı birkaç gün içinde cehenneme döndü. Apar topar, öldürülmeleri olası ülkelerine geri gönderilen onlarca mültecinin durumu belirsiz.

İrkçi hezeyan şimdilik durulmuş gibi görünse de önümüzdeki günler mülteciler için çok daha zorlu geçecek gibi görünüyor.

Ancak #suriyelileristemiyoruz diyenlerin ırkçı propagandası ve nefret söylemi artarak sürerken mülteciler dirençle hayatlarını, yaşam alanlarını inşa ediyorlar ve görmek ve katılmak isteyenler için hayatlarımıza, kentimize anlam ve lezzet katıyorlar. Biz biliyoruz ki hiçbir ırkçı söylem Halepli Husam Ustanın* elinden humusun, baklanın ya da 8 yaşındaki Halep doğumlu Ömer'in servis ettiği yanık dondurmalı künefenin karşısında ayakta duramaz. "Balıkkı balıkkı" diye bağırarak sokağa giren Çorumlu balıkçı Ali'nin

Suriyeli esnafın yoğun olduğu tarafa gelince "smeeek smeeek" (Arapça'da 'balık') diye bağırıp az ilerde de öğle yemeği için molayı Husam ustanın lokantasında vermesi boşuna değil.

Husam ustanın lokantası "Husam Nekomh" Önder Mahallesinde, Rafet Sever ve Orhan Kemal Caddelerinin köşesinde... Bir tabak humus 5 TL, bakla 6 TL. Civarda Suriye yemekleri servis eden başkaca lokantalar, şam tatlıcıları, kahve, baharat ve halep sabunları alabileceğiniz rengarenk dükkanlar da var. Haydi hep birlikte haykıralım:

İrkçılığa karşı yaşasın humus ve bakla!

Ankara ve Yaya Dostu Şehircilik

Birsen Benli

Giderek daha sık duyar hale geldiğimiz yeni konseptlerden biri de yaya şehirleridir. Dünyanın birçok yerinde şehirler yayaların daha kolay kullanabileceği şekilde yeniden tasarlanmaktadır. Peki bir şehir nasıl yaya dostu olabilir?

Yaya dostu şehri yayanın bir yerden başka bir yere güvenli ve konforlu olarak gidebileceği, ihtiyaçlarını giderebileceği üstü açık alışveriş veya yemek alanlarının bulunduğu, dinlenme ve park alanlarına kolaylıkla erişebileceği şehir olarak tanımlamak mümkün olabilir.

Dünyanın en yaya dostu şehirlerinden biri Venedik'tir. Bunun nedenlerinden biri motorlu araçlardan (motosiklet dahil) tamamen arındırılmış geniş yaya bölgelerinin bulunmasıdır. Bu sayede şehir nüfusunun yoğunluğuna rağmen yaya alanlarının sakin ve huzurlu olmasını sağlamaktadır. Diğer bir yaya dostu şehir ise Kopenhag'dır. Her ne kadar dar sokaklarının engel olacağı düşünülse de şehir merkezi araç trafiğinden arındırılarak yaya dostu bir hale getirilmiştir. Bunu gerçekleştirebilmek için öncelikle sokaklar yaya geçiş bölgelerine dönüştürülmüş ve motorlu araçların bu bölgelere girişi kesinlikle yasaklanmıştır. Park alanlarını aşamalı olarak azaltılmış, böylelikle şehir merkezine giren araç sayısı azaltılmıştır. Otoparklar ise şehir meydanlarına dönüştürülmüştür. Şehir

merkezinde alçak binalar yapılmış, öğrencilerin ise okullarına bisikletleriyle gidebilmeleri teşvik edilmiş, belediyeler tarafından bisikletler sağlanmıştır. Ayrıca dış mekanlar daha cazip hale getirilmiş, şehir merkezlerinde insanların keyifle vakit geçirebilecekleri rekreasyon alanları oluşturulmuştur. (kaynak: <http://www.newurbanism.org/pedestrian.html>)

Peki Ankara yaya dostu olmaya ne kadar yakındır?

Ankara'da en zor şeylerden biri yaya olmak. Şehrin en güzel yürüme alanlarından biri olabilecek Atatürk bulvarı batıklar yapılmak suretiyle otobana dönüştürüldü. Bundan yaklaşık 20 yıl önce geniş ve ağaçlı kaldırımlar, araçlara şerit açılın diye daraltıldı.

Diğer yandan toplu taşıma etkin kurgulanmadığı için insanlar şehir içi ulaşımında otomobil tercih etmekte. Bunun sonucunda da şehir içinde araç sayısı her gün daha çok artmakta ve bu da park sorunu yaratmaktadır. Ankara'da yayaları en çok zorlayan şeylerden biri de trafiğe kurban verilmek suretiyle daraltılan kaldırımların üstüne araçların park etmesidir. Araç park etmemişse dükkan sahiplerinden biri kaldırıma enlemesine reklam tabelası koymuştur. O da yoksa yine kaldırıma enlemesine kaplayan ve Ankara Büyük Şehir Belediyesine ait olan reklam panoları vardır. Reklam panosu da yoksa 1 metre yarıçaplı beton saksı vardır. Bazen de seyyar satıcı vardır. Netice

olarak yaya olarak bir yerden başka yere giderken kendinizi her defasında yola inerken bulursunuz. Bazen kaldırımda yürürken motosikletliler tarafından taciz edirsiniz. Çünkü motosiklet sahibi olmak, kaldırımda sürme izni tanıyormuş gibi bir durum söz konusu. Bazen ise kaldırım yoktur. Bunun da en güzel örneklerinden biri Süleyman Sırrı Caddesidir. Kaldırım olmadığı için yayalar çift sıra park eden araçların arasından yürümeye çalışırlar.

Yaya olmanın en zor olduğu ama aslında harika bir yaya bölgesi olmaya örnek olabilecek yerlerden birisi de Tunalı Hilmi Caddesidir. Kaldırımlar yine ilave şerit için daraltılmış ancak araçlara feda edilen alanlar sadece araçların park etmesi için kullanılmaya başlamıştır. Şehrin en kalabalık ve en güzel caddelerinden birinde ikişer kişi karşılıklı birbirlerine doğru yürüyorlarsa kaldırımın alanı bu kişilerin geçişlerine yetmemektedir. Zaten ağaçlar da binaların manzarasını engellediği için kesildiği için yazın insanlar kaplumbağa gibi bina dibindeki gölgelerden yürümeye çalışıyorlar. Yorulunca insanların bir ağaç gölgesinde oturup dinlenebileceği park vb. alanlar da yeterli değil.

Avrupa şehirlerinde dönüşüm yaşanabilmişse Ankara'da da dönüşüm mümkün. Küçük ama etkili adımlarla şehir, yayaların daha kolay kullanabileceği, araçlarına ihtiyaç duymadan bir yerden bir yere gidebilecekleri, ses ve hava kirliliğinin daha az olduğu huzurlu bir şehir olabilir. Ankara bunu hak ediyor.

Ulus Anafartalar Çarşısı ve Sanat ve Modernleşme ve Ankaralılar

Akın Atauz

Anafartalar Çarşısı yıkılmayacak. Bu gerçekten çok ferahlatıcı/yüreğimize su serpen bir haber.

Gökçek'omania'nın sonuna dair bir işaret sayılır. Bir kabustan uyanır gibi kent...

Gerçi çok fazla bir fark olmayacak belki ve çeyrek yüzyıldır boğazı sıkılarak ve acı çekmesi amaçlanarak alaycı bir dille yerlerde sürüklenmiş bir kent, kolay-kolay toparlanamaz, ama yine de Ankaralılar olarak, galiba nefes alabilme umudumuz var artık...

Anafartalar, son zamanlarda oldukça sık tartışılan ve üzerinde çalışmalar yapılan bir çarşı. Ayırt edici özellikleri şöyle belirtilebilir:

Yer olarak, Ulus'ta, yani kentin geleneksel ve daha çok orta ve altı sınıfların/yoksulların, kırsal kültürü bir biçimde hemen unutmayı tercih etmeyenlerin, ya da "modern" ve "çağdaş" yaşamı anaakımlaştırmamış kesimin daha çok kullandığı bir kent merkezi... Zaman olarak, 1950'li yıllarda tasarlanmış ve 1960'lı yıllarda kullanıma açılmış, yani modernin hâlâ güçlü bir akım olarak kabul edildiği, Cumhuriyetin modernleşme anlayışının da, henüz soluklaşmadığı bir dönemde yapılmış... Bunlar nesnel özellikler. Ama çarşının, yapıldığı dönem bakımından, kendisine özgü birçok özelliği daha var.

Öncelikle mimari olarak: Ulus'ta yani kentin geleneksel merkezinin modern mimari ile donatılması programı, hiçbir kuşkuyla yer olmayacak bir biçimde, 1920'lerden beri genişliyor ve Anafartalar da, modernin güncel anlayışına uygun bir mimari üslupla, bir dikdörtgen prizma formda yapılmış, cepheleri cam ve alüminyum gibi yeni malzemeye kaplanmış bir yapı. Ancak bu, olağan sayılabilecek bir durum. Asıl beklentilerin ötesinde olan durum, bu çarşının neredeyse daimi bir seramik/resim sergisi salonu ya da müze anlayışına yakın düzeyde, sanatsal bir yaklaşımla yapılmış olması...

Anafartalar Çarşısı'nın, içindeki seramik ve duvar resimlerinin/sanat eserlerinin çokluğu bakımından, gerçekten olağanüstü olduğu söylenebilir. Çarşının duvarlarında, zemin katından başlayarak, dördüncü kata kadar, 24 sanat eseri sergileniyor. Bunlardan 19'u seramik ve 5 tanesi de duvar resmi. Duvar resimleri, mimariyle bütünleşmiş durumda ve bazılarının boyutları inanılmaz derecede büyük... 1960'lı yıllarının en önemli seramik sanatçıları olan Füreye Koral, Seniye Fenmen ve Atila Galatalı, seramik eserleriyle, Arif Kaptan, Nuri İyem ve Cevdet Altuğ da duvar resimleriyle, çarşının duvarlarında her gün sergileniyorlar.

Ancak bu yazının amacı, birkaç katmanda, kent ile kamusal alanda topluma sunulan sanatlar arasındaki ilişkilerin niteliği/doğası üzerine düşünmek... Katmanlardan biri, Ankara'nın 1950'li-60'lı yıllarda Ulus kent merkezini kullanmakta olan kentlilerin toplumsal özellikleri. Kim kullanıyordu bu merkezi?

Elbette bütün Ankaralılar: Kentin hâlâ geleneksel

Türkiye'nin kentlerinde, Ankara'da, kamusal alanda sergilenmekte olan sanat eserlerine (mimarlık, heykel, seramik, duvar resmi, mural, afiş/ grafiti ve çeşitli sokak sanatları vb.ye) karşı kent toplumunun tutumu/tepkisi nedir?

ve en büyük merkezi olmaya devam ettiği için, Yenisehir'de, Bahçelievler ya da 14 Mayıs/ Gaziosmanpaşa'da otursa da, herkes Ulus merkezini kullanıyordu. Ancak, belki yine de oransal olarak büyümekte olan bir grup olarak, II. Dünya Savaşı sırasında ve hemen ertesinde başlamış, 1950'lerle birlikte çok büyük bir çoğalma ve ivmelenmeyle devam etmiş kente kırsal alandan yeni göç etmiş nüfusu ve artık gecekondularda belki yerleşik bir doku oluşturmuş diyebileceğimiz, biraz yoksul, biraz kentsel normları henüz tam olarak benimsememiş, biraz muhafazakar ve sanatla ilişkilerini neredeyse geleneksel olan türlerle sınırlamış olan "yeni Ankaralılar" özellikle belirtmek gerek.

İkinci katman sanatçılar olabilir. Kentlerde, kamusal alanlarda görülen yüzleriyle/eserleriyle tanıdığımız, modernleşmenin ve modern sanatın nitelikleri üzerinde tartışmakta olan, farklı sanat türleri bakımından, mimaride, heykelde ve seramikte, resimde ve grafikte, yani kamusal alanla/kentle en fazla karşılaşan sanat alanları bakımından, modernin sahip olması gereken özellikler, esin kaynakları ve toplumuyla ilişkilene arayışlarına dair tartışmaları yapmakta olan sanatçılar...

Üçüncü katman da, resmi ideoloji olabilir. Resmi olanın toplumla ilişkisinin nitelikleri, yani egemen olan anlayışın topluma zorlanması veya sadece önerilmesi, ya da devlet veya seçkinler tarafından topluma hiçbir şey önerilmeksizin, her toplumsal grubun/ sınıf ve tabakanın, kendi beğenisine göre kendi yolunu bulması/ yaratması-keşfetmesi (bir anlamda toplumsal mühendisliğin ideolojik ve sanatsal alanda işletilmesi) türü vb. konuları üzerinde durulabilir.

Belki, daha fazla katman da söz konusu olabilir. Ancak sadece bu üç katman ve bu katmanlar arasında, 1950'li yıllarda, Ulus'taki etkileşimin özellikleri üzerinde düşünmek bile, birçok ilginç yeni sav ya da düşünce ortaya çıkartabilir.

Bu gazete yazısının sınırlarından taşmadan, belki daha sonra sürdürülmek üzere, tartışma burada bırakılabilir. Ancak güncel (ama belki binanın ilk günlerinden beri sürmekte) olan bir tutumla ilgili gözlemleri aktarmak da yararlı olabilir:

Türkiye'nin kentlerinde, Ankara'da, kamusal alanda sergilenmekte olan sanat eserlerine (mimarlık, heykel, seramik, duvar resmi, mural, afiş/ grafiti ve çeşitli sokak sanatları vb.ye) karşı kent toplumunun tutumu/tepkisi nedir? Belki kabaca birkaç kategori belirlenebilir:

- Vandalizm: Sanat eserlerine saldırı ve tahrip,
- Sanat eserlerine düşmanlık ["içine tükürmek", onları görülebilecek yerlerden kaldırmak/ yok etmek (Kuzgun Acar'ın Kızılay'daki rölyefi, Seymenler'deki İlhan Koman'ın heykelinin "çalınması"(?) vb.), depoya/ıssız kent bölümlerine koymak ("Su Perileri" Gençlik Parkı havuz başındaki müzler vb.), bakımsızlıktan çürümeye/ yıkıma terk etmek (İtfaiye Meydanındaki Rolf Westphal'in heykeli ya da çok sayıda tarihsel çeşme/yatır veya yerel mimari özelliği olan yapı vb.)],
- Sanat eserlerini hiç görmemeyi tercih etmek, onları algılamamak ya da onları yok farz etmek, sanat eserlerine karşı aşağılayıcı bir umursamazlık,
- Sanat eserlerini görmek, ama her hangi bir eleştiriyle değerlendirmeden, olduğu gibi kabul etmek, nötr olmak,
- Sanat eserlerini takdir etmek ve onların kenti güzelleştirdiği ve daha yaşanılabilir/daha estetik hale getirdiği anlayışıyla davranmak.

Belki bu liste daha ayrıntılı ve daha iyi sınıflandırılmış hale getirilebilir. Ancak, Anafartalar Çarşısı bakımından, hem çarşı esnafının, hem de bu çarşığı kullanan buradan alışveriş yapan Ankaralıların tutumu bakımından, üçüncü kategorinin uygun olabileceği düşünülebilir.

Görülebileceği gibi, "Anafartalar'ı kurtarmak"la bitmiyor sorunlar. Ankara ile Ankaralılar ile sanatlar, sadece kamusal alanda sergilenen sanatla da değil, modern olsun-geleneksel olsun, popüler olsun, sanatlar ve sanatsal etkinliklerin özellikleri, sanatı etkileyen kurumsal yapılar hakkında, düşünmek/ yapmak gereken çok şey var...

Dünyadan Güzel Şeyler

Bölüm 6

Komşuluğun Sürdürülebilirliği

Sine Çelik

Dünyada, farklı nedenlerle anavatanlarından ayrılmak durumunda kalmış yaklaşık 50 milyon mülteci olduğu tahmin ediliyor. Bu sayının onda birini son on yıl içerisinde Orta Doğu ve Afrika ülkelerinden Avrupa'ya gelerek sığınma talebinde bulunan mülteciler oluşturuyor. Rakamların büyüklüğü durumun aciliyeti ile birleşince, mültecileri kabul eden ülkelerde birlikte yaşamı mümkün kılmayı hedefleyen sayısız sivil inisiyatif ortaya çıkıyor. Dizinin bu bölümünde, aynı şehri paylaştıkları bu insanların hayatlarını kolaylaştırmayı hedefleyen ilham verici inisiyatlara örnekler vereceğim.

Eğer bir akşam saat 6'da Amsterdam tren istasyonuna yolunuz düşerse, turuncu tişörtlü bir grup insanla karşılaşabilirsiniz. Bu insanlar havalimanından gelen mültecileri yiyecekler, montlar, internet paketleri ve gülümsemeyle karşılayan Refugees Welcome (Türkçesiyle Mülteciler Hoş Geldiniz) inisiyatifinin gönüllüleri. Almanya'dan dünyaya yayılan bu hareketin Amsterdam temsilcileri olan turuncu tişörtlüler, yıllardır aynı yerde, aynı amaçla buluşup, mültecilere 'hoş geldiniz' diyorlar ve gitmeleri gereken yere varmalarına yardımcı oluyorlar.

Avrupa Birliği ülkelerinin mültecilerin sığınma taleplerini yönetme şekilleri, tüm dünyada aktivistler tarafından çok sert bir biçimde eleştiriliyor. Fakat bu yazının konusu bu değil. Bu bölümde anlatmak istediğim, tüm negatif durumları elinden geldiğince pozitif çeviren, bunun için somut adımlar atan kişi ve kuruluşların hikayeleri. Hollanda İstatistik Bürosu tarafından 2017 yılında yapılan bir araştırmaya göre, Hollanda'da her beş kişiden biri, göçmenlerin ülkenin güvenliğini tehlikeye attığını düşünüyor. Bu şekilde düşünen kişilerin çok büyük bir çoğunluğu alt gelir grubuna mensup erkekler. Buna rağmen, yine aynı araştırmaya göre, ülkede yaşayan yetişkinlerin %77'si sınırların savaştan veya şiddetten kaçanlara açık olması görüşünde. Yani güvenlik konusunda çekinceleri var, fakat bu Hollandalılara göre sınırları kapatma nedeni değil, bunun bir çözüm olmadığını düşünüyorlar.

Prosedürü basitçe özetlemek gerekirse, Hollanda'da sığınmaya hak kazanan mülteciler nüfus oranında belediyelere dağılıyor. Bu sırada çeşitli dil ve kültür kursları görüyorlar. Aynı zamanda, belediyelerin açtığı merkezlerde vergi, sigorta gibi resmi işlemler konusunda da yardım alıyorlar.

Sosyal hayatı yeniden kurmak

Vereceğim ilk örnek bir süre öncesine kadar yaşadığım yer olan Hollanda'nın 100.000 nüfuslu Delft şehriden. Kent sakinlerinden Ria, 2015 yılında markette aradığını bulmakta zorlanan bir anne ve oğul görüyor. Kısa bir konuşmadan sonra yardım teklif ediyor ve alışverişini birlikte yapıyorlar. Bu yardımlaşma sonucunda, devletin dil öğrenme ve resmi işlemler konusunda sağladığı servislerin, insanların hayatlarını özellikle sosyal anlamda yeniden inşa etmeleri için yeterli olmadığına kanaat getiriyor ve arkadaşları ile birlikte bir grup kurmaya karar veriyor. Delftsebuur (Türkçeye Delft Komşuları olarak çevirebiliriz) bu şekilde ortaya çıkıyor.

Delftsebuur, Delft'in eski ve yeni sakinlerini bir araya getiren bir arkadaşlık ağı. Arkalarında çok

Amsterdam tren istasyonunda mültecileri karşılayan turuncu tişörtlülerin bir bölümü (Fotoğraf www.metronieuws.nl 'den alınmıştır.))

zor bir hikaye bırakarak hiç tanımadıkları bir şehirde yaşamaya başlayan mültecilerin, birlikte şehri keşfedebilecekleri, dertleşebilecekleri, gerektiğinde pratik konularda soru sorabilecekleri bir tanıdıkları olması, grubun ana fikri. Yani gönüllü olarak yapmanız gereken tek şey, arkadaş olmak ve yeni arkadaşınızı her hafta arayıp sormak.

Bu fikir akıllarına gelince belediyeyle iletişime geçmişler ve birlikte çalışmaya başlamışlar. Gelecek mültecilerin iletişim bilgileri Delftsebuur grubuna veriliyor ve bu isimler gönüllüler ile eşleştiriliyor. Bu bazen birebir bir eşleşme olabilirken, bazen mülteci aileler gönüllü ailelerle de eşleşebiliyor. Aynı zamanda belediye dil kurslarının verildiği merkezin bir odasını bu gruba tahsis etmiş. Oturma odası dedikleri bu odada mülteciler kurs sonrası gönüllüler ile bir şeyler içip sohbet edebiliyor. Belediyenin sosyal medya kanallarının da yardımıyla, gönüllü sayısı oldukça artan bu inisiyatifin kurucusu Ria, geçen yıl ülkenin en büyük teknik üniversitesine ve sayısız şirkete ev sahipliği yapan Delft şehrinin en etkili yüz isminden biri seçildi!

Kente dahil olmanın en sürdürülebilir yolu

İkinci örneğim ise İngiltere orijinli The Bike Project

Delftsebuur'de bir Noel kutlaması (Fotoğraf www.pifworld.com 'dan alınmıştır.))

Mardin'deki Sirkhane'de ders alan mülteci çocuklar (Fotoğraf www.gaiadergi.com 'dan alınmıştır.)

(Türkçesiyle Bisiklet Projesi). Bu grup, Londra'da atılan veya sokakta bırakılan yılda 27.000 bisikleti tamir ederek, her yıl şehirde yaşamaya başlayan 13.000 mülteci ile buluşturmayı hedefliyor. Bozulmuş, eskimiş, paslanmış ve kullanılmaz hale gelmiş bisiklet parçalarını toplayıp onararak, sağlam bisikletler yapıyor ve bunları göçmenlere dağıtıyorlar. Amaçları, göçmenlerin sürdürülebilir bir ulaşım biçimiyle kent hayatına dahil olabilmeleri. Proje kapsamında, bisiklete binmeyi bilmeyen mültecilere bisiklete binmeyi de öğretiyorlar.

Ya bir insan yola çıkar, ya da kente bir yabancı gelir

Tolstoy'un çok bilinen bir sözü vardır: Tüm muhteşem hikayeler iki şekilde başlar; ya bir insan yola çıkar, ya da kente bir yabancı gelir. Üçüncü ilham verici örneğim, kente gelen yabancıların kendi muhteşem hikayelerini oluşturmalarına yardım etmek için kurulmuş Startup Refugees (Girişimci Mülteciler olarak Türkçeye çevirebiliriz). Bu inisiyatif, 2015 mülteci krizi esnasında, mutabakatı imzalama konusundaki kararsızlığıyla Avrupa Birliği'nin en sert eleştirilen ülkelerinden olan Finlandiya orijinli.

Startup Refugees inisiyatifi, vatandaşları ülkenin değişen demografik yapısını, yeni becerilerin ve alternatif düşünce biçimlerinin sosyal yaşama dahil olmasını, bir kazanç olarak görmeye davet ediyor. Bu amaçla mültecilerin sahip oldukları becerileri, hayatlarını yeniden kurabilmeleri ve iş yaşamına dahil olabilmeleri için kullanmalarına yardım ediyor. Gönüllülerin işinin büyük bir bölümü, zorluklar altında baskılanmış fikirleri ve bilgiyi ortaya çıkarmak. Daha sonra da

The Bike Project'in 2018 yılında düzenlenen bisiklet yarışlarına proje için bağış toplamak için katılmış (Fotoğraf www.thebikeproject.co.uk 'den alınmıştır.)

bunları ihtiyaç sahibi şirketler, girişimciler veya yerel yönetimlerle bir araya getirmek ve süreci aktif olarak yönetmek. Aynı zamanda, mültecilere kendi işlerini kurma konusunda da yardımcı oluyor, gerekirse girişimcilik dersleri sağlıyorlar. Startup Refugees, kuruluşundan bu yana dört binin üzerinde mültecinin, becerileri doğrultusunda iş bulmasına yardımcı olmuş ve yüze yakın mültecinin kendi işini kurmasını sağlamış. Beceriler çeşitli olduğu gibi, sonuçlar da çok çeşitli. Bu sayının içerisinde kendi berber dükkanını açan da var, Finlandiya'nın büyük şirketlerinde yazılımcı olarak çalışan da...

Evinizde kullanmadığınız bir oda var mı?

AirBNB tarafından başlatılan OpenHomes projesi, sadece mültecileri değil, hastalık, ailevi durumlar veya herhangi bir nedenden dolayı acil barınma ihtiyacı olan tüm insanları, fazladan bir odası olan ev sahipleriyle buluşturuyor. Evlerdeki boş odaları mülteciler yararına kullanmaya önyak olan tek organizasyon OpenHomes değil. Amerika, Almanya ve İngiltere başta olmak üzere, bir çok kuruluş, ev sahipleriyle mültecileri

buluşturuyor. Birleşmiş Milletler Mülteci Ajansının bu buluşmalardan çıkan hikayeleri derlediği No Stranger Place (Türkçesiyle Yabancı Bir Yer Yok) adında bir platformu var. Platformda, dayanışmanın insanların hayatına kattığı zenginlikle ilgili bir çok hikaye biriktiriliyor.

Türkiye'de de mültecilerin sosyal uyumu, istihdam sağlanması ve toplumsal kabul adına anlamlı işler yapan bir çok sivil inisiyatif var. Özellikle Dünya Evimiz Derneği'nin, bu konuda kapsamlı çalışmaları bulunmakta. Aynı zamanda çoğunluğu üniversite öğrencilerinden oluşan Hiraeth Gönüllüleri, mültecilerin entegrasyonu üzerinde çalışıyor. Mardin merkezli Sirkhane, mülteci çocukların uyumlu bir geçiş dönemi yaşayabilmesi için, kültürel ve sanatsal aktiviteler düzenleyen harika bir oluşum. Peki bütün bu çalışmalar mültecilerin kendilerini evlerinde hissetmeleri için yeterli mi? Galiba asıl iş, önyargıları kırmak, katılımı zenginlik olarak görmek ve empati yapabilmekle, ta içimizde bir yerlerde başlıyor.

Sevgiyle kalın!

Nasıl bir Yerel Yönetim Reformu?

Akın Atauz

Öncelikte toplumsal ve kültürel olarak sıfır noktasında bulunduğumuz ve sanki boş bir sayfa üzerinden geleceğe baktığımız yanılığını bir tarafa bırakmak ve somut bir durum içinde bulunduğumuz ve bu durumun toplumsal-tarihsel kökleri olduğunun bilgisine/bilincine sahip olmamız gerekir.

Bu, hiçbir şey yapılamayacağı ve geçmişimizin her şeyi belirleyeceği anlamına gelmez. Ancak yeni yapı taşlarının nasıl bir zemin üzerine konulacağını ve bu zeminin elverişsizliklerine rağmen ne yapılabileceğinin, iyi düşünülmesi gerektiği anlamına gelir.

Giriş:

Soru(n): Merkezi/merkezleşmeyi dengeleyen bir yapı olabilir mi ve/veya olabilmesinin koşulları nelerdir?

Öncelikte toplumsal ve kültürel olarak sıfır noktasında bulunduğumuz ve sanki boş bir sayfa üzerinden geleceğe baktığımız yanılığını bir tarafa bırakmak ve somut bir durum içinde bulunduğumuz ve bu durumun toplumsal-tarihsel kökleri olduğunun bilgisine/bilincine sahip olmamız gerekir.

Bu, hiçbir şey yapılamayacağı ve geçmişimizin her şeyi belirleyeceği anlamına gelmez. Ancak yeni yapı taşlarının nasıl bir zemin üzerine konulacağını ve bu zeminin elverişsizliklerine rağmen ne yapılabileceğinin, iyi düşünülmesi gerektiği anlamına gelir.

Büyük ve radikal hedefler üzerinde düşünmeyi (ütopyacı olmayı) ama atılabilecek adımların kendi toplumsal zemini üzerindeki demokratik ilerlemeyi düşlüyorsak, demokratik işleyişin kendi doğasına özgü frenlerin/duraklatıcı, ya da radikalizmi törpüleyici etkilerinin olabileceğini de hesaba katmak gerekecektir. Rasyonel ve çoğulcu, dolayısıyla düş kırıcı ve muhafazakar taleplerin de ağırlıklı biçimde varlığı ve gücü ile karşılaşılacağı bilgisine göre davranmak zorunda kalacağımızı, hesaba katmalıyız.

Büyük ve radikal hedefler üzerinde düşünmeyi (ütopyacı olmayı) ama atılabilecek adımların kendi toplumsal zemini üzerindeki demokratik ilerlemeyi düşlüyorsak, demokratik işleyişin kendi doğasına özgü frenlerin/duraklatıcı, ya da radikalizmi törpüleyici etkilerinin olabileceğini de hesaba katmak gerekecektir. Rasyonel ve çoğulcu, dolayısıyla düş kırıcı ve muhafazakar taleplerin de ağırlıklı biçimde varlığı ve gücü ile karşılaşılacağı bilgisine göre davranmak zorunda kalacağımızı, hesaba katmalıyız.

Demokratik tutum, kentteki bütün eğilimleri ve duyarlılıkları karşılayabilecek bir ara çözüm rotası üzerinden ilerler. Otoriter ve demokrasiyi benimsemeyen politik rejimler ise, gücü paylaşmak ve dağıtmak istemezler. Otoriteryanizme göre, kentlerdeki rantı elde tutmak için en kestirme yol budur.

Merkezi yönetim bakımından da aynı şema geçerlidir. Bu durumda otoriter yerel yönetim, otoriter merkezi yönetim ister ve aralarında asimetric de olsa, temelde tutarlılık içeren bir ilişki olur. Yerel iktidarlara merkezi iktidarın arasındaki (mevcut/bugüne kadar uygulanmakta olan ve iktidar büyük kentleri kaybetmeseydi devam edecek olan) rant oluşturma ve üleşimi mekanizmaları (ayrıca, etik olmayan bütün kayırmalar, el koymalar, hırsızlıklar ve kazanımlar), bu devamlılık içinde gerçekleşir.

Kentlerdeki toplumsal sınıflar

Kentsel toplumlar, sınıflardan oluşur ve bu sınıfların farklı çıkarları ve beklentileri vardır. Sınıflı toplumların kentinde, her zaman en büyük politik mücadele, kentsel rantı kontrol etmek ve bu rantı el koymak üzerinedir.

Kentlerdeki iktidarın temel belirleyicisi ve ilişkilerin doğası hakkında sınıfsal bir analizin yapılması gereklidir. Bu karmaşık ve çok kapsamlı bir sorun olmakla birlikte, kolaylaştırmak için, aşırı şemalaştırmayı göze alarak, kentlerdeki toplumsal sınıfları kabaca iki büyük genel kategori olarak düşünebiliriz.

- *Kentte mülk sahibi olan sınıflar [spekülatif ve büyük toprak sahipleri, orta büyüklükte ve yaygın biçimde küçük ve belirli bir ortaklık formuna dayanan geçimlik (bir evlik) mülk sahipleri],*
- *Kentin yoksulları ve mülksüzler (En çok özenli ele alınması gerekenler).*

Kentsel rant(LAR)

Her kentte, kentsel rantlar oluşacaktır ve bu kaçınılmazdır. Mülkiyetin söz konusu olduğu kentlerde ise, bu rantta sadece toprak sahibi olanlar ulaşabilir. Kentteki politik mücadelenin özü, bu rantta, hangi sınıfların ve bu sınıfların içinde hangi ailelerin ya da bireylerin (hangi oranda) el koyacağı ve rantın nasıl çoğaltılabileceği ve bölüşümün biçimleri üzerinedir. Sadece mülkiyete ve sermayeye sahip olan sınıflar ve kişiler, kentsel rantta el koyarlar, kendi aralarında paylaşır ve bu paylaşımın

Kentsel demokrasinin özü, kentsel rantın, bu rantı gerçekte yaratmakta olan kentsel topluma geri dönmesi üzerinedir. Kentlerde eşitlikçi bir demokrasi, mülk ve sermaye sahibi olmayan sınıfların da, ortaya çıkan rantın sonuçlarından mümkün olduğunca adil biçimde yararlanabilmesi anlamına gelir.

dışa saçılan etkilerinden de, diğer sınıflar yararlanır ya da yararlanmaya çalışır. Kentsel politik mücadelenin özü, kentsel rant paylaşımı üzerinedir.

Bütün politik partiler, bu rantın paylaşımı üzerine farklı, ama genellikle mülk ve sermaye sahiplerinden yana, kentsel politikalar önerirler.

Toprak rantı dışındaki rantlar, kentlerde çok farklı alanlarda oluşurlar ya da yaratılırlar (tekelleşmelerle rant sağlayacak hale gelirler). Kentlerde, rantın oluştuğu/oluşturulacağı başlıca alanlarla ilgili birçok örnek düşünülebilir:

- *Kentsel toprak (emlak) rantı (zaten kentsel topraklar, her zaman biriciktir, konumları ve sosyal mekandaki saygınlıkları nedeniyle, doğal bir tekeldir ve bu nedenle bir rantta sahip olurlar ve bu rant, kentsel toplumun değerlerine göre sürekli değişir),*
- *Ulaşım, iletişim, enerji ve su altyapısı (bu da bir çeşit "doğal tekell" sayılabilir) geliştirilmesi, müteahhitliği,*
- *Ulaşım sistemi, kent içi ulaşım aracı (plaka) sunucuları/sağlayıcıları, (kent tarihinin daha önceki dönemlerinde, bütün kentsel esnaf üretimleri için sınırlandırmalar vardı ve üretim/pazar ve fiyat, sıkı bir biçimde denetim altındaydı, bu tür kota denetimi, şimdi sadece kentsel ulaşım hizmeti sağlayıcıları bakımından devam ediyor)*
- *Çeşitli su-gıda-yeme-içme sağlayıcıları vb. gibi alanlarda, pazarlara giriş ve çıkış sürekli denetim altındadır, sınırlandırılırlar ve bu nedenle rantlar oluşur.*

Bu rantların en temel özelliği: Tekelci olmaları/ sınır-kota koymaları ve rantın hızla çoğalabilmesi için düzenekler geliştirmeleridir. Bu monopolistik yapının sürdürülebilmesi ve genişletilebilmesi için, kent yönetiminin merkezleşmesine ve demokrasiden ve demokratik denetimlerden uzaklaştırılmasına gereksinim vardır. Gerekirse, ülkenin merkezi yönetimi ve onun zor kullanma/ yasa icat etme kapasitesiyle bütünleşmek gerekebilir. Bunun için, her türlü demokratik işleyişin dejenere edilmesi, laçka ve çalışmaz hale getirilmesi gerekir. Belediye meclisleri işleyişi ve çalışma kuralları, bu ilkenin gerçekleştirilmesinin en tipik örneği sayılabilir.

Kentsel demokrasinin özü ise, rantın, bu rantı gerçekte yaratmakta olan kentsel topluma geri dönmesi üzerinedir. Kentlerde eşitlikçi

Kentin mülksüz ve yoksul kesimleri, daha eşitlikçi politikaları gerçekleştirebilmek için örgütlenmedikçe, güçsüz ve etkisiz olmaya devam edecektir. Ancak bu zor ve bazı durumlarda imkansız denilebilecek ölçüde karmaşık ve güç bir işlevdir. (Bu konular, yukarıda zaten biraz açıklamaya çalışılmıştı.) Bununla birlikte mümkündür.

bir demokrasi, mülk ve sermaye sahibi olmayan sınıfların da, ortaya çıkan rantın sonuçlarından mümkün olduğunca adil biçimde yararlanabilmesi anlamına gelir. Bu mülksüz ve sermayesiz sınıflar ve tabakalar, kent nüfusunun sayıca çok ve kalabalık olan kesimi olmakla birlikte, birçok bakımdan zayıflık/güçsüzlük ve etkisizlik içindedir. Etkili olabilmesinin tek yolu, örgütlenmesidir. Ancak örgütün, rant paylaşımı bakımından işlevsel olabilmesi bakımından, kentsel rantın bölüşümünün daha adil ve eşitlikçi olmasını sağlayacak kurama ve politikalara gereksinimi vardır.

Kentin mülksüz ve yoksul kesimleri, daha eşitlikçi politikaları gerçekleştirebilmek için örgütlenmedikçe, güçsüz ve etkisiz olmaya devam edecektir. Ancak bu zor ve bazı durumlarda imkansız denilebilecek ölçüde karmaşık ve güç bir işlevdir. (Bu konular, yukarıda zaten biraz açıklamaya çalışılmıştı.) Bununla birlikte mümkündür.

Kent yoksullarının örgütlenmesi: olanaklar ve güçlükler

Kentteki mülk ve sermaye sahibi olan sınıflar, daha kolay örgütlenebilirler. Hem çıkarları (ya da amaçları) çok daha net/açık ve inandırıcıdır, hem de, sayıca azdırlar. Gücü ellerinde tutmak için, daha merkezîyetçi ve daha otoriter olmak, demokratik kuralları tanımamak ve elde ettikleri rantı mümkün olduğunca (daha çok ekonomik ve politik güç sahibi olmak için) diğer sınıflarla paylaşmadan ellerinde tutmak isterler.

Buna karşı çıkmak için en elverişli yol da, kentin mülksüz ve yoksul kesimlerinin, çok farklı beklenti ve talep grupları oluştursalar bile, demokratik olarak örgütleyebilmektedir. Bu grupların beklentileri ve talepleri genelde bir ekonomik bilinç ve sınıf bilinci çerçevesinde gelişmiş olmayacaktır. Bu sınıf ve tabakalar, daha çok, kültürel niteliklerine ya da inançlarına, yaşam tarzlarına ve toplumsal-mekansal ihtiyaçlarına göre parçalanmış ve uğradıkları çok çeşitli türdeki ayrımcılığı kanıksamış durumdadırlar. Bu kanıksanmış ayrımcılıkların başında, toplumsal cinsiyet ayrımcılıkları gelir ve bu, çok güçlü ve etkili bir ayrımcılıktır. Köklü bir kültürel tabanı vardır.

Kentsel toplumun daha eşitlikçi bir temelde örgütlenmesi ve kentsel rantın daha adil bir biçimde bölüşülmesini sağlayabilmesi için, yoksulların demokrasiye gerçekten büyük bir gereksinimi vardır, ama bu demokrasiyi işlevsel bir biçimde kurmak ve etkili olarak işletmek de, aynı oranda zor ve karmaşık bir görevdir.

Demokrasinin bütün kazanımlarının, frenleri/ başka türlü köklü (bilimsel ve nesnel olmasa bile

çok etkili) statikleştirici etkileriyle birlikte işleyecek bir mekanizma olacağını kabul etmek zorundayız.

Dünyadaki genel eğilimlerin de, son derece otoriter, merkezi, popüler güçlere tapınma-körü körüne itaat etmeye, ayrımcılıklara/yabancı düşmanlıklarına ve genel olarak insanlığın 19. yüzyılın ikinci yarısından 20. yüzyılın son çeyreğine kadar geliştirmeye çalıştığı modern, özgürlüklere ve eşitlikçi, insan haklarına dayalı bir gelişmeye ve ulus ötesi dayanışmalara açık anlayışının solmaya başladığı bir dönem içinde bulunduğunu görmek gerekiyor. Dünyanın bazı bölümlerinde/bölgelerinde, milliyetçi, düşmanlaştırmaya ve şiddet kullanmaya eğilimli rejimlerin uygulama içine girdikleri, çürüten ve şiddetlenen bir ortamda, çoğulcu, eşitlikçi bir demokrasinin anlamı ve yararı üzerinde toplumu ikna etmek, bugün daha güç olacaktır.

Ancak bu bir bakıma, gücün tek merkezde toplanmasının olumsuzluklarını, bütün insanlara ve yakın çevresine verdiği/verebileceği zararları gösterebilmek ve örnekleyebilmek bakımından, elverişli koşullar yaratmış olacak ve durumu tersine çevirme gereğinin kanıtlanması kolaylaşacaktır.

• Toplumsal tabanın özellikleri

* *Yapı özellikleri: Çok geniş ve heterojendirler, (etnik özellikler, dil, mezhep ve inançlar, kır-kent ile ilişkiler ve beklentiler vb. bakımlarından) karmaşık yapıdadır ve örgütlenmesi için içinde barındırdığı çeşitliliklerin dikkate alınması gerekir; bu da titiz, zaman gerektiren ve bilinçli bir çaba olmalıdır,*

* *Toplumsal-kültürel özellikleri: Genellikle çeşitli biçimlerde ayrımcılıklara uğramış, şiddet görmüş ve bastırılmış olan bireylerden oluşur,*

* *Çok farklı acil ihtiyaçları ve beklentileri vardır.*

• Örgütün sahip olması gereken özellikler (örgütün kurulması, sürdürülmesi ve etkin olmasının önündeki güçlükler)

Bu örgütlenmeler çok farklı biçimlerde olabilir: Formel örgütler (mahalle muhtarlığından, kent konseyi ve komisyonlarından, apartman/site yönetimine kadar yasayla tanımlanmış örgütlenmelerin en yerel karakterde olanları), siyasi partinin yerel kolu, STK'lar, sendika ya da kooperatifler, inisiyatifler ya da enformel örgütlenmeler bazı örneklerdir. Her birinin kendi formuna özgü güçlüklerden ve başka bazı genel örgütlenme özelliğinden de bahsedilebilir:

* *Genel olarak yurttaşlık/hemşerilik bilincinin zayıf olması (aynı yerden göç etmiş olduğu için ortak bir göç başlangıç yeri ortaklığı bilincinin dışında), gelinen kent ile ilgili bir dayanışma, beraber ve bazıları kamusal amaçlı işlerin birlikte yapılması geleneğinin zayıf olması, gerçek bir dayanışma ve eşitlik duygusu yerine, kentte öğrenilmiş ve keskin bir rekabet duygusunun egemenliği (ve dayanışmadan çok, ayrımcılıklara neden olan özelliklerin güçlü biçimde algılanması).*

* *Örgütlenmelerin genellikle kısa süreli ve çabuk sönümlenir nitelikte olması,*

* *Genellikle kentteki herkesin, bu bakımdan deneyimsiz olması ve güvensizlik, vb.*

Sonuç yerine

Demokrasi, özellikle kentsel-toplumsal demokrasi, yerel özellikleri olan ve belki bütün yerleşim yerleri bakımından genel ve evrensel özelliklere sahip olmakla birlikte, yerele / o topluma özgü

Yerel bir demokrasinin nasıl kurulacağını ve verimli olarak işletileceğini her defasında geliştirerek keşfetmek durumundayız. Bu kolay bir iş değildir. Düş kırıklıklarıyla dolu ve sabır gerektiren, ama eğer güçlü bir vizyona, açık ve net bir amaç destesine sahipsek yol kat edebilmenin mümkün olduğu bir güzergahtır.

nitelikleri de olan bir işleyiştir. Bu nedenle, genel olarak demokrasi hakkında bilinenlerin ötesinde, demokrasinin yerel olarak işleminin koşullarını ve kurallarını yeniden ve sürekli yenileyerek icat edilmesi gerekecektir. Bu, yerelin empoze ettiği muhafazakarlığa teslim olmak anlamına gelmeyebilir. Ama bunun nasıl olacağını yolunu özgün olarak ve kabalıktan uzak/incelikli ve sabırlı bir arayışla sürekli olarak irdelemek ve tartışmak durumunda olduğumuzu unutmamak gerekir.

Yerel bir demokrasinin nasıl kurulacağını ve verimli olarak işletileceğini her defasında geliştirerek keşfetmek durumundayız. Bu kolay bir iş değildir. Düş kırıklıklarıyla dolu ve sabır gerektiren, ama eğer güçlü bir vizyona, açık ve net bir amaç destesine sahipsek yol kat edebilmenin mümkün olduğu bir güzergahtır. Yerelden başlayarak, bir müşterek/ortak iş yapma ve ortak bir çalışmayla kamusal yarar yaratma ya da kamusal yaşamın daha nitelikli ve zengin özellikler taşıyan bir biçimde gelişmesi için gösterilen çaba, çabuk sönümlense bile, yine de bu tür deneyimler, belirli bir birikim, örgütlenme kültürünün oluşumuna katkı sağlarlar/sağlayabilirler. Bu ortaklıklar/yerel ortaklıklar ve dayanışmalar kültürünün oluşumu ve birikimi, çoğu zaman fark edilmeyen bir süreç olarak derinden ve bilinçli olmayan bir biçimde gelişebilir ve kentin bazı durumlarında/uygun bir konjonktürün olduğu algılandığı anda, aniden yüzeye çıkarak çok verimli bir biçimde, kendisini örgütlemeye başlayabilir.

Gezi, bu durum için verilebilecek tipik ve en başarılı örnektir. Bunun için, toplumun dayanışmalar ve müştereklerin gelişmesi için düş kuruyor olması bile yeterli olabilir. Bazı anlarda (tarihin parladığı anlarda) mükemmel ve etkin bir örgütlenme, kendiliğinden bile oluşabilir. Eğer toplumun bu tür düşleri olmasaydı, toplum kendi bilinçaltında veya düş dünyasında bu tür oluşumları barındırıyor olmasaydı, Gezi'nin bir anda kurulması ve bu derece etkili olması, büyük bir deneyim sağlaması ve kendi mecrasını oluşturarak bütünüyle yenilikçi ve buluşçu bir müşterek yaratma coşkusu, sağlanamazdı.

Toplum düş gördüğü / hayalleri olduğu için Gezi mümkün oldu ve yine de olabilir.

Eğer toplumun bu tür düşleri olmasaydı, toplum kendi bilinçaltında veya düş dünyasında bu tür oluşumları barındırıyor olmasaydı, Gezi'nin bir anda kurulması ve bu derece etkili olması, büyük bir deneyim sağlaması ve kendi mecrasını oluşturarak bütünüyle yenilikçi ve buluşçu bir müşterek yaratma coşkusu, sağlanamazdı.

Kahvem Laktozsuz Olsun, Lütfen!

Deniz Nazım

Yeni yeni kahvecilere farklı farklı sokaklarda her gün rastlamak mümkün; küçük, şirin, üçüncü nesil kahvede uzman butikler, kahve damağını tek tipleştiren zincirlere karşı. Kızılay'ın merkezinde, belli bir noktadan 100 metre ilerleyip, sonra bir çember çizseniz, her bir sokakta batan işletmeler, aylardır kirada bekleyen dükkânlar görebilirsiniz. Bu kriz halinin kahve mekanlarına sanki hiç uğramayacak olduğu hissine de kapılabilirsiniz.

Geçenlerde, böylesi bir mekânda kahve sırasındayken, önümde bekleyen, hali vakti yerinde genç bir çift, "benimki laktozsuz olsun, lütfen" diyerek, baristadan sütlü kahve talep etti. Belli ki genç çiftin sütle ilgili bir sorunu var.

Latince, "lac" (süt) ve "-ose" (şeker) kelimelerinden oluşan, ilk olarak 1800'lerin ortalarında Fransızcada "loctose" olarak kullanılan ve Türkçede "süt şekeri" diye karşılana bu sözcüğü, günlük hayatlarının olağan akışı içinde bir havada kullandığında genç çift, yanlarındaki arkadaşlarının "sizin de ne acayip talepleriniz var" diye karşılandı ve bir anlık dalga konusu oldular. Benim yakınımdaki iki arkadaşın gözleri de çiftin üzerine "orta sınıfın talepleri" gibi ifadelerle kaydı. Barista lafı ikiletmedi. Masanın altından çıkardığı, üzerinde "laktozsuz" yazan sütü köpürttü. Taze süt kreması ortaya çıkarken, buharın çınlayan sesi, şakalar ve gülüşmelerin eşliğinde, mekânın kahve barına yakın masalarında oturanlar, laktozun ne olduğuna dair kendi aralarında kısa bir sohbete daldı.

Laktoz neden talep edilmez, hangi sınıfın özelliği, insan sağlığıyla olan ilişkisi; başladık konuşmaya...

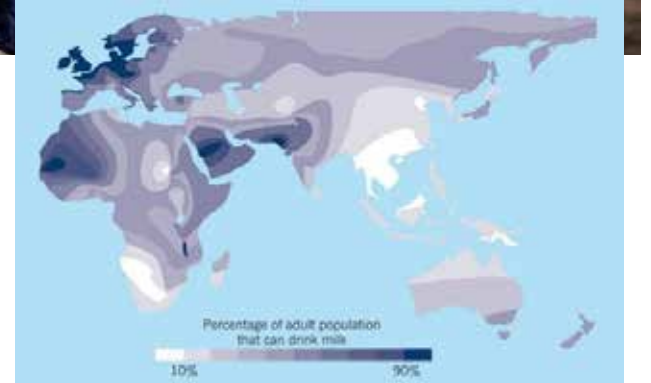
Herkes süt tüketiminin sağlığına iyi gelip gelmediğini deneyimlerinden bilebilir. Kendisine iyi gelmeyen süt değil de içerisindeki ana şeker olan laktozdan kaynaklandığının farkında olarak "laktozsuz" sütü talep etmek ise birazcık daha farklı. Bu durum kişinin sınıfsal konumu ve ona bağlı kültürel sermayesine dair veriyi içerir. Arkadaşlarının "orta sınıfın talepleri" diyerek anlamlandırmak istediği bu nokta, meselenin tartışmaya açık sadece bir yönü.

Asıl mesele ise, laktozsuz süt tercihi altında yatan, türümüzün süt ile ilişkisi ve bu ilişkinin kültürel olana yansımaları oluşturan biyolojik gerçeklik. Aynı zamanda farklı ekolojik koşulların ve kültürel sistemlerimizin, söz konusu biyolojik ilişkinin yönünü belirleyecek olan seçim baskısını oluşturması.

Kahvecideki laktoz sohbetinde ortaya çıkan sorulara dair, devasa düzeyde bilimsel külliyat mevcut. Bunun yanında, tarayıcıma "laktoz nedir" yazarsak eğer, günlük tüketilen, en çok tıklanan şu başlıklar karşımıza çıkıyor: "Modern çağın hastalığı"; "Kesinlikle çocuğunuza süt içermeyin"; "Süt insan vücuduna iyi gelen bir besin değildir"; "Laktoz hakkında her şey" gibi kesin, net, başı-sonu belli olmayan metinler. Laktoz intoleransının

Kahvecide laktozu tartışanların nereli olduklarını bilmesek de, yaşadığımız kıtanın laktozu sindirme kabiliyeti ve ekolojik ortamına bakıldığında, biz Ankaralılar için laktozsuz süt en iyi tercih gibi duruyor.

(Süt içebilen yetişkinlerin oranını gösterir tablo)

hastalık olup olmadığı tabii ki hekimlerin işi fakat laktozun insan türüyle ilişkisini "modern çağ" içinde sınırlamak hiç doğru değil. Süt, tüm insanlığa iyi gelmeyen ya da hepsine iyi gelen bir besin olarak da tanımlanamaz. Ayıyeten süt, insanların bir bölümü için -suyun, güneşin ve yeteri kadar besinin olmadığı ekolojik ortamlarda- yaşamda kalmaya sebep olan önemi yüksek bir adaptasyondur.

Memelilerin yavrularında sindirim sistemi, anne sütünden rahatça beslenmek için evrimleşmiştir. Bebeklerin ince bağırsağından salgılanan laktaz adlı enzim, laktozu kolayca parçalar ve süt sindirilir. Ancak bu enzim, bazı bebeklerde yaşın ilerlemesiyle doğru orantılı olarak inişe geçer, bazılarında ise ömrünün sonuna kadar salgılanmaya devam eder.

Laktoza karşı duyarlılık, ABD'nin İkinci Dünya Savaşı sırasında "yoksul ülkelere yardım" adı altında süt götürmesiyle ortaya çıkan rahatsızlıklar sonucu anlaşıldı. Bugün dünya nüfusunun üçte ikisinin laktoza duyarlı olduğu biliniyor. Buna karşın Kuzey ve Batı Avrupalılar, sömürgeleri olan Avusturalya'nın güneyi, Yeni Zelanda ile Batı Asya ve Sahra'nın güneyindeki hayvancılıkla geçinen toplumlar sorunsuz şekilde süt tüketebiliyor. Asyalıların geneli, Doğu Afrikalılar, Amerikan Yerlileri, ABD'de yaşayan siyahiler ve Asyalılar ile birçok toplumda ise bebeğin süttten kesilmesinin ardından, laktozu parçalayan enzim sürekli azalıyor.

Laktoz, D vitamini gibi ince bağırsakta kalsiyumun emilmesini sağlar. Bu nedenle ciddi kalsiyum

kaynağı olan süt, Kuzey Avrupalılar için güneş ışığı yoksunluğunu giderir. Güneş ışığı ile laktoz sindirimi arasındaki ilişki her zaman doğru orantıda gitmez. Yıl boyu güneş ışığının ulaştığı ekolojik ortamlarda da süt tüketimi rahatlıkla yapılabilir, Fulani halkı gibi. Hayvancılık yapan Fulani halkı, süt tüketme kabiliyetleriyle, et tüketiminden tasarruf ediyor, sıvı yetersizliğini süt ile giderebiliyor.

Asya'da laktoz intoleransı yüzde 90'ları aşmakta, Türkiye'de ise birkaç kademe daha az. Durum buyken, kahvecide laktozu tartışanların nereli olduklarını bilmesek de, yaşadığımız kıtanın laktozu sindirme kabiliyeti ve ekolojik ortamına bakıldığında, biz Ankaralılar için laktozsuz süt en iyi tercih gibi duruyor.

Son olarak, "Normal olan sütü sindirmek mi yoksa sindirememek mi", "Türümüz içerisinde laktozu sindirebilenler bir istisna mı" gibi çokça sorulan ama yanlış olan bu soruların cevabı toplumdaki çeşitliliği görünmez kılabilir. Laktozu sindirmek, türümüzde gözlemlenen en güçlü pozitif doğal seçim işaretlerinden biri, insan evriminin devam ettiğinin kanıtı olarak değerlendiriliyor. Laktoz meselesi, türümüzün biyolojik ve kültürel, devasa çeşitliliğini anlatmakta. Ancak bu çeşitliliğin biyolojik kökenlerini, kültürel karşılığını, değişimi ya da türlere etkilerini tek başına bilmek hiç ama hiç önemli değildir. Önemli olan tek şey, çeşitliliğinin ne kadar değerli olduğu. Her türlü merkezîyetçiliğin ve tekçiliğin olabildiğince yükseldiği bugünlerde temel ihtiyacımız, doğanın ve insanın çeşitliliğine saygı duyup, yaşamı kurabilme anlayışı ve becerisidir.

ÇORBA

- Kıtık Çorbası -

* İçimizdeki İrlandalı *

Kaldığımız yerden... Şöyle başlamıştık; 1845 yılının İrlanda'sında patatesler bir anda çürümeye başlıyor. Toprakta çıktığında sapasağlam duran yumrucaklar sadece bir iki günde kokuşmuş siyah bir pelteye dönüşüyor. Ne denirse denensin patatesler insanların elinden akıp gidiyor. Bugün sadece İrlanda büyük kıtlığını hatırlasak da Kuzey Amerika'dan Orta Avrupa'ya kadar hemen her bölgede buna benzer hastalıklar yaşanıyor o tarihte. Öte yandan ürünlerin mahvolması İrlanda adasına çok da yabancı değil aslında. 18. yüzyılın ortalarından 1845'e gelene kadar İrlandalı çiftçiler 20 ya da 25 kere ürünlerinin bir kısmını hastalıklar yüzünden kaybediyor. Ama 1845 bir başka vuruyor memleketi. Kıtık bitene kadar bir milyon kişi ölüyor bir milyondan fazlası da adayı terk ediyor. Peki ne oluyor da neredeyse her dört yılda bir vuran kıtlık bu sefer ezip geçiyor İrlanda halklarını?

Bu sorunun en temel cevabını Ahmet İnsel 2006 tarihinde Birikim'de "Liberal İktisatçılar ve Ekonomi Politikasının Kurbanları" başlığı altında zaten veriyor. Alıntılalım: "Buğdayda serbest ticareti sınırlama, insanlara açlıktan ölmelerini için yardım etme gibi tasarruflarda bulunmaktan imtina eden İngiliz hükümeti, katı Malthusçu bir politikayı bilinçli biçimde benimsedi ve üç yıl zarfında, 8.2 milyonla Avrupa'nın en büyük nüfus yoğunluğuna sahip olan İrlanda'nın nüfusunun yarı yarıya azalmasına yol açtı"

Yani doğal bir afetten bahsetmiyoruz. Artık hepimizin bildiği bir gerçek değil mi bu?: İnsanları depremler değil binalar öldürür. O çürük binaları yapanlar, kolonları kesenler, malzemedan çalanlar ya da kıtlık sırasında insanlar ölürken İrlanda'dan İngiltere'ye gıda ihracatı yapmaya devam edenler ya da adaya gelen tahılları hayvanlara yedirenler.

Yapay krizlerden nemalananlar hakkında da "İmaretler" başlığı altında şöyle yazmıştık: "İrlanda'da yaşanan Büyük Kıtık sosyal zorlamaları beraberinde getirmiş. Bazı katı Protestan gruplar, "pis ve fakir İrlandalılar" ancak Katolik kimliklerinden vazgeçtikleri takdirde çorba dağıtırlarmış aşevlerinde. Hem din değiştirenlere hem de insanları bunun için zorlayanlara Çorbacı denirmiş gururu açlıklarını bile yenen İrlandalılar tarafından."

Büyük Kıtık hadisesi günümüzde Osmanlı kasideleri yazanların da nemalandığı bir alan hâlâ. Penguin gazeteleri arada sırada hatırlatır bizlere Birinci Abdülmecid'in İrlanda'ya yaptığı yardımları. Rivayet odur ki Sultan Abdülmecid kıtlık yaşayan halka 10,000 Pound göndermek ister ama Sultan'ın danışmanları ve İstanbul'da bulunan yabancı diplomatlar kendisine bu miktarı bin sterline çekmesinin yerinde olacağını çünkü kraliçenin İrlanda'ya yaptığı 2,000 Pound'luk yardımdan fazlasını göndermenin yakışık almayacağını kendisine söylerler. Sultanımız da adab-ı muaşeret çerçevesinde kalarak kendisinden isteneni yapar ve 1,000 Pound'da anlaşılır. Ama yine rivayet odur ki çaktırmadan beş gemilik erzağı İngilizlerin engellemelerine rağmen İrlanda'ya ulaştırır.

Bu hikayeden ne güzel bir film çıkar aslında değil mi? İşte Hollywood'un da yakından tanıdığı Batman doğumlu girişimci yönetmenimiz Ömer Sarıkaya'nın Kıtık filmi eğer beyaz perdeye sonunda ulaşırsa İrlanda'ya yardım için giden Osmanlı donanmasındaki Türk denizci Fatih ile İrlandalı Mary'nin aşk öyküsünü anlatacak. Bir ara

"İrlanda'da yaşanan Büyük Kıtık sosyal zorlamaları beraberinde getirmiş. Bazı katı Protestan gruplar, "pis ve fakir İrlandalılar" ancak Katolik kimliklerinden vazgeçtikleri takdirde çorba dağıtırlarmış aşevlerinde. Hem din değiştirenlere hem de insanları bunun için zorlayanlara Çorbacı denirmiş gururu açlıklarını bile yenen İrlandalılar tarafından."

Mel Gibson'ın bu filmde oynayacağı söylenmişti. Daha sonra da James Cameron dümeni eline alacak gibiydi. Hâlâ hararetle bekliyoruz filmi. Kalbimizi en hızlı çarptıracak sahne muhtemelen Drogheda'nın armasının yavaş yavaş görüntüye geldiği an olacak; 2010 yılında Türkiye'yi ziyaret eden dönemin İrlanda Başkanı Mary McAleese hepimizin her gün duymak istediği bombayı bırakır. Drogheda'nın armasına Büyük Kıtık'tan sonra Osmanlı'nın İrlanda'ya İngilizlere rağmen yaptığı yardımları simgelemek üzere bir ay yıldız eklenmiştir. Şehrin futbol takımı bu armanın kullanıldığı en güzel örneklerden bir tanesi. İşte Fatih ile Mary'nin günümüze aktarılan kısacık hikayesi... Aşk, kıskançlık, ihanet, umut ve onur. Ne ararsak var.

Şimdi hızlıca sondan başa dönelim. Drogheda'nın şehir armasında yer alan ay yıldız aslında Osmanlı'nın yaptığı yardımları hatırlatan bir armağan değil, İngiliz Kralı John'un katıldığı

Haçlı Seferleri'nden kalma bir sembol. 1200'lü yıllardan kalma ay yıldızlara diğer kentlerde de rastlamak mümkün. Ve aslında ayın yıldız kavuşması Sümerlerle başlarken Klasik Dönem'den Perslere oradan da Bizans'a kadar uzanan bir yol izliyor. Sonrası hepimizin malumu.

Bu yeniden türeyen kasidedi cengaverlere o güzel özlü sözü hatırlatmakta yarar var galiba... Kanka, her gördüğün sakallıyı deden sanma.

Krallar, Sultanlar kendi adaplarını kapata dursun Kalküta'da konuşlu Kraliyet Ordusu'nun İrlanda kökenli askerleri 14,000 Pound topluyorlar. İrlanda Sahil Güvenlik askerleri 400 Pound, Dowlas Demir İşçileri 170 Pound, Kraliçe'nin hizmetçileri 250 Pound... Liste uzun.

Sultan Abdülmecid'in gönderdiği yardım Victoria'nın da verdiği paraya eklenerek Kraliyet Yardım Derneği'ne aktarılıyor. Bu derneğin ilk toplantısı dünyaca ünlü zenginimiz Rothschild'in evinde yapılıyor. Ahmet İnsel'in paragrafını tekrar ve tekrar hatırlamak gerekmez mi burada?

Bir de 1,000 Pound'luk tarihi veriyi daha geniş bir bağlama koyalım mı tekrar?

Sultan Abdülmecid kendisine gönderilen teşekkür mektubuna şöyle cevap veriyor:

"Darlık içinde yaşayan İrlandalı insanlara yardım ederken sadece kalbimin sesini dinledim. Ama aynı zamanda haşmetli İngiltere Kraliçesi'nin bir kısım tebaasının çektiği sıkıntılara sempati göstermek istedim. İngiltere'yi en yakın ve gerçek dostumuz olarak kabul ediyorum"

O yıllarda Rus İmparatorluğu ile Osmanlı arasında büyük sıkıntılar yaşanmaktadır. Büyük Britanya'nın da desteğini alan Sultan Abdülmecid Kırım Savaşı'nı kazanır. Savaşa otuz binden fazla İrlandalı asker de katılmıştır. 1845 kıtlığından çıkan İrlanda 1856'da Kırım Zaferi'ni Dublin'de bin kişiye verilen bir yemekte kutlamıştır. 250 domuz, 230 koyun butu, 500 etli ekmek, 100 geyik döşü, 100 kap muhallebi, 260 kap erik pudingi, 200 hindi, 200 kaz, 100 tavuk ve 2000 koca somun ekmek yenmiştir. Üç ton da patates.

Malzemeler: Su, Kereviz Sapı, Patates, Soğan, Sıvı yağ, Baharat, ne varsa

Yapılışı: Suya atın kaynatın

Yeni Başlayanlar için Ankara 2019

Akın Atauz

Bir dip akım ya da derinden akan bir ırmak gibi seyreden şeyler: Kitapçılar ve kitapçıların kapısının önleri, sokaklar, kafeler ve küçük dükkanlar, sokak satıcıları ve ikinci el pazarları, küçük ama çok istekli çabalarla oluşturulmuş festival türü olaylar, sanat merkezleri, küçük konserlerin ya da şarkıların sokaklara yansması, danslar ve caz müzikleri, duvar yazıları/ afişler ve grafitilerden taşan espriler, açılışlar veya konuşma/ tartışma ortamları, sinematek yaklaşımlı amatör film gösterimleri ve amatörleri bekleyen tiyatro kulüpleri ya da korolar, küçük arkadaş grupları ve bir ağızdan söylenen bir türkü gibi gelişen beraberlikler, yerel gazeteler ya da dergilerin çevresindeki kümelenmeler, şiir ya da öykü veya fotoğraf grupları, bisiklet ya da doğa gruplarının gezileri, bir diğer kentlinin desteğini ve dostluğunu bekleyerek üretmek üzere yanıp-tutuşan başka insanlar...

Ankara sonbaharda çok güzel olur. Ancak sonbaharda her yer çok güzel olur. Bu Ankara'ya özgü bir özellik değil. Ankara'yı sonbaharda, ayrıca güzel yapan bir özellik mi var? Bunu tam olarak bilmiyorum. Ancak Ankara'nın sonbaharda diğer yerlerden daha güzel olmasını gerektiren bazı şeyler olduğunu düşünüyorum.

Eylül ayının gelmesiyle birlikte, güneş biraz yatmaya başlar. Hava, ağustos ayında olduğu kadar bunaltıcı ve güneş, bezdirici derecede sıcak olmaktan vazgeçer. Sıcaklık, gündüzleri daha anlayışlı olur. Ama önemli olan, akşamüstü olmaya başladı mı, bir yayla iklimi özelliği olarak, yavaş yavaş serinlemeye başlamasıdır ve güneş batmaz, soğuk hava kente iner. Bu nedenle Ankaralılar, eğer eve güneş battıktan sonra döneceklerse, yanlarına mutlaka bir süveter veya ceket tipi hafif bir giysi alırlar veya sırt çantalarına atarlar. Bu giysiyi önceleri yanlarında taşırlar, ama akşam oldu mu, hemen hemen herkesin sırtına bir şey geçirmiş olduğunu görürsünüz; artık çıplak kollar görünmez olur, omuzlar örtülür veya kısa kollu giysilerle dolaşanların, herhangi bir nedenle henüz Ankara'ya alışmamış olduğunu düşünürsünüz.

Güneş, parkları ve parklardaki/yol boyundaki ağaçları, binaları ve duvarları, kaldırım kenarlarını, artık cepheden aydınlatmaya başladığı için, her nesnenin rengi-biçimi daha belirginleşir, çiçekler ve manav tezgahındaki meyveler ve sebzeler daha parlak ve canlı görünmeye başlar.

Daha önce de belirtildiği gibi, bunlar dünyanın bütün kentleri için geçerlidir. Ama Ankara, ne doğal olarak ne de insan eli ile yapılmış verilerle çok fazla süslenmemiş ve oldukça sade olduğu için, sahip olduklarının daha parlak görünmeye başlamasıyla kent, daha etkili olur. Küçük bir şeye rastlarsanız bile, "göze ne kadar hoş görünüyor" dersiniz.

Ankara her sonbaharda kalabalıklaşır. Çoğalmanın bir kısmı, tatile gitmiş olanların geri dönüşleriyle olur. Bazılarının yüzünde tatilin, bazılarının yüzünde de, kendi memleketlerinin ovasının ya da yaylasının güneş yanığı görülür. Onlar Ankara'ya geri dönenlerdir. Bir de Ankara'ya yeni gelenler vardır. Yeni gelenlerin büyük çoğunluğu, Ankara'da bir üniversiteye, ya da bir yatılı okula yeni başlayacak olanlardır. Bir kısmı da, Ankara'nın o inanılmaz büyüklükte ve hantallıktaki bürokrasisine yeni eklenecek olanlardır. Memur tayinleri de, çocukların okula başlaması ile uyumluca olur.

Ankara için eylülün asıl farkı, kentin gençleşmeye başlaması ile ortaya çıkar. Yazın o bezgin ve Ankara'da kalmak talihsizliğine uğradığı için kūsün duran insan profiline yerini, daha genç ve daha acemi, ama daha canlı ve meraklı bir kalabalık almaya başlar... Ankara, her şeye rağmen, bir üniversite kentidir. Bu kentteki üniversiteler, bazen çok parlak eğitim kurumları olurlar ve ülkenin her tarafından en parlak insanları, en nitelikli entelektüelleri çekerler. Bazı dönemlerde, üniversiteler çeşitli nedenlerle küllenir ve asıl işlevlerini yerine getiremez olurlar ve kent

Ankara, ne doğal olarak ne de insan eli ile yapılmış verilerle çok fazla süslenmemiş ve oldukça sade olduğu için, sahip olduklarının daha parlak görünmeye başlamasıyla kent, daha etkili olur. Küçük bir şeye rastlarsanız bile, "göze ne kadar hoş görünüyor" dersiniz.

parlak ve heyecan verici düşünce ortamını hazırlayan ortamdan/ insanlardan ve kitlelerden uzak kalır.

Yeni gelenler bir ev, barınacak bir yer, bir yurt ya da sığınma telaşındadır. Kente alışmaya nereden başlayacağını merak ederler. Bu kent neye benzer ve burada ne yapılır? Nasıl yapılır? Bu kente, kentin insanlarına ve kurumlarına nasıl uyum sağlanacak? Yeni gelen öğrenciler için genellikle, "az para ile iyi yaşamın bir yolu nasıl bulunur?" sorusu ön plana çıkar. Bunun için kentin kamusal alanları ne sunar, kamusal alanda herkese açık bir biçimde gerçekleşen kamusal yaşamın ilginç özellikleri nedir, bunun için nereye gidilir ve hangi caddeler, hangi meydanlar, hangi dükkanlar ya da hangi kurumlar, pek de bir para harcamaya gerek olmadan, yeni gelenlere neler verebilirler, onları nasıl zenginleştirebilirler? Ankara gerçekten ikramcı bir kent midir? Yeni gelenlere vermek istediği şeyler zengin ya da göz kamaştırıcı veya ikna edici ve insanı gönendirici şeyler midir?

Yoksa hasis midir? Kapalı ve suratsız, yeni gelenlere karşı oldukça burnu büyük ve ayrımcı, yeni gelenleri kabul etmekte tembel bir kent midir? Onların, kentin gündelik yaşamına katılan bireyler olmasını özendirici bir şeyler yapmaya üşenen ve içine kapanık bir bunak midir? Gerçi her ikisi de söylenebilir ve her ikisini de yaşamış olanlar bulunabilir. Ancak, Ankara'nın genç bir kent ve yeni gelenlere, özellikle gençlere verebileceği şeyleri verebilmek için oldukça açık elli bir yer olduğunu düşünmek, belki biraz daha gerçeğe yakın olacaktır?

Yine de şunu söylemek gerekir, belki: Yeni gelen bir gence en fazla şeyi veren, Ankara'ya daha önceki yıllarda gelmiş ya da yerli Ankaralı başka bir genç olacaktır. Ülke, gençlerini çok seven, hele öğrenmek ve yeni şeyler söylemek, yapmak için alevli bir istek duyan gençlerini pek seven bir yer değildir. Üniversiteleri en parlak ve en yürekli akademisyenlerini atmış, kent yönetimi de, çeyrek yüzyıllık çökertici bir afetin tahrifatına uğramış olduğu için, resmi bir şey beklemek, zaten olmayacak bir şeydir.

Son yıllarda, kütüphaneleri terk edilmiş ya da kapatılmış, tiyatroları genellikle çürümüş, konser salonları ve operası can çekişen, sinemalarında ana akımın dışında bir şeylere oldukça seyrek

rastlanabilen, resim ve sergi salonları cılızlaşmış kentin, üniversite yönetimleri de, iktidarın en yiğit savaşçısının çirkin elbisesini çoktan giymiş olduğu için, kurumsal açıdan beklenebilecek pek fazla şey yok gibidir...

Yine Ankara'da, büyük genellenmenin dışına çıkabilen küçük heyecanların/ uyanışların rastlanabilir, kıvılcımlı noktalara ulaşılabilir ve bunların çok sayıda olması da, belki olasıdır. Ama kentin kültürel atmosferinin ne kadarını, bu kurumsal ya da resmi olmayan yapılar kurabilir ki?

Yeni gelenlerin yokluğundan yakındığı deniz, Ankaralılar için, sadece dikkat dağıtıcı bir öğedir. Deniz yoktur ama kamusal alanlarda yapılmayı bekleyen, yaratıcılıklar gerektiren ne çok şey vardır akıllarda...

Bir dip akım ya da derinden akan bir ırmak gibi seyreden şeyler: Kitapçılar ve kitapçıların kapısının önleri, sokaklar, kafeler ve küçük dükkanlar, sokak satıcıları ve ikinci el pazarları, küçük ama çok istekli çabalarla oluşturulmuş festival türü olaylar, sanat merkezleri, küçük konserlerin ya da şarkıların sokaklara yansması, danslar ve caz müzikleri, duvar yazıları/ afişler ve grafitilerden taşan espriler, açılışlar veya konuşma/ tartışma ortamları, sinematek yaklaşımlı amatör film gösterimleri ve amatörleri bekleyen tiyatro kulüpleri ya da korolar, küçük arkadaş grupları ve bir ağızdan söylenen bir türkü gibi gelişen beraberlikler, yerel gazeteler ya da dergilerin çevresindeki kümelenmeler, şiir ya da öykü veya fotoğraf grupları, bisiklet ya da doğa gruplarının gezileri, bir diğer kentlinin desteğini ve dostluğunu bekleyerek üretmek üzere yanıp-tutuşan başka insanlar...

İşte bunlara Ankara'da rastlamak, hala olası... Hem de seyrek ya da mucize gibi ortaya çıkacak bir olasılık değil... Gerçek bir olasılık...

Gerçi bunlara, herhangi bir kentte de rastlayabiliriz. Ama İstanbul'da bile, Eskişehir de bile, İzmir'de bile, bu kadar sık ve kolayca ve bu kıvamda olanına rastlayabilir miyiz? Bunun tam doğru yanıtını bilmediğimi söylemeliyim. Ancak, böyle olduğunu düşündürecek pek çok işaret, hala var sanki... Ankara'nın bu insandan insana giden basit arkadaşlık ve dayanışma örgüsü, onu diğer kentlerden farklı yapan en önemli öge olsa gerek... Ankara'nın sonbaharını güzel yapan da, işte bu beklenti... Ankara'nı kültürel yaşamının, bütün saldırılara karşı hala direndiğini ve her ne kadar sığlaşmakta olsa da, yine de, içten ve derinden yanmakta olan bir korun sıcaklığına sahip olduğunu duyumsamak, galiba hala mümkün.

Bir "Ankara güzellemesi" mi yapıyorum? Bir Ankaralı, gerçekte artık süngüsü düşmüş olsa da, kentini savunmak için, gerçek olmayan şeylerin gerçek olduğuna inanmak, inandırmak mı istiyor?

Ne diyebilirim ki? Ankara'ya eylül geldi ve her eylül, Ankara için bir yılbaşıdır...

Gezi Umuttur, Umut Bitmez! Karanlık Gider, Gezi Kalır!

Aydın Bodur

Gezi Parkı ile ilgili ilk duruşma 24-25 Haziran'da Silivri'de yapıldı. 20 aydır mesnetsiz bir biçimde özgürlüğünden yoksun tutuklu bırakılan Osman Kavala ve Yiğit Aksakoğlu'nun da aralarında bulunduğu 16 kişi GEZİ PARKI EYLEMLERİ nedeniyle yargılanmaya başlandılar. Kavala ve Aksakoğlu dışında yargılanan "Geziciler": Mücella Yapıcı, karı-koca Alabora'lar, Can Dünder, Çiğdem Mater, Gökçe Yılmaz, Meltem Arıkan, Hanzade Germiyanoğlu, İnanç Ekmekçi, Tayfun Kahraman, Yiğit Ekmekçi, Hakan Altınay, Mine Özerden ve Şerafettin Can Atalay... Suçlananlar, delile bile ihtiyaç duyulmadan 3000 yıla yakın cezalarla tehdit ediliyor! Aslında bu dava, Gezicilerin ilk yargılanması değil. 2013 Temmuz'unda alelacele hazırlanan bir iddianame ile 26 "Gezici", 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununa muhalefet ve yine TCK 220'ye göre yasadışı örgüt kurmakla suçlanmışlar, 2 yıldan fazla süren davada sonuç olarak aklanmışlardı. Silivri'de görülmekte olan mahkeme, Geziciler için açılan 2. İddianameye dayanıyor.

657 sayfalık son iddianame, 2013 Haziran'ında iktidarın baskılarına karşı Türkiye'nin birçok ilinde milyonlarca insanın katıldığı Gezi eylemlerine kara çalmaya çalışıyor. Tarihe hiçbir hiyerarşik yapının öncülük etmediği, kendiliğinden ve hiçbir talimat almadan hemen hemen tüm muhalif kesimlerin katıldığı ve yine çoğunluk oluşturan bu kesimlerin "temiz ve onurlu" bir direniş olarak kabul ettiği GEZİ DİRENİŞİ'ni, "kökü dışarıda" Soroslara, Otporlara, Markoviçlere dayandırmaya çalışarak daha karanlık bir Gezi Tarihi yazılmaya çalışılıyor; 27 Mayıs 60 darbesi öncesi eylemlere benzeterek baskıcı hükümete karşı yapılan protestoları, "darbecilikle ya da kalkışma yapmakla" suçlamaya vardiıyor.

İddianame, 2013 yılından başlayarak, aslında 'Fethulahçı örgütün savcısı Muammer Akkaş ve yine Nazmi Ardıç gibi polislerinin topladığı sözde "delil"lere dayanıyor. İddianame, gerçeklerden neredeyse tamamıyla kopuk, uydurulmuş, zamanın basın organlarında yer alan dedikodulardan, şehir efsanelerinden derlenmiş "adeta". İddianameyi inceleyip sayımlar yapan Yıldray Oğur'un dile getirdiği gibi iddianamedeki yüklemelerin yüzlercesi, müphem (kati/kesin olmaktan uzak); tıpkı Ergenekon ya da Balyoz iddianamelerinde olduğu gibi belirsiz ilişkiler kurmaya çalışan "anlaşılmıştır" ya da "anlaşılmaktadır" fiilleri ile bitmekte ya da "adeta", "benzemektedir", "açıklanmakta" gibi başka müphem ifade içeren yüklem ve bağlaçlara da çokça rastlanmakta.

İddianamedeki 2016 öncesine ait "delil"lerin çoğu "FETÖ" tarzına uygun olarak hukuksuz şekilde elde edildiği muhtemel tape ve fiziki takip kayıtlarından oluşuyor. İddianame tıpkı Ergenekon ve Balyoz iddianamelerinde olduğu gibi ilgili-ilgisiz, delillere gerek dahi duyulmadan her türlü faraziyenin içine tıkıştırıldığı bir torbaya benziyor. İddianamede o kadar çok hata, hatta hatadan öte saçmalığa varan şeyler var ki:

- Kavala'nın telefonunda çıkan arıcılık haritası, Türkiye'nin bölünme planının ispatı olarak yazılıyor.
- İki 'sanığın' telefon görüşmesinde söyledikleri 'off-the record' (kayıt dışı) sözü anlaşılmadığı için yerine anlamı olup olmadığına bakmadan 'optariko' olarak yazılıyor,
- İddianamede Soros bağlantısı, "Finansörün George Soros olduğu basında yer almıştır" ifadesiyle açığa çıkartılıyor!? Telefon görüşmelerinde birkaç sandalye ve poğaça temininden söz edilmesinden dolayı Osman Kavala'da Gezinin Finansörü olarak suçlanıyor.

Dosya'da akıl sağlığı yerinde olmayan, "yalan" söyleme ihtimali yüksek şüpheli tanıkların ifadelerine de yer verilmiş. Mesela dosyaya

2016'dan sonra eklenenler arasında TKP'nin "partiyle ilişkisinin 2015'te kesildiği ve ruh sağlığının yerinde olmadığı"ni belirttiği emekli asker olan eski üyesi Murat Papuç'un ifadeler var. Papuç kendisi de daha sonra açıklama yaparak "Türk Silahlı Kuvvetleri'ndeki görevine psikiyatrik uygunsuzluğu gerekçe gösterilerek son verilmiş bir subayım. Askerlik yapmak için uygun görülmemen' psikolojik özelliklere sahip olduğum saptanmış ve ordudan uzaklaştırılmışım. Şimdi bu niteliklere sahip olan benim bir soruşturmada kaynak/dayanak yapılmasını anlayabilmiş değilim" demişti. 2016 sonrasına ait diğer 2 isimse "FETÖ'den yargılanan polisler Ercan Orhan Aydın ve Hasan Gül.

İddianamede Kabataş'ta yarı çıplak erkeklerin saldırısına uğradığını söyleyen başörtülü kadının iddialarına "allah için yer verilmemiş". Ya da protestoculara yönelik, içinde insanlar uyurken yakılan çadırlar, biber gazından zehirlenenler, yüzüne gaz kapsülleri atılarak yaralananlar, ekmeğe almaya giderken muhtemelen kasten öldürülen çocuklar, elleri sopalı/palalı saldırganların tek başına yakaladıkları gençleri öldüresiye dövmelerine dair herhangi bir iddiaya da (iddianamede) yer verilmiyor. Ama ibadethaneyi kirletmek suretiyle zarar vermek, TTB'li doktorların doktor önlüğü vb. gibi özel kıyafetler kullanarak hizmet vermesi, ayakta dikilerek eylem yapmak, memurlarla alay etmek, konut ve işyeri dokunulmazlığını bozmak ya da lystrastatik eylemler gibi suçlamalar var! Mesela Mehmet Ali Alabora'nın Mi Minör oyunu ile bağlantılı olarak evden çıkmamaları ya da Ayakta Durma Eylemi vb. gibi Gezi'deki şiddet kullanmadan yapılan eylemleri, Gene Sharp'ın 198 maddelik pasif eylem planına uydurma çabaları gibi saçma detaylar var. Bu detaylar arasında mesela Gezi Direnişinde polisin attığı kurşun ya da gaz fişekleri ile ölen gençlerin cenazelerine katılmak bile suç olarak değerlendiriliyor.

Yaptığı görüşmelerde bu iddianameyle de ilgili olarak, 16 Temmuz ve sonrasında düzenlenen iddianamelerin düzenleniş esaslarına ilişkin Taksim Dayanışması sözcülerinden Avukat Şerafettin Can Atalay'nin delilsiz suçlamalarla doldurulmuş bu iddianamelerle ilgili önemli bir tespiti var: delilsiz ceza muhakemeleri dönemi. Atalay, 80'ler 90'lara kadar işkence ile delil toplandığına tanıklık edildiğini, 2000'lerde Fethullahçı savcı ve hakimlerin davalarının uydurma delillere dayandığını söyleyip bu iddianame ile "delile bile ihtiyaç duymadan ağırlaştırılmış müebbet yani idam istenildiğini" anlatıyor. Toplumsal muhalefete ders vermek için bu davadan ceza dahi çıkabileceğine de işaret ediyor. Çağdaş Hukukçular Derneği ve Ahmet Şık davalarından örnekler sunarak Fetulahçılar sonrası OHAL ile

birlikte başlayan aşamada (ideolojik iklimine uygun olarak yargıların kararlarının yönlendirildiği ve olumsuz anayasa olarak da adlandırılabilir, yargı erkinin bu kadar araçsallaştırıldığı), delilsiz bir Ceza Muhakemesi dönemine girildiği tespitini yapıyor. Ama "muhakemelerde bu kadar araçsallaştırılma çok da tehlikeli, döner kendisini de vurabilir" diye de ekliyor.

24 Haziranda Silivri'deki duruşmaya, kalabalık bir destekçi grubu da eşlik ediyor. Duruşma Osman Kavala'nın savunması ile başlıyor:

Kavala, kendisi hakkında, "Gezi'nin Finansörü" olduğuna ilişkin mesnetsiz/delilsiz bir sürü suçlamanın saçmalığına ilişkin olarak bizzat MASAK tarafından hazırlanan raporlarla yanıt veriyor ve iddianamenin hazırlanış biçimine sözü getiriyor: "Gezi Olayları'nın Hükümet'i devirmek amacıyla kaos, kargaşa, iç savaş çıkarmaya yönelik bir tertip olduğu, bu tertibin farklı kuruluşlarda faaliyet gösteren kişilerden oluşan bir yapı tarafından yürütüldüğü iddiaları Ergenekon davasındaki kurguyu akla getirmektedir. Bu durum şaşırtıcı değildir, zira iddianamenin tamamına yakın bölümü FETÖ/PDY üyeliğinden suçlanan Savcı'nın ve Emniyet Müdürü'nün hazırladığı oldukları soruşturma dosyasından alınmıştır. Bu savcı hakkında "kurgu yoluyla kişiler arasında irtibat kurma, iddia edilen suçlara ait herhangi bir unsur veya hukuki veri içermeyen bilgi ve bulgularla hareket etme" iddiaları mevcuttur" diyerek suçlamaların mesnetsizliğine, "fantastik bir kurgu" olduğuna bir kez daha vurgu yapıyor. Gezi Parkı eylemlerine ilişkin olarak "Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ortadan kaldırmaya teşebbüs" suçlamasıyla yargılanan Taksim Dayanışması'ndan avukat Can Atalay'ın 25 Haziranda Silivri/İstanbul 30. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmeye başlanan duruşmasında yaptığı savunma ise bir buçuk saat kadar sürdü. Atalay savunmasına "En sonda söyleyeceğimi başta söyleyeceğim" diyerek başladı ve "Bu iddianame Türkiye tarihinin ve topraklarının en onurlu toplumsal olaylarından birini karalama çabasının en güncel örneğidir. Bu iddianame uzun yıllar boyunca siyasi ve toplumsal hayatı, ceza yargılamasını basit bir aracı haline getiren bir örnektir" diye konuştu ve iddianamenin bir yamalı bohça olduğunu söyledi.

İlk duruşmaların ardından Yiğit Aksakoğlu tahliye edildi. Aradan geçen iki duruşmaya rağmen Mahkeme, Osman Kavala'nın haksız tutukluluğuna ses vermiyor.

ODTÜ'DE, KAVAKLIK'TA NELER OLDU, NELER OLUYOR...

Mehmet Onur Yılmaz, Ceren İskit

ODTÜ öğrencileri tarafından başlatılan direnişin ODTÜ yönetimince polis saldırısına uğradığı 8 Temmuz bu konunun tam anlamıyla kamuoyunun gündemine geldiği gün oldu. Oysa biraz yakından baktığımızda Kavaklık Direnişinin asıl belirleyenlerinin 8 Temmuz öncesi olanlar, olmayanlar olduğunu görebilirsiniz. Bu kapsamda Kavaklık Direnişini desteklemekle birlikte olan biteni tam olarak anlamak isteyenlere elimizden geldiğince kapsamlı bir değerlendirme sunmak için işe koyulduk. Bu dosyayı hazırlarken temel ilkimiz ulaşabildiğimiz herkesle konuşmak, herkesin görüşlerini olabildiğince yansıtmak oldu. Bu açıklığın en büyük ihtiyaç olduğunu düşündük. Görüşmelerimiz sonunda da ortaya çıkan tablo da bizi teyit etti. Açıklık, Türkiye'de siyasetin en büyük ihtiyacı....

Üstelik Cemal Süreya'nın "Bütün kara parçalarında. Afrika hariç değil" dediğine atıfla Bütün kara parçalarında ODTÜ hariç değil, Meslek Odaları hariç değil, Mimarlar, Plancılar hariç değil, Belediyeler hariç değil, Öğretim Elemanları ve Mezun Dernekleri hariç değil...

Bu kıssada herkes için bir hisse var...

Haydi, başlayalım!

5N1K...

Dosya kapsamında görüştüğümüz, görüşmek istediğimiz kişileri belirterek başlayalım:

ODTÜ Yönetimi: ODTÜ Yönetimi görüşme talebimizi kabul etmedi.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Güven Arif Sargin: Güven Hoca görüşme talebimizi kabul etti ve görüşlerini açıklıkla paylaştı.

ODTÜ Mimarlık Bölüm Başkanı F. Cana Bilsel: Cana Hoca ile Mimarlık Bölüm Başkanı olması ve söz konusu yurt projesinde ismi "danışman" olarak geçtiği için görüşmek istedik. 10 Temmuz'daki talebimize karşılık konu ile ilgili "görüşlerini Solfasol'a aktarmak istediğini" belirtti ancak sonrasında aramalarımıza dönüş yapmamayı tercih etti.

ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Başkanı Prof. Dr. Çağatay Keskinok: Çağatay Hoca ile Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanı ve söz konusu yurt için yer seçimi komisyonunda görevli olması sebebiyle görüşmek istedik. Görüşme talebimizi kabul etti ve görüşlerini açıklıkla paylaştı.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi ve Fakülte Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Abdi Güzer: Abdi Hoca ile söz konusu yurt projesinde ismi "danışman" olarak geçtiği için görüşmek istedik. Birkaç kez telefonla görüşme fırsatı bulduk. Görüşlerini kısmen telefonda paylaştı ancak Solfasol'a yazılı olarak aktarması dileğimizi uygun bulmadı.

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Tezcan Karakuş Candan: Tezcan söyleşi talebimize olumlu yanıt verdi ve sorularımızı açıklıkla yanıtladı.

TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Gözde Güldal: Gözde söyleşi talebimize olumlu yanıt verdi ve sorularımızı açıklıkla yanıtladı.

Yurt Projesinin Proje Müellifi(mimar) ve Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulunun eski Sayman Üyesi Namık Kemal Kaya: Namık Kemal Kaya görüşme talebimize olumlu yanıt verdi ve

sorularımızı açıklıkla yanıtladı. Görüşmemizden on gün kadar sonra ayrıca yazılı bir açıklama yaptı.

Bu kişilerin yanısıra pek çok siyasetçi, mimar, belediye yetkilisi, basın mensubu ve ODTÜ'lülerle ve tabii ki Kavaklık Direnişinden arkadaşlarımızla defalarca görüştük. Pek çok hocamız ve arkadaşlarımız (Prof. Dr. Aydan Balamir, Mithat Akman, Haluk Ağabeyoğlu ...) bize yazılı görüş, değerlendirme ve bilgi notları ilettiler.

Elimizden geldiğince herkesi dinleyerek objektif bir değerlendirme yapmaya çalıştık. Umarız konuyu anlamak ve bu kıssadan bir hisse çıkarmak isteyenlere faydası olur.

KAVAKLIK'TA NE OLDU, NE OLUYOR, NELER OLABİLİR?

ODTÜ'lü öğrencilerin başlattığı ve ODTÜ içinden ve dışından desteklerle gelişerek büyüyen Kavaklık Direnişinin 100. gününde gelinen noktada Kavaklık

İnisiyatifinin talepleri doğrultusunda ortaya çıkan olumlu gelişmelerin yanı sıra KYK Yurdu'nun yapımı ile ilgili başa dönme riskini taşıyan gelişmeler bir arada yaşanıyor.

Son söyleyeceğimizi baştan söyleyelim konunun bir krize dönüşmesinin altında yatan sebep kimsenin (evet evet kimsenin) zamanında Kavaklıkta bir KYK Yurdu yapılması konusunu yeterince ciddiye almamış olması, bazılarının ise "nasıl olsa yapılacak" diye düşünerek destekler pozisyon alması...

Bu aşamada haklarını teslim edelim, herkesi ters köşe yapan ODTÜ'lü öğrencilerin ısrarlı direnişi oldu. ODTÜ'lü öğrenciler, yeri geldiğinde danslı, şenşakrak ama hep sınıksız direnişlerinin ikinci ayında herkesi arkalarında hizaladılar.

İzin verirsiniz kurumlardan başlayarak olayın aktörlerinin tutumlarını irdeleyeyim:

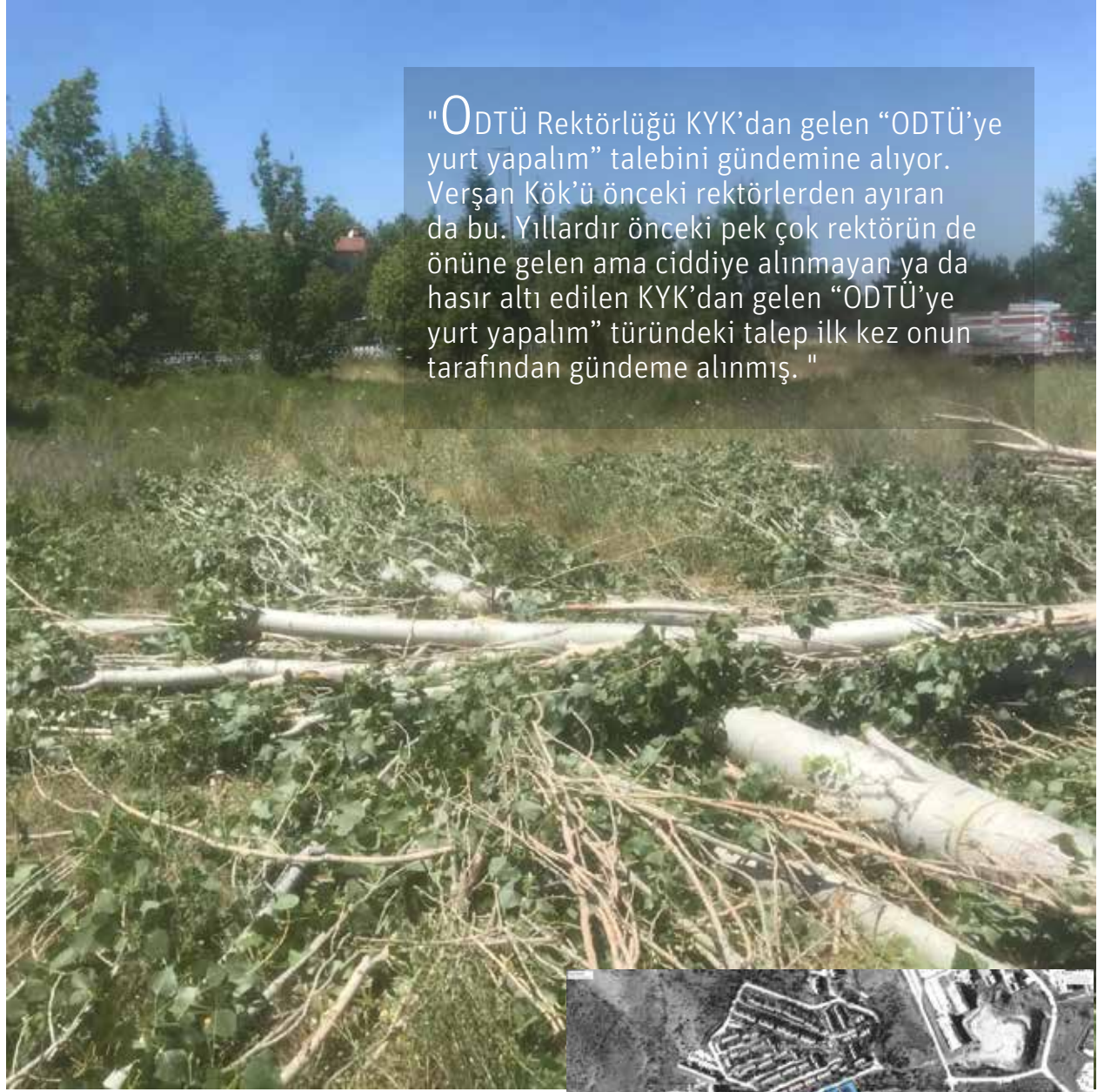
ODTÜ REKTÖRLÜĞÜ:

Öğrenebildiğimiz kadarıyla ODTÜ'ye yurt yapma talebi KYK'dan gelmiş. Süreç bundan bir buçuk yıl kadar önce başlıyor. ODTÜ Rektörlüğü KYK'dan gelen "ODTÜ'ye yurt yapalım" talebini gündemine alıyor. Verşan Kök'ü önceki rektörlerden ayıran da bu. Yıllardır önceki pek çok rektörün de önüne gelen ama ciddiye alınmayan ya da hasır altı edilen KYK'dan gelen "ODTÜ'ye yurt yapalım" türündeki talep ilk kez onun tarafından gündeme alınmış. Verşan Kök bu talep doğrultusunda belli bir aşamaya kadar ilerledikten sonra konu Üniversite Yönetim Kurulu'nun (ÜYK) gündemine geliyor. Gündem Verşan Kök'ün KYK ile protokol yapmak üzere ÜYK'dan yetki talebi. ÜYK'da bu konuda karşı oy kullanan tek kişi var: ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Güven Arif Sargın. Güven Hoca ODTÜ'ye bir KYK Yurdu yapılmasına karşı olduğunu belirterek Verşan Kök'ün yetki talebine imza vermiyor. Ancak ÜYK'nın diğer üyelerinin imzasıyla yetkiyi alıyor Verşan Kök. Verşan Kök'ün imzaladığı ve artık herkesin malumu olan protokol ODTÜ'ye bir KYK yurdu yapılması ile ilgili girişimlere hız veriyor. Geline nokta Verşan Kök ODTÜ Geliştirme Vakfına tahsisli Kavaklık'ı aynı anda KYK'ya da tahsis ederek rastlanılması zor bir idari yanılaşa imza atmış görünüyor. Konuyla ilgili YÖK Hukuk Müşavirliğinin soruşturma açtığı haberleri kabağın büyüğünün olması gerektiği gibi onun başına patlayacağını gösteriyor.

KYK ve YÜKLENİCİLERİ

KYK yıllardır istediği "ODTÜ'ye yurt yapma"ya Verşan Kök imzalı protokolle bir adım daha yaklaşıyor ve yaklaşık 80 diğer yurtla birlikte bu süreci yönetecek müşavir firmaya siparişi veriyor. Ancak 80'i bir yana ODTÜ'de yapılacak yurt bir yana. 80 civarında yurt projesi için 21 ayrı mimarlık firmasından teklif isteyen müşavir firmanın en çok ilgi çeken işi ODTÜ'de yapılacak yurt oluyor. Mimar olmayanların zor anlayacağı bir şey ama ODTÜ'de bir yurt yapma fırsatı karşısında yüzük görmüş Gollum'a dönen pek çok mimar ODTÜ - KYK çelişmesini sorgulamadan projeye teklif veriyor. Teklif verenlerden birisi de Mimar Namık Kemal Kaya. Müşavir firma proje müellifi olarak Mimar Namık Kemal Kaya'yı seçiyor. Belirlenen inşaat firması ise ODTÜ yolu inşaatından da adını bildiğimiz Ziver İnşaat.

Son süreçte KYK ve Yüklenicileri ODTÜ ile yapılmış olan protokol ile elde ettikleri yetkiye dayanarak işi yürütmeye çalıştılar. Ne direniş, ne Rektörlüğün geri adım atması, ne Büyükşehir Belediye Başkanının "başka bir yer gösterin yurdu ben yaparım" açıklaması dahil hiçbir gelişmeyi

"ODTÜ Rektörlüğü KYK'dan gelen "ODTÜ'ye yurt yapalım" talebini gündemine alıyor. Verşan Kök'ü önceki rektörlerden ayıran da bu. Yıllardır önceki pek çok rektörün de önüne gelen ama ciddiye alınmayan ya da hasır altı edilen KYK'dan gelen "ODTÜ'ye yurt yapalım" türündeki talep ilk kez onun tarafından gündeme alınmış."

dikkate almaksızın işe girişmeye ve ruhsat alarak inşaatla başlamaya odaklandılar. Üniversite bileşenleri ve destekçileri arasında olumlu bir ortam gelişirken, konunun diğer bir tarafı olan KYK ve yüklenicisi firmalar ise Kavaklıkta yurt inşaatına yarın başlanacakmış gibi bir hazırlık içindeydi. Alanın tümüyle branda, çit ve telle çevrilmesi, Çankaya Belediyesi'nin tuttuğu tutanağa rağmen şantiye binalarının işler hale getirilmesi, şantiye çevresine kamera yerleştirme çabası göze ilk çarpan hazırlıklardı. Temmuz ayının ortalarında yaptığımız görüşmelerde ortaya çıkan ise bu girişimlerden daha vahim bir şekilde KYK Yurdu'nun yapımı için gerekli olan -ve hala alınamamış olan- inşaat ruhsatının alınması ile ilgili sürecin ve bu yolla kısa zaman içinde ODTÜ'de KYK Yurdu inşa etmek için yasal bir kılıf hazırlama çabasının görünür bir şekilde hızlandığı oldu. Bu yapının normal şartlar altında ruhsatlandırılması mümkün değilken bürokratik hilelerle bir inşaat iznine kavuşması için girişimler ODTÜ Geliştirme Vakfı'nın konuya dahil olmasıyla şimdilik engellendi. Bu engelleme olmasaydı yasadışı yollarla ya da yasaların etrafından dolanarak alınan bir ruhsatın iptali alınması kadar çabuk olmayacak ve aylar alabilecekti. Bu uzun zamanın KYK Yurdu'nun inşası için kullanılacağı, Kavaklık'a geri dönülmez zararlar verileceği ve konunun oldubittiye getirilmek istendiği açıktı. Kavaklık ODTÜ Geliştirme Vakfı'nın 19 Temmuz günü yaptığı açıklama ve başvuru ile bir kez daha kurtuldu.

KYK ve Yüklenicilerinin yurt inşaatına başlayabilmek için bu aşamada yasal olarak yapabilecekleri bir şey kalmadı. Ama bu durdukları anlamına gelmemeli. Mimar Mithat Akman'ın değerlendirmesine göre ruhsat alınamayacak bir alan için ihaleye çıkan KYK yetkilileri de Verşan Kök kadar sorumlular ve kamu zararına sebep oldukları için yasadışı bir iş yapmış durumdadır.

MİMAR NAMIK KEMAL KAYA VE TMMOB MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ

Hakkını verelim, Mimarlar Odası Ankara Şubesi başından bu yana artan bir ivmeyle direniş destek veriyor. Ama konu Mimarlar Odasının önüne ODTÜ'lü akademisyenlerin ve öğrencilerin önüne gelmeden önce geliyor. ODTÜ ile protokol yapılması ardından KYK adına proje müellifi arayışına giren müşavir firma Namık Kemal Kaya'yı seçiyor. Namık Kemal Kaya'nın müellif olarak seçilmesini Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulu üyesi olmasına bağlayanlar var. Hatta bu gerekçeyle Şube Yönetim Kurulu Namık Kemal Kaya'yı onur kuruluna sevk ediliyor ve yönetim kurulundan istifası isteniyor. Namık Kemal Kaya bunu reddediyor ve söz konusu müşavir firma ile öncesinde de iş ilişkisi olduğunu, kendisinin tercih edilmesinin ise bundan kaynaklı olduğunu söylüyor. TMMOB Mimarlar Odası Onur Kurulu karar almadan yönetim kurulundan istifa eden Namık Kemal Kaya'ya Onur Kurulundan ilkin herhangi bir ceza çıkmıyor. Onur Kurulunun bu kararına itiraz eden Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulu kararı, TMMOB Yüksek Onur Kurulu'na taşıyor. Son durumda Yüksek Onur Kurulu "ceza verilmemesi" kararını bozarak dosyayı TMMOB Mimarlar Odası Onur Kuruluna geri gönderiyor. Dosya halen Mimarlar Odası Onur Kurulunun önünde... Mimarlar Odasının bunun dışında olayla olan ilgisi oldukça pro-aktif. Elinden geleni yaptığı görülüyor. Süreçteki rolüne ve

tarzına ilişkin eleştiriler de var elbette.

Bu konuda proje müellifi mimar Namık Kemal Kaya ve Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Tezcan Karakuş Candan'ın görüşlerini her ikisi ile ayrı ayrı yaptığımız söyleşilerde okuyabilirsiniz.

ODTÜ MİMARLIK FAKÜLTESİ:

Mimarlık Fakültesi'nin Dekanlık düzeyinde başından beri ODTÜ'de bir KYK Yurdu yapılmasına karşı olduğu biliniyor. Güven Arif Sargın ilkin Nisan 2018'de Üniversite Yönetim Kurulu'nda Verşan Kök'ün yetki talebini reddediyor. Hemen sonrasında bu tutumunu Fakülte Kurulunda Hocalarla da paylaşıyor. ODTÜ Mimarlık Fakültesini konunun içinde ve ODTÜ'ye bir KYK Yurdu yapılmasından yana gibi gösteren üç sebep var. Bunlardan ilki ODTÜ Mimarlık Fakültesinden iki hocamızın (Prof. Dr. Abdi Güzer ve Prof. Dr. Cana Bilsel) yapılmak istenen KYK Yurdunun mimari projesi için "danışman" olarak görev almış olması. Aslında bu Verşan Kök'ün Fakülte Dekanlığının karşı görüşü sebebiyle bypass ederek doğrudan yaptığı bir görevlendirmeye ve adı geçen Hocalarımızın da bu görevi kabul etmesi ile mümkün oluyor. Fakülte Dekanı karşı görüşünü açıklamışken bu görevin kabul edilmesi, ODTÜ Mimarlık Fakültesinin karşı duruşunu muğlaklaştıran ve eleştirilmesi gereken bir tavır. Bu konuda her iki hocamızdan da görüşlerini, tutumlarının gerekçesini ve bundan sonrası için önerilerini Solfasol'a yazmalarını rica ettik. Sırası gelmişken burada net olarak bir konunun daha altını altını çizelim; "danışmanlık" görevi hocalarımızca ODTÜ Rektörlüğü adına yürütülen ve bir tür denetim işi olarak anlaşılmalı. Her iki hocamızın da ne KYK ile, ne proje müellifi ile, ne de yüklenici firmayla ücretli bir danışmanlık ilişkisi söz konusu değil.

Rektör Danışmanı sıfatıyla Üniversite Yönetim Kurulu üyesi ve aslen Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Bahar Gedikli'nin ve Fakültenin ÜYK'daki diğer temsilcisi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Nil Uzun'un ÜYK'da Mimarlık Fakültesi Güven Arif Sargın'ın aksi yönde oy kulladıklarını ve Verşan Kök'ün KYK ile protokol için yetki talebine olur verdiklerini de not düşelim.

Ne yazık ki Fakültenin konuyla ilgili rolü sadece mimari proje ve ÜYK'da kullanılan oylar üzerinden değil. Bunun bir de planlama ve yer seçimi ile ilgili kısmı var. Takip edenler bilecektir, ODTÜ'nün uzun yıllara sâri bir planlama sorunu vardır. Uzun yıllar ODTÜ Kampüsünün onaylı bir imar planının bulunmaması çok ciddi sorunlar yarattı. En son 2014 yılında Melih Gökçek'in ODTÜ'den yol geçirmek için ortalığı karıştırdığında gündeme geldi bu konu... Bu süreçte tekrar gündeme gelen ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planına son hali veriliyor ve plan onaylanarak yürürlüğe giriyor. Çeşitli değişikliklerle birkaç kez revize edilen

planın en son 2017'de askıya çıkararak onaylandığını biliyoruz. Bu plan kapsamında 4500 hektarlık ODTÜ Kampüsünde nerede yapılaşma yapılıp yapılamayacağı açıkça belirlenmiş durumda. Bunun Kavaklık'ta yapılmak istenen KYK yurdu ile olan ilgisi ise iki şekilde oluyor:

- Yurdun yapılmak istendiği alan yani Kavaklık, ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planında "kampüs alanı" olarak yani yapılaşmaya açık alan olarak belirlenmiş alanlardan. Diğer bir deyişle söz konusu plan kapsamında Kavaklık'ın orman/tabiat varlığı sayılmaması söz konusu. Bu, KYK yurdu gündeme gelmeden çok önce yapılan bir belirleme. Dolayısıyla bu planın yapılmasındaki rolleri oranında, Mimarlık Fakültesinin ve planın müellifi olan plancıların sorumluluğundan bahsedilebilir. ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planının bu çerçevede eleştirel bir şekilde yeniden ele alınması elzem görünüyor.

Bu plana karşı Şehir Plancıları Odası ve Mimarlar Odası tarafından açılmış iptal davaları olduğunu da belirtelim. Ama şunu da belirtmek gerekir: Odalarca açılan davalarda iptal talebinin gerekçesi ve itiraz konusu Kavaklık'ın kampüs alanı olarak belirlenmiş olması değil. Odalar, Eymir ile ilgili plan hükümleri ve ODTÜ'den geçirilmesi planlanan tünel-yol gerekçesi ile dava açıyor. Bu davalarda Kavaklık konu edilmemiş. Açık ki ODTÜ'lü öğrenciler Kavaklık'a kamp kurup direnişe başlayana kadar Kavaklık'ın değerli bir alan, bir tabiat varlığı olduğunun kimse farkına varmamış.

- Mimarlık Fakültesinin konuya ikinci dahli ise ODTÜ ile KYK'nın imzaladığı protokol ardından yurt için yer seçimi aşamasında olmuş. KYK ile protokol imzalandıktan sonra Rektörlük tarafından, yurt için yer önerileri talep ediliyor ve mimari proje aşamasında olduğu gibi Rektörlükçe Fakülteden görevlendirilen öğretim üyelerinin ve ilgili rektör yardımcısının (Prof. Dr. Çağatay Keskinok ve ...) da katılımı ile kurulan komisyonca öneriler hazırlanıyor. Burada da aynı mimari proje için görev alan hocalarımızın durumunda olduğu gibi KYK Yurdu için yer seçimi sürecinde Dekanlığın tavrını ve Fakültesinin pozisyonunu sarsan bir tavır var. Yer seçimi çalışmalarında ilk etapta önerilen yerler içinde Kavaklık yok. Ama ilk öneriler ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planına göre uygun görülmezince bir aşamada Kavaklık gündeme geliyor

"Biraz dışardan bakanların ODTÜ Mimarlık Fakültesi gibi güçlü ve gelenekleri olan bir mimarlık okulunun ODTÜ'de, Kavaklık'ta bir KYK Yurdu yapılması girişiminin ortağı gibi görünmesine sebep olan karmaşık bir tablo olduğu açık. Bu tabloda Fakülte Dekanı Güven Arif Sargın'ın net karşı tavrı olmasa aksini söyleyebilmek için elimizde hiçbir şey yok"

ve kabul görüyor. Kavaklık'ın kimin önerisi olduğu şimdilik muamma ama sonuçta Kavaklık'ın yurt yeri olarak belirlenmesine komisyon içinden kimse itiraz etmiyor.

Biraz dışardan bakanların ODTÜ Mimarlık Fakültesi gibi güçlü ve gelenekleri olan bir mimarlık okulunun ODTÜ'de Kavaklık'ta bir KYK Yurdu yapılması girişiminin ortağı gibi görünmesine sebep olan karmaşık bir tablo olduğu açık. Bu tabloda Fakülte Dekanı Güven Arif Sargın'ın net karşı tavrı olmasa aksini söyleyebilmek için elimizde hiçbir şey yok. Güven Hoca'nın 11 Temmuz 2019 tarihli Fakülte Yönetim Kurulu açıklamasına kadar bu tavrında yalnız bırakılmış olduğunu da tespit etmek gerek.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ, ÇANKAYA BELEDİYESİ, SİYASETÇİLER

Bu kısım beklediğinizden çok daha kısa... ODTÜ öğrencileri Kavaklık'ta direnişe başladıktan hemen sonra konu ile ilgili hem Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş'a hem de Çankaya Belediye Başkanı Alper Taşdelen'e ulaşmaya çalışıyorlar, hem de defalarca... Mansur Yavaş'ın özel kalemini aşmak mümkün olmuyor. Çankaya'da ise durum çok daha vahim, Alper Taşdelen'in ise ancak yardımcısının sekreterine ulaşabiliyorlar. Her iki belediyenin olaya dahli ise direnişin polis saldırısına uğradığı, ağaçların katledildiği ve kamuoyu ilgisinin ODTÜ Kavaklık Direnişine çevrildiği gün mümkün oluyor. Çankaya Belediyesi ekipleri alana gelerek şantiye binalarının hukuksuz olduğunu tutanak altına alıyor. Eş zamanlı olarak her iki Başkan da peş peşe açıklamalarla bu yurdu yapmaya talip olduklarını açıklıyorlar. Hatta Mansur Yavaş, Verşan Kök ile görüşerek bu teklifini ona da iletiyor. Hepinizin aklına gelen soru bizim de aklımıza geldi: Bu görüşmeyi bir gün önce Kavaklık bu kadar zarar görmeden, polis ODTÜ'ye girmeden yapsalar ne olurdu sanki; bugün çok farklı bir yerde olmaz mıydık?

Son olarak, ODTÜ Mezunları Derneği yönetimi ile 25 Temmuz'da görüşen Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş sözünün arkasında olduğunu, ODTÜ'de yapımı planlanan KYK Yurduna karşı, Kavaklık dışında bir yer gösterilmesi

durumunda Belediye olarak yurdun yapımını üstleneceklerini tekrarladı. ODTÜ Rektörlüğü'nün kendisine henüz yeni bir yer göstermediğini söyleyen Mansur Yavaş, Büyükşehir olarak bu sebeple harekete geçemediklerini vurguladı.

Çankaya Belediyesi ise 8 Temmuz'da tutanakla tespit ettiği yasadışı inşaat faaliyetinin ve şantiye binalarının yıkımı için 30 günlük sürenin dolması üzerine 7 Ağustos'ta yıkım için harekete geçti. Belediye ekipleri 7 Ağustos günü sabah saatlerinde yıkım için tespit yapmak üzere Kavaklık'a gitti. Yıkım süreci ile ilgili Rektörlüğe, Ankara Valiliğine ve Büyükşehir Belediyesine de bilgi verildiği öğrenildi. Tespit işlemleri ardından Belediye encümeni kararı doğrultusunda Kavaklık'ta kurulan ruhsatsız şantiye binaları yıkılacak ve örülen tel çitler kaldırılacak. Yıkım işlemlerinin Ağustos ayı sonuna kadar tamamlanması bekleniyor.

Siyasetçiler içinden ise sürekli destek sağlayanlar olduğu gibi ancak kameralar geldiğinde görünenler de vardı. Diğer bir deyişle durum Belediyelerle olan bitene benzer. Polis müdahalesinin beklendiği günden bir gün önce bir Ankara Milletvekili ile yaptığım telefon görüşmesinde polis müdahalesini engellemek istiyorlarsa ya belediye başkanı düzeyinde, ya da genel başkan düzeyinde müdahil olmalarının şart olduğunu söyledim. Aldığım cevap bunun mümkün olmadığı, genel başkanlarını polisin önüne atamayacakları şeklinde oldu.

Öyle ya da böyle, belediyelerin de siyasetçilerin de geç de olsa konuya anlamlı bir şekilde dahil olmaları çok önemli. Sözlerinde durup bu yurdu yapma konusundaki tekliflerinin peşinden gidip gitmeyeceklerini takip ediyor olacağız.

ODTÜ ÖĞRENCİLERİ - KAVAKLIK İNİSİYATİFİ

Bu işi başından beri ısrarla takip edip direnişi bu aşamaya kadar getirdiler. 40 dönümlük bir alanı Türkiye'nin gündemine taşıdılar. Görebildiğim kadarıyla, kendilerine talepleri doğrultusunda destek olmak isteyen herkesin desteğine, dayanışmasına açıklar. Buna direniş alanına mantı yapıp götürmek de, direniş alanında nöbet tutmak da, onlar için broşür bastırmak da dahil; yeter ki bilmişlik taslamayın ve direnişe eşitlerden birisi olarak dahil olmayı baştan kabul edin. Zaman zaman onlardan rol çalmaya çalışanlara ve ucuz kahramanlık peşinde koşanlara öfkelenseler de bunu da anlayışla karşılayıp yollarına devam edecek kadar amaçlarına odaklanmış durumdadılar.

ODTÜ GELİŞTİRME VAKFI, ODTÜ ÖĞRETİM ELEMANLARI DERNEĞİ, ODTÜ MEZUN DERNEKLERİ

Mezun Dernekleri ile ilgili söyleyecek çok bir şey

"Haklarını teslim edelim, herkesi ters köşe yapan ODTÜ'lü öğrencilerin ısrarlı direnişi oldu. ODTÜ öğrencileri yeri geldiğinde danslı, şenşakrak ama hep sımsıkı direnişleriyle herkesi arkalarında hizaladılar. "

yok. Bazen gecikerek, bazen zamanında ve anlamlı destekler verdiler. Hâlâ da direnişi destekler pozisyonlarını koruyorlar. Direnişin dinamik yapısına ayak uydurabildiklerini söylemek zor ama destekçi konumları önemli ve artması da şart. ODTÜ Mezunlar Konseyinin 29 Haziran Mezunlar Gününde büyük bir kalabalıkla Kavaklık'ı ziyaret edeceği sözünün gerçekleşmemiş olmasının yarattığı kırıklık sonraki süreçteki desteklerle tamir edilmeye çalışılıyor. Ancak Mezun Derneklerinin direnişe ayak uydurmak ve direnişin eşit bir öznesi olmak yerine "abilik" yapmaya soyunması sorunlar yaratıyor, yaratmaya da devam edecek. Örnek mi? ODTÜ Mezunlar Derneği 25 Temmuz'da Ankara Büyükşehir Belediye Başkanıyla Kavaklık ve ODTÜ'ye yurt yapılması gündemli kritik bir görüşme gerçekleştirdi. Ancak heyete iki ay aşkın zamandır Kavaklık'ta direnen ekipten kimseyi dahil etme gereği duymadılar.

ODTÜ Öğretim Elemanları Derneği ODTÜ içi benzer durumlarda hep olduğu gibi öğrenciden yana destekler tavrını ve ODTÜ bileşenleri arasındaki aracılık rolünün gereği herkesi bir araya getirmeye, tıkanan iletişim kanallarını açmaya çalışıyor.

ODTÜ Geliştirme Vakfı ise başlarda adı hiç geçmezken gittikçe daha önemli bir rol alacağı benziyor. Polis müdahalesinin hemen ardından Mimarlar Odası tarafından Kavaklık'ın KYK'ya tahsisinden yıllar önce ODTÜ Geliştirme Vakfı'na tahsis edilmiş olduğu bilgisi ortaya çıkarıldı.

Bu durum alanda bir inşaat işi yapılması için Vakfın rızasının olması gerektiğini ortaya çıkardı. Vakıf yetkilileri şifahi olarak bu yurdun yapımına karşı olduklarını söylediler de Vakıf anlaşılmaz uzun süre resmi bir tutum almadı. Verşan Kök de, ODTÜ Öğrencileri de Vakfın kendilerinden yana tavır almasını umuyor. Polis müdahalesi ardından Verşan Kök bu konuda umudunu kaybetmiş olacak ki Vakfı, Genel Kurula çağırma yetkisini kullanmayı ertelediği erteliyor. Vakfın yaşamsal önemdeki açıklaması 19 Temmuz'da geldi. ODTÜ Geliştirme Vakfından Vakıf Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Ramazan Aydın imzasıyla yapılan açıklamada: "ODTÜ Kampüsünde yurt yapma çalışmaları ile ilgili yapılan ruhsat başvurusuna karşılık olarak, intifa hakkı Vakfımıza verilmiş olan parsellerde herhangi bir yapılaşmaya muvafakatımızın bulunmadığı bir yazı ile iletilmiştir" dendi.

ODTÜ Kavaklıkta yapılmak istenen KYK Yurdu inşaatı müşavir firmanın ruhsat alma girişimi ODTÜ Geliştirme Vakfının Şehircilik İl Müdürlüğüne yazdığı alanın kendilerine tahsisli olduğunu bildiren yazısı ve bu açıklamasıyla şimdilik sonuçsuz kaldı.

DAHA BİTMEDİ...

ODTÜ'ye yapılmak istenen KYK Yurdunun ODTÜ öğrencilerinin ısrarlı direnişi ile ülke gündeminde ilk sıraya yükselmesi ardından Ankara Büyükşehir Belediyesi, Çankaya Belediyesi, ODTÜ Mezun Dernekleri Konseyi, ODTÜ Öğretim Elemanları Derneği'nin, ODTÜ Mimarlık Fakültesi başta olmak üzere Fakülte ve Enstitü Yönetim

Kurullarının açıklamaları ilgili kurum ve yapıların sürece bir bütün olarak ve hep birlikte müdahil olmuş olması açısından önemli. Belediyelerin, Odaların ve üniversite bileşenlerinin Kavaklık İnişiyatifinin taleplerini destekleyen girişim ve açıklamalarını takiben ODTÜ ÜYK'nın "sürecin yeniden değerlendirileceği" yönündeki açıklaması da bu olumlu ortamı pekiştirdi.

Direnişin 100. gününde gelinen noktada zaman Kavaklık için çözüm zamanı! Direnişi örgütleyen ODTÜ'lülerin talepleri açık. Direnişin 90. gününde yapılan açıklamaları şöyle:

" 90. gününe giren şanlı direnişimiz zorlukların, baskıların ve tehditlerin üstesinden gelerek hala dipdiri ayakta. İşgalciler taleplerimizi kabul ederek hukuksuzluklarını da kucaklayıp alanı terk edene kadar da sonlanmayacak.

Sen de gel... Yeşerecek köklerimiz var! "

Bundan sonra Kavaklık'ta ne olacağı ve nasıl olacağı KYK'nın, ya da yüklenicilerinin değil Direnişin tercihlerine bağlı olacak. Bu günden sonrasını ODTÜ bileşenlerinin ve destekçilerinin birlikteliğe, açıklığa, katılımcılığa ne kadar sahip çıkabileceği belirleyecek. Biz de izlemeye ve Ankara'nın Gayiresmi Gazetesi olarak katkı vermeye devam edeceğiz.

Kavaklık'a 8 Temmuz günü yapılan saldırı ve ağaçların zorun gücüyle kesilmesi, ODTÜ Kavaklık Direnişini ülke gündemine taşıdı. Bir yıllık bir zaman diliminde büyük bir dayanışma örüldü. Fakültelerin, öğretim üyelerinin arka arkaya yaptığı açıklamalar ile ODTÜ, Üniversitelerdeki uzun süredir devam eden sessizliği bozan üniversite oldu.

Solfasol: TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi ODTÜ'de bir KYK Yurdu Yapılacağından ne zaman haberdar oldu.

Tezcan Karakuş Candan: TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi İhale Takip Merkezi tarafından, Nisan 2018 tarihinde topluca yurt projesi ve müşavirlik hizmetinin yapılması ihalesi gündemimize gelince içerisinde Ankara'nın da içinde olduğu bu süreci takibe almak üzere, nerede ve hangi arazide yapılacağı belli olmayan 60 adet yurt projesinin topluca üretimi ve müşavirlik hizmeti verilmesi için ihaleye çıkılmasının hukuksal açıdan bir sakıncasının olup olmadığını araştırmak üzere Yönetim Kurulu'nda karar alındı. Haziran 2018 tarihinde ihale sonuçlandı. 2018 yılı Temmuz ayı başında yönetim kurulu sekreter üyemizin mail yoluyla bilgilendirmesi ile Ankara'da yapılacak yurtların alanlarının ODTÜ ve Cebece Stadyumu'nda olduğunu resmi olmayan bir şekilde öğrendik.

S.: Haberdar olduğunuz andan itibaren tavrınız nasıldı, neler yaptınız?

T.: ODTÜ'de KYK Yurdu yapılmasına dair haberdar olduğumuz andan itibaren öncelikle duyumun doğru olup olmadığını tespit etmek için öğretim üyeleri ile görüştük. Duyumumuzun doğru olduğunu, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı'nın 9 kişilik Üniversite Yönetim Kurulu'nda karşı oy verdiğini, yurt için düşünülen yerin Kavaklık olduğunu da bu görüşmeler sürecinde öğrendik. Bu süreçte Kent İzleme Merkezimiz hızlıca ODTÜ'ye giderek, alanı yerinde inceledi ve fotoğrafladı. Temmuz ayı bu açıdan çok hareketli geçti. Çok yönlü bir süreç işletildi. Yönetim kurulu toplantıları tek gündemli yapıldı, resmi yazışmalarla bilgiler toparlanmaya başladı ve öte yandan kamuoyu oluşturmak için konunun bileşenleri ile görüşmeler ve bilgilendirmeler yapılarak kolektif bir hareket alanı yaratılmaya çalışıldı. Bir yandan kurumsal olarak belgeleri elde etmek için hem ODTÜ'den hem Kredi Yurtlar Kurumu'ndan hem de ihaleyi alan müşavirlik firmasından 4982 Nolu Bilgi Edinme Kanununa istinaden bilgi talep ettik. ODTÜ Mezunlar Derneği ile ODTÜ Öğretim Elemanları Derneği, ODTÜ öğrencilerine, TMMOB Ankara İKK'ya ODTÜ'de bir KYK Yurdu yapılacağı bilgisini paylaşarak toplantı yapma çağrısında bulunduk. Demokratik kitle örgütleri grubunda durumu paylaştık. 2 Ağustos 2018 tarihinde, ODTÜ Mezunlar Derneği, ÖED, KESK Üniversiteler Şubesi, ODTÜ ÖTK Öğrencilerinin ve Mimarlar Odası'nın katılımı ile Vişnelik'te toplantı yapıldı.

İlk zamanlarda herkes olayın farkında olsa da süreç barınma sorunu ikilemi nedeni ile biraz tartışmalı geçti. ODTÜ Rektörlüğü ile KYK arasında yapılan protokol tarafımıza verilmedi. Bu protokole ancak dava açarak ulaşabildik. Protokol kamuoyuyla paylaşıldı; öğrencilerin

TMMOB Mimarlar Odası
Ankara Şubesi Başkanı
Tezcan Karakuş Candan ile
Kavaklık Direnişi üzerine söyleşi:

"ODTÜ, uzun süredir üniversitelerden çıkmayan ses oldu"

Söyleşi: Mehmet Onur Yılmaz

"ODTÜ'yü ya da Kavaklık'ı bir imar parseli olarak görmüyoruz. Emekle, mücadeleyle, direnişle şekillenmiş bir özgürlük ve nefes adası olarak görüyoruz."

ve Öğretim Elemanları Derneği'nin, demokratik kitle örgütlerinin katılımı ile basın toplantısı gerçekleştirildi. ODTÜ Ormanı üzerine söyleşiler yapıldı. ODTÜ Mezunlar Günü'nde, bilgilendirme broşürü basılarak dağıtıldı. Bunun çok zorlu bir süreç olduğunu ifade etmek isterim. Her atılan adımda, Rektörlük hem öğretim üyelerine hem derneklere yoğun baskıda bulundu. Mimarlar Odası Ankara Şubesi'ne ODTÜ'ye yakışmayan bir üslupla yazdığı cevabi yazılarla, mahkemeye verme tehditleri ile karşılaştık. Ancak biz haklıyız, Verşan KÖK ise değil. Mimarlar Odası Ankara Şubesi karşısında kimsenin duramayacağı kararlılıkta bir Oda olduğunu mücadele sürecinde göstermiş bir örgüttür. Bu süreçte ayrıca suç duyurularında bulunduk, Verşan Kök'ü YÖK'e şikayet ettik, protokolün iptali için davalar açtık. Öğrencilerin Kavaklık'ta çadır kurduğu sürece kadar, iletişim içerisinde olan ve hukuksal süreçleri yürüten kamuoyu oluşturulmasını sağlayan bir aktivasyon içerisindeydik. Kavaklık Direnişi'nin başlaması, KYK Yurdu yapımı sürecine karşı

direnişi bir üst aşamaya geçirdi. Bu aşamadan sonrada haklı talepleri içerisinde barındıran Kavaklık Direnişi'ne destek olduk, ziyaretler yaptık, forumlara katıldık. Mimarlar Odası Ankara Şubesi olarak Yönetim Kurulu toplantımızı Kavaklık'ta öğrencilerin ve üyelerimizin katılımı ile gerçekleştirdik, Orada birlikte aldığımız kararları, ruhsat süreçlerini, Kavaklık'ın tescil edilmesi gibi bir dolu süreci takip ettik, Ruhsatsız şantiye binaları için suç duyurusunda bulunduk. Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü ve ilgili belediyelerle görüşme ve yazışmalar sonucu yurt inşaatı için ruhsat alınmadığını açığa çıkarttık, Kavaklık'ın ODTÜ Geliştirme Vakfı'na tahsisli olduğu da bu süreçte ulaştığımız bilgilerdendi.

Kavaklık'a 8 Temmuz günü yapılan saldırı ve ağaçların zorun gücüyle kesilmesi, ODTÜ Kavaklık Direnişini ülke gündemine taşıdı. Bir yıllık bir zaman diliminde büyük bir dayanışma örüldü. Fakültelerin, öğretim üyelerinin arka arkaya yaptığı açıklamalar ile ODTÜ, Üniversitelerdeki

"Bu krizin baş sorumluları iktidarla iş tutan, yönettiği üniversitenin geleneklerini, bilimi, demokratik teamülleri devre dışı bırakarak protokolü imzalayan, bunda ısrarcı olan, polisin üniversiteye girmesinin yolunu açan, ODTÜ bileşenleri ile görüşmeden ben bilirim yaklaşımı ile davranan Rektör, Rektör Yardımcıları ve Danışmanlarıdır."

uzun süredir devam eden sessizliği bozan üniversite oldu. Gerçekler saklanamayacak derecede gün yüzüne çıktı. Artık hukuken Kavaklık'ta KYK Yurdu yapmak mümkün olmasa da Rektör, geçen hafta yaptığı bölüm ziyaretlerindeki çatışmacı üslubuyla sürecin henüz tamamlanmadığının ve daha da gerilerek devam edeceğinin sinyallerini vermeye devam ediyor.

S.: TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi ODTÜ'de bir yurt yapılmasına mı, Kavaklık'ta bir yurt yapılmasına mı, bir KYK yurdu yapılmasına mı karşı? Neden?

T.: ODTÜ, yurtlarını bugüne kadar desteklerle, başlıklarla kendisi yaptı. KYK Yurdu ise bir baskılama süreci ile rıza alınmadan yapılmaya çalışılıyor. Mimarlar Odası Ankara Şubesi ODTÜ'de KYK Yurdu yapılmasına karşı ve ayrıca Kavaklık gibi bir alanda yapılmasına da karşı. KYK Yurtları bugün artık sadece barınma sorununu çözen kurumlar değil, bilimi devre dışı bırakarak, dini siyasallaştıran kurumlar olarak örgütleniyor. KYK'nın Diyanet İşleri Başkanlığı ile yaptıkları protokoller, KYK Yurtlarında verilen zorunlu eğitimler, atölye çalışmaları, öğrenciler üzerindeki baskı ve hak ihlallerinin yoğunlaştığı bir süreçte bu yurtların proje elde etme süreçleri de, inşai faaliyetleri de sorunlu.

ODTÜ gibi mimarlık alanında önemli eserler veren mimarları yetiştiren bir kurum, KYK üzerinden hizmet olarak proje üretiyor ve kendi yurdunu yapamıyor, hatta bu süreçte Mimarlık Fakültesi bilerek devre dışı bırakılıyor. Bu açıdan da oldukça sorunlu. ODTÜ'ye KYK Yurdunun yapılması ile ODTÜ'nün yurtlar konusundaki yönetim bütünlüğü bozulacak, ikili bir yapı ortaya çıkacak. Bu yaklaşım Hasan Tan dönemini hatırlatıyor bize... ODTÜ'nün özgürlükçü yapısını da mekansal bütünlüğünü de bozan bir "Truva Atı" benzetmesi bizim de katıldığımız ve karşı çıkış gerekçelerimizden birisiydi. Bu süreç KYK Yurtlarının ülke genelinde içeriğiyle birlikte tartışılmasına neden oldu. İlerleyen süreçlerde yaşanan hak ihlallerinin de gün yüzüne çıkacağı aşikar.

Ayrıca yer olarak Kavaklık'ın seçimi de kendi habitatını oluşturmuş bir alanın, "kavaktır katli vaciptir" yaklaşımının sürdürülmesi ve orada canlı yaşamının varlığının görmezde gelmesi, "ağaçlar kesilecek", ha keza "taşınacak" gibi söylemler de ODTÜ ekolojik bütünlüğünü bozan bir durumdu.

Ayrıca ODTÜ üzerindeki mekansal parçalanma süreçleri de yeni değil. Koruma amaçlı İmar Planlarına açılmış davalarımız, hatta ODTÜ Ormanını yapılaşma baskısı altına alacak ODTÜ çevresindeki yapılaşmalara yönelik açtığımız onlarca davamız var. Sonuçta Mimarlar Odası Ankara Şubesi olarak ODTÜ'yu ya da Kavaklık'ı bir imar parseli olarak görmüyoruz. Emekle, mücadeleyle, direnişle şekillenmiş bir özgürlük ve nefes adası olarak görüyoruz. Bu adaya yönelik yapılan her türlü saldırının da karşısında

olduğumuz için KYK Yurdu yapılmasına karşı başından beri mücadele ediyoruz. Diğer yandan ODTÜ'ye 750 metre mesafede bulunan ve KYK'ya ait Tahsin Banguoğlu Yurdunun 65.000 metrekarelik alanı ile 2.5 emsalle rezidans ve avm yapımı için plan değişikliği yapıp, kendi alanını ranta açıp, ODTÜ'den bedelsiz alan kapatmaya çalıştığı rant ilişkisini görüyoruz. Karşı çıkışımızın bir sebebi de budur. KYK üniversitelerde TOKİ'leşme sürecinin mekansallığını örmektedir. 60 adet yurdun toptan ihale edilmesi de bunun göstergesidir.

S.: Sizde, ODTÜ'de bir KYK Yurdu yapılması sürecinin bir krize dönüşmesinin (polis müdahalesi ve Kavaklık'ta yoğun ağaç kıyımı ile sonuçlanması) sorumlusu/sorumluları kim? Neden?

T.: Bu krizin baş sorumluları iktidarla iş tutan, yönettiği Üniversitenin geleneklerini, bilimi, demokratik teamülleri devre dışı bırakarak protokolü imzalayan, bunda ısrarcı olan, polisin üniversiteye girmesinin yolunu açan, ODTÜ bileşenleri ile görüşmeden ben bilirim yaklaşımı ile davranan Rektör, Rektör Yardımcıları ve Danışmanlarıdır. Bugün bu sürecin tüm sorumluları iyot gibi açığa çıkmıştır.

Mansur Yavaş, ODTÜ Mezunlar Konseyi ve daha öncesinde Alper Taşdelen'in yurt yapma önerisini reddeden, cevap vermeyen Rektörlüğün derdinin yurt yapmak olmadığı da böylece açığa çıkmış oldu. Bu durumun bu noktaya gelmesinde sürecin başından bu yana ikircikli tavırlar içerisinde olan yaklaşımların da etkisi var. Fakat gelinen nokta itibarıyla son yaşanan süreçte örülen geniş dayanışma ile ikircikli tavır içinde bulunanlar özeleştirisini pratik süreçte vermiştir. O nedenle artık önümüzdeki sürece bakmamız gereken bir durum vardır. Yurt yapımı hukuksuz da olsa, henüz tehlike geçmemiştir. Hukuksuzluğun ortasındaiken, birçok yapı kaçak saray dahil hukuksuz bir şekilde yapılmışken hiçbir zaman sürecin peşini bırakmamak gereken bir dönemdeyiz.

S.: Kavaklık özelinde ve genel olarak ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planı ile ilgili değerlendirmeniz nedir? Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin Şehir Plancıları Odası ile birlikte açtıkları dava ile ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planının iptalini istediklerini biliyoruz. Bu iptal talebinin gerekçesi neydi? Kavaklık ile ortaya çıkan yeni durumda ek bir dava açacak mısınız? ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planı ile ilgili kim, ne yapmalı?

T.: Mimarlar Odası Ankara Şubesi olarak ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planına yönelik 4 davamız var. Davanın temel gerekçeleri ODTÜ ekolojik sistem bütünlüğünü bölen yollar ve ODTÜ KAİP(Koruma Amaçlı İmar Planı) içerisinde yapılaşma getirilen alanlar. Ancak üst ölçekli plana dava açmakla birlikte, ODTÜ Ormanını yapılaşma baskısı altında bırakacak tüm ODTÜ dışı alanlara da dava açtığımızı belirtmek isterim. Üst ölçekli planlarda parsellasyon bazında bir dava süreci ancak pratikte şekilleniyor.

Kavaklık'ta yurt yapımı gündeme geldiğinde, Yönetim Kurulu bunu yargıya taşıma kararı aldı ve bilirkişi incelemesinde olan ODTÜ KAİP davasında, Kavaklık'taki yapılaşmaya yönelik de ek beyan olarak verildi. Böylece Kavaklık'ta Koruma Amaçlı İmar Planı davasına eklendi.

Kavaklık'ın sit alanı ilan edilmesi ve orman alanına dahil edilmesi için ayrı ayrı başvuru yaptık bu taleplere yönelik olumsuz bir süreç olursa o

kararları da yargıya taşıyacağız. Yönetim olarak kamusal açıdan, ODTÜ gibi, AOÇ gibi, İmrahor Vadisi, Saraçoğlu Mahallesi, Ulus gibi önemli alanlarda her gelişmeyi takip etmek ve kamu yararı gözetmeyen uygulamaları yargı sürecine taşımak kararlılığımız önceliklerimiz arasında. AOÇ'de üst ölçekli plana iki davamız var ancak AOÇ alanlarına ilişkin 120 davamız var. Dolayısıyla Kavaklık'ta olan bitenlerle birlikte ODTÜ'de de artık AOÇ'de olduğu gibi, her girişimi parsel parsel takip edeceğiz.

Kavaklık'la ilgili parsellasyon planları yapılmadığı için buraya herhangi bir inşai faaliyet yapılması mümkün görünmüyor ama hukuksuzluğun zirve yaptığı ODTÜ Yurt meselesinde herhangi bir ruhsat işlemi ve veya alanın yapılaşmasına ilişkin ne karar çıkar çıksın dava konusu etmemiz kaçınılmaz. ODTÜ KAİP ile ilgili kararlar da katılımcı bir yöntemle ODTÜ bileşenleri ve davacı meslek odaları ile birlikte ortak akıl üretilerek yeniden ele alınmalı.

S.: Yurdun mimari projesinin müellifinin uzun süredir Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi olan bir mimar olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu konudaki kişisel ve kurumsal tavrınız ne oldu?

T.: Türkiye hem ekonomik hem de siyasi olarak çok ciddi bir baskı altında, hem neo-liberalizmin baskısı hem siyasal İslam'ın baskısı. Bu ikili kıskaç hali aslında insanlığın harcını da çürütüyor. Karakter aşınmaları yaşanırken vicdan bozulmaları, gelenekten, etik değerlerden ve temsil ettiğiniz örgütlenmenin ilkelerinden kopma süreçleri sıklıkla yaşanıyor ve şaşırmanın sınırı kalmıyor.

Böylesi dönemlerde mücadele etmenin, bulunduğunuz yeri temsil etmenin ağır bedelleri var. Bunu herkes kaldıramayabilir. Mücadele zorlaştıkça sınıyorsunuz ve her durumda yeni bir evreye, daha zor bir aşamaya geçiyorsunuz. Bu zorlu aşama hepimiz için öğretici ve hatırlatıcı oluyor. Mesela bu süreçte öğrendiğim çok önemli bir örnek var, bu vesile ile buradan paylaşmak isterim. 12 Eylül askeri darbesinden sonra, tüm baskılara karşın onurlu yaşamak ve teslim olmamak için hayatlarını idame ettirmek üzere üç güzel insan, bakkal dükkânı açıyorlar. Geçimlerini sağlamak için uzun süre Ayrancı'daki bu bakkal dükkânını işletiyorlar. Bu üç güzel insanın adlarını buradan zikrederken bile umut doluyor insan:

"Mücadele zorlaştıkça sınıyorsunuz ve her durumda yeni bir evreye, daha zor bir aşamaya geçiyorsunuz. Bu zorlu aşama hepimiz için öğretici ve hatırlatıcı oluyor. Bu süreçte öğrendiğim çok önemli bir örnek var; 12 Eylül askeri darbesinden sonra, tüm baskılara karşın onurlu yaşamak ve teslim olmamak için hayatlarını idame ettirmek üzere üç güzel insan, bakkal dükkânı açmaya karar veriyorlar. Geçimlerini sağlamak için uzun süre Ayrancı'daki bu bakkal dükkânını işletiyorlar. Bu üç güzel insanın adlarını buradan zikrederken bile umut doluyor insan: Yavuz Önen, Teoman Öztürk ve Akın Birdal*, yakından tanıdığımız üç değerli insan. Tarihe not düşmek böyle bir şey işte!

"Verşan Kök ve ekibi o makamda olduğu sürece ODTÜ'de suların durulması zor. Bunu 8 Temmuz'da ağaçların katledildiği gün bir kez daha gördük."

Yavuz Önen, Teoman Öztürk ve Akın Birdal, yakından tanıdığımız üç değerli insan. Tarihe not düşmek böyle bir şey işte!

Aslında işin daha başka boyutları var ama Onur Kurulu süreçleri olduğu için çok fazla derinleştirmenin etik olmadığını düşünüyorum. Oda Yönetim Kurulu Üyesi iken mücadele ettiğimiz ve hukuksal olarak davalı olduğumuz alanlara ilişkin ticari bir iş ilişkisine girmenin doğru olmadığı, Mimarlar Odası ve TMMOB teamülleri ve geleneklerinin bunu kabul etmeyeceği çok açıktır. KYK Yurt yapım işinin projelendirilmesi, Türkiye'de başka mimar kalmamış gibi Mimarlar Odası Ankara Şubesinin iki yönetim kurulu üyesine teklif edilmesi de çok manidardır. Bir yönetim kurulu üyemiz, yukarıda açıkladığım nedenlerden kaynaklı proje sürecinden çekilmiştir. Diğeri ise Yönetim Kurulu'nun tüm uyarılarına rağmen işi almayı tercih etmiştir. Mimarlar Odası Ankara Şubesi de geleneklerimiz çerçevesinde gereğini yapmıştır. Bugün KYK Yurt projesini çizen mimar artık Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi değildir ve Onur Kurulu süreci işletilmektedir. Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin kurumsal tavrı budur.

S.: Bu krizden genelde konunun tarafları olanlar (ODTÜ, KYK, Belediyeler vb.) ne ders çıkarmalı, ne öğrenmeli? Özelde (müellifin durumu ile ilgili) meslek odaları ne ders çıkarmalı, ne öğrenmeli?

T.: Aslında ODTÜ'de KYK Yurdu yapım süreci örnek bir laboratuvar gibi. Bir çok alanı birden kesiyor ve birçok alana dair mesajlar veriyor. Sadece süreci bir KYK Yurdu, bir barınma meselesi olarak değil, bağlamıyla birlikte değerlendirmenin gerekliliği ortaya çıkıyor. ODTÜ'de KYK Yurdu yapımı için karşılaştığımız her aşama salt bir teknokrat bakış açısı ile toplumsala dokunan süreçlerin çözülemeyeceğinin göstergesi.

Bir mimarın hangi alanlarda proje çizmesi gerektiğine, mimarın toplumsal sorumluluğuna, proje çizdiği alanın geçmişine, planlı mı plansız mı olduğuna ve mülkiyet bilgilerine bakılmasına, tartışmalı alanlarda ortak akıl olmadan "ben yaptım oldu" mantığı ile proje çizilemeyeceğine, bir meslek odası yöneticisi iken etik kurallar ve gelenekler çerçevesinde, toplumsal muhalefet alanında önemli ve hukuksal süreçlerimiz olduğu mücadele alanlarımızda, ticari ve şahsi ilişkilere girilemeyeceğine dair, girildiğinde meslek odasının kendi gelenekleri ve etik kuralları çerçevesinde sonuçlarının ne olacağına dair önemli mesajlar iletiyor.

ODTÜ açısından ise, kendi bileşenleri ile tartışmadan ODTÜ'nün geleneklerine aykırı bir işlemin tesis edilmesi, en basit ve gerekli işlemler bile yapılmadan, hukuksuz bir sürece imza

"Mimarlık Fakültesi Dekanının KYK Yurdu sürecine ilişkin şerh koyduğu bir durumda, proje sürecinde danışmanlık yapan öğretim üyelerinin Dekan ve Fakültenin tavrını boşa düşürecek görevlendirmeleri kabul etmemeleri gerekirdi."

"ODTÜ, uzun süredir üniversitelerden çıkmayan ses oldu. Bu direniş mutlaka kelebek etkisi yapacaktır. Şimdi olası tüm gelişmelere yönelik, tüm kesimlerin de içerisinde olduğu bir platformun oluşturulması önemli..."

atılması Rektörlük ve öncesinde imzalarıyla bu sürecin yolunu açan Fakülte Dekanları açısından her adımın ne kadar dikkatle atılması gerektiğini gösteren ve bir daha tekrarlanmaması gereken öğretici bir süreç.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi açısından, Rektörlük adına yer seçiminin belirlenmesi ve proje sürecinde danışmanlık yapan öğretim üyeleri nezdinde ise çıkartılması gereken çok fazla ders var. Mimarlık Fakültesi Dekanının KYK Yurdu sürecine ilişkin şerh koyduğu bir durumda, proje sürecinde danışmanlık yapan öğretim üyelerinin Dekan ve Fakültenin tavrını boşa düşürecek görevlendirmeleri kabul etmemeleri gerekirdi. Bu durum 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa sığırılamayacak kadar önemli, kaldı ki 657'de bile kamu yararı gözetmeyen durumlara dair işlemi reddedebiliyorsunuz. Buna bakarak ODTÜ Mimarlık Fakültesinin, meslektaş yetiştiren bir kurum olarak kendi üniversitelerindeki proje üretim sürecine dair kendisi için de dersler çıkartması gerekiyor.

Aslında tüm kesimler açısından diyalog ve ortak akıl arayışından vazgeçilmemesi gerektiğinin ve çok hassas bir dönemden geçen ülkemizde, her şeyin bütüncül bir değerlendirmesinin yapılarak karar verilmesinin zorunluluğunu bu süreç bize bir kez daha hatırlatıyor. Ve hepimiz açısından önemli olan şey ise adalet kavramına olan ihtiyacımızın, kurumların bağımsızlığının ve hele ki üniversiteler için özerkliğin ne kadar hayati olduğunun bu sürecin her noktasında karşımıza çıkmış olması.

S.: Gelineen noktada bundan sonra kim, ne yapmalı? Önerileriniz neler?

T.: Üniversitenin yapması gerekenlere dair, fakülteler açıklamalarını yaptılar; öncelikle protokolün iptal edilmesi gerekiyor. Kavaklığın ağaçlandırılması, yurt ihtiyacının da bağışçıların ve belediyenin desteği ile çözülmesi, hem projelendirme hem yapım sürecinde kolektif bir

akıl örgütlenmesi gerekiyor. Hukuken Kavaklıkta bir inşaat yapılamayacağı kesin olmakla birlikte, hukuksuzluğun olduğu bir ülkede her zaman her şeyin olabileceği çok açık. Bu nedenle süreç devam edecek. Verşan Kök ve ekibi o makamda olduğu sürece ODTÜ'de suların durulması zor. Bunu 8 Temmuz'da ağaçların katledildiği gün bir kez daha gördük. Sonrasında Rektörün bölümleri dolaşarak sürecin sorumlusu olarak karşı çıkan dekanları göstermesi ve çatışmacı bir yaklaşım içerisinde olması önümüzdeki günlerin daha da gerileceğini gösteriyor. Bir yandan da KYK Yurdu yapılmayacak denmesine rağmen Bakanlıkla görüşmeler devam ediyor. Resmi açıklamanın görüşmeler sonrası yapılacağına söylenmesi bir başka bir kurgunun göstergesi.

Önümüzde süreçte bir bayram tatili var. ODTÜ'de açılan ilk yolunda bayram tatilinde ansızın yapıldığını hatırlatmak isterim. Süreç zorlu da olsa, ODTÜ öğrencilerinin direnişi, öğretim elemanlarının, meslek odalarının, mezunların, toplumsal muhalefet bileşenlerinin dayanışmasıyla önemli bir buluşma mekanı ve kazanım elde etti.

ODTÜ, uzun süredir üniversitelerden çıkmayan ses oldu. Bu direniş mutlaka kelebek etkisi yapacaktır. Şimdi olası tüm gelişmelere yönelik, tüm kesimlerin de içerisinde olduğu bir platformun oluşturulması önemli. Her an her şey olabilir.

Mimarlar Odası Ankara Şubesi olarak üstümüze düşen çoklu sorumluluğun farkındayız. Üstümüze düşeni yapmaya devam edeceğiz.

*Editörün notu:

Akın Birdal: Ziraat Mühendisi, insan hakları savunucusu, eski İnsan Hakları Derneği Başkanı ...

Teoman Öztürk: Mühendis-Mimar, eski Mimarlar Odası Başkanı, TMMOB'un efsanevi başkanı

Yavuz Önen: Mimar, insan hakları savunucusu, eski TMMOB ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı Başkanı, İnsan Hakları Derneği kurucusu ...

TMMOB Şehir Plancıları Odası
Ankara Şubesi Başkanı Gözde Güldal ile
Kavaklık Direnişi üzerine söyleşi:

"ODTÜ kentimizin güven, gurur, huzur alanıdır"

Söyleşi: Mehmet Onur Yılmaz

ODTÜ'de yaşadığımız süreç planlamanın tek boyutlu bir alan olmadığını, kararların katılımcı bir biçimde alınması, planlama sürecinin katılımcı ve şeffaf bir biçimde yürütülmesi gerektiğini bir kez daha göstermiştir. Kamu yararını sağlayabilmek adına, karar verici konumda olan otoriteler her zaman karardan etkilenen kesimleri dikkate almalı ve görüşlerini içermelidir.

Solfasol: Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi ODTÜ'de bir KYK Yurdu yapılacağından ne zaman ve nasıl haberdar oldu?

Gözde Güldal: ODTÜ ve KYK ile 21 Mayıs 2018 tarihinde imzalanan protokolün basına yansımaları sonucu Şubemizin söz konusu projeden haberi oldu.

S.: Haberdar olduğunuz andan itibaren tavrınız nasıldı, neler yaptınız?

G.: Öncelikle ODTÜ Rektörlüğü ve KYK'ya resmi yazı ile başvurup yurdun yeri, kapasitesi, inşaat alanı vb. konularla ilgili detayları sorduk. KYK bu konularda bilgi veremeyeceğini ve ODTÜ Rektörlüğüne sormamız gerektiği şeklinde bir cevap verirken, yazımızın üzerinden aylar geçmesine

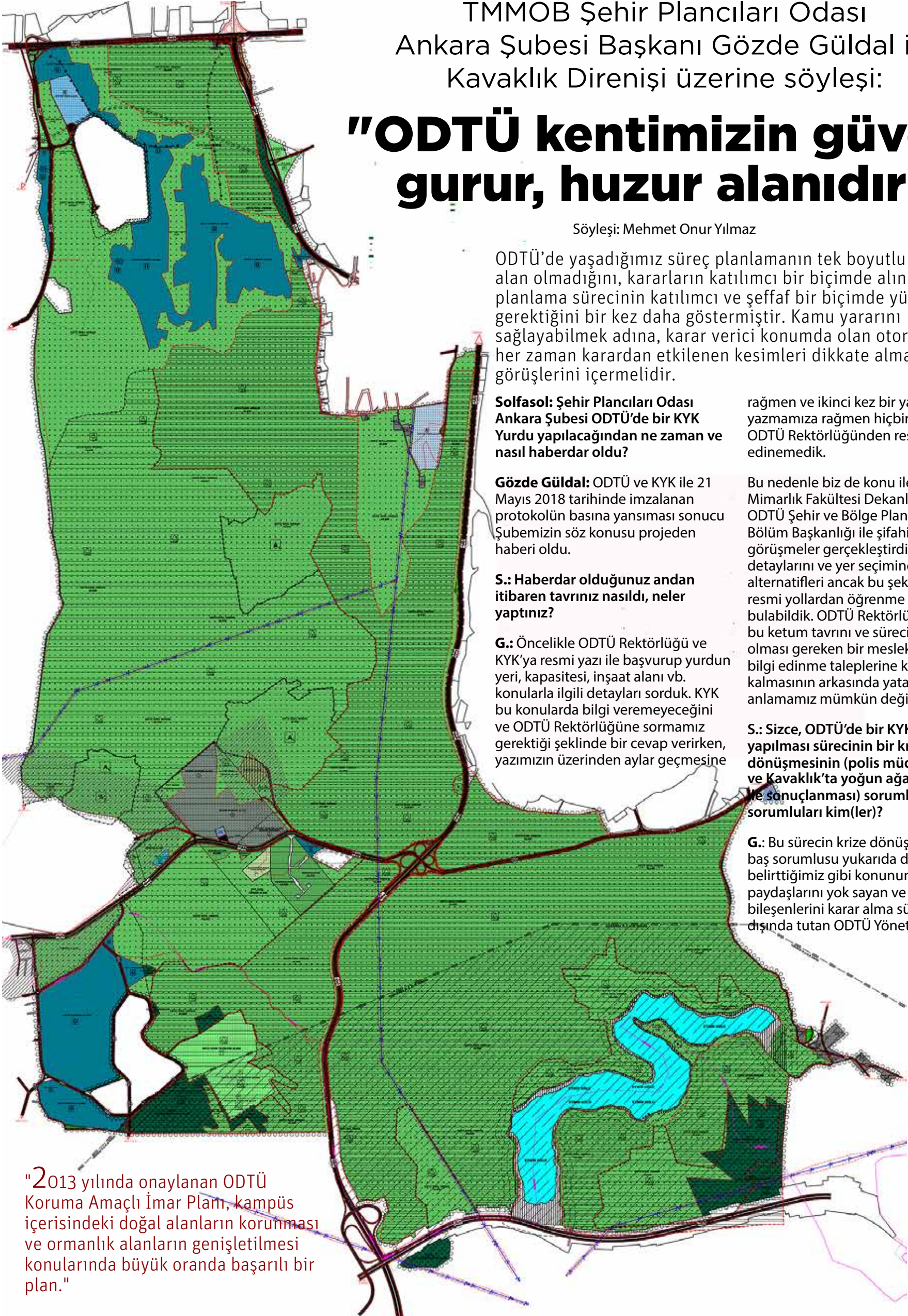
rağmen ve ikinci kez bir yazı daha yazmamıza rağmen hiçbir şekilde ODTÜ Rektörlüğünden resmi bir bilgi edinemedik.

Bu nedenle biz de konu ile ilgili Mimarlık Fakültesi Dekanlığı ve ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanlığı ile şifahi görüşmeler gerçekleştirdik. Projenin detaylarını ve yer seçimine yönelik alternatifleri ancak bu şekilde gayri resmi yollardan öğrenme şansımız bulabildik. ODTÜ Rektörlüğünün bu ketum tavrını ve sürecin paydaşı olması gereken bir meslek odasının bilgi edinme taleplerine kayıtsız kalmasının arkasında yatan niyeti anlamamız mümkün değil.

S.: Sizce, ODTÜ'de bir KYK yurdu yapılması sürecinin bir krize dönüşmesinin (polis müdahalesi ve Kavaklık'ta yoğun ağaç kıyımı ile sonuçlanması) sorumlusu/sorumluları kim(ler)?

G.: Bu sürecin krize dönüşmesinin baş sorumlusu yukarıda da belirttiğimiz gibi konunun paydaşlarını yok sayan ve ODTÜ bileşenlerini karar alma süreçlerinin dışında tutan ODTÜ Yönetimidir.

"2013 yılında onaylanan ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planı, kampüs içerisindeki doğal alanların korunması ve ormanlık alanların genişletilmesi konularında büyük oranda başarılı bir plan."

Bilkent-İncek yolu, bahar şenliği vb. konularda da öğrencisi, mezunu, akademisyeni ile ODTÜ bileşenlerinin, meslek odalarının ve STK'ları talep ve fikirlerini yok sayan bir tutum benimseyen ODTÜ yönetimi, KYK yurdu konusunda da benzer bir yol izlemiş ve yurt sorununun bir kriz haline dönüşmesine neden olmuştur. ODTÜ yönetimi, alanda çadır kuran öğrencileri ve KYK Yurdu kararına yönelen tüm tepkileri görmezden gelerek polis müdahalesine önyak olmuştur. Ancak bu noktada iğneyi kendimize de batırmamız gerekiyor. ODTÜ ve KYK arasındaki protokolün imzalanmasının ardından hızlı ve yeterli tepkinin ortaya konulmaması, Mezunlar Konseyi'nin yurdun kendi özkaynakları ile yapılabileceği çağrısını geç iletmesi, ancak inşaatın başlamasına az bir zaman kaldığı süreçte muhalefetin yoğunlaşması, alanda gerçekleşen tahribat ve polisin saldırılarını engelleme noktasında geç kalınmasına neden oldu.

S.: ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planında Kavaklık'ın kampüs alanı olarak gösterildiğini de dikkate alarak, Oda olarak Kavaklık özelinde ve genel olarak ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planı ile ilgili değerlendirmeniz nedir?

2013 yılında onaylanan ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planı, kampüs içerisindeki doğal alanların korunması ve ormanlık alanların genişletilmesi konularında büyük oranda başarılı bir plan. Oda olarak bu plana yönelik karşı çıktığımız temel iki konudan birincisi Anadolu Bulvarı'nın uzatması olan 1071 Malazgirt Bulvarı'nın 1990'lı yıllarda hazırlanan 2015 Ulaşım Ana Planında alınan kararların aksine çok geniş bir otoyol statüsünde yola çevrilmesi ve ikincisi de kampüs altından geçecek olan tünel yol olmuştur. Her iki yol da hem kampüs bütünlüğünü bozan ve kampüs içerisindeki sit alanlarına zarar verecek plan kararları alınmasına yol açmıştır. Bu yolların kampüse verdiği zararların yanı sıra kent içi ulaşım için de çeşitli problemlere yol açacağına altını çizmek gerekiyor. Bildiğimiz gibi her yol kendi trafiğini yaratmakta ve daha fazla yol yapımı uzun vadede her geçen gün daha çok aracın trafiğe çıkmasına neden olmaktadır. Sorunun köküne inilmeden yapılan faaliyetler nedeniyle trafik probleminin çözümünü sağlamamaktadır. O dönem dava açmamızın temel eksenin bu yol ve tünel projeleri oluşturmuştu. Ancak kampüs alanına yönelik bir itirazımız olmamıştı.

S.: Şehir Plancıları Odası ile Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin birlikte açtıkları dava ile ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planının iptalini istediklerini biliyoruz. Bu iptal talebinin gerekçesi nedir? Kavaklık ile ortaya çıkan yeni durumda ek bir dava açacak mısınız? ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planı ile ilgili kim, ne yapmalı?

Bir önceki soruda da belirttiğimiz üzere davamızın temel argümanını tünel ve Malazgirt Bulvarı projeleri oluşturmaktadır. KYK yurdunun yer seçimine yönelik İmar Planlarına dava açma süresi doldu. Çankaya Belediye Başkanı Alper Taşdelen'in söylemi sonucu ODTÜ Kampüsünün bir parselasyon planının olmadığı bilgisini ve bu nedenle de inşaat ruhsatı verilemeyeceğini öğrenmiş bulunuyoruz. Ancak İmar Kanunu'nda yapılan son değişiklik ile bu durum ortadan kalktı ve Kamu kurumları parselasyon planı olmadan da inşaat ruhsatı alma hakkı kazandılar, bu durumda ODTÜ yönetimi inşaat ruhsatını imar planına dayanarak alabilir. Teknik olarak değerlendirildiğinde KYK yurdunun ODTÜ içerisinde yapılmasında bir engel bulunmamaktadır. Ancak Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi olarak bu konu özelinde ısrarla belirttiğimiz üzere konunun salt teknik olarak

değerlendirilmemesi, politik bir arka planının olduğunun farkında olmamız gerekiyor. ODTÜ Kampüsü içerisinde bu çapta bir KYK yurdu yapılmasının arkasında yatan temel amacın, ODTÜ geleneğine yönelik bir saldırı olduğu düşüncesindeyiz. Bugüne kadar çeşitli yollarla ODTÜ'ye ele geçirmeye çalışan ve ODTÜ'nün politik duruşunu bastırmayı amaçlayan AKP iktidarı, KYK yurdu ile doğrudan bu geleneği hedef almaktadır. Önceki yıllarda polis zoruyla gerçekleştiremediği dönüşümü, kampüs içerisinde 2000 kişilik bir yurt yaparak gerçekleştirmeye çalışıyor. KYK yurtlarında karşılaştığımız gerici uygulama ve etkinlikler, hijyen ve konfor koşulları, psikolojik ve cinsel şiddet vakaları, siyasi baskılar, güvenlik baskıları ve problemleri hepimizin malumu. Bu büyüklükte bir KYK yurdunun kampüs içerisine yapılmasının temel nedenini ODTÜ'nün aydın, devrimci, özgürlükçü ve sorgulayan bireyler yetiştirme anlayışı ve geleneğine karşı politik bir saldırı olarak yorumluyoruz. Bu nedenle konuya teknik bir bakış açısından ziyade, politik arka planını sorgulayarak yaklaşılması gerektiğini düşünüyoruz.

S.: Bu krizden genelde konunun tarafları olan ODTÜ, KYK, Belediyeler vb. ne ders çıkarmalı, ne öğrenmeli? Özelde meslek odaları (proje ve plan müelliflerinin durumunu da dikkate alarak) ne ders çıkarmalı, ne öğrenmeli?

G.: ODTÜ'de yaşadığımız süreç planlamanın tek boyutlu bir alan olmadığını, kararların katılımcı bir biçimde alınması, planlama sürecinin katılımcı ve şeffaf bir biçimde yürütülmesi gerektiğini bir kez daha göstermiştir. Kamu yararını sağlayabilmek adına, karar verici konumda olan otoriteler her zaman karardan etkilenen kesimleri dikkate almalı ve görüşlerini içermelidir. ODTÜ kentimizin güven, gurur, huzur alanıdır. Akademi özgür, bilimsel ve bağımsız bir ortama sahip olmalıdır. Mevcut üniversite yönetimi huzur ortamını adım adım yıkmış, her barışçıl duruşta kampüse polisin rahatça girebilmesine ve şiddet ortamının yaratılmasına neden olmuştur. Öncelikle üniversitede polisin varlığını sürdürmesine derhal bir son vermeli ve yönetimin aldığı kararların şiddet ve dayatma ile gerçekleştirilmesinden vaz geçilmelidir. Üniversitelerden beklenildiği gibi sorunların çözümünde bilim, güven ve iletişim ortamını sağlaması, sorgulama ve çözümleme faaliyetlerinde öncü rol oynaması gerekmektedir. ODTÜ'nün seçilen değil atanan rektörü Verşan Kök ve ortak karar aldıklarını belirttikleri yönetimi; buldukları kurumun kendilerine yükledikleri sorumluluğu yeniden sorguladıktan sonra, korumak ve geliştirmekle sorumlu oldukları doğal değerleri ile ön planda olan kampüsün öğrencileri, öğretim görevlileri, mezunu, ve kurumsal değerleri ile bir bütün olduğunu içselleştirmelidir. Bu bağlamda yenilikçi, kapsayıcı, şeffaf ve tüm bileşenlerini kapsayan bir katılımcılık ile kararlar almaya açık olmalıdır. KYK bu sürecin çok kritik bir tarafıdır. Bu politik tercihi kendimiz değerlendirirken ODTÜ Yönetimi, ODTÜ Mezunlar Derneği desteğine rağmen neden KYK Yurdu konusunda ısrarcı olmaktadır sorusu en kritik noktada kalmaktadır. Bu soruyu bir kenara koyarak KYK kurumsal olarak kendini değerlenmesi gerekliliği ise şu soruya dayanmaktadır; ihtiyacı olmasına rağmen (konunun taraflarının görüşleri, kaç kişilik bir ihtiyaç olduğu, yurdun kampüsün içinde veya dışında yapılma durumu vb. konuları ayrıca değerlendirilmelidir) öğrenciler/mezunlar/eğitimsel kendi kampüsünde neden KYK yurdu istememektedir? Kurumun kendi yurtlarında yaşanan taciz, yangın, zehirlenme, fişleme, ulaşım vb bütün sorunlar irdelenmelidir. KYK yurtları toplumun güvenini nasıl kazanabileceği konusu

kurumsal olarak değerlendirilmeli, sorunların çözümüne yönelik kararlar alınmalı, faaliyetler gerçekleştirilmeli ve toplumla paylaşılmalıdır. Bu noktadan sonra "gerçekten" ihtiyacı olan illerde, uzlaşa sağlanmış alanlarda, yüksek öğrenim ihtiyacı temel alınarak yurt planlamasına devam edilmelidir. Meslek odaları tüm kentte yapılan çalışmaları izlemekte ve kamu yararının sağlanması konusunda sürece dahil olmaktadır. Ne yazık ki günümüz Türkiye'sinde genellikle meslek odalarının görüş alınmasını kapsayan ve katılımını sağlayacak faaliyetler oluşturulmamaktadır. Meslek odaları, çoğunlukla, kamuyu zarar uğratabilecek konularda dava açarak ve suç duyurularında bulunarak sürece dahil olabilmektedir. Benzer durumun sendikalar için de geçerli olduğunu görebiliyoruz. ODTÜ süreci, kamu yararı için mücadele veren toplumsal muhalefet kanallarının, meslek odalarının ve diğer bileşenlerin, mücadele kanallarının yetersizliğini bilerek ama başka kanalların birlikte açılabilmesinin bilincinde ve güçlü bir biçimde destek vermesi gerektiğini göstermiştir. Elbette her kesim toplumsal muhalefeti güçlendirirken, mesleki bilgi ve etik ilkelerine bağlı kalarak bu sürecin bir parçası olmalıdır.

S.: Geline nokta bundan sonra bu kim, ne yapmalı? Önerileriniz neler?

G.: Öncelikle polisin ODTÜ'den çıkması sağlanmalı, ODTÜ yönetimi aldığı hatalı kararlar silsilesi ve üniversitesinde ön ayak olduğu şiddet ortamı için derhal hesap vermelidir. Yönetim tarafından, üniversitenin bütününe ilgilendiren plan çalışmalarını, açık ve şeffaf bir biçimde yürütüleceği garanti altına alınmalıdır. KYK yurdu temelinde bakıldığında, ODTÜ değerlerini bugün ve gelecekte herhangi bir tehdite maruz kalmayacak ve koruyup geliştirecek şekilde bir yapılanmayı ODTÜ yönetimi kendi olanakları ve bileşenleri ile yaratması gerekmektedir. ODTÜ bilindiği gibi Türkiye'nin en eski şehir ve Bölge Planlama Bölümüne sahip bir üniversite. Planda belirlenen kullanımlar ne olursa olsun, kampüste önemli ölçüde bir değişiklik yapılacağı zaman öncelikle tüm üniversite bileşenlerinin, akademisyenlerin, öğrencilerin, ilgili meslek odalarının, sendikaların ve sivil toplum örgütlerinin katılımını sağlamalı, görüşlerini dikkate almalı. Benzer biçimde alana yönelik tüm araştırmaları eksiksiz bir biçimde yapmalıdır. Bütün bu çalışmalar ve paydaşlarının görüşleri dikkate alınarak karar alma süreçleri yürütülmelidir.

S.: Belirtmek, vurgulamak istediğiniz başka bir şey var mı?

G.: Ankara'da inşaat faaliyetleri bitmek bilmeyen hırs ve açgözlülükle devam etmekte, bu faaliyetlerin devam edebilmesi için alınan plan kararları ile kentin en değerli doğal, tarihi ve kültürel alanları sermayeye peşkeş çekilmektedir. Bizler planlama faaliyetlerinin mesleki altyapıda ve kamu yararı altyapısında değerlendirmesini yaparken, diğer yandan bu faaliyetlerin olası sonuçlarının mekanın doğal, kültürel, tarihi, kurumsal, özgün özelliklerinin yerle bir edilmesi süreçleri ile de mücadele ediyoruz. ODTÜ'nün 60 yılı aşkın aydın, devrimci, özgürlükçü ve sorgulayan bireyler yetiştirme anlayışı, AOC'nin devrimci bir anlayışla Başkentte kurgulanmış tarımsal arge merkezi olması ve bizlere miras bırakılmış geliştirmeyi bekleyen tarımsal arazileri, Saraçoğlu Mahallesi, Eymir Gölü, İmrahor Vadisi ve kentimizin daha nice değerleri büyük bir tehdit altındadır. Bu yozlaşmış geniş perspektifli saldırılara karşı doğru bilgiye hakim olarak mesleki, hukuki, kurumsal, bireysel mücadele alanlarının da genişlemesi, örgütlenmesi ihtiyacı bulunmaktadır.

ODTÜ'de Kavaklık'a yapılmak istenen KYK Yurdunun Proje Müellifi Namık Kemal Kaya:

"bir imar çalışması olmadığını biz de sizin gibi basından öğrendik"*

Son günlerde ODTÜ de yapılacak olan KYK yurduna ilişkin yaşanan olayların, basına ve kamuoyuna yansıyan biçimiyle bizleri derinden üzdüğünü belirtmek isteriz.

Yaşanan bu süreç ile birlikte, KYK için tahsis edilen Yurt alanının da içinde bulunduğu birçok parselin 1984 yılında ODTÜ Geliştirme Vakfına tahsis edildiğini, vakfın ilgili parseller üzerine şerh koyduğunu, şerhin halen devam ettiğini, şerh devam ederken bu parseller üzerinde sırasıyla; <<Akademisyen lojmanları, kapalı spor salonu, Tübitak binası, üç adet fakülte binası ve ODTÜ Tekno-kent >> binalarının önceki yönetimler tarafından inşa edildiğini, bu yapıların yapılması sırasında yüzlerce çam ve kavak ağacının kesildiğini ve kimsenin itiraz etmediğini öğrendik.

Buna ek olarak, bu parsellerin en başından itibaren Üniversite yapılaşma alanı olarak planlandığını, 1997 yılında sit sınırlarının belirlendiği plan ile bu alanların yerleşim alanı olarak tescil edildiğini ve hala bu plana ve plan notlarına göre yerleşim alanlarında 0.75 Emsal üzerinden yapıların yapıldığını, buna paralel olarak yerleşim alanlarına ilişkin en başından itibaren bir imar çalışmasının olmadığını da sizler gibi bizler de basından ve kamuoyundan öğrendik.

KYK Yurdu için ODTÜ yönetimi, 1997 yılından itibaren yürürlükte olan ODTÜ yerleşim planı kapsamında hareket ederek alanın seçilmesine ilişkin bir karar vermiş. Ayrıca 9 (dokuz) kişilik Yönetim kurulunda sadece bir kişi KYK'nın yurt yapmasına karşı şerh koyarken, yurdun Yapılmasına ve yerin seçilmesine karşı şerh koymamıştır. Dolayısıyla yurt yerinin seçimine ilişkin karar, oy birliğiyle alınmıştır. Yönetim kurulunu temsilen Rektörlüğün Eylül 2018 de ODTÜ mensuplarına gönderdiği bilgilendirme yazısında, yurt ihtiyacının ne kadar olduğunu, kaç kişinin dışarıdaki KYK yurtlarında kaldığını, yurt alanının seçilmesi konusunda nasıl bir yol izlendiğini açık bir dille anlatmaktadır.

Bizimle ilgili konuya gelince, proje alanına ilişkin tercih, her zaman işverenler tarafından belirlenir ve proje müelliflerine iletilir. Bu ilişki biçimi bütün dünyada böyledir. Bu nedenle yurt alanına ilişkin tercih, proje müellifi olarak

"Proje alanına ilişkin tercih, her zaman işverenler tarafından belirlenir ve proje müelliflerine iletilir. Bu ilişki biçimi bütün dünyada böyledir. Bu nedenle yurt alanına ilişkin tercih, proje müellifi olarak bizim değil, ODTÜ yönetimine aittir. Kaldı ki bizim işverenimiz ne ODTÜ Yönetimi ne de KYK dır. Biz Müşavir bir firmanın çözüm ortağı olarak projeye dahil olduk."

"Proje müellifi olarak, sadece ODTÜ öğrencisinin barınma sorununu çözmek amacıyla yapılan bu projenin, herhangi bir siyasi amacın parçası olarak yapılmasından ne haberdardır ne de sorumlu tutulabilir"

bizim değil, ODTÜ yönetimine aittir. Kaldı ki bizim işverenimiz ne ODTÜ Yönetimi ne de KYK dır. Biz Müşavir bir firmanın çözüm ortağı olarak projeye dahil olduk. Bunu bilmelerine rağmen, Tmmob örgütlülüğü içinde yaklaşık bir yıldır konuya ilişkin kişilik haklarım ve mesleki itibarıma karşı, karalama ve itibarsızlaştırma kampanyasını başlatanlar, sonunda Tmmob ve bağlı meslek odalarının mesleki etik ve ahlak kuralları ile disiplin yönetmeliğini hiçe sayarak ve çiğneyerek, ismimi basına ve kamuoyuna servis etmiş, beni hedef göstermiş, aynı şekilde sosyal medya üzerinden saldırıları örgütleyerek kampanyalarına devam etmişlerdir. Bu saldırılara ilişkin tutum ve davranışlara ait değerlendirmeyi kamuoyunun takdirine bırakıyorum. Ancak karalama kampanyasını başlatan ve ismimi basına ve kamuoyuna servis edenlerle, Tmmob nin örgütlü yapısı içinde ve adalet önünde elbette hesaplaşacağız.

Kısaca ODTÜ yönetimi, her üniversite yönetimi gibi yurt ihtiyacı için KYK dan talepte bulunmuş, asli görevi yurt yapmak olan KYK da, bu talebe olumlu yanıt vermiş ve devletin iki kurumu arasında protokol imzalanmıştır. Biz de proje müellifliğini üstlenmiş ve ODTÜ yönetiminin görevlendirdiği hocaların danışmanlığında, ODTÜ'nün mimari diline, kampüsteki yaşam kültürüne ve mekânsal zenginliğine azami özen göstererek projeleri hazırladık. Sonuna kadar Projemizin arkasında duracağımızı, inşaatın yapılması durumunda, her aşamasını hassasiyetle takip edeceğimizi ve herhangi bir değişiklik konusunda asla taviz vermeyeceğimizi belirtmek isteriz.

Evrensel Mimarlık, her projesinde olduğu gibi, ODTÜ KYK Yurt projesinde de ODTÜ'lü öğrencilerin en iyi koşullarda barınmaları için ODTÜ kültürüne yakışan standartlarda projeyi tasarlamış olup, tasarlanan bu projenin en iyi şekilde gerçekleştirilmesinden sorumludur. Proje müellifi olarak, sadece ODTÜ öğrencisinin barınma sorununu çözmek amacıyla yapılan bu projenin, herhangi bir siyasi amacın parçası olarak yapılmasından ne haberdardır ne de sorumlu tutulabilir. Konu hakkında duyarlı olan herkes, tasarlanan projeleri evrenselmimarlik.com adresinden inceleyebilir, takip edebilir ve ihtiyaç duyduğunda bilgimize başvurabilir.

* Bu metin, 25 Temmuz 2019'da Namık Kemal Kaya'nın sosyal medya hesabından "ODTÜ KYK Yurt Projesine Dair Evrensel Mimarlık Ofisinin Kamuoyuna Zorunlu Açıklamasıdır" başlığıyla yayımlanmıştır.

Mimarlık bu değil, kesin bilgi!

Mehmet Onur Yılmaz

Kavaklık'ta olan bitenin anlaşılabilmesi için konuşması gerekenlerden birisi de hiç şüphesiz yurt projesinin mimarı Namık Kemal Kaya idi. Elbette ve öncelikle mimar olarak altına imza attığı bir projesi ile ilgili bu kadar yoğun kamuoyu ilgisi ve eleştiri varken susması kabul edilebilir olmadığı için, ama bir o kadar önemli sebep de kendisinin uzun yıllar TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nde Sayman Yönetim Kurulu Üye olarak kent mücadelesinin parçası olmuş birisi olması... Tam da bu sebeplerle 10 Temmuz 2019'da görüşme talebimizi kendisine ilettik. 12 Temmuz Cuma günü iki saati aşan bir görüşme gerçekleştirdik. Görüşmemiz sırasında zaten bir açıklama hazırladığını ve kısa zaman içinde yayımlayacağını belirtmişti. Bahsettiği açıklamayı 25 Temmuz'da yayımladı.(yanda) Bu açıklamaya kadar görüşmemizde öne çıkanları derleyerek söyleşi formatında yayımlamayı planlarken gelen açıklama bazı başkaca konuları öne çıkardı ve detaylı bir söyleşinin anlamını geri plana itti. Çünkü Namık Kemal Kaya'nın açıklaması mimarlık mesleğine dair Kavaklık'ı çok aşan iddia ve önermeler içeriyor. Dolayısıyla yandaki açıklaması üzerine bir değerlendirmeye birlikte görüşmemizden dipnotları birleştirerek bir yazı yazmanın bu aşamada daha anlamlı olacağını düşündüm.

Namık Kemal Kaya açıklamasında Kavaklık'ı kastederek "bir imar çalışmasının olmadığını sizler gibi bizler de basından ve kamuoyundan öğrendik" diyor. Bir mimarın proje yapacağı alanı, o alanın kime ait olduğunu, imarlı olup olmadığını öğrenmeden, bununla ilgili resmi bilgiye ulaşmadan proje çalışması yapması pek mümkün olmadığı gibi etik de değil. Eğer birileri sen yap imar arkadan gelecek dediyse ya da bu bilgileri peçeteye yazıp verdiyse durum daha da vahim. Tam burada absürde indirgeyip "ya proje yaptığın alan işverenine ait değilse" diyebilirdik ama Kavaklık özelinde bu da gerçek oldu. Alanın ODTÜ Geliştirme Vakfı'na tahsisli olduğu ve Vakfın alanda herhangi bir yapılaşmaya rızası olmadığı ortaya çıktı. Sanırım bir mimarın düşebileceği en kötü iki durumu aynı anda yaşamış oldu Namık Kemal Kaya, hakları başka birinde olan ve aynı anda imarsız bir alana proje üretmek... Oysa her normal mimar gibi proje yapacağı alanla ilgili tapuyu ve imar durum belgesini isteme ve inceleme zahmetine girse bunu basından değil tapu dairesinden ve belediyeden duymuş olurdu.

Açıklamadaki ikinci absürtlük yer seçimi ile ilgili önermede. Açıklamada "proje alanına ilişkin tercih, her zaman işverenler tarafından belirlenir ve proje müelliflerine iletilir. Bu ilişki biçimi bütün dünyada böyledir" deniyor. Mimarın projedeki rolünü "işveren ister, mimar yapar" a indirgemenin piyasada belli bir karşılığı olduğu doğrudur. Bunun sonuçlarını zaten yaşıyoruz. Bu anlayışla uyumlu bir mimar olduğunu ilan etmek de anlaşılabilir, bunu bir itiraf sayar geçeriz ama mimarlığın böyle bir şey olduğunu iddia etmek, "bu ilişki biçimi bütün dünyada böyledir" demek en hafif tabirle yalandır, yanlışır, iftiradır...

Bu iki önermenin ardından "bu projenin, herhangi bir siyasi amacın parçası olarak yapılmasından ne haberdardır ne de sorumlu tutulabilir" demek kendini yanlışlıyor zaten. ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanının daha projeye başlamadan ODTÜ'de bir KYK yurdu yapılmasına karşı fikirlerini bizzat kendisine söylemesini dikkate almayı, tüm uyarılara kulaklarını kapatıp işverene bütünüyle angaje olmayı kabul etmenin, o ne dediyse sorgulamadan yapmanın, bunu da açıklamada bir mazeret gibi sunmanın kendisi bu projedeki siyasi amacın parçası olmayı kabul etmek değilse nedir?

Bu taraftan bakınca Namık Kemal Kaya'nın 25 Temmuz tarihli açıklaması Türkiye mimarlığı adına itiraflarla dolu distopik bir metin. Mimarlık tarihi elbette sadece güzelliklerle değil yapılan yanlış işlerle de dolu. ODTÜ'ye yapılmak istenen KYK yurdu projesi de bu yanlışlardan birisi. Burada bu yanlışlardan daha büyük sorun bu yanlışların mimarlık olduğunu ileri sürmekte. Mimarlık bu değil, kesin bilgi!

Kahramanın dönüşü:

Behzat Ç.

Tayfun Atay

“... Ve yine, kişi yaşadıkça yaşam çağıracaktır. Toplum, ondan uzak durana karşı kıskançtır ve gelip kapıyı çalar. Eğer kahraman isteksizse, rahatsız eden kişi tatsız bir şok yaşar; ama diğer yandan, çağrılanlar yalnızca geciktiriliyorsa -ölümü çağrıştıran kusursuz varlık halinin güzelliğine hapsedilmişse- belirgin bir kurtarma gerçekleşir ve maceracı geri döner.” (Joseph Campbell, Kahramanın Sonsuz Yolculuğu, Kabalıcı Yayıncılık, 2013, s. 235)

1. Fasıl: Ankara

Ben Ankara'da adam oldum.

“Sihhiye, Marmara Sokak, Kirmir Apartmanı, 12 taksim 13” no'lu dairede; 179951 numaralı, kallavi siyah ahizeli bir telefonun bulunduğu evde hayata başlayarak...

(Dikkat, henüz 6 dijitten oluşan telefon numaralarından ibaret bir hayattı bu!)

Sonrasında pek çok evde ikamet ettim, o evlerde de telefonlar oldu ama ne o evlerin adresleri bugün o ilk içine doğduğum evinki gibi hafızamda kaldı, ne de o sonraki evlerin telefon numaraları kaldı.

Ben Ankara'da adam oldum.

Şehrin yamaçlarından düzlüklerine inen İncesu Deresi'nin (ki adı, bizim için “Boklu Dere” idi) kıyısından akıp gittiği “Bizim Mahalle”de.

Yollarından bisikletleriyle hava atarak geçip giden öteki sokakların çocuklarına, “Şişhh! Bi daha bu mahalleden geçmeyin La” diye bulaştığımız “Bizim Mahalle”de;

Kızlarına lâf atan olursa hemen ardına düşerek o kaçıma başlayınca ardından “Gel la buraya” deyip sunturlu küfürler de savurduğumuz “Bizim Mahalle”de;

“Boklu Dere”nin kıyısına kadar inip, karşı yakada diğer sokaktaki akranlarımızla, elimizde avuç dolusu taşlarla “Mahalle Savaşı” yaptığımız, kim erken geri dönerse ötekine “Kaçmayı La” diye bağırıldığı “Bizim

Mahalle”de...

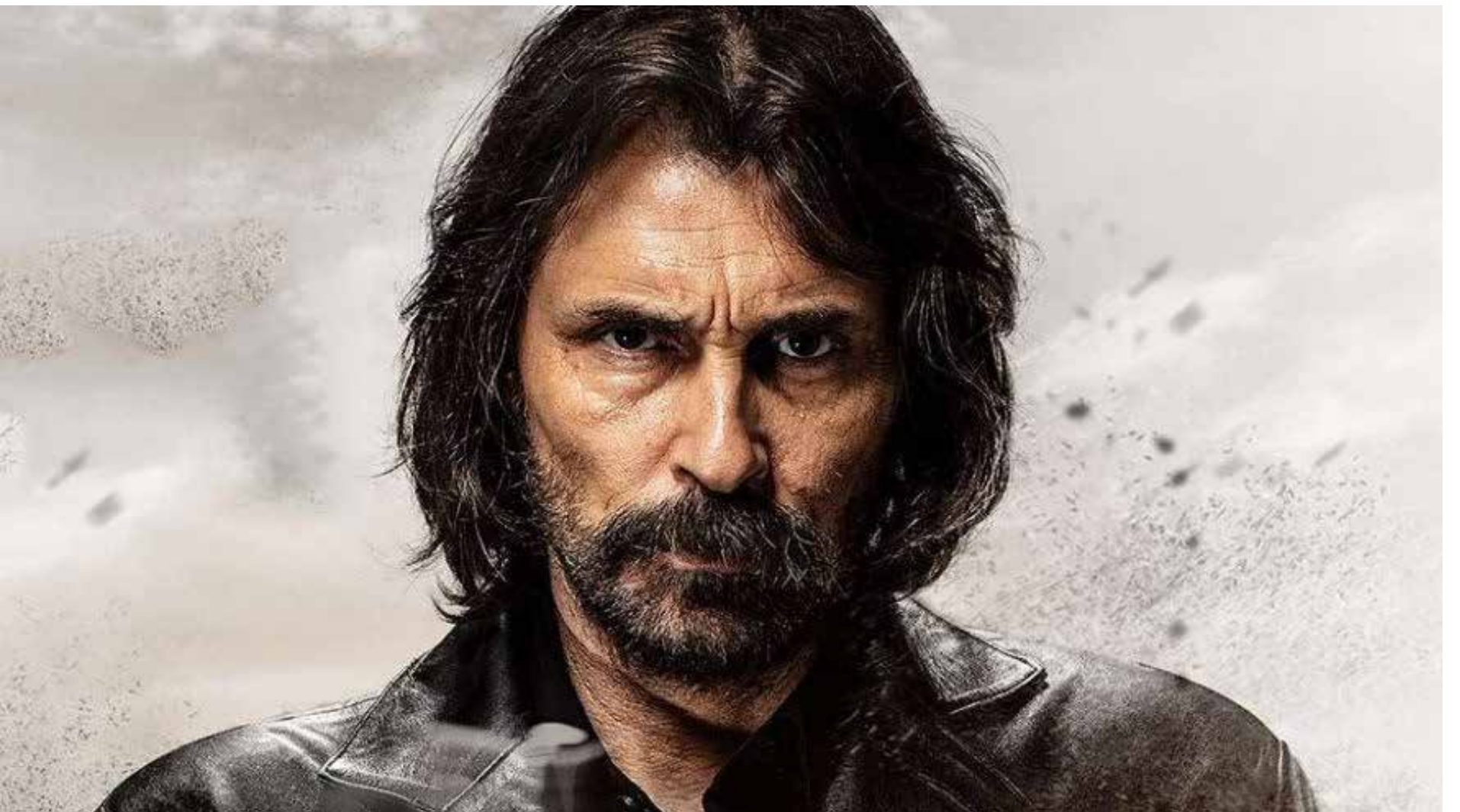
Ben Ankara'da adam oldum.

Saatte bir ya da iki arabanın geçtiği sokaklarında top oynayarak;

Kurtuluş Parkı'ndaki “Atom Sahası”nda; değilse Atatürk Lisesi bahçesindeki mahalle maçlarında “Marmara Spor”un oyuncularından biri olarak;

Ezeli rakibimiz (Cihan Sokak'tan) “Cihan Spor”la kıyasıya mücadele ederek;

Ve “19 Mayıs Dış Saha”larında Hacettepe genç ve amatör takımında zımpara gibi toprak sahada dizlerimi baldırlarımı yırtta yırtta futbol oynayarak...

Ankara Kızılay Meydanı (1940'lar)

Ben Ankara'da adam oldum.

Dikmen İlkokulu'nda, gelecekte hayatımın esasını oluşturacak alfabe ile ve kalem-kâğıt-kitapla tanışarak...

Kumrular Caddesi'ndeki Namık Kemal Ortaokulu'nda, artık çoktan rahmetli olmuş Türkçe öğretmenim İbrahim Gökten'dan, "Bu çocuk, ileride akademik kariyere sahip olabilir" uzsözünü alarak...

"Bozkurtlar kalesi, Atatürk Lisesi"nde ilk siyasi dayacağımı yiyerek...

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde, hayatımın geri kalan kısmına hâkim olacak antropoloji ile tanışma eşliğinde, 12 Eylül'ün (1980) öncesinden sonrasına çıkarak...

Ankara Sanat Tiyatrosu'nda, Akün Sineması'nda, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası salonunda ve Zafer Çarşısı'ndaki sol kitapçılarda zihnimi açmaya çalışarak...

Hacettepe Üniversitesi'nde akademik hayata başlayarak ve bir "ömürlük aşk"la buluşarak...

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde akademik olgunluk dönemimi geçirerek...

ODTÜ Kampüs'te, Bilkent Plaza'da, Sakarya Caddesi'nde, Olgunlar Sokak'ta, Tunus Caddesi'nde, Tunalı'da arkadaşlarımla eşimle dostumla takılıp kafa çekerek...

Evet, Ankara'da adam oldum.

Ankara mazim ve istikbale açılan kapım...

Ve bu maziye hâlâ ısrarla, inatla, inançla istikbale taşıma yolunda da müthiş bir yol arkadaşım var benim.

"Behzat Ç." o!..

Behzat Ç., benim için bir dizi filminden çok öte, kişisel bir "kültürel temsil".

Behzat Ç., benim için "Sıhhiye Marmara Sokak Kirmir Apartmanı, 12, taksim, 13"!

Behzat Ç., benim için 179951 numaralı telefon!

Behzat Ç., benim için "Boklu Dere".

Behzat Ç., benim için Dikmen İlkokulu.

Behzat Ç., benim için çocukluğumun, ilk gençliğimin dönüp dolaştığı Kızılay, Maltepe, Hacettepe, Kurtuluş, Cebeci, Dikimevi, Ulus, Yenimahalle.

kalıyordum. O tam Çiçin'in en göbeğindeydi. Bir sabah kalktım, eve geliyorum, baktım, her taraf kan: Adam eşini bıçaklamış. Bunların husumeti hep birbirine olurdu. Çiçin dediğin zaman herkes korkardı; hiç korkulacak bir yanı yoktu aslında. ... Hani derler ya, 'bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın', biz yıllarca yaşadık, hiçbir şey olmadı."

Çiçin eski Çiçin değil. "Kuş uçmaz kervan geçmez bir yerd. Şimdi her taraf apartman, bina, taş yığını. Önceden, yeşilliği vardı. Gecekonducular güzeldi. Güzeldi! Bazı müzisyenler vardı. Zaten çalgıların çoğu hep oradan giderdi. Pikabın sesini açarlar, mahalle hep müzik dinler. O zaman en meşhur Neşet Ertaş'tı. Gece gündüz, düğün sesleri, davul sesleri hiç bitmezdi."

"Ben Ankara'da adam oldum"

"Geçenlerde gittim. Evimiz hâlen duruyor. Kendi evimiz. Yıkılmadan bir resmini çekeyim dedim. Baktım, gider gitmez hemen etrafımızı çevirdiler. 'Hayırdır? Niye geldin?' 'Valla bu ev bizim', dedim, 'oturan da Memet abi.' O kişilerle tanıştık ki, benim arkadaşlarımla oğlu, kardeşi. Orası bir esrar, eroin batağı olmuş. 'Gündüz', diyorlar, 'bali çeken mi ararsın, esrar satanı mı. Özel arabalarla geldikleri zaman, diyorlar, 'işte bunlar esrar, eroin almaya geliyorlar.' Benim yaşadığım yerlere gitmemin imkânı yok şu anda. Çoğu yer de yıkılmış."

Gerçi eskiden de polis girermiş Çiçin'e ama durum farklıymış: "Biz görürdük, yeşil pantolonlu biri geçtiği zaman esas duruşa geçerlerdi oradaki gençler, bu polis diye. Ceplerinde bir şey varsa boşaltırlardı ki arama olursa esrar mesrar kırıntısı çıkmasın ... İnanır mısın - biz çocuğuz o zaman - böyle esas duruşa geçiyorlar, selam veriyorlar, sonra diyorlar ki, 'bugün temiziz, bir şey demediler.' ... Atlı süvariler gelirdi, onların arkasına takılır, dolaşırdık. Niye geldiğini bilmiyoruz ki o zaman. Bizle maç yaparlardı; çocukları toplarlardı, atı bağlayıp."

Rızalar dört kardeş. Üç oğlan - Hüseyin, Rıza,

Hikmet - birer yaş arayla Sivas'ta, Gülden'se Ankara'da doğmuş. Hüseyin'le Rıza ortaokuldan sonra okumamış; küçükler üniversiteyi bitirmiş. "Bizi okutmayan bu dükkân oldu," diyor Rıza. Hafta içinde Çiçin'de okula gitmiş iki kardeş, hafta sonu babaları Çankaya'ya, dükkâna getirmiş. "Yahu, getirme işte, bırak. Zaten okula gidiyoruz. Çocukluğumuzu yaşayalım. Yok! Her Cumartesi, Pazar bizi getirirdi. Çalış, çalış, çalış..."

Ailenin "acı dönemi"ni anlatırken durgunlaşıyor Rıza: "Hikmet, ortaokulu bitirdiği gün, 5-6 arkadaşıyla Mamak'a gidiyor. Yük trenine biniyorlar. Kardeşim kaza geçirdi orda; bir ayağını, üç parmağını kaybetti. Tren fren yapınca tamponlar üst üste biniyor, kardeşimin ayağını arasına alıyor." Sonradan liseyi ve açık öğretimde üniversiteyi bitirmiş Hikmet, hiç evlenmemiş, PTT'ye girmiş, müdürlüğe kadar yükselmiş, emekli olmuş. "Şimdi babamla beraber yaşıyorlar."

Çiçin'den taşınmalarının nedeni, eğitim. "Biz Çiçin'de büyüdük, arkadaş arasında bile okuma hevesi yoktu. Hep söylenen: 'Burada kim okumuş?' Kız kardeşim okuyordu. Dedik, 'artık, çocukları burdan çıkarmamız lazım.' Ben 89'da evlendim, Çiçin'den ayrıldım, Dikmen'e yerleştim. 96'da da ağabeyimle annemler ayrıldı, Kırkkonaklar'a yerleştiler."

Gülden ailenin övünç kaynağı. "Aramızda 14-15 yaş fark var," diyor Rıza; "Hikmet kaza geçirdiği zaman annem ona hamile kalmış." Çankaya Süper Liseyi, sonra da Hacettepe'de İktisat Fakültesi'ni bitirmiş. "Şimdi İstanbul'da bir bankada çalışıyor. Bir oğlu var, 4-5 yaşında. Güzel bir hayat sürdürüyor."

İkinci kuşak, halalarının izinden yürümüş. Hüseyin'in iki kızı da, Rıza'nın iki oğlu da okumuş. Hüseyin'in biyoloji öğretmeni olan büyük kızı İstanbul'da, ODTÜ Kamu Yönetimi mezunu olan küçük kızı Mersin'de çalışıyor. Rıza'nın büyük oğlu, bu yıl İstanbul Teknik Üniversitesi'nden mühendis çıkıyor, küçüğü üniversiteye hazırlanıyor. "Onu da üniversiteli yapacağız," derken göğsü kabarıyor Rıza'nın.

Behzat Ç., benim için Ankara Atatürk Lisesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Hacettepe Üniversitesi, ODTÜ.

Ankara Ulus Meydanı

Behzat Ç., benim için annem ve babam...

Behzat Ç., benim için çocukluğum, gençliğim, yetişkinliğim, yaşlılığım...

Behzat Ç., benim için arkadaşlarımla, dostlarımla, yoldaşlarımla, öğrencilerim, okurlarımla...

Behzat Ç. ...

Evvelim ve ahirim.

Behzat Ç. ...

Mazimin, yaşayan, temize-çekilmiş halii!..

2. Fası: İstanbul

Behzat Ç., benim için Ankara ve Ankara benim adam olduğum toprak.

Ama Ankara, benim dışımda, Türkiye'den bakıldığında bambaşka bir yer.

Ankara bir "çatır-bozkır".

Ankara bir türlü başkent olamamış şehir.

Ve Ankara, "en güzel yanı İstanbul'a dönüşü" denilip, öylesine tatlı tatlı aşığılan bir şehir...

Bu bağlamda Behzat Ç.'nin önemi, Ankara'ya dönük böylesi tatlı aşığılamalarla ayırt edilen bir genel-geçer algı karşısında bu şehri gönülden sahiplenerek hikâye edilmeye de estetize edilmeye değer bir yer olarak öne çıkarmasında yatıyor.

Bilmiyorum çok mu abartmış olacağım ama yine de söylemek istiyorum: Cumhuriyet tarihimizde Ankara'ya böylesine yürekten inanmış galiba iki "kahraman" gördük.

Birisi K. Atatürk.

Diğeri Behzat Ç.

Peki, o zaman geçtiğimiz çarşamba günü Behzat Ç.'nin 2013 yılında televizüel medyada bıraktığı yerden, şimdi dijital-sosyal medyada yeniden aramıza dönüşü münasebetiyle gerçekleştirilen galanın İstanbul'da düzenlenmesini nasıl açıklayacağız?

Hayır, bir gece önce ilk gala Ankara'da yapılmıştı mazeretine sığınmayacağım.

Behzat Ç. yeni sezon galasından

Sonuçta çarşamba gecesi Swissôtel The Bosphorus'ta dizinin yayıncı kuruluşu BluTV tarafından düzenlenen coşkulu buluşmanın "çarpan etkisi"nin ne kadar büyük olduğunu inkâr etmek mümkün değil.

O yüzden, Ankara'yı memleket sayan insanlar olarak İstanbul gerçeğine kayıtsız kalmadığımızı, o gerçekle (elbette muhabbet içinde) nasıl yüzleştiğimizi netleştirmekte de yarar var.

Yukarıda Yahya Kemal mahreçli "Ankara'nın en güzel yanı İstanbul'a dönüşü" klişesine nazire olarak bizim gibi hâlâ Ankara bağlıları için de İstanbul'un en güzel yanı, ona Ankara'dan uzanmak, ulaşmak, açılmak.

Altı yıldır İstanbul'dayım ve Ankara'daki hayatımdan tümünden kopmadım.

Aynı şekilde Behzat Ç.'ye can veren Erdal Beşikçioğlu çarşamba gecesi İstanbul'da olmakla birlikte, hayatına ve sanatına onun da Ankara'da devam ettiğini biliyoruz.

Eray Eserol - Tayfun Atay

Bizim gibi, "aslını inkardan gelmeyen" Ankaralılar için sanırım İstanbul, uzaktan sevilen "aşkların en güzeli" bir şehir.

Behzat Ç.'nin İstanbul'la ilişkisi de böyle bir şey olsa gerek.

Şimdi "Behzat Amirim", 2013'te bıraktığı yerden müthiş geri dönüşünde İstanbul'da da tüm fiyakasıyla boy gösterip, Ankara'dan İstanbul'a gelmiş bakarken, İstanbul'u ve dünyayı da Ankara'ya tekrar baktırmayı ve getirmeyi vaat ediyor.

3. Fası: KCK'dan KHK'ya gidiş ve geliş

Behzat Ç.'nin bir popüler kültür ürünü olarak, hayal ufkumuzdan uzaklaşıp şimdi nasıl yeniden belirdiğini de iki gün önce 19. Munzur Kültür ve Doğa Festivali kapsamında Pertek Belediyesi'nce organize edilen etkinlikler arasında yer alan "Gündelik Siyasetten Popüler Kültüre Memleketin Ahvalı" başlıklı söyleşide tartışmaya açma imkânı buldum.

Yaptığım konuşmada belirttiğim üzere, Türkiye'de gündelik siyasette hâlâ en başat mevzu, 23 Haziran İstanbul tekrar-seçimi ve onun sonuçları... Ki bunu, Elazığ'dan Pertek'e Keban Baraj Gölü üzerinden geçerken Pertek Feribotu'nun kaptan köşkü önündeki korkuluklarda, aradan bir ay geçmiş olmasına karşın hâlâ asılı duran "Her Şey Çok Güzel Oldu! Teşekkürler Pertek" yazılı Ekrem İmamoğlu pankartı da doğrulamakta.

Popüler kültürde de işte en taze mevzu, Behzat Ç.'nin dijital platformda geri dönüşü... Peki bu ikisi bağlantı içine sokulabilir mi?..

Deneyelim!..

Behzat Ç., bir "haziran-öncesi"nde gitti, bir başka "haziran-sonrası"nda geri geldi.

Öncesinde gittiği Haziran, Gezi isyanı ve direnişinin yükseldiği 2013 Haziranı...

Geri geldiği Haziran, Ekrem İmamoğlu'nun 806 bin oy farkla İstanbul'un ve Türkiye'nin kalbine oturduğu 2019 Haziranı...

Behzat Ç., giderken KCK tutuklularına reva görülenleri eleştirip sorgulayarak gitti.

Behzat Ç., şimdi bir dolu saçma sapan isnatla hayatları mahvolan KHK mağdurlarına reva görülenleri eleştirip sorgulayarak dönüyor.

Behzat Ç., bu ülkede 2012'de gerçekleştirilen reyting sistemine siyasi operasyonun sonucu olarak kendisini hedef tahtasına oturtan ticari-endüstriyel müeyyidelerle ve elbette RTÜK zabıtalının kestiği cezalarla etkisizleştirilmeye çalışıldı. Halbuki "Behzat Amirim" in derdi, izlenme oranında artış yerine "insanlık oranı"nda artış olmuştur hep!..

Behzat Ç., bizim coğrafyamızın bir "boyalı kuş"udur.

"Eleştirel akıl"la boyalı olup, o yüzden itaatkâr aklın renk verdiği bir "kuş sürüsü" içinde didiklene-gagalana, itile-kakıla dışarı atılmaya çalışılan bir "boyalı-kuş"tur Behzat Ç. ...

Behzat Ç., erkekliğin kültürel gramerini kullanarak erkek iktidarına; devletin-bürokrasinin gramerini kullanarak onun yüceltilmesine; polisliğin gramerine nüfuz ederek de onun idealize edilmesine müdahalede bulunan aykırı ve protest bir iş...

Behzat Ç., statükoya benim çocukluğumda "Bizim Mahalle"den aşına olduğum dille, "Ne ayaksın La sen" çeken bir delişmen yürek...

İşte bu yürekle Behzat Ç., Cumartesi Anneleri'nin yanında da oldu, tesettürlü kadınların başlarını örtme haklarının yanında da oldu.

Behzat Ç., F Tipi cezaevi mahkumlarının yanında da oldu, LGBTİ+ kimlikli mağdurların yanında da oldu.

Behzat Ç., Alevilerin de yanında oldu, çocuğuna dinini seçme özgürlüğü vermek isteyenlerin yanında da oldu.

Behzat Ç., hep iyi ile kötünün, doğru ile yanlışın, güzellik ile çirkinliğin, haşinlik ile şefkatin ara kesitinde, onların iç içeliğinde, sarmaşıklığında, karşılıklı

akışkanlığında oldu.

Aynı doğrultuda bu "ikili-karşıtlık" akışkanlığının "kanun-suç ikiliği"nde de mevcudiyetine parmak basmanın derdinde oldu.

Ancak Behzat Ç., giderek alabildiğine taassubi bir dinbazlığın cenderesine giren televizüel ekranlarda artık daha fazla yapabileceği bir şey olmadığını hissedip 2013 Mayıs'ında "Ne haliniz varsa görün La" diyerek köşesine çekildi.

Ardından Gezi "patladı". Sonra Türkiye, bir faşizan-dinbazlık pratiği altında kanlı ve karanlık bir siyasi iklimin içerisinde seçimlerden seçim beğenerek savruldu: 2014 yerel seçimi, 2015 Cumhurbaşkanlığı seçimi, 2015 genel seçim(ler)i, 2016 "dabbe"si, 2017 referandumu, 2018 Başkanlık seçimi, 2019 yerel seçim(ler)i...

Seçimle bir "istibdat zorlaması"na maruz kalan ve buna elinden geldiğince direnme çabasında perişanları oynayan toplumun, nihayet muhafazakâr "modern"i, dindarı dindar-olmayanı, milliyetçisi sosyalisti, Türk'ü Kürt'ü ile gayet açık, net ve kararlı bir "Yeter" dediği;

Böylece dinbazlığı İstanbul'un orta yerinde hezimete uğrattığı 23 Haziran seçimi sonrasında;

Elbette "Behzat Amirim" de hanidir çekildiği köşesinden çıkıp, başta Joseph Campbell'in abide çalışmasından aktardığımız anekdotta belirtildiği şekilde, "toplum kapıyı çaldığı"nda seyrimize yeniden, ışık gibi düştü; "Nerde kalmıştık La" diyerek!..

**"Eleştirel akıl"la boyalı olup,
o yüzden itaatkâr aklın renk
verdiği bir "kuş sürüsü" içinde
didiklene-gagalana, itile-kakıla
dışarı atılmaya çalışılan bir
"boyalı-kuş"tur Behzat Ç. ...**

4. Fasil: La Casa De Papel,

Behzat Ç.'mizdir

Dünyada da durum aslında farklı değil.

Evet, yeryüzünün hemen her yerinde otoriter, totaliter, faşizan siyasi eğilim, hareketlilik ve arayışlar epeydir karşılık bulmakta görünüyor. Görünüyor ama, aynı ölçüde bu ırkçı-faşizan iktidar zorlamaları karşısında hayatın içinde de "hayal" in içinde de insanlık önünde bunların ipliğini pazara çıkararak içeriklerin ardı arkası kesilmiyor.

Mesela Trump Amerika'sının kâbus-kıyamet halini kurguya vurmuş American Horror Story: Cult (2017) ve çok yakınlarda izlediğimiz benzeri bir tekno-kültürel, doğal ve politik felaket kehaneti üzerinden Britanya bağlamında seyre sunulan Years and Years.

Bunlar bir şekilde kendi içinde dünyada yükselen otoriteryanizmle yüzleşme, hesaplaşma ve ona karşı durma yolunda toplumları hareketlendirmeye çalışan, direniş imkân ve umutlarının önünü açmaya kıskırtan yapımlar.

Ama elbette asıl, üç yıldır tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de "İktidar her yerdeyse direniş de öyledir" diye düşündüren; aynen Behzat Ç.'de olduğu gibi, kanun-düzenin haksızlık ve hukuksuzlukla ilişkisine vurgu yapan; isyan, başkaldırı, hatta suçun ise "hak-hukuk-adalet" arayışından neşet edebileceğini düşünmeye sevk eden İspanya dizisi La Casa De Papel'in hakkını teslim etmemiz gerekir.

Behzat Ç. şimdi La Casa De Papel'in 3. sezon sunumunun henüz çok taze olduğu bir noktada geri dönüş yapıyor ya, elbette onunla titreşim ve koşutluk içinde değerlendirilmesi de söz konusu olabilecektir.

Dünyada La Casa De Papel, Türkiye'de de Behzat Ç., aynı minval üzere, iktidar karşısında popüler kültür kulvarından çıkış bulan birer "direnış sanatı" olarak

karşımızdalar denilebilecektir.

Ama sakın, "Behzat Ç., bizim La Casa De Papel'imiz" diye düşünmeyin!

Tersini düşünme hakkınızı kullanın!

"Amirim", "Profesör"ü önceler çünkü...

Dolayısıyla tersine, La Casa De Papel, bizle birlikte dünyanın Behzat Ç.'sidir!..

Son Fasil: "Coğrafya kaderdir!"

Nihayet "Ekip" üzerine de bir şeyler söyleyerek bu uzun yazıyı noktalayalım ki bu bağlamda da söylenecek bellidir: Geçtiğimiz perşembe günü yayına giren ilk bölümde "hayalet" in ağzından (İnanç Konukçu) hepimizi derin ve hüzünlü düşüncelere sürükleyen, İbn-i Haldun'un ifadesiyle, "Coğrafya kaderdir".

İbn-i Haldun'un sözü esasen onu sosyoloji kadar antropolojinin de modern-öncesi zamanlardaki öncülerinden biri kılacak mahiyette, kültürün, insanın doğaya uyarlama yetenek ve yetkinliği; bir başka deyişle, "çevresel (coğrafi) baskıya insan yanıtı" olduğunun en özlü ve çarpıcı bir ifadesidir.

Fakat bu sözü Behzat Ç. denilen kıymetli eserin kendisi için işlerliğe soktuğumuzda denilebilir ki onun temel yapı taşlarını oluşturan figürlerin artık ondan bağımsız hareket etme imkânlarının daralması anlamında da "coğrafya" kaderdir!..

Erdal Beşikçioğlu başta olmak üzere, Behzat Ç.'nin usta oyuncularını, dizi 2013'te yayından kaldırıldıktan sonra da elbette bir dizi başarılı performansla imza attılar.

Ama bu performansları izleyen herkes için onların, Behzat'ıyla, Hayalet'ıyla, Akbaba'sıyla (Berkan Şal), Şevket Abi'siyle (Ege Aydan), Tahsin Müdür'üyle (Eray Eserol), Memduh Başgan'ıyla (Güven Kıraç) ve hiç kuşkusuz Ercüment Çözer'yle (Nejat İşler) zihinlerde ve gönüllerde bıraktıkları iz öylesine ağır basmaktaydı ki!..

İşte bu anlamda belki Behzat Ç. de bu unutulmaz karakterlere can verenlerin coğrafyasıydı ve isteseler de istemeseler de bu coğrafya onların kaderleri oldu!..

Kendileri ne kadar uzaklaşmaya çalışırsa çalışsın, "Behzat Ç. coğrafyası", onlar nereye gitse seyirci gözünde onlarla beraber oldu.

Yapacak bir şey yok. Dünya sinema ve dizi tarihinde de benzeri durumu deneyimlemiş çok sayıda aktör ve aktris var.

O yüzden geri dönüş iyi olmuştur. Onlar, oyunculukta, kurguda, hayal dünyasında kitlelerde iz bırakmalarına yol açan bir "coğrafya"ya geri dönmüş görünüyorlar.

Üstelik, "zamanın ve hayatın nabzı" dünyada da Türkiye'de kültürel, ideolojik ve politik bakımlardan onlardan yana atmaya başlamış durumda.

O halde onlara "Eve hoş geldiniz" diyor ve ekliyoruz:

Hadi yolunuz açık olsun La!..

Ankara'nın Amblemi: Melih Gökçek'in kişisel özgeçmişi

Eren Aksayoğlu

Gazete Solfasol 2011 yılı tefrikasında Enver Arcak, Hitit Güneşi üzerine gazetenin gayriresmi görüşünü belirtmişti. Bu, aynı zamanda henüz karmaşıklaşmamış sorunun kent muhalefeti tarafından eleştirisi niteliği de taşıyordu. O dönemde Hitit Güneşi'nin geri dönmesi talebi yüksek sesle telaffuz ediliyordu. Yargıya da taşınan bu talebe Ankara 3. İdari Mahkemesi destek vermişti. Kararın gerekçesinde Ankara'nın Hitit, Frig, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı geçmişine atıf yapılmış, Cumhuriyet aydınlanmasının altı çizilmişti. Minarelerden Atakule'ye kadar her kavisiyle belediye başkanı Melih Gökçek'in kişisel özgeçmişini simgeleyen yeni logonun Ankara'nın kendine özgü karakteristiğini, tarihsel ve kültürel kimliğini yansıtmadığı belirtilmişti.

Melih Gökçek, yılan hikayesine döndürmeyi başardığı Ankara'nın minareli - Atakuleli logosunu kamuoyunun baskılarına ve mahkeme kararına rağmen kullanmaya devam etti. Ankara'ya bir adım uzaktan bakan herkes Atakule'nin neden tercih edildiğini anlamıyor olabilir. Hatta bu sayede logoyu fazlaca ideolojik de bulmuyor olabilir. Hatırlatmakta fayda var: Atakule, Özal döneminde bizzat kendisi tarafından açıldı. Bu yüzden logoda yer alıyor. Esasen bütün logo Melih Gökçek'in kişisel özgeçmişinin özeti; Atakule ANAP döneminin modernizmini, minareler Milli Görüş'ü, sonradan logoya eklenen sıralı yıldızlar AKP'nin ilk dönem Avrupa Birliği hedefini simgeliyor.

2014'te hakkı yendiği için koltuğa oturamamış anak ent belediye başkanımız Mansur Yavaş bunu 5 yıl sonra başarınca nadasa bıraktığı sempatisi hızla yükseldi; buna bağlı beklentiler de. Ancak Gökçek o kadar antipatik ki arkasından "göreve atanan" Mustafa Tuna'nın birkaç aylık performansı bile kamuoyunda sempati toplamıştı. Dolayısıyla Gökçek'in partisinin en büyük rakibi, seçimi kazandığında hali hazırdaki vizyonu veya siyasi perspektifi zaten kamuoyunda istenen karşılığı bulacaktı. Aynı durum AKP'nin yönettiği İstanbul için de geçerliydi. Bazılarının normalleşme dediği bu şey için normale küçük bir hamle yapmak yeterli olurdu.

Henüz erk en kabul edilmesi n edenyle kapsamlı ve kuşatıcı vizyon belgelerinin gelmemesi, atamaların gecikmesi ve iktidar baskısından dolayı, popülizm kaçınılmaz olarak yükseliyor. Bunu da anlayışla karşılamak gerek. CHP'li belediye meclis üyeleri aksini iddia etse de, uzun vadede bir dönüşüm sağlanabileceği konusunda şüpheler var. Zira Mansur Yavaş geçtiğimiz günlerde Hitit Güneşi logosunun kullanılmayacağını belirtmişti. Bunun için mahkeme kararı yeterliyken Yavaş belediye meclisindeki AKP ağırlığını işaret etmişti. Bazı belediye meclis üyeleri ise Hitit Güneşi logosunun zamanla pek çok çalışmada yüzünü göstereceğini ve bir süre sonra yeniden anakentin logosu haline geleceğinin altını çiziyorlar.

İyi siyasetçiler ne yapacağını düşünmez siyaset bir tavidir.

Hitit Güneşi dönmediği sürece Gökçek'in izleri silinemez

Yavaş, göreve başladığı günden beri pek çok çalışmada modernize edilmiş Hitit Güneşi logosunu Anıtkabir gibi pek çok figürün yanında kullanılıyor. Son olarak Belso Genel Müdürlüğü'nün kente yeniden kazandırdığı taze sıkılmış portakal suyu stantlarında logo kullanıldı.

Yavaş, göreve başladığı günden beri pek çok çalışmada modernize edilmiş Hitit Güneşi logosunu Anıtkabir gibi pek çok figürün yanında kullanılıyor. Son olarak Belso Genel Müdürlüğü'nün kente yeniden kazandırdığı taze sıkılmış portakal suyu stantlarında logo kullanıldı. Ancak logonun kullanımıyla daha çok kent muhalefeti ve CHP'nin dayandığı toplumsal tabanı rahatlatmak hedeflenmiş gibi duruyor. Zira Twitter ekseni bir toplumsal bloğa odaklanan kent yönetimi, örneğin, ODTÜ'de meydana gelen KYK yurdu krizinde ortalamaya oynar bir görüntü içerisindeydi.

Moskova'da bir foruma katılan Yavaş ağaçların kesildiği sabah kente dönmüştü. Çankaya Belediyesi ekiplerinin, ODTÜ'nün kapısına dayandığı; vekillerin ve öğrencilerin buldozere karşı direndiği saatlerde Yavaş her hangi bir açıklama yapmamıştı. İnsanlık halidir, yol yorgunluğu nedeniyle dinlendiği düşünülen Yavaş tepkilerin en üst seviyeye çıktığı akşam saatlerinde orta yolu gösteren ve akılcı bir pozisyon aldığı

gözlenen bir açıklama yaptı. Ancak doğru tavrın ne olduğunu uzunca bir süre düşündü, ODTÜ için özgün bir tavır sergilemiş olmadı. Bu da örneğin önümüzdeki günlerde Eymir Gölü'nün merkez i hükümet tarafından talana açılacağı bir olası politika için yeniden özgün bir tavır sergileyip sergilemeyeceği konusunda şüpheler doğurdu.

Hitit Güneşi dönmediği sürece Gökçek'in izleri silinemez.

Oy aldığı toplumsal kesimlerin isteklerini yerine getirmek bir belediye başkanı için kaçınılmaz. Ancak Yavaş'ın oy aldığı farklı kesimlerin çatışan taleplerini nasıl karşılayacağı merak konusu. Bu doğrultuda Hitit Güneşi logosu geri dönsün talebinin ertelenmesi kısa süre sonra Yavaş'ın ortaya koyduğu her yapıda kaçınılmaz olarak Gökçek'e hizmet etmesi sonucunu doğuracak.

Yavaş'ın karar vermesi gerekiyor: Bir yanda kenti kanatan ve kente kişisel özgeçmişini dayatan Gökçek'in logosu diğer yarıda Ankara'da güneşin ilk kez doğduğu gün Hitit Güneşi logosu yer alacak. Gökçek'in izlerini silmesi için popülaritesi yerinde. Bu fırsatı kaçırmamak gerek.

“Bu iş yerelden başlamalı, arkadaş!”

Mehmet C. Peker

İlk adım ne mi? NİYETLENMEK! Samimi, sabırlı ve kararlı bir şekilde “bireysel çıkarlar ve geleneksel siyaset anlayışı ile yerel genel iktidarları ele geçirmeye çalışmak” yerine” İlhan Tekeli hocamızın çok yıllardır söylediği gibi “Yeni Siyaset Kültürünü ve dolayısı ile iktidarı İNŞA ETMEYE NİYETLENMEK”.

“Bu iş yerelden başlamalı, arkadaş!”
“Ama, nedeni ile olmuyor!”
Aslında, çözüm çok basit!”

Bence de; yukarıdaki gibi düşünen, cümleleri söyleyen, yazan herkes haklı ve çözüm çok basit, en azından ilk adım(lar)

İlk adım ne mi? NİYETLENMEK! Samimi, sabırlı ve kararlı bir şekilde “bireysel çıkarlar ve geleneksel siyaset anlayışı ile yerel genel iktidarları ele geçirmeye çalışmak” yerine” İlhan Tekeli hocamızın çok yıllardır söylediği gibi “Yeni Siyaset Kültürünü ve dolayısı ile iktidarı İNŞA ETMEYE NİYETLENMEK”.

İkinci adım ise; ilgili sürecin günümüzde en değerli araçları olan “Kent Konseyi ve Meclisleri”ni fark etmek! “Kent Konseyi ve Meclisleri” fark edilip internete girildiğinde öncelikle karşılaşılabilecek en değerli cümlelerden biri şöyle;

Kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye, duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan Kent Konseylerinin çalışma usul ve esasları 08.10.2006 tarih ve 26313 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan “Kent Konseyi Yönetmeliği” ile düzenlenmiştir.

Tam burada bu yazıyı okumaya ara vermenizi ve internete girerek 9 Temmuz 2019 tarihinde güncellenen “Yönetmeliği” okumanızı hatta mümkün ise yazıcıdan bir çıktı alarak, önemli bulduğunuz kavramların altını çizerek okumanızı öneriyorum. Lütfen okuyun ve yaşadığınız ilçedeki yaşam kalitesi ve yerel yönetim süreçlerine katılımınız ile ilgili olası beklentilerinizi gözden geçirin, hayaller kurun, hayallerinizi not alın.

Ve sıra geldi geldi üçüncü adıma; lütfen not aldığınız hayallerinizi gerçekleştirmek için sizin de parçası olacağınız SEMT MECLİSİ ile ilgili bir amaç cümlesi yazmayı deneyin. İsterseniz çevrenizdeki konu uzmanlarından da destek alabilirsiniz. Zira yazacağınız amaç cümlesi doğrultusunda kurulacak olan “semt meclisleri” hayallerinizin tamamının gerçekleştirilebilmesine izin vermeli. Hazır iseniz, yazdığınız amaç cümlesi ile yaklaşık on yıl önce yazılmış olanı mukayese etmeyi denemek ister misiniz?

Çankaya Kent Konseyi, 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 76. Maddesinde belirtilen hedefler doğrultusunda; 13 Ekim 2009'da Çankaya İlçesi sorunlarını ele almak, yerel yönetimlere ve karar alma süreçlerine halkın katılımını sağlamak,

Muhtarlar, azalar, dernek yöneticileri, apartman yöneticileri, esnaflar dahil tüm semt sakinleri / sahiplerinin katılımları ile yapılacak olan “olağan genel kurulların” hiçbir kişi ve kurumun öne çıkmadığı, herkesin yaşam alanları ve yaşam kalitesi beklentisi ile ilgili olarak kendini özgürce ifade edebildiği, katılımcıların anlatmaktan çok birbirlerini anlamaya odaklandıkları, ilgi alanlarını ortaklaştırabileceği komşuları ile tanışabildiği, üstlenebileceği sorumlulukları heyecan ile seslendirebildiği bir ortam sağlanmalı.

kentin kalkınma, gelişim ve eylem planlarını hazırlamak, bu planların hayata geçirilmesi için belediye yönetimi ile koordinasyonu sağlamak, yerel demokrasinin gelişim ve yerleşimine katkıda bulunmak amaçlarıyla kurulmuştur.

Yukarıda yazılı olan Çankaya Kent Konseyi amaçları ile sizin hayalleriniz doğrultusunda uzman dostlarınız ile birlikte yazdığınız arasında ne kadar fark var? Hangisi daha etkili olabilecek potansiyele sahip?

Sözü edilen amaçlar ile bugüne kadar Kadın, Gençlik, Engelli ve Çayyolu, Kırıkkonaklar, Seyran, Sokullu, Üniversiteler Semt Meclislerinin kurulmuş olduklarını biliyor muydunuz?

Performanslarını potansiyelleri ile karşılaştırdığınızda sözü edilen meclislerin ne kadar başarılı olduklarını sorgulamak bu yazının konusu değil ama “yeterince” ol(a)madığını not

etmekte fayda var.

Dördüncü adım için aklınıza neler geliyor bilemiyorum ama hepimizin kendi mahalle ve semtlerimizde “Kent Konseyi ve Semt Meclisi” kavramlarını gündeme getirmemizin, anlaşılmasını ve içselleştirilmelerini sağlayacak sorgulamaların yapılmasının çok önemli olduğuna inanıyorum.

Çünkü, 25 ve 26 Mayıs 2019 tarihlerinde seçimli Genel Kurulu yapılan Çankaya Kent Konseyi, muhtemelen yaz sonrası semt meclislerini “genel kurullarını yapmaya” davet edecek. Bu davet, hem mevcutlar hem de henüz kurulmamış olanlar için geçerli olacak.

Muhtarlar, azalar, dernek yöneticileri, apartman yöneticileri, esnaflar dahil tüm semt sakinleri /sahiplerinin katılımları ile yapılacak olan “olağan genel kurulların” hiçbir kişi ve kurumun öne çıkmadığı, herkesin yaşam alanları ve yaşam kalitesi beklentisi ile ilgili olarak kendini özgürce ifade edebildiği, katılımcıların anlatmaktan çok birbirlerini anlamaya odaklandıkları, ilgi alanlarını ortaklaştırabileceği komşuları ile tanışabildiği, üstlenebileceği sorumlulukları heyecan ile seslendirebildiği bir ortam sağlanmalı.

Bu ortamı yaratacak olan da söz konusu genel kurulların “nicelik ve nitelik” konusunda tatminkar olabilmesinin sahibi Çankaya Kent Konseyi'nden daha çok ilgili mahallelerde / semtlerde oturan Çankayalılardır, diye düşünüyorum.

İnanıyorum ki; “temsili demokrasiden” “katılımcı demokrasiye” geçmek konusunda arzulu olan ÇANKAYALILAR,

siyasi parti(ler) ve maddi / manevi kişisel beklenti(ler) olmadan,

“komşuluk ilişkilerini geliştirmek” ve

“yerel yönetim süreçlerine katılarak yaşam kalitelerini arttırmak” için

Ayrancı'da, Yüzüncüyıl'da, Bahçelide, İncesu'da ve diğer semtlerdeki Meclislerin kuruluş Genel Kurullarına giden süreçlere KATILACAK, Kent Konseyi ve Meclisleri kavramları ile amaçlarını SORGULAYACAK, kendi semtlerindeki genel kurulların çoğulcu, katılımcı, verimli ve etkili olmasını SAĞLAYACAKTIR.

Hepimize kolay gelsin.

(mehmetcpeker@yandex.com)

Kurultay, Meclis, Forum Derken Bir Yurttaşın Kent Konseyi Deneyimi

Sinan Kayalığıl

Kent yönetiminde geniş ölçekli katılım konusunda resmi bir girişimle ilk karşılaşmam 1990 ya da 1991 yılında Ankara Kurultayı duyurusudur. Murat Karayalçın'ın belediye başkanlığı dönemi idi. Gazetede rastgeliğim bir ilanda kurultaya başvuruları için Ankaralıları çağrı yapıyordu. Halk sağlığı uzmanı, çevre sağlığı konusunda emek vermiş, 60'ların ikinci yarısı ve 70'li yıllarda Güneydoğu'da 'sosyalizasyon'da kent sağlık müdürlüğü yapmış, Refik Saydam Hıfzısıhha Enstitü yönetiminden emekli annemi, kurultaya başvurması için ikna etmem kolay oldu. Katıldığı toplantının özetini iş dönüşümde akşam kendisinden dinlemiştim. İki gün süren oturumlarda komisyonlar kurulmuş, annem de sağlık konulu komisyona girmişti. Her komisyon birkaç günlük çalışmayla tamamladığı raporunu belediyeye sundu. Belediyenin de bu çalışmalara mekan ve destek verdiğini anımsarım. Sonraki günlerde annemin, sağlık hizmetlerini halka yerinde ulaştırmak amaçlı belediye sağlık ocaklarının yer seçimine katkı yapma ve sağlık taraması gönüllü ekibine belediyenin sağladığı araçla evinden alınıp Yükseltepe taraflarına gittiğini biliyorum. Kurultay katılımcısı olarak adı kayıtlı olduğundan eve gelen telefonla kent ağaçlandırmasına katılmaya da çağrıldı. Bu da kurultayda kararlaştırılmıştı herhalde. Kalabalık bir grupla Çağlayan Mahallesi sırtlarında fidan dikimine gitmişti. Bu birkaç hafta devam edip gerisi gelemeyen süreç (gerçi Karayalçın döneminde proje ölçeğindeki katılımcılık örnekleri Dikmen Vadisi ve Hacı Bayram'da sürdü, ama kent ölçeğinde yurttaş katılımı o dönemde bir daha tekrarlanmadı) yurttaş katılımı konusunda beni uyandırmıştı.

Uyandırmaya uyandırmış ve üniversitede yerel yönetim hizmetlerinin iş planlaması konulu, uygulamalı araştırma ve öğrenci projelerinde dikkate almam gerektiğini düşündürmüştü, ama Ankara'da Gökçek yılları başlamıştı. Resmi kanalla kent yönetimine katılım artık Ankara'da yaşayanlar için uzak bir düşüdü. Benim için de yirmi yıla yakın düşüncede yaşatılan bir kavramken, 2011 yılı sonlarındaki imar değişikliği ile 100. Yıl Birlik Parkı'nın bir bölümünün ortadan kaldırılacağı haberi geldi. Bu, düşüncemdeki katılımcılık anlayışını sade bir yurttaş olarak uygulamada sinamamı başlattı.

2012 yılı başından itibaren özellikle iki komşu mahallenin insanları, bu imar değişikliğini protesto için her cumartesi günü aynı saatte parkta buluşur ve çocuk oyun alanındaki o kocaman fil biçimli oyuncağın etrafında toplanır olduk. Megafonla konuşmalar yapıyor, konuk meslek odası temsilcileri, ilçe belediye başkanı ve parlamenterler gelip gidiyor, dilekçelere imza toplanıyor, komşuların evlerinden yapıp getirdikleri poğaçalar çay eşliğinde tüketiliyor, park için yazılıp bestelenmiş kısa ama şirin bir parçaya gitar tınlamasıyla eşlik ediliyordu. Kendiliğinden oluşan bir girişimle semtimizin küçük bir alanını savunuyorduk.

Bu güzel dayanışma havası, işbirliğini daha ileri taşıma fırsatını doğurdu. Aynı yıl içinde bu kez Çankaya Belediyesi desteğinde dört mahallenin

bir araya geldiği Semt Meclisi kuruluşuna girişildi. Mahalle derneğimizin Semt Meclisi'ndeki temsilcisi olmuştum. Dört mahallenin muhtarı ve seçilmiş mahalle temsilcileri mütevazı mekanımızda toplanmaya başladık. Fakat Birlik Parkı savunması, meslek odasının da katkısıyla hukuk alanında olumlu geliştikçe yeni işlevlere açılması gereken meclisimizin gönüllüleri arasında meclis etkinlikleri konusunda uyuşamama, meclis yönetiminde iktidar çekişmesi başladı ve çalışamaz duruma düşüldü. Bu arada Birlik Parkı'na kimsenin anlam veremediği biçimde yerleştirilen baraka mescit yapısını istemediğimize dair iki mahallenin duyarlı komşuları bir-iki kez yine toplandık, konuştuk ama bu kez sonuç alınamadı. İşlevsiz baraka hâlâ orada duruyor.

Semt Meclisi tam anlamıyla dağılmıştı ki 2013 yazıyla yepyeni bir dinamik mahalleimizi yeniden hareketlendirdi: Gezi Direnişi... 2013'ün yazı ile başlayan gece toplanmaları, parklarda buluşmalar yavaş yavaş yerini forumlara bıraktı olmuştu. Sonbaharın serin akşamlarında yere atılan battaniyeler üzerinde termosla getirilen çaylar içilirken 'ne olacak bu memleketin, hatta bu mahallenin hali?'ni konuşur olduk. Ama kışın gelmesi ve forumlarda konuların dağınıklaşması ile Haziran'dan kalan örgütlenme semtte ancak dar bir çevreye sıkışırken, kitlesel forum pratiği kendi kendine sönmüldü. Yerini sınırlı çevrelerin zaman zaman yaptığı temalı ve bolca iç dökmeye yarayan buluşmalara bıraktı.

Bu arada başka bir cephede daha yerel yönetim konulu çalışmalara dalmıştım. 2012 yılı ilkbaharında meslek odalarından tanışık olduğumuz bir grup mimar, mühendis ve kent plancısı, ana muhalefet partisi bünyesinde ama gevşek bir ilişki içinde yola çıktığımız **Mühendis Mimar Çalışma Grubu** ile önce Ulaşım konulu geniş çaplı bir çalıştay yaptık. 2013'ün başından itibaren de Mart 2014 yerel seçimlerini düşünerek önce Yerel Yönetim İlkeler ve Modeller Çalıştay'ını (Mayıs 2013) düzenlemiş buradan çıkan Ankara öngörüsü ışığında Ankara Yerel Yönetim Proje Alanları çalışmasını (Haziran 2013) gerçekleştirmiştik. Bu proje alanlarının ikisinde, Eşitlikçi Bütçeleme ve Semt Pazarlarının Üretici Kooperatiflerine açılması konularında somut önerilerle katılımcılık esasına değiniliyordu: bir Kent Bilgi Yönetimi Sistemi geliştirilmesi ile yurttaşlara doğrudan geri bildirim, planlama ve takip olanağı tanınarak Kent Konseyinin bu anlamda güçlendirilmesi; üreticiden tüketiciye doğrudan erişim için Kent Konseyinin mahalle

Kent Konseyi çalışması diye izlenebilen belediye birimlerinin eliyle yürütülen rutin işler ve projelere tanıklık etmekten öte gitmiyor, mahallelinin Çankayaevleri çerçevesinde zaten yapabildikleri etkinlikleri sahiplenmek kapsamında kalınıyordu.

tüketim kooperatifçiliği başlığına yönlenmesinin Büyükşehir Belediyesinde kurulacak özel bir birim ile kolaylaştırılması. Başka proje alanlarıyla birlikte bu konudaki ayrıntıları, 2014 yılı başından itibaren ana muhalefet partisinin Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adayının ekibine, danışmanlarına iletmeye uğraştık. Başta öncelikli başka proje hazırlıkları içinde olduğuna ilişkin açıklamalar yapıldı. Sonra adayın seçim ekibinin sıradüzeni (hiyerarşisi) içinde gitgide gerideki kademelere yönlendirildikçe Şubat 2014'te bağlantımız tamamen kesildi. Kısacası onlarca kişinin bir yıla varan çabasını Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı kampanyasına aktarmada başarılı olamadık.

Çankaya'da Kent Konseyi kuruluşuna 2009 yılı sonrası girişilmişti. Zaten 2012 yılı içindeki yukarıda aktardığım 100. Yıl-Çiğdem Semt Meclisi girişimimiz de bu çerçevede yürütülmüştü. Semt meclisi çalışması, bir başka semtte daha 2013 Haziran'ında Gezi Hareketinin yarattığı dinamik sonrası sıcak gelişmelerle hız kazanmıştı. Burası Çayyolu idi. Dokuz mahalleyi kapsıyordu, mottoları ise "Hiçbirimiz, hepimiz kadar güçlü değiliz." ile "Bir gün herkes komşu olacak." biçimindeydi.

2014 Mart'ındaki Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı seçimi hazırlık döneminde yaşadığımız olumsuzluk ve seçim sonucunun arzu ettiğimiz yönde çıkmaması ve bir süredir yaşanan düş kırıklıklarından Mühendis Mimar Çalışma Grubunun da dağılmaya yüz tutması ile 2014 sonbaharından sonra Çayyolu Semt Meclisine daha çok ilgi duyar oldum.

Bu semt meclisi, 2014 yerel seçimi sonrası Çankaya Belediyesi'nce stratejik plan çalışmalarına dahil edilmiş ve katılımcılık konusu kendi çabaları sonucu açık ifadelerle bu plana sokulmuştu. Elbette Çankaya'nın çalışan tek semt meclisi Çayyolu'ndaki değildi. Çayyolu'ndan önce Yüzüncüyıl hariç dört tane daha (Kırkkonaklar,

Birlik, Seyran ve Sokullu'da) etkinliklerini sürdüren semt meclisleri kurulmuştu. Öte yandan mahalle derneğimde yoğunlaşan yerel savunuculuk çalışmalarına katılıp kamuya açık alanların geniş kitlelerin kullanımına verilmesi, sokak köpeklerinin mahalle sakinleriyle uyumlu bir çözüm içinde yaşatılması için ilçe belediyesiyle ortak çaba harcanması, okul alanlarının kamunun çağdaş, laik eğitim kurumlarına ayrılması işlerinde gönüllülük yapmakla kalmamış, 2015 yılının son ayında yapılan Çankaya Kent Konseyi Genel Kurulunda Yürütme Kurulu yedek üyesi olmuşum. Bir yandan Kent Konseyi Yürütme Kurulu toplantılarına, bir yandan da kendi semtimde yaratamadığımız semt meclisi havasını Çayyolu'nda solumaya devam ediyordum.

Zaman geçtikçe Çankaya Kent Konseyi'nde yapılabilenlerle Çayyolu Semt Meclisi'nde süregiden kendiliğindenlik, hareketlilik ve yaratıcılık arasında farklar olduğu sezdim ve Çankaya Kent Konseyi'nin kendi dinamiğini yaratmakta yetersiz kaldığı düşüncesi ağır basar oldu. Kent Konseyi çalışması diye izlenebilen belediye birimlerinin eliyle yürütülen rutin işler

Konsey, organları eliyle çalışacaktı, ama geçmiş deneyim çeşitli çatışmaların yarattığı güçlüklerin altını çiziyordu. Muhtarlar, semt dernekleri, siyasi partilerin yerel ve mahalle çevreleri, merkezi kamu yönetiminin yerel birimleri, belediye meclisi ve belediye başkanlığı kendi yetki ve örgütlenme alanlarına giriliyor diye düşünebilmekteydi. Bu yüzden bütün bu seçilmiş ve atanmış görevlilerle girilecek ilişkilerdeki kısıtlar, Kent Konseyi ve organlarının özerkliğini korumak koşuluyla ve net olarak yönergede tanımlanmış, görüşme, karar alma biçimleri az çok belirlenmiş ve ilgili taraflarca kabul edilir olmalıydı. Bunlar güç işti tabii, ama işleyecek bir düzen kurmayı denemeye değer görüyorduk.

ve projelere tanıklık etmekten öte gitmiyor, mahallelinin Çankayaevleri çerçevesinde zaten yapabildikleri etkinlikleri sahiplenmek kapsamında kalınıyordu. Konseyin kendi insiyatifi, yerel yönetim çalışmalarına aktif katılım ve izleme, bilgi edinme ve değerlendirme yerine, muhtarlar ve derneklerden gelen tekil taleplerin ve sosyal proje önerilerinin iletilmesi görevleriyle sınırlı çalışır olunmuştu. 2016 yılı ortalarından sonra Yürütme Kurulu toplantıları, daralan hareket alanının duyumsandığı, gitgide başkanın rutin açıklamalarını dinleme oturumlarına dönüşürken, üyelerin toplantı devamlılığı sürekli düşüyordu. Konsey Başkanı yeterli bulmadığı ilişkilerden duyduğu rahatsızlığı belediye yönetimiyle tekrar tekrar konuştuğunu belirtiyor, ama bir değişiklik gözlenmiyordu. 2017 yılının ikinci yarısı ve 2018'in ilk birkaç ayında artık toplanmaz da olduk. Sonunda 2018 ortaları geldi ve Kent Konseyi Başkanı görevini kendi talebiyle bıraktığını açıkladı. Sonraki aylarda da yürütme kurulu üyelerinden bazılarımız ayrılma taleplerimizi iletip bir genel kurul yapılsın, orada konseyin yeni başkan ve yürütme kurulu seçilsin diye bekledik. Bir yıl boyunca bu yapılamadı.

Konseyde bunlar yaşanırken, komşuları olmadığım halde yakından izlemeye çalıştığım Çayyolu Semt Meclisi durmuyordu. Yaşam alanlarının geleceğini uzun uzadıya konuşuyor, bir semt belgeseli işine soyunuyor, her hafta düzenli buluşuluyor, çalışma grupları kuruluyor ve yılın sekiz ayı boyunca ayda bir farklı Kent Konsey Temsilcilerini konuk ediyordu.

İki yılda onbeş kadar farklı kent konseyinin öyküsü sunuldu. Bir bölümünü canlı, geri kalanını video kayıtlarından izleyebildiğim bu konuklardan dersler çıkaralım denildi ve benden toparlayıcı bir oturumu yönetmemi istediler.

2017 Haziranında yaptığımız toplantıda katılımcılar Kent Konseylerinin, belediye yönetimlerine, özellikle yönetimin en üstüne bağlı yaşamaktan kurtulamadığını, her yerde farklı yorumlarla iş yapıldığını, konseylerin bir araya geldikleri platform ve birlikler olmasına karşın yapılanmalarını, görev anlayışlarını ortak bir biçime oturtmakta zorlandıklarını, gönüllülüğün, mevzuatın, olanak kısıtlılıklarının, yetki çekişmelerinin getirdiği zorlukları sıraladılar. Her konseyde yönetime katılmanın ne anlama geldiğinin farklı yorumu, bunun sonucu birbirine benzemez uygulamaları ve kaçınılmaz olumsuzlukları doğuruyordu. Kent Konseylerini

Kent Konseylerinin, belediye yönetimlerine, özellikle yönetimin en üstüne bağlı yaşamaktan kurtulamadığını, her yerde farklı yorumlarla iş yapıldığını, konseylerin bir araya geldikleri platform ve birlikler olmasına karşın yapılanmalarını, görev anlayışlarını ortak bir biçime oturtmakta zorlandıklarını, gönüllülüğün, mevzuatın, olanak kısıtlılıklarının, yetki çekişmelerinin getirdiği zorlukları sıraladılar

bir sınama, deney ve içtenlikli öğrenme alanı olarak görmek gerekiyordu. 2017-18 çalışma döneminde ülkenin farklı kent konseylerinden Çayyolu Semt Meclisi'ne konuk gelmeye devam etti. Biz izleyiciler onları dinleyip Çankaya adına için için özenmeye devam ettik.

İşte 2018 yılı sonbaharı geldiğinde onca kent konseyi deneyimini dinlemiş, beş yıllık yoğun bir semt meclisi etkinliğini yaşamış, bir buçuk yıldır da kendi ilçemizdeki kent konseyinin fiilen duraksadığı bir ortamda bir çekirdek fikir belirdi: Çankaya'da yerel katılımı yeniden canlandırmak için 7-8 ay sonra yapılacak Mart 2019 yerel seçimlerini gözetmek düşüncesi. Geçtiğimiz Kasım ayındaki Çayyolu Semt Meclisi'nin oturumlarından birinin sonunda, "Çankaya Kent Konseyinin Genel Kurulu yapılarak çalışmaya başlamasını toplu olarak dile getirelim." önerisi geldi. 24 Aralık 2018'de konseyin son dönem Yürütme Kurulu üyelerinin bir bölümü olarak imzalayıp belediyeye ilettiğimiz bir dilekçe ile Genel Kurul çağrısı yaptık. Üç ay sonra yapılacak yerel seçim vardı ve genel kurula gerek görülmedi.

Birlikte hazırlık yapılsın önerisi ile önce 5-6 kişi ile başlayan toplanma, Aralık ayında 12-13 kişiyi buldu. İki semt derneği (Bahçelievler ve Çiğdem) ve üç semt meclisinden (Çayyolu, Kırkkonaklar ve Üniversiteler) tanıdıklar, bir muhtar, istifa etmiş konsey yürütme kurulunun iki üyesi buluşur olmuşuk. Kendimize Çankaya Kent Konseyi Genel Kurul Girişim Grubu adını verdik. Ocak ayını aramızda yazışmalar yaparak ilgili dökümanları ve kent konseyleri ile ilgili toparladığımız izlenimleri, ilginç bulduğumuz akademik çalışmalardan seçilen birkaçını okuyup birlikte yorumlayarak geçirdik. 2019 yılı Şubatına girildiğimizde, Genel Kurul'un iki gün sürmesi fikri doğdu. Seçilecek Yürütme Kurulundan yapılmasını isteyecekleri konusunda karar önergelerinin konuşulacağı ilk günü takiben, seçimlerin yapılacağı ikinci gün biçiminde bir plan öngörüldü.

Beş yılda biriktirdiğimiz izlenimler ve deneyimiz ışığında, düşlediğimiz Kent Konseyi işleyişini konuşmaya başladık. Asıl iş yapan, yurttaşın örgütlendiği, gerektiğinde uzmanlıklarla buluştuğu zemininin meclisler ve çalışma grupları olacağını öngördük. Kent Konseyi'nin, görüşmeler yoluyla uzlaşa sağlayıp genelde yön veren, Yürütme Kurulu'nun ise kısa vadeli işleri önceliklendirme, kaynak temini ve temsille görevli olacağı bir düzenlemenin

Çankaya Belediye Başkanlığına yeniden aday olan Alper Taşdelen seçim tanıtımı çerçevesinde 6 Mart'ta Çayyolu Semt Meclisi'ne bir ziyaret yaptı. Kendisine sorulması üzerine yeni dönemde Çankaya Kent Konseyi'ne önem verileceğini ve konseyin tam anlamıyla çalışacağını açıkladı. 24 Mart'taki bir gazete haberinde de Genel Kurul için Mayıs ayı hedefini gösterdi. Taleplerimiz duyulmaya ve durum açıklık kazanmaya başlıyordu. Girişim grubu bu net tutumdan ve gazete haberinden cesaret aldı..

yazılı usullere bağlanacağı net bir yönergeye gerek duyduğunda anlaştık. Konsey, organları eliyle çalışacaktı, ama geçmiş deneyim çeşitli çatışmaların yarattığı güçlüklerin altını çiziyordu. Muhtarlar, semt dernekleri, siyasi partilerin yerel ve mahalle çevreleri, merkezi kamu yönetiminin yerel birimleri, belediye meclisi ve belediye başkanlığı kendi yetki ve örgütlenme alanlarına giriliyor diye düşünöbilmekteydi. Bu yüzden bütün bu seçilmiş ve atanmış görevlilerle girilecek ilişkilerdeki kısıtlar, Kent Konseyi ve organlarının özerkliğini korumak koşuluyla ve net olarak yönergede tanımlanmış görüşme, karar alma biçimleri az çok belirlenmiş ve ilgili taraflarca kabul edilir olmalıydı. Bunlar güç işti tabii, ama işleyecek bir düzen kurmayı denemeye değer görüyorduk. Genel Kurul öncesinde, seçilmiş dar bir uzman grubunun görüşlerini alacağımız yarım günlük bir çalıştay yapmayı düşündük. Bir yandan

da Genel Kurula kimler çağrılı delege olacak, bunun ilkelerini konuşmaya başladık.

Beklediğimiz üzere Genel Kurulun yerel seçim sonrasında yapılacağı kesinleşti. Şöyle oldu: Çankaya Belediye Başkanlığına yeniden aday olan Alper Taşdelen seçim tanıtımı çerçevesinde 6 Mart'ta Çayyolu Semt Meclisi'ne bir ziyaret yaptı. Kendisine sorulması üzerine yeni dönemde Çankaya Kent Konseyi'ne önem verileceğini ve konseyin tam anlamıyla çalışacağını açıkladı. 24 Mart'taki bir gazete haberinde de Genel Kurul için Mayıs ayı hedefini gösterdi. Taleplerimiz duyulmaya ve durum açıklık kazanmaya başlıyordu. Girişim grubu bu net tutumdan ve gazete haberinden cesaret aldı.

Bunca zorlu konuda önümüz açılınca işin akademik ve uygulama yönünü araştırmış, uygulamalarda bizzat yer almış ve bize yakın duracağını bildiğimiz birine danışmaya karar verip yerel seçimin hemen öncesinde Mart ayının son günlerinde Savaş Zafer Şahin Hoca'dan görüşme talep ettik. Bizi uzun uzadıya dinledikten sonra, katılımı sağlanmış etkili bir kent konseyi için önerilerini yaptı. Aklımda kalanlar arasında, bir akademik danışma kurulunun sürekli görev yapması, konsey genel kuruluna çağrılacakların temsil gücü olanlar arasından özenli seçilmesi ile genel kurulun başında bu konularda ağırlığı herkesçe kabul görmüş bir akademisyenin çerçeveyi çizecek konuk konuşmacı olarak yer alması vardı.

Girişim grubunun Çankaya Belediyesi gözünde meşruiyeti olması gerektiği beni hep düşündürmüştü. Nasıl yapacaktık da tanınacaktık? Doğrusu, başkan yardımcılar arasında Kent Konseyi ile ilişkileri yürütme sorumluluğunu taşımış ve yeni dönemde de bu görevini sürdüreceğini anladığımız Nafiz Kaya

25-26 Mayıs'ta yapılacak Genel Kurul hazırlıkları içinde seçimlerde kullanılacak oy pusulalarının tasarımı, duvarlara asılacak açık öneri panolarında sorulacak sorular ve nihayetinde divanın oluşumu için önerimiz ile hazırlıklar tamamlandı. "Çankaya Kent Konseyine güven duyulması için sizce ne olmalı?", "Çankaya Kent Konseyinin ilk işi sizce ne olsun?" ve "Çankaya Kent Konseyi çalışmalarında yer almanız neye bağlı?" sorularını yazıp altını isteyenin doldurması için boş bırakacağımız dev poster panolarını duvara asmak üzere hazırladık.

ile aramızdan birkaçının eski tanışıklığı bunu aşmayı kolaylaştırdı. Seçim öncesi kendisiyle kurduğumuz bağlantı, seçimin hemen dört gün sonrasında yaptığımız uzun ve sıcak geçen görüşme ile meyvesini verdi. Yeniden seçilen ve kent konseyini çalıştırmakta kararlı görünen ilçe belediye yönetimi, girişim grubunu genel kurul hazırlıklarında yanında göreceğini bildirdi. Görevini yaklaşık sekiz yıldır sürdüren Kent Konseyi Genel Sekreteri Mustafa Coşar aracılığıyla ilişki kurulduğunda, belediyenin üzerine düşeni yapacağı sözü verildi. Yeniden seçilen belediye başkanımız ile yapılan görüşme sonucunda da Genel Kurulun iki gün sürmesi, oturumların yapılacağı tarih ve mekan konularının tamamı netleşti.

Desteyiniz Solfasol'a
Solfasol
ANKARA'YA ULAŞSIN!

Nihayet altı aylık yolculuğumuzun sonuna geldiğimizi anladık. Harika bir girişim grubu çalışması olmuştu. Ben de, '90larda ilk kez bir kent kurultayı duyurusu ile tanıştığım yerel katılımcılık alanında onca zamandır içinden geçtiğim serüvene uzun uzadıya göz atma, yaşadıklarımı değerlendirme fırsatını bulmuş oldum. Yaşamak, her şeyden önce öğrenmek demektir.

Girişim Grubu bir hayli rahatlamıştı. Artık Çankaya Kent Konseyinin resmi mekanında toplanır ve belediyenin desteğini alır olmuştuk. Çalışmalarımız somutlaştıkça keyif alır, hız verir olduk.

Genel Kurula Hazırlık Çalıştayı'nı 30 Nisan'da yaptık. 12 çağrılı uzmana üç soru yönelttiğimiz bu odak grup çalışmasında kolaylaştırıcılık bana düştü. Dört saat süren üç turlu görüşmelerde Çankaya Kent Konseyi öncelikleri olarak demokrasinin keşfi, baskı grubu oluşturma, güven verme, konseyin ayakları üzerinde durmaktan önce emekleme aşamalarının gereklerini yerine getirmesi ve Çankayalılık öne sürüldü. Önerge taslaklarının ise Kent Konsey yönergesi, belediyenin 2020-2023 stratejik plan hazırlığında rol oynamak için hazırlık yapılması, yurttaş ihtiyaçlarının derlenmesi ve yerel hizmetlerin izlenmesi araçlarının geliştirilmesi ile sosyal yenilikçiliğin desteklenmesi gibi konularda öneriler yapıldı. Genel kurula çağrılı önerileri için ise, yabancı misyon ve Çankaya'da görev yürüten uluslararası kuruluş temsilcilerinin sayılması, o zamana dek aklımıza gelmeyen yerinde bir

uygulamayı gündemimize soktu.

1 Mayıs Ankara kutlamalarının verdiği heyecan ve artan dayanışma inancımızla harıl harıl çalışmaya koyulduk. Bir yandan genel kurul gündemi ve karar taslakları için önerilerin yazımıyla, öte yandan kurulun duyurulması ve lojistiğiyle uğraşırken, yüz yüze görüşerek çağrılmak üzere özellikle önemli bulduğumuz kuruluşları aramızda bölüştük. Benim payıma on kadar mimar mühendis meslek odası düştü. Bazılarımız dernek ve sendikaları, diğerleri farklı meslek kuruluşlarını, muhtarların temsilcileriyle görüşmeleri üstlendi. Yaptığım ziyaretlerde mühendis ve mimar meslek odaları yönetimlerini kent konseyi konusundaki temel bilgilerde yeterli görmenin beni nasıl sevindirdiğini söylemeden geçmeyeyim. Konsey fikrine sıcak bakılıyordu.

Altı karar taslağı için genel kurula sunulacak önerge metinlerini ben kaleme aldım. Konseyin sürekli çalışacak bir Danışma Kurulu kurması ile 4 ay içinde gidilecek bir Yönerge Genel Kurulu kararı bu önergeler arasındaydı. Çankaya Belediyesi'nin yeni dönem Stratejik Plan hazırlığı, konseyin yeni yönerge taslağının yazımı, yerel katılım-izleme araçlarının geliştirilmesi ve sosyal yenilikçilik önerilerinin konseyce teşvik edilmesi için usuller bulunması da çalışma grupları kurulacak alanlar için önerilerimizdi. Gündemin ikinci günkü seçimler öncesinde yürütme kurulu üyesi ve başkan adaylarının kendilerini ve görüşlerini tek tek aktarmaları için konuşma yapmalarının istenmesi grubumuzca hemen benimsendi. Kent konseyleri genel kurullarında yenilik olarak iki günlük gündemin yanı sıra, bu demokratik uygulamaya yer vermekten hepimiz mutluluk duyduk. İlk günkü açılıшта kent konseyleri çerçevesi konulu konuşmayı İlhan Tekeli Hocamızın üstlenmesi sevincimizi daha büyüttü.

25-26 Mayıs'ta yapılacak Genel Kurul hazırlıkları içinde seçimlerde kullanılacak oy pusulalarının tasarımı, duvarlara asılacak açık öneri panolarında sorulacak sorular ve nihayetinde divanın oluşumu için önerimiz ile hazırlıklar tamamlandı. "Çankaya Kent Konseyine güven duyulması için sizce ne olmalı?", "Çankaya Kent Konseyinin ilk işi sizce ne olsun?" ve "Çankaya Kent Konseyi çalışmalarında yer almanız neye bağlı?" sorularını yazıp altını isteyen doldurması için boş bırakacağımız dev poster panolarını duvara asmak üzere hazırladık. Bu arada konsey Genel Kuruluna delege olarak çağırıldıklarımızdan toplantı günü öncesi başvuruların sayısı 140'ı geçmişti.

Nihayet altı aylık yolculuğumuzun sonuna geldiğimizi anladık. Harika bir girişim grubu çalışması olmuştu. Ben de, '90larda ilk kez bir kent kurultayı duyurusu ile tanıştığım yerel katılımcılık alanında onca zamandır içinden geçtiğim serüvene uzun uzadıya göz atma, yaşadıklarımı değerlendirme fırsatını bulmuş oldum.

Yaşamak, her şeyden önce öğrenmek demektir.

SOLFASOL'DA ŞEFFAFLIK

Solfasol yasal zorunluluklar sebebiyle bir ticari yapı kimliği altında çıkıyor olsa da bu kimliği onun kâr odaklı olması anlamına gelmiyor. Ana gelir kaynağı abonelerinin desteği olan Solfasol olarak 2011'de, 1 Mayıs alanında Ankaralılarla bulduğumuz ilk günden bu yana elde ettiğimiz tüm geliri yine Solfasol için kullanacağımızı defalarca deklare ettik. Bir süredir de bunun gereklerinden birisi olan mali şeffaflık ve hesap verebilirliği sağlamak üzere aylık gelir-gider tablosu yayımlamaya başladık.

Bu tabloyu ve mali şeffaflığımızı gelecek öneriler ve isteklere göre geliştirmek istiyoruz. Bu sebeple görüş ve önerilerinizi bilgi@gazetesolfasol.com adresine göndermenizi rica ediyoruz. Solfasol'un bu hamlesinin sivil oluşumlar ve yayın organları için öncü olması umuduyla.

GELİR - GİDER TABLOSU

GENEL BİLGİLER (1.10.2019 itibariyle)

Toplam abone sayısı: 937

Toplam kurumsal abone sayısı: 12

DÖNEMSEL BİLGİLER (1.4.2019- 30.9.2019)

Abonelik yenileme sayısı: 10

Yeni abone sayısı: 8

Kurumsal abonelik yenileme sayısı: 0

Yeni kurumsal abone sayısı: 2

GELİRLER (1.4.2019 - 30.9.2019)

Yeni abone ve abonelik yenileme: 15.469,00 TL

T-shirt, gazete satışı, gezi vb.: 2.440,00 TL

Patreon üzerinden gelen destek: 674,39 TL

İlan - reklam: 1.416,00 TL

GELİRLER TOPLAMI: 19.999,39 TL

GİDERLER (1.4.2019 - 30.9.2019)

Matbaa Gideri: 5.580,00 TL

Postalama Gideri: 420,00 TL

Kira ve Ofis Giderleri: 6.250,00 TL

İdari Giderler: 4300,00 TL

Resmi Giderler (vergi, stopaj, harç vb.): 860,00 TL

GİDERLER TOPLAMI: 17.410,00 TL

BORÇLAR (30.9.2019 itibariyle)

Matbaaya Borç: 3.070,00 TL

Kişilere Borçlar: 45.505,00 TL

Diğer Borçlar (vergi, muhasebe, kırtasiye, kira..):

13.500,00 TL

BORÇLAR TOPLAMI: 62.075,61 TL

SOLFASOL

Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi

Ekim 2019

84. Sayı

Ayda bir yayımlanır.

Sahibi ve Sorumlu

Yazı İşleri Müdürü

Mehmet Onur Yılmaz

Bu Sayıyı Yayına Hazırlayanlar:

Akın Atauz, Alanur Çavlin, Ali Burak, Ali Kılıç, Aydın Bodur, Aykut Kocayanak, Behiye Erinç Taş, Birsan Benli, Bülent Atamer, Ceren İskit, Deniz Nazlım, Elif Şahin Hamidi, Enver Arcak, Linda Nihan Lafcı, Mehmet C. Peker, Mithat Akman, Onur Mat, Önder Şenyapılı, Pınar Özdemir, Sema Atamer, Sencer Başat, Sinan Kayalığıl, Sine Çelik, Tayfun Atay, Tuna Kalaycı, Zeynep Ömür Yılmaz, Zişan Kürüm,

Teşekkürler:

Gözde Güldal, Mehmet Akif Büyükkatalay, Kavaklık İnisiyatifi, Tezcan Karakuş Candan

Yayın İdare Merkezi

Büklüm Sokak, No: 44/4, 06680 - Kavaklıdere / ANKARA

Tel-Faks: 0 312 437 76 41,

0 536 956 64 26

Yazı-Haber: bilgi@gazetesolfasol.com

Abonelik: abone@gazetesolfasol.com

Basım Yeri:

Şen Matbaa Özveren Sok. 25/B Demirtepe/Ankara

Tel: 0 312 229 64 54 - Fax: 229 64 54

E-Mail: senmatbaa@gmail.com

WEB: www.senmatbaa.com

Basım Tarihi: 10.10.2019

ISSN: 1301-8655

Yerel Süreli Yayın

2.000 adet basılmıştır.

SOLFASOL'UN BİR UCUNDAN DA SİZ TUTUN!

Gazete Solfasol'da yer almasını istediğiniz yazı, haber ve çizilerinizi her ayın 25'ine kadar icerik@gazetesolfasol.com adresine gönderebilirsiniz. Abone olmak için aşağıda belirtilen hesap numarasına ödeme yaptıktan sonra adınızı, açık adresinizi, e-posta adresinizi ve telefon numaranızı abone@gazetesolfasol.com adresine veya **0 536 9566426** nolu telefona SMS ile gönderin.

Yıllık Abonelik: 100 TL

Yıllık Destekçi Abonelik: 200 TL

Yurtdışı Abonelik: 200 TL

Öğrenci Aboneliği: 50 TL

Dijital Abonelik: 50 TL

Abonelik Ödemesi için Banka Hesap Bilgileri:

TÜRKİYE İŞ BANKASI - KÜÇÜKESAT ŞUBESİ

IBAN: TR83 0006 4000 0014 2080 7867 87

(Hesap Sahibi: Mehmet Onur Yılmaz SOLFASOL)

Solfasol artık PATREON'da!

Patreon Solfasol'a aylık düzenli destek verebileceğiniz online bir kitlesel fonlama platformudur. Oluşturacağınız talimatla belirleyeceğimiz miktar, kredi kartınızdan her ay otomatik olarak çekilerek Solfasol'a aktarılır.

1- Akıllı telefonunuzu kullanarak yandaki karekodu okutun.

2- Üye değilseniz Patreon'a üye olun.

3- Aylık destek miktarınızı seçin ve onaylayın

4- Desteğiniz her ay Solfasol'a ulaşsın.

Ankara ve Bellek Söyleşileri

"Adım Yavuz İşçen, Ankara ile ilgiliyim"

Söyleşi: Tansu Açık, Akın Atauz, Zişan Kürüm - Fotoğraflar: Behiye Erinç Taş

Zişan: Öncelikle kendinizden bahsedermisiniz?

Yavuz İşçen: Adım Yavuz İşçen Ankara ile ilgiliyim, tabii bunda Ankara'da doğup büyümemin etkisi de var, çok anı biriktirmekle de çok bağlantılı. Bizim orada Ankara'nın derelerinde sapanla kuş avlamamızdan tutun da hani her şeyini biliyoruz.

Tansu Açık: Ne zaman başladın Ankara'yı çalışmaya peki?

Yavuz İşçen: Ben hemen hemen 83'te başladım Ankara'yı çalışmaya, fakat çok amatör, hâlâ da amatör tabii ama kitap, belge toplama üzerinden bir yandan da gezip nerde ne varmış falan, o sırada fotoğraf makinası almıştım. Hepsini fotoğraflama, belgeleme....

Öncesinde sohbet ederken Klemens Kilisesi'nden bahsetmiştik mesela, onunla ilgili ilginç bir anı; Klemens Kilisesi'ne gittim o sıra Adliye'nin arkasında, 9. yüzyılda yapılmış, 1450'li yıllarda camiye çevriliyor. En önemlisi 1916 yangınında yok oluyor. Bunun üzerine bugün Adliye'nin olduğu yere taşıyorlar camiyi, kilise ise yıkık vaziyette duruyor. Neyse işte ben o yıkılan kiliseyi görmeye gittim. Fakat orada bir duvar var, o duvarı tırmanıp arkasına bakmak gerekiyor. Tam duvara tırmanırken iki polis çıktı beni yakaladı, "Burada kilise var" dedim, notlarımı gösterdim. "Gel bakalım" deyip beni Adliye'ye götürdüler, oradaki komiser, görevliye "Ben araştırmacıyım, Adliye ile işim yok, arkadaki binayı görmek istiyorum." dedim. "Peki git ama buraya da öyle girilmez ki" dedi. Ben de "Başka nerden gireyim, başka yol yok ki, bir yer gösterin oradan gireyim." dedim. Bu da o dönem öyle bir anıdır.

Ağırlıklı olarak on beş yıldır daha ciddi çalışmaya başladım. Biraz işlerimin azalması, emekliliğin de etkisi oldu.

Tansu Açık: Mahallenden mi başladın, Bahçeli'den mi başladın?

Yavuz İşçen: Yok hayır Bahçeli'den başlamadım. Ama hep Bahçeli 7.Cadde üzerine yazmak istiyordum. Ben biliyorsun, Kürt Muzo nerdeydi, kim kimle kavga etti, hepsini bilirim. Çünkü epey orada yaşadım. Mesela şimdi gittiğim zaman bir ay sonra aynı dükkanı göremiyorsun, sirkülasyon çok ki ben sessiz sakin, eski dönem Bahçeli'sini, o caddeyi yazmak istiyordum. Hatta bizim kuşakta, o dönemi yaşayan birileriyle yazmak istiyordum. Örneğin Gümüş Sineması'nı, evet Çarşı Durağında İş Bankası, Yapı Kredi, balıkçılar falan var ya, oranın en üst katı sinemaydı. Aslında teras katında açık hava sineması, en alt katında da Gümüş Pastanesi vardı. Bunlar

güzel bilgiler, onun karşısında köşede postane var şimdi, eskiden orada meyhane vardı. İsminin ne olduğunu bir türlü bulamadım, birisi bir aile fotoğrafı paylaşmış, Karadeniz Lokantası diyor. Ama Ankara'da Karadeniz Lokantası çok yer değiştirdi oraya da uğradı mı bilmiyorum. Bahçelievler'le ilgili çok anı var ama benim Ankara'ya ilgim Bahçeli ile başlamadı. Genel olarak cami, kilise ve özellikle Roma dönemi Ankara'sı ile ilgiliyim.

Tansu Açık: Dışkapı'ya Hurda Pazarı'na para toplamaya giderdin.

Yavuz İşçen: O zaman ben Roma sikkeleri topluyordum. Hatta senle Tansu Augustus Tapınağı'ndaki turistlere o sikkeleri göstermiştik. Rehberleri de İngilizce turistlere bu sikkeler sahte olabilir demişti, sen de karşı çıkmıştın. Fakat rehber pek inanmamıştı, sanki iki çocuk gelip turistlere sikke satmaya çalışıyor gibi görmüştü, yani öyle bir halimiz vardı. Sonra iyice sistemli Ankara arşivi oluşturmaya başladım. Ondan sonra işte emekli maaşlarına kadar alınabiliyorsa, tüm maaşı oraya yatırıp bir sürü şey aldım, özellikle eski haritalar, çok işime yarıyor, eski 40'lı yıllardaki telefon rehberleri... O kadar çok bilgi çıkıyor ki size anlatamam. Bu telefon rehberleri senede bir çıkardı, kişilerin olduğu bir rehber vardı, bir de firmaların, iş yerlerinin olduğu bir rehber vardı. Oradan o kadar çok şey çıkıyor ki size anlatamam. Mesela bir iş yeri arıyorsun, nerde? Kimse bilmiyor ama orada adresi var.

Tansu Açık: Biz bunları bir sürü belge varmışçasına konuşuyoruz halbuki ortak görsel bellekte büyük eksik gedikler var. Bu eksikliği gidermede örneğin sizin Facebook'daki Ankara'nın Fotoğraf Ansiklopedisi sayfanız çok çok değerli veriler ortaya koyuyorsunuz. Ankara'da görsel belleğinin en az olduğu yıllar ne zamanlar?

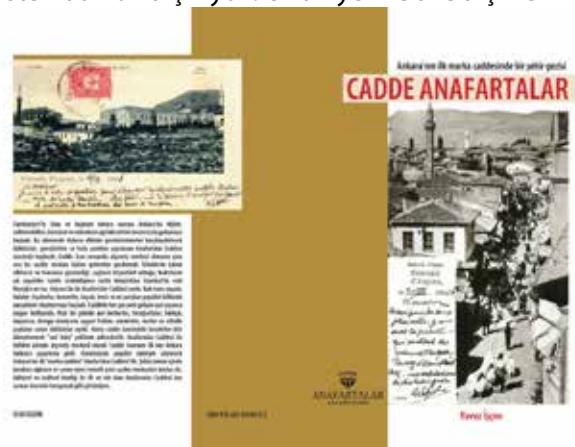
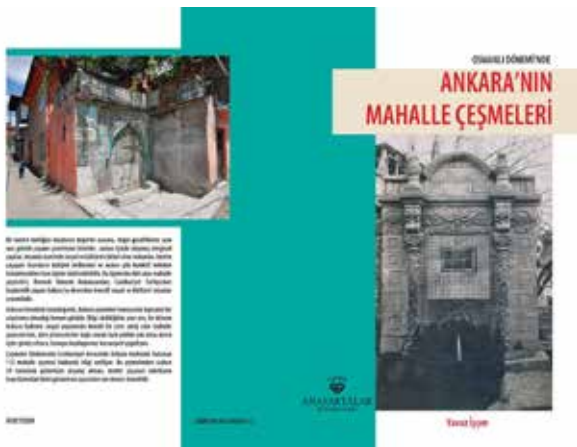
Yavuz İşçen: Şu dönem net bir şekilde boşluk var diyebileceğimiz bir dönem yok açıkçası ama dediğin gibi 60'lı, 70'li yıllar arasında azalma var. Mesela Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra 30'lu, 40'lı yıllarda fotoğraf anlamında bence daha fazla belge var. Tarık Edip gibi o dönemin kırtasiyeleri bir takım kartpostallar bastırıyorlar, bir takım fotoğrafçılar gelmiş. Bu fotoğrafların çoğu kartpostal olarak bastırılmış. Bunlar olduğu için bir arşiv oluşmuş, bir de Cumhuriyet yeni kurulduğu için büyük bir propaganda aracı olarak kullanılıyor. İşte çok süslü, gülbüz sarışın çocuklar okullarda, halbuki o dönemde Ankara'da sefalet var birçok okulda. İşin o yönü ayrı, bize birçok fotoğraf albümü bıraktı. O bakımdan olumlu yönü var. 60'lı, 70'li yıllarda fotoğraf makineleri çoğaldı. Fakat bu kadar sistematik bir arşiv yok. Onun yerine aile arşivleri

Klemens Kilisesi'ne gittim o sıra Adliye'nin arkasında... Fakat orada bir duvar var, o duvarı tırmanıp arkasına bakmak gerekiyor. Tam duvara tırmanırken iki polis çıktı beni yakaladı, "Burada kilise var" dedim, notlarımı gösterdim. "Gel bakalım" deyip beni Adliye'ye götürdüler, oradaki komiser, görevliye "Ben araştırmacıyım, Adliye ile işim yok, arkadaki binayı görmek istiyorum." dedim. "Peki git ama buraya da öyle girilmez ki" dedi. Ben de "Başka nerden gireyim, başka yol yok ki, bir yer gösterin oradan gireyim" dedim.

var. Aile arşivlerine de ne kadar ulaşılabilir, onu bilmiyorum.

Tansu Açık: İstersen daha sonra kitaplarına geçeriz, şimdi biraz gezilere geçelim. Ankara'da pek çok gezi yapıyor, sen de yapıyorsun. Bu belleği oluşturmak için çok önemli, evet gezilerden konuşalım biraz.

Yavuz İşçen: Gezilere ilk kez 3-4 sene önce Yahudi Mahallesi'ni gezdirerek başladım. Senle de zaten gezdik. Bu daha çok arkadaş çevresiyle yaptığımız bir şeydi. Eryaman'da Halkevi şubesi var, onlarla gezdik. Daha sonra sanki benden başka kimse bilmiyormuş gibi bu Yahudi Mahallesi üzerime yapıştı. Bir şey olunca birileri "Yahudi Mahallesi gezdirir misin?" diyor ben de "Yok, hayır" diyemiyordum. Mimarlar Odası ile de 4 veya 5 kere farklı gruplarla, farklı tarihlerde Yahudi Mahallesi'ni gezdik. Bu arada da Yahudi Mahallesi kalmadı biliyor musunuz? Yani senle Tansu 4 sene önce gezdiğimiz ile şimdi ki Yahudi Mahallesi arasında çok belirgin farklar var. O dönemden bu döneme benim bildiğim en az on tane ev yıkıldı. Zaten yakıp otoparka çeviriyorlardı. Şimdi iyice belirgin hale geldi. Gerçekten Yahudi Mahallesi göz göre göre yok oluyor, geriye bir şey kalmayacak. İyi ki Yahudi Mahallesi'ni anlatan Hermena belgeseli çekildi. Fakat şöyle bir eleştiri yapabilirim. Her şeyi laylaylom gibi gösteriyorlar. Hayat öyle bir şey değil. Yani Yahudiler neden Ankara'dan ayrıldılar? Uzun zaman Yahudiler bir korku içinde yaşadılar. Soyadı Kanunu çıktığında korktular, İstanbul'dakiler, Edirne'dekiler sürgün edilince korktular. İkinci Dünya Savaşı yıllarında korktular. Sonra tabii İsrail Devleti kurulunca gittiler. Bu toplumda hep korku

içinde yaşadılar. Ama belgesel bize şöyle veriyor; Dario Moreno dinlerdik, güzel yaşadık, komşuluk ilişkilerimiz iyiydi. Aslında öyle belki ama...

Tansu Açıık: Öyle olabilir ama üst ses bu korkuyu anlatmalı. Ama yani benim annem de mesela geçmişi hep güzel anlatır.

Akın Atauz: Aslında Beki Bahar'ın kitabı da öyle sanki kremalı pasta gibi bir hayatı var.

Yavuz İşçen: Beki Bahar'ın yine değindiği noktalar var. Hissediyorsunuz satır aralarından ama açık açık yazmıyor.

Akın Atauz: Ben ilk okuduğumda çok kızdım, sizin dediğiniz gibi, laylaylom muydu diye. Sonra ikinci kez okudum ve gördüm ki çok dikkatli, olağanüstü dikkatli söylemiş olduğu şeyler var.

Yavuz İşçen: Ama gerçekten belgesel de öyle gitmiş. Hep kötü eleştiri olmasın elbette yapılan çok önemli bir şey. Fakat bir eleştirim daha var, belgeselde bahsedilen çeşmelerin bazılarında da yanlışlıklar var. Bunu da belgesel sonrası söyleşilerin birinde dile getirmiştik. Erman Tamur da koordinatlarını vererek dile getirmişti. Daha sonra bu konuda bir düzeltme olmadığını görmem benim için bir eksidir. Fakat dediğim gibi belgeselin artılarını da es geçmeyelim tabii ki.

Tansu Açıık: Kitaplarına geçelim mi? Benim ilk önce soracağım şu, olağanüstü güzellikteki "Ne, Nerdeydi, Nereye gitti?" kitabı, sonra bu yayımladığın üç kitap... Nerden temin edilebilir?

Yavuz İşçen: Altıntuğlu Kuyumculuk'a gidip isteyenlere, ücretsiz olarak dağıtılıyor.

Tansu Açıık: Yeri Nereyeydi?

Yavuz İşçen: Çıkrıkçılar Yokuşu'nda Anafartalar Caddesi'nin başında yeri. Cadde Anafartalar, Ankara'nın Mahalle Çeşmeleri, Ankara'da Cami ve Mescitler kitapları beraber çıktı.

Akın Atauz: Ankara'da Gayrimüslimler, kiliseler, sinagoglar, manastırlardan biraz konuşalım.

Yavuz İşçen: Ermeniler, Rumlar, Yahudiler Ankara'ya nasıl, neden geldiler? Hangi mahallelerde oturdukları, nüfusları neydi? Kiliseleri, okulları neredeydi? Ben mekanlara daha çok önem veriyorum. Mesela İdadi Okulu Ankara'nın neresindeydi? O mahalleyi saptayabilmek, bu konuda da en önemli kaynağım 1924 Osmanlıca Ankara Haritası'dır.

Tansu Açıık: Bu kitaplar hakkında başka neler söylemek istersin?

Yavuz İşçen: Bu Anafartalar Caddesi kitabı tamamen talep üzerine yazıldı. Oradaki kuyumcuları tanıyorum, daha doğrusu Orhan Altıntuğlu'yu tanıyorum, MAD'dan arkadaşımdır.

Tansu Açıık: Aaaa onu da söyleyelim, bir ara Ankara Mağara Araştırmaları Derneği Başkanı'ydı Yavuz, ben de bu sayede mağaralara gittim.

Yavuz İşçen: Neyse işte biz Anafartalar kuyumcuları

4 sene önce gezdiğimiz ile şimdiki Yahudi Mahallesi arasında çok belirgin farklar var. O dönemden bu döneme benim bildiğim en az on tane ev yıkıldı. Zaten yakıp yakıp otoparka çeviriyorlardı. Şimdi iyice belirgin hale geldi. Gerçekten Yahudi Mahallesi göz göre göre yok oluyor, geriye bir şey kalmayacak. İyi ki Yahudi Mahallesi'ni anlatan Hermana belgeseli çekildi.

olarak "Anafartalar'ı anlatan bir kitapçık hazırlamak istiyoruz, sen Ankara ile uğraşıyorsun sen yazabilir misin?" diye sordular, "Yazarım" dedim. Sene 2015 yılıydı, onlar "Daha çok 6 sayfalık broşür tarzında olsun, çok fazla basalım, herkese dağıtalım" dediler. Kitabın orijinali 300 sayfalık olacaktı. Ben onu hazırladım, duruyor öyle, baktık maliyeti epey yüksek, biz bunun sayfasını düşürelim dedik. 80 sayfaya düşürdüm ve böyle yayımlandı. Sonuçta kuyumcular için çok güzel bir kitap oldu. Diğer yazdığım kitapları da biliyorlardı ve "Basalım" dediler. Ben onlara ilk önce "Tekkeler, Zaviyeler ve Çeşmeler" kitabını önermişim. Dini bütün bazı vatandaşlar "Camiler kitabı olsun" dediler. Ben de "İyi tamam ilk camileri yapalım" dedim. Diğer kitabı sonraya bıraktık.

Akın Atauz: "Okullar" kitabında, gayrimüslim okullar da var mı?

Yavuz İşçen: Var, hepsi var. 19. yüzyılda Müslüman okullarından çok Rum ve Ermeni okulları vardı. Yabancı dil eğitimleriyle makbul okullardı. Hatta zengin Türk ailelerinin de tercih ettikleri okullardı. Bir de tabii Osmanlı'da yabancı okul statüsünde de okullar vardı. Bu yabancı okullarda daha çok misyonerlik işleri yapılıyordu. Özellikle Osmanlı'nın son döneminde gayrimüslim ve yabancı okullara epey baskı var. 1913 Balkan Savaşları ve 1924 Tevhidi Tedrisat Kanunu'ndan sonra epeyce kapandılar.

Tansu Açıık: Bu proje kapsamında ve bu proje dışında kaç kitap basılmaya hazırlanıyor?

Yavuz İşçen: Bu proje kapsamında 6 kitap yazdım, bunun 2 kitabı yayımlandı. Basılmak için hazır olan diğer kitaplarım; "Cumhuriyet Öncesi Mezarlar, Yatırlar, Türbeler" diğeri "Osmanlı Dönemi'nde Ankara'da Tekkeler, Zaviyeler, Dergahlar, Medreseler ve Okullar", üçüncü kitabım "Osmanlı Dönemi'nde Ankara'da Hanlar, Hamamlar, Oteller" ve en sonuncu hazır olan kitabım "Cumhuriyet öncesi Ankara'da Dereler, Köprüler, Değirmenler". Bir de bu proje dışında "Ankara'da Gayrimüslimler" kitabı var.

Ankara'daki cami onarımlarına, restorasyonlarına gelecek olursak, ben tek tek hepsini gezdim, fotoğrafladım. 104 tane Osmanlı ve Selçuklu Dönemi camii var. Benim gördüğüm şu; Hamamönü ve çevresi gibi gibi Akın Bey siz daha iyi bilirsiniz ama yani çok kötü yaptılar, yani restorasyon değil o yapılan şeyler. Fakat camilere baktım, daha özenilmiş, daha iyi. Mesela adam mihrabı yağlı boyayla boyamış. Altında işlemeler var, ahşap kısımlarında çok güzel işlemeler var. Hatta Nakkaş Mustafa eseri gibi bilinen insanların yapmış oldukları şeyleri, teker teker yine yağlı boyayla boyamışlar. Bu benim için çok şaşırtıcı, hiç beklemiyordum böyle bir şey.

Akın Atauz: Biraz gelişti galiba ama en kötü restorasyonu galiba Hacı Bayram'da yaptılar. Orada süslemeye yönelik çok fazla yıldız kullandılar, oraları mahvettiler. Fakat oranla daha küçük işlerde bence de daha titizler, çünkü maliyet daha düşük, bir de yapan adam biraz da bu konulara meraklıysa

daha titiz düzgün işler çıkıyor.

Yavuz İşçen: Mesela Kayabaşı semtinde Kayabaşı Camii var. Mihrabında 29 tane 14.-15. yüzyıllardan kalma İznik yapısı çini tabak eser var. Ankara'da tektir. Müzelerde bile göremeyeceğiniz eser burada, bazılarını çalıyorlar hatta. Bir ilginç anımı daha anlatmak istiyorum, ben uzun süre Kapadokya üstüne 10 kitap yazdım. Kapadokya'da seramikçilerin hepsini tanıyorum. İznik çini seramiği yapıyorlardı. Ben adım gibi bildiğim seramikleri görünce anladım ve sordum ilk anda adama "Bunlar nedir?" diye, seramikçi de "Biri sipariş verdi, onun için yapıyorum" dedi. Bunlar ne yapıyorlar biliyor musunuz? Mihraplar bakıma gidiyor, orijinalini söküyorlar, Kapadokya'da yaptıkları seramikleri oraya monte ediyorlar. Hiç kimse anlamaz, uzman olmak gerekli, ben orada bizzat şahit olduğum için biliyorum.

Tansu Açıık: Siz şimdi Filateli ve Efemera Derneği çerçevesinde neler yapıyorsunuz?

Yavuz İşçen: Ben daha çok işime yarayacak kitap, dergi yani yazarken bilgi üretebileceğim şeyler topluyorum. Fakat bu yeni kurulan bir dernek.

Tansu Açıık: Sen o dernekte nasıl sekreter oldun, seçimle mi?

Yavuz İşçen: Yok zorla oldum. Bu dernekte çok sıkı adamlar var ve ellerinde çok sıkı malzeme var. Gördüm dudağım uçukladı. Yani filateli deyince ben sadece pul koleksiyonculuğu zannediyordum. Yani sadece kız arkadaşına "Gel pul koleksiyonumu göstereyim" deyince işe yarıyor zannediyordum. (Gülüyor) Meğer filateli çok geniş bir kavrammış, her türlü zarf, damga gibi şeyler ve bu malzemelerden ne bilgiler çıkar, size anlatamam. Bu konuda korkunç bir arşivleri var. Derneğimizin tam adında maalesef "Efemera" yok. Çünkü Dernekler Masası Türkçe'de "efemera" kelimesi yok diye çıkarttılar. İtiraz ettik, "İzmir Efemera Derneği var, onlar kullanabiliyor, biz niye kullanamıyoruz" diye. Ben de espri yaptım: "Efemera, 'efe' ve 'mera', iki kelimenin birleşiminden oluşuyor, efe ve meracılık". Fakat TDK'nın sözlüğünde yok diye kabul ettiremedik. Bu yüzden derneğimizin tam adı Başkent Filateli, Koleksiyon ve Kent Araştırmaları Derneği oldu. Daha yeni kurulduk, dernekteki insanların çoğu yurtdışı sergilerine sıklıkla katılıyorlar. Gerçekten bu insanlarla iyi ilişkilerde olmak da yarar var, böyle tarihi kitaplar yazarken kaynak, arşiv bakımından size, bana epey yararları var. Örneğin şu cami fotoğrafını bana oradan Necati Kazancı verdi.

Akın Atauz: VEKAM'da da kartpostal arşivi var, değil mi?

Yavuz İşçen: Evet epey para verip güzel bir arşiv kurmuşlar. Fakat kartpostalların üzerindeki yerlerin, mekanların çoğunun ismini yanlış girmişler. Mekanların adlarını düzeltsinler diye iletişime geçince bile düzeltmiyorlar. Belirgin yanlışlar var. Öyle olunca da insan oradan bir şey kullanmaya tereddüt ediyor.

Akın Atauz, Tansu Açıık, Zişan Kürüm, Behiye Erinç Taş: Çok teşekkür ederiz bu güzel röportaj için.

Aynı Sözcüklerle, Farklı Şeylerden ve Farklı Bir Açıdan... Çocuklarla Felsefe Konuşmaya Cesaret Etmek Gerek

Elif Şahin Hamidi

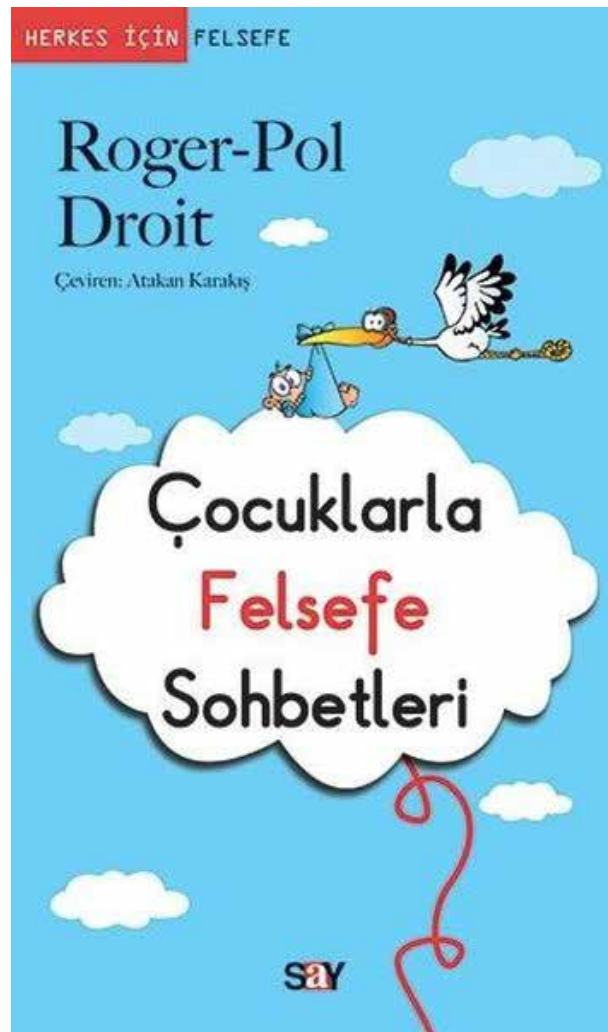
Fransız düşünür ve yazar Roger-Pol Droit, Çocuklarla Felsefe Sohbetleri isimli kitabında çocuklarla felsefe konuşmaya cesaret etmek gerektiğinin altını çizer. Ama bununla kastettiği, akademik anlamda felsefe yapmak ya da çocuklara Descartes, Hegel veya Nietzsche öğretmek değil elbette. Droit'e göre felsefe konuşmak, "felsefeden konuşmak" da değildir. Ya da birdenbire gündelik dilin dışında, anlaşılması zor, farklı sözcükler kullanmak anlamında "felsefe dili"ni konuşmaya başlamak da değildir. Droit'e kulak verecek olursak "Tersine, söz konusu olan her zamanki aynı sözcüklerle konuşmaktır, ancak farklı şeylerden ve farklı bir açıdan." Bir başka deyişle "sözcüklerin ve hatta tema ve konuların değişiminden ziyade konuşma tarzının, bulunduğumuz duruşun bir değişimidir."

Çocuklar soru sormaya bayılırlar. Öyle ki verilen cevaplardan tatmin olmaz, hep daha fazlasını merak eder ve hep daha fazlasını sormaya, ısrarla devam ederler. Hem de hiç bıkmadan usanmadan. Çünkü henüz yabancı olduğu dünyayı, evreni ve kendilerini sorarak/sorgulayarak keşfetmeye, anlamaya, anlamlandırmaya çalışırlar. Şaşkınlıktan doğan sorgulama haliyle çocuklar, kendiliğinden/doğal olarak ölüm, yaşam, evren, tanrı, zaman, özgürlük, adalet, barış, sevgi/aşk, dostluk gibi pek çok felsefi kavramı ortaya koyarlar. Kim olduklarını, neden var olduklarını bilmek isterler. Bu zorlu kavramlar hakkında ebeveynlerini ve öğretmenlerini terleten sorular sormakta oldukça ustadırlar. Oysa biz yetişkinler hemen her şeyi bildiğimizi sanırız: hani şu, Åsa Lind'in yarattığı eşsiz ve bilge kahraman Kumkurdu gibi, "bütün dünyalardaki her şeyi" biliriz! –aman Kumkurdu duymasın, yoksa çok güler bu evhamımıza. Öte yandan da çocukların zorlu felsefi soruları karşısında "bilgisizliğimizin" gün yüzüne çıkacağı endişesiyle çoğu zaman gerilir, hatta çocukları başımızdan savmaya kalkarız. Oysa en başta "bildiğimiz tek şeyin hiçbir şey bilmediğimiz" olduğunu kabul edip, o çocuksu merakın ve şüphenin peşinden gidebilsek, içimizdeki çocuğun sesine kulak verebilsek, her şeyden önce kendimizi "eğitsek", çocuklara "erişmemiz" çok daha kolay olabilir. Bu nedenle ebeveynler ve öğretmenler/eğiticiler olarak biz yetişkinlerin eğitimi, her şeyin başıdır diyebiliriz. Nietzsche de buna dikkat çeker ve şöyle der: "Eğiticileri eğitiniz! Ama eğitenler ilk önce kendilerini eğitmelidirler." Nuran Direk'in Küçük Prens Üzerine Düşünmek isimli kitabında altını çizdiği üzere, "felsefe eğitimi arayış ve sorgulama temeline dayanır ve bu eğitime küçük yaşlarda başlamak gerekir."

Dolayısıyla en başta ailede, ardından eğitim kurumlarında çocuklar, daha çok soru sormaları için cesaretlendirmeli, teşvik edilmeli, ezberci zihniyet terk edilmeli. Ayrıca "Sokratik yöntem"le çocukların, cevapların peşine düşmesi sağlanmalı, ebeveynler ve öğretmenler tarafından, hazır bir şekilde cevaplar önlerine sunulmamalı. Çocuklar böylece düşünceler arasında bağ kurmayı (bağlantılı düşünmeyi), doğru ve yanlış akıl yürütmeleri fark etmeyi, doğru değerlendirme yapmayı öğrenme şansına/becerisine sahip olacaklardır.

"İnsan olma" ve felsefe arasındaki bağ

Bütün bunların yanı sıra "insanlaşma"nın ve insan haklarını korumanın yolu da felsefe eğitiminden geçer. Prof. Dr. İoanna Kuçuradı'nın dediği gibi "Etik ve siyasal bir sorun olarak insan haklarının korunması da felsefeye ve felsefe

eğitimine bağlıdır. Çünkü felsefe ile insan olma arasında sınıksız bir bağ vardır. **Nermi Uygur** da şu sözleriyle bu bağa işaret eder: "Düşündüğünü düşünmediğini, yaptığını yapmadığını apaçık bilerek, kıyı bucağın hesabını vererek gerçekleştirmek felsefe. Aynı şey yaşamak, eylemek, insan-olmak için de geçerlidir." Ön yargıları, ezberleri, değer yargılarını, ideolojileri aşmanın ve değişimin yolu da felsefeden geçer. Prof. Dr. Betül Çotuksöken'e kulak verecek olursak "**Felsefe, küresel-evrensel bir düşünme modeli olarak tek bir insanın, sadece kendine ilişkin, kendine ait değiştirilebilir/güdükleştirilebilir, hatta yok edilebilir niteliklerini aşmasını sağlayabilir.**" Öte yandan değerler eğitiminin, değer/değerler, doğru değerlendirme ve etik bilgisinin yolu da felsefeden geçer. Prof. Dr. Sevgi İyi'ye kulak verecek olursak: "**Her insan için her an her yerde gerekli olan doğru düşünme, doğru bağlantılar kurabilme; insan yaşamının her düzleminde [düzeyinde], ister kişi ve kişi düzleminde [düzeyinde], ister kurum ve kişi düzleminde [düzeyinde] kurulan insan ilişkilerinde ve eylemlerinde söz konusu olan değerlerle ilgili etik bilgi edinebilme olanağı ancak felsefede ve felsefi düşünmede vardır.**" Bu da demek oluyor ki çocuklarla felsefe yapmak, bunun için de öncelikle kendimizi eğitmek şart!

"Felsefelerin farklılığı, çeşitliliği; insan beyninde oluşan ilginç, inanılmaz, beklenmedik fikirler; analizlerin keskinliği ve inceliği; hiçbir tartışmanın asla yasaklanmadığı, hiçbir olasılığın önemsiz görülmediği, hiçbir eleştirinin göz ardı edilmediği bir zihinsel alandan gelen olağanüstü özgürlük beni şaşırtır. Felsefenin tükenmez gücünü oluşturan da bu zihin açıklığıdır."

"Felsefe konuşmak" ya da "felsefe yapmak"

Dikkat edecek olursak, felsefe eğitiminde esas olan çocuklara/gençlere filozofların düşüncelerini ezberletmek, "felsefe öğretmek" değildir: çocuklarla "felsefe konuşmak", "felsefe yapmak"tır. Peki, nedir çocuklarla felsefe konuşmak ya da felsefe yapmak? Fransız düşünür ve yazar **Roger-Pol Droit, Çocuklarla Felsefe Sohbetleri** isimli kitabında çocuklarla felsefe konuşmaya cesaret etmek gerektiğinin altını çizer. Ama bununla kastettiği, akademik anlamda felsefe yapmak ya da çocuklara Descartes, Hegel veya Nietzsche öğretmek değil elbette. Droit'e göre felsefe konuşmak, "felsefeden konuşmak" da değildir. Ya da birdenbire gündelik dilin dışında, anlaşılması zor, farklı sözcükler kullanmak anlamında "felsefe dili"ni konuşmaya başlamak da değildir. Droit'e kulak verecek olursak "Tersine, söz konusu olan her zamanki aynı sözcüklerle konuşmaktır, ancak farklı şeylerden ve farklı bir açıdan." Bir başka deyişle "sözcüklerin ve hatta tema ve konuların değişiminden ziyade konuşma tarzının, bulunduğumuz duruşun bir değişimidir." Bu bakış değişikliğini şu örnekle daha açık hale getirir Droit: "Örneğin 'saat kaç?' demek ve ona göre cevap vermek yerine, felsefe konuşmak şu anlama gelir: Zaman nasıl geçer? / Zaman geçmek için ne yapar? / Onu neden ölçmek gerekir? / Zamanda kendimizi bulmak için ne yaparız? / Öyleyse zaman neden ibarettir?" Droit, bakışın bu değişiminin felsefe derslerinden daha önemli olduğunu vurgular, çünkü felsefe konuşmak, sorgulamak, fikirleri incelemekle aynı şeydir: "Felsefe, fikirlerimiz olduğu zaman değil, onları incelediğimiz zaman başlar; nasıl yapıldıklarına, içlerinde ne olduğuna, onları tutanın ne olduğuna bakmayı iş edindiğimiz zaman, onları farklı yönlerle çevirmek, çeşitli ışıklar altında aydınlatmak istediğimiz zaman başlar."

Fark edileceği üzere felsefe konuşmak, bir birliktelik gerektirir, yani ortak bir sorgulama işidir, birlikte yol alınan bir arayıştır. Bununla

birlikte kişinin kendisiyle arasına bir mesafe koyabilmesine ve ezberlerine, inançlarına, değer yargılarına dışarıdan bir gözle bakabilmesini sağlar. Böylece doğru değerlendirme yapabilmeye açılan kapı da aralanmış olur.

“Repuerescere”: Çocukluğa geri gitmek

Yine, *Droit*'in **Çocuklarla Felsefe Sohbetleri** isimli kitabı, hangi ucundan tutacağımızı ya da nereden başlayacağımızı bilemediğimiz felsefi kavramlarla nasıl başedileceğini gösteriyor. Bu kitabı, çocuklarla fikir gezintisine çıkmak için kullanacağımız bir piknik çantası olarak düşünebiliriz: “Yani içinde atıştırarak şeyler, belki bir pusula veya yön bulma araçları, gerektiğinde ilkyardım ya da pansuman malzemeleri var.” Felsefe eğitiminde ya da çocuklarla felsefe konuşurken yetişkinlere düşen önemli görevlerden biri de bilgiçlik taslamamak, kibirden uzak, yapmacıksız düşünmeyi sürdürmektir. Yani “çocukluğa geri gitmektir.” Erasmus’un “repuerescere” sözcüğüyle ifadeye etmeye çalıştığı şeydir bu. *Droit*, kitabın sonunda Erasmus’un “çocuklara şeyleri yavaşça ve oyunla öğretmek” gerektiği fikrini savunduğunu söyler ve bu nedenle çocuklara bir şey aktarmak istediğimizde “repuerescere” uygun düşecektir. Yani “dolu dolu yetişkin olmayı bırakmadan ve imkânlarına tamamen sahip olarak kendinde çocuk ruhunu bulmaktır, yetişkinin çocukla aynı seviyede olmasını sağlayan çocukluk hâli.” Bir başka deyişle “bir çocuk eşliğinde –yaş ve bilgi açısından– yetişkin olarak eğitimin öğrenimleri içinde basit, neşeli ve oyunbazca içindeki çocuğu yeniden bulmak ama bununla birlikte kendi konumunu terk etmeden bu içsel değişim sayesinde çocuğun seviyesinde olabilmek.” *Droit*, bunun her türden öğrenim için ama en çok da felsefe eğitimi, felsefi sorgulama için geçerli olduğuna vurgu yapıyor. Bugün ezbere dayalı eğitim sistemindeki önemli sorunlardan biri de bu bakışın eksikliğidir diyebiliriz sanırım. Çocuk ruhunu kaybetmemiş ya da o ruha sahip çıkan öğretmenlere ihtiyaç var.

Sokratik yöntemle sorgulamanın yolunu açmak

Droit, felsefenin hiç de korkulacak bir sözcük olmadığını apaçık gösteriyor bize. Ona göre felsefe “ne çözümlenmesi gereken bir problem ne de doğal ve spontane bir faaliyettir.” Hayatı boyunca filozofları okuyan, inceleyen ve yorumlayan ve felsefe kitapları yazan *Droit*, **Kızıma Felsefe Öğretiyorum** isimli kitabında da gençlere, felsefe denen şeyin nasıl bir faaliyet olduğunu anlatmaya çalışıyor. Kitap, *Droit*'in on altı yaşındaki kızı Marie ile yaptığı konuşmalardan oluşuyor. *Droit*, felsefenin sağladığı zihinsel özgürlüğün hâlâ kendisini şaşırttığını söylüyor kitabın başında: “Felsefelerin farklılığı, çeşitliliği; insan beyninde oluşan ilginç, inanılmaz, beklenmedik fikirler; analizlerin keskinliği ve inceliği; hiçbir tartışmanın asla yasaklanmadığı, hiçbir olasılığın önemsiz görülmediği, hiçbir eleştirinin göz ardı edilmediği bir zihinsel alandan gelen olağanüstü özgürlük beni şaşırtır. Felsefenin tükenmez gücünü oluşturan da bu zihin açıklığıdır.”

Kitap, bizim de bu şaşkınlığı yaşamamızı sağlayacak sorgulayıcı diyaloglardan oluşuyor. *Droit*, “Sorular soran ama cevaplardan tatmin olmayan bütün çocuklara” ithaf ettiği bu kitapta, kızı Marie’nin sorduğu sorulara, onunla birlikte cevap aramak üzere felsefi bir yolculuğa koyuluyor. Kızıyla felsefenin ne olduğu, ne işe yaradığı üzerine tartışan *Droit*, tıpkı Sokrates

“Etik ve siyasal bir sorun olarak insan haklarının korunması felsefeye ve felsefe eğitimine bağlıdır”

İoanna Kuçuradi

gibi kızının bildiğini sandığı pek çok şeyi aslında bilmediğini görmesini sağlıyor.

Droit, Marie’ye Sokrates’in her şeyi bildiğini sanan bir öğretmenle arasında geçen diyalogu örnek vererek yapıyor bunu. Kısaca anlatayım: Sokrates, öğretmene “güzellik”in ne olduğunu sorar. Öğretmene göre çok basit bir sorudur bu, çocuk oyuncağıdır: “Altın bir vazo” diye cevap verir. Belli ki öğretmen soruyu hiç anlamamıştır. Sokrates ona “güzel olma”nın anlamını sormuştur, ancak adam güzel bir şeyi örnek vermiştir. Adam yanlış yolda devam eder: güzelliğin bir yarış atı ya da genç bir kız olduğunu söyler. Adam herkes gibi güzelliğin ne olduğunu bilir, ama güzellik fikrini tanımlayamaz, birdenbire bu konuda hiçbir şey bilmediğini anlar. İnsanın bildiğini sandığı ama aslında hiç bilmediği bir yığın fikir vardır. *Droit*'in deyişiyse “Açık seçik açıklamak zorunda kalmadığımız sürece ne olduğunu bildiğimizi sandığımız bir yığın şey.” Örneğin “zaman”. Bunları belirgin biçimde anlatmak zorunda kaldığımızda sıkıntının başladığını söyler *Droit* ve ekler: “Felsefe bu sıkıntıdan kurtulmakla ilgili bir etkinliktir.”

Bu sıkıntıdan kurtulmanın yanı sıra daha pek çok derde devadır felsefe. *Droit* ve Marie ile birlikte sorular sormaya ve cevaplar aramak üzere hep yolda olmaya çalışırsanız bunu siz de fark edersiniz.

Felsefe ve edebiyat ilişkisi

Felsefe ve edebiyat arasında da çok sıkı bir ilişki vardır. Edebiyat eserleri, felsefenin bir alanı olan etik ve etik eğitimi için, çocuklarla felsefe konuşmak için eşsiz bir yol gösterici, paha biçilmez bir hazinedir. **Doç. Dr. Hakan Savaş**, *Sinema ve Varoluşçuluk* isimli kitabında felsefe ve sanatın, insanı bir bütün olarak kavramanın, anlamının ve anlatmanın bir yolu olduğuna dikkat çeker ve şöyle der: “Birinde kavramsal düzeyde yansıtılan yaşam, öbüründe duygudüşünce düzeyinde yansıtılır. Bir başka deyişle, filozof, sanatçıya kavramsal düzeyde insanı tanıtırken, sanatçı da filozofa etiyile kemiğiyle yaşayan somut insanı gösterir” (Savaş, 2013, s. 38). Sanatın bir dalı olarak edebiyat da insana insanı gösterir: orada etiyile kemiğiyle, bütün çıplaklığıyla insan vardır. Ölüm-yaşam, sevgi-nefret, güzel-çirkin, savaş-barış... vardır. Felsefe bu gibi fikirleri/ideleri kavramlaştırmaya çalışıp onların bilgisini ortaya koymaya çalışırken, edebiyat eserleri yaşayan, ölümü tadan, seven, nefret eden, onurunu ayaklar altına alan, acı çeken, korkan, üzülen, başkaldıran... gerçek insanı göze görünür kılar. Dolayısıyla çocuklarla

felsefe konuşurken, sorgulamaya elverişli edebiyat eserleri/metinleri ilk başvurulması gereken kaynaklardır. **Nuran Direk**'in dediği gibi “elverişli metinlerle çocuğun yaşamı ile ilgili temel soruları sormasını ve bu metinler aracılığıyla kendisini ve dünyayı tanımasını sağlamak” mümkün olabilir. Örneğin **Antoine de Saint-Exupéry**'nin **Küçük Prens**'i çocuklarla felsefe konuşmak isteyen ebeveynler ve öğretmenler için adeta biçilmiş kaftandır. Sonra **Âsa Lind**'in **Kumkurdu** kitabı, **Samed Behrengi**'nin **Küçük Kara Balık**'i, **Michael Ende**'nin Bitmeyecek Öykü ve Momo'su, **Richard Bach**'in **Martı Jonathán Livingston**'u her daim söyleyecek sözü olan, yol gösteren kitaplardan birkaçıdır. Çocuklarla felsefe konuşmaktan korkmayan yetişkinlere minik, naçizane bir tavsiye ile bu yazıyı noktalayayım: Bu yola koyulmadan önce, bahsettiğim edebiyat eserlerini ilk olarak kendiniz okuyun, ardından boyuna sorular soran ve cevaplardan asla tatmin olmayan çocukların elinden tutun. Ve sonsuz sorularla yola devam edin...

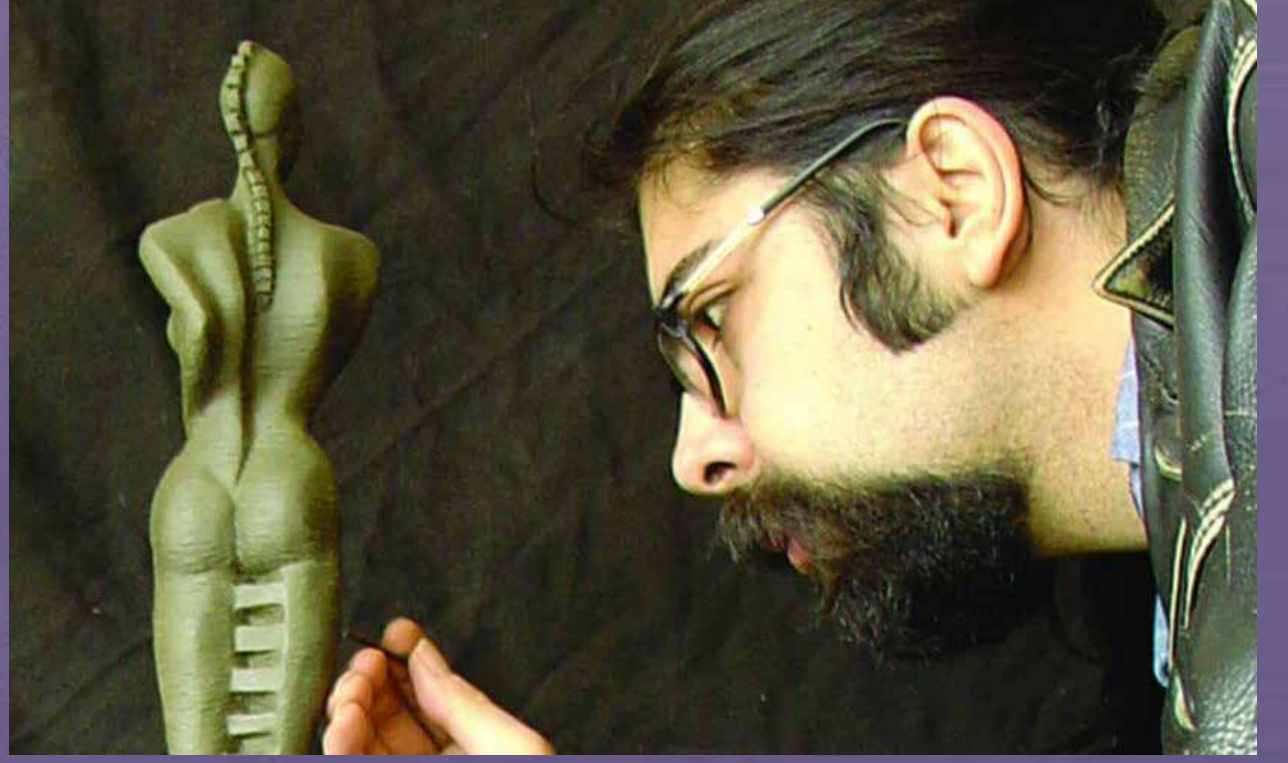
KAYNAKLAR

- Lind, Âsa (2009). *Kumkurdu /Üçü Bir Yerde*. Çeviren: Ali Arda. İstanbul: Kanat Kitap. Birinci Baskı.
- Direk, Nuran (2016). *Küçük Prens Üzerine Düşünmek*. İstanbul: Pan Yayıncılık. Altıncı Baskı.
- Kuçuradi, İoanna (2011). *İnsan Hakları: Kavramları ve Sorunları*. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları. İkinci Baskı.
- Uygur, Nermi (2017). *Bütün Eserleri II (1. Cilt)*. Akıl Yalın Gibidir. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Çotuksöken, Betül (2004). “İnsan Hakları Eğitiminde Felsefenin Vazgeçilmez Rolü”. Yayına Hazırlayan: İoanna Kuçuradi ve Bülent Peker. Elli Yıllık Deneyimlerin Işığında Türkiye’de ve Dünyada İnsan Hakları. Ankara: Hacettepe Üniversitesi İnsan Hakları ve Felsefesi Uygulama ve Araştırma Merkezi-UNESCO İnsan Hakları için Felsefe Kürsüsü. İkinci Baskı.
- İyi, Sevgi (2018). “Felsefe ve Düşünmek”. Yayına Hazırlayanlar: Ahu Tunçel, Zekiye Kutlusoy, Güncel Önkal. Felsefeye Giriş Yolları/Betül Çotuksöken’e Armağan. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- *Droit*, Roger-Pol (2017). *Çocuklarla Felsefe Sohbetleri*. Çeviren: Atakan Karakiş. İstanbul: Say Yayınları. İkinci Baskı.
- *Droit*, Roger-Pol (2016). *Kızıma Felsefe Öğretiyorum*. Çeviren: İsmail Yerguz. İstanbul: Say Yayınları. Dördüncü Baskı

Kuzenim Umut Devrim Can...

Rana Arıbaş

Şair her ölüm erkendir derken boşuna dememiştir. Çünkü ölüm inanç tarzınız ne olursa olsun, zor bir olgudur. Kişinin çok sevdiği birisini kaybetmesi ve ölüm ile yaşanan o yüzleşme süreci de psikologlara göre beş evreli gerçekleşir. Sanırım ben şimdi üçüncü evredeyim. Bu yüzden inkar ve öfke sürecini ancak Devrim'in gidişinin 43. gününde yazarak atlatabiliyorum.

"Bir sözünde heykel için; "kanatları uçmasın diye kanatları kırılmış bir kuştur" diyen kuzenim kanatlanıp öyle apansız, öyle bir anda gitti ki..."

Aslında yazmak terapidir ve bilirim ki söz uçar yazı kalır ama son 43 gündür ben avazım çıktığı kadar sustum.

Sustum, kavga ettim kendimle, dünyaya kafa tuttum, kaçtım gelmedi Devrim. Oysa beni hep duyardı. Kardeşimdi benim. Hâlâ kardeşim. Bir sözünde heykel için; "kanatları uçmasın diye kanatları kırılmış bir kuştur" diyen kuzenim kanatlanıp öyle apansız, öyle bir anda gitti ki... Aslında kanatlarını birleştirdik kuşların Devrim'i getirsin diye ama gelmedi Kuzenim, kardeşim... Onun da ötesinde sağlam bir heykeltıraş, sağlam bir yoldaş, gerçek bir Atatürkçü ve çok bir baba, Deniz'in olağanüstü babası...

Hayır onu kayırarak yazmıyorum yazımı. Çünkü böyle zamansız gittiği için kızgıyım. Ama size onu anlatacağım.

Umut Devrim Can 1973 Aksaray doğumlu idi. Ama Aksaray'da yaşamadı. O tam anlamıyla Ankaralı bir sanatçudur. Gazetemizde yer almasının nedeni de budur. Annesi ile eniştem (ki kendisi de Resim Heykel Müze Müdürlüğü yapan heykeltıraş Necdet Can'dır) Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim Bölümü'nde okurken tanışmış ve büyük bir aşk ile evlenmişlerdir. Devrim de kız kardeşi Özgür de aşk çocuğudur ve ne güzeldir ki bu onların tüm duruşlarına yansımıştır. Eniştem Necdet Can'ın babası Köy Enstitüsü çıkışlı değerli bir eğitimcidir ki onu da yakın tarihte sonsuzluğa yolcu etmiştik. Çocukluğunda anne resim öğretmeni, Ruhi Su da Balıkesir'den komşuları olunca armut dibine düşmüş ve Devrim, içinde yer alan heykeltıraş olma tutkusunu ile Hacettepe Üniversitesi'ne tek ve ilk tercih olarak girmiştir.

Mesleğinin ilk yıllarında babası ile çalışan Devrim, birkaç yıl önce kendi adına çalışmaya başlamıştır. Hep ama hep üretmeye devam etmiştir. İlkelerinden ve tutkularından ödün vermeyen, çektiği sıkıntılar ne olursa olsun

ideallerini çiğnemeyen bir yürektir. Bizim ülkemizde heykelden para kazanmak zor iken o asla ikinci işe girişmemiş, inatla mesleğine devam etmiştir. Devrim, bir Cumhuriyet aydınıdır. Onunla felsefeden politikaya kadar her şeyi konuşabilirsiniz. Asla bilgisini yüzünüze vurmuyacak kadar mütevazı bir aydındır o.

Bugün ülkemizde birçok yerde yer alan Atatürk heykelleri ve büstleri kendisine aittir. Ama aşağıdaki fotoğrafta da görüleceği üzere çok daha özel, kendisine has çizgileri olan heykelleri de vardır. Çok sayıda bireysel ve karma sergiye katılmış, kendi atölyesinde eğitimler vermiştir. Onun aşkları eşi, kızı ve mesleğidir. Şimdi ise yarım kalan bir öykü var...

Bu bayram, yıllar sonra, tıpkı çocukluğumuzda olduğu gibi bir araya gelmiştik. Ben bayram için klasik Fethiye yolculuğuna gitmemiştim. Devrim gelmişti ve ben Affan Dede'ye para sayarak çocukluğumu almıştım. Hayatımızın en güzel bayramı olmuştu. Güldük, videolar çektik, çocuklarımız tanıştı, şiirler okuduk, şarkılar söyledik, çok mutlu olduk. Kimi kıskandırdık? Nazara mı geldik? Bilemiyorum... Beni 23 Haziran'da Ankara'da karşılayacağına söz vermişken bir kalp krizine babalar gününde yenildi. Öksüz kaldık, eksildik. Kanatlarını takmış giden Devrim'in ölümü bizim için çok zor bir olgu fakat sanat için de büyük bir kayıp zira yapacak çok işi vardı. Bu bağlamda şunu unutmamak gerekir: Ne yazık ki sanatçılara gereken destek verilmemekte ve kimi zaman sanatçılar çok ciddi sıkıntılar yaşayabilmektedir. Umarım benzer durumlar yaşamayız ve Devrim, uçurduğumuz kanadı kırılmış son kuş olur.

Özlemek eksik kalıyor be Devrim. Hani Affan Dede'ye para saymıştık. Acelen neydi.

Çocukluk

Affan Dede'ye para saydım,
Sattı bana çocukluğumu.
Artık ne yaşım var, ne adım;
Bilmiyorum kim olduğumu.
Hiçbir şey sorulmasın benden;
Haberim yok olan bitenden.

Bu bahar havası, bu bahçe;
Havuzda su şırl şırıldır.
Uçurtmam bulutlardan yüce,
Zıpızplarım pırl pırlıdır.
Ne güzel dönüyor çemberim;
Hiç bitmese horoz şekerim!

Cahit Sıtkı Tarancı

Aynanın Gözü: Hani aynaların dili olsa da konuşsa, derler ya...

Aydın Bodur

Ardı ardına ikisi de aynı dönemleri anlatan iki romanı okudum, geçenlerde. İkisi de hapiste yazılmış, iyi kurgulanmış, keyifli romanlardı. İkisinde de kendime, geçmişime ait şeyler buldum.¹

"Aynanın Gözü", 80'lerde Ankara'dan İstanbul'a gelen üniversite öğrencisi bir gencin, dur durak tanımayan mücadelesini, aşklarını, arkadaşlıklarını anlatıyor. Romanımızın kahramanı, Deniz Harp Okulu öğrencisi. YÖK'e karşı Öğrenci Derneklerinin eylemlerine katılıyor. İlişkide olduğu gençler, 12 Eylül'ün karanlığı yeni yeni yırtılırken, siyasi dergilerin çevrelerinde örgütleniyorlar. Behice Boran'a, Boran'ın yeni partisi TBKP'ye sempati duyuyor. Tanıtımında bir aşk romanı olduğu söyleniyor, belki kurgusu aşk üzerinden çatılmış ama yazarının da söylediği üzere roman aslında bir otobiyografi çalışması. Yazılı kaynak eksiği olan bir döneme ışık tutuyor. 1960'lar, 1970'lerdeki öğrenci gençliğinin hikaye edildiği yazılar, belgeler, hatta kitaplar bir hayli çok. Ama 12 Eylül sonrası üniversite gençliğinin mücadelesi konusunda hikaye edilmeyen, anlatılmayan ne çok konu var? Aynanın Gözü işte tam o dönemleri de anlatan bir eser. Roman bir otobiyografi denemesi olduğuna göre, yazarı Sencer Başat'ı tanıtmak o dönemde neler yaptığını biraz daha detaylandırarak anlatmak lazım.

Sencer Başat Kimdir?

Aynanın Gözü'nün yazarı, Sencer Başat'ı, Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği'nden de tanıyoruz. Uzun süredir Ankara'daydı. Dernekteki işinden ayrıldıktan sonra Datça'ya yerleşti. Datça'da Mülkiyeliler Birliği'nin Cinsiyet Krizi ile ilgili bir toplantısı var. Onun da ilgi alanı aslında. Toplantı öncesinde buluşuyoruz ve sohbete başlıyoruz.

Sencer Başat'ı kendi ağzından anlatmasını istiyorum. Başlıyor anlatmaya. 1968'de Ankara-Keçiören-Kalaba'da doğmuş, Kalaba'dan Seyranbağları'na taşınmışlar. Seyranbağları'ndaki evinden/yaşamından bahsederken, kurduğu arkadaşlıklardan, yaşadığı mahallenin güzelliklerine kadar aklında kalanları heyecanla anlatıyor. 1982'de Heybeliada Deniz Lisesi'ne gidişini: "Nazım'ın okuduğu sıralarda okumaya gittiğini", söylerken açık bir gurur var sesinde. Ankara'yla ilişkisi Deniz Harp Okulu'ndan (Elektronik Mühendisliği Bölümü'nden) Üsteğmen olarak ayrılmış olmasına rağmen lisansüstü eğitimini sürdürürken de gidip-gelmelerle çok uzun süre sürmüştü. İstanbul Üniversitesi'nde Kadın Çalışmaları Merkezi'nin açılması için çok çaba harcamışlar. Merkezde eğitim alan ilk erkek tez öğrencisi Sencer Başat olmuş. Lisansüstü tezi, Kadın ve Sığınmacılık üzerine. Tez hocası, Nermin Abadan Unat. Nermin Hanım'dan söz ederken de haklı bir gurur okunuyor gözlerinden. Kısa bir süre, Karamürsel, Yalova'da hizmet etmiş. Sonra 2012'de emeklilik sonrası tekrar Ankara'ya dönmüş ve LÖSEV, SGDD gibi kamu yararına vakıf ve derneklerde görev yapmayı tercih etmiş.

Sencer Başat'ın her koltuğunun altında birkaç karpuz büyümüş: Denizci, asker, elektronik mühendisi, akademide açılan ilk merkezlerden birinde kadın ve göç uzmanlığı, şair, öykücü, roman yazarı, çevirmen, subay, mahpus, maraton koşucusu, lojistik ve tedarik sorumlusu, dernek/

vakıf gönüllüsü...
Saymakla bitmiyor.

Balyoz ve Casusluk davasındaki suçlamalara değiniyorum. Acı bir gülümseme yapıyor ağzının kenarına: "2 kere tutuklandım, 4 ayrı hapisanede yattım" diyor. "Üstelik" diyor "90'lı yılların başında açılmaması için mücadele ettiğimiz F Tipi cezaevi deneyimim de oldu"... Fethullahçıların okulda da önemlice bir yer kapladığını ve kendisini ve kendi gibi olanları eskiden beri izlediklerini söylüyor. "İlle de cezalandırılmamız gerekiyordu, onların daha etkin olmaları için" diyor. Fethullahçı savcılar tarafından ayarlanmış/uydurulmuş delillerle, suçlanmanın acısı yansıyor yüzüne. "Ancak dijital olarak sunulan delillerin teknik incelemeyle kolaylıkla sahte olduğu, ayan beyan ortaya çıkartılınca, en kolay çözülen dava oldu bizimkisi" diyor ve yüzünün akıyla çıkmanın rahatlığı kaplıyor tekrar yüzünü. "Balyoz'da ya da Casusluk davalarında yargılanan birçok arkadaşımız, aslında askeri darbelerle karşı olan insanlardık" diyor ve adaletsizlikten, hukuksuzluktan söz ediyoruz, biraz daha. Cepheleşmenin had safhalara vardığı zamanlarda, toplumun farklı kesimlerinde, peşin hükümlerle, stereotiplerle, toptancı yaklaşımlara sahip olmamıza yanıyoruz ikimiz de.

Boran'ın fikriyatı ile tanışmasını soruyorum, bir kez daha, tarihi merak ederek. TİP'le TKP'nin TBKP'de birleşme periyoduna (1986-87) dayandığını söylüyor. Aynı dönemde Asım Bezirci ile hem edebiyat alanında hem de siyaseten yol arkadaşlığı yaptığını ve edebiyata dair ne çok şeyler öğrendiğini anlatıyor ustadan. Bezirci'nin YAZKO'dan çıkan o büyük hacimli şiir antolojisi aklına geliyor, hatırlatıyorum. İkimizin de aklına Asım Hoca'nın da öldürüldüğü 2 Temmuz 1993 Sivas Kıyımı düşüyor belki de; bir süre susup sessizce oturuyoruz. Sonra 1987 Nisanında Öğrenci Derneklerinde örgütlenen üniversite öğrencilerinin YÖK karşıtı kampanyasını konuşuyoruz. Daha doğrusu, Sencer Hocam, heyecanla anlatıyor. Senelerce sonrasında, aynaya bakarken, 20'li yaşlarını yeni yeni sürerken yaşadıklarını hatırlıyor, tıpkı romanındaki gibi: 1988 Nisanında çevresindeki yakın arkadaşlarının gözaltına alınmasını, tutuklanmasını, 1988 Bahar Eylemlerinde işçilerin de açtıkları ikinci cephe ile mücadelenin kızışmasını ve 12 Eylül'ün o baskıcı atmosferinin dağıtılmasını hatırlatıyor. "Aynanın Gözü"nden bakıyor ve düşe kalka yaşadıklarını roman formatında anlatıyor. "Zor olmalı diyorum, solcuların arasında asker; askerin arasında solcu olmak". Gülüyor, "gel bir de bana zor cinsinden".

Ne zamandan beri edebiyatla uğraşıyorsunuz?

Dergilerden konuşurken edebiyatı uğraş edinmesine geliyor söz. Sencer Başat birçok ödül almış. Çorlu Kültür ve Sanat Derneği tarafından düzenlenen 7'nci Uluslararası Şiir Yarışması'nda, 2015 ve 2016 yılında Adnan Yücel öykü ve şiir yarışmalarından ödülleri dönmüş. Eskişehir Yunus Emre şiir yarışmasından, Eğitim-İş Sendikası'ndan

"Ya bir yere gitmek kadar uzak olmalı bir yer,
Ya da bir yerden dönmek kadar daha yakın olmalı..."
Sencer Başat – Sığınmacı

da ödüller almış. Ben en son Ümit Kaftancıoğlu Öykü ödülünden birini kazandığını da biliyorum. Kaftancıoğlu, Köy Enstitüsü mezunu. Derlediği türküler ve TRT için hazırladığı yapımları hatırlayarak yad ediyoruz. Ümit Kaftancıoğlu, 12 Eylül'e uzanan dönemde faşist cinayet şebekeleri tarafından öldürülmüş ve faili meçhul olarak kalmıştı. Sencer'in edebiyatta ilk ilgi alanı şiir, hayatında hep olmuş. Ümit Kaftancıoğlu ödülünü almak, Sencer'i çok mutlu etmiş: "Kaftancıoğlu Ardahanlıdır, kış ve kar kokan öykülerinde yoksulluğu ama illa da umudu anlatır, beni de çok etkilemiştir" diye anlatıyor. Okul sıralarında şiirler yazmış, ilk İnsancıl Dergisi'nde yayımlanmış şiiri 28 yıl önce. "İnsancıl, benim okulum oldu" diyor. Varlık, Defter, Evrensel Kültür gibi dergilerde de şiirleri yayımlanmış. "Emekliliğimden sonra Haziran Direnişi için yazdığım şiirle ilk ödülümü almıştım" diye sevincini paylaşıyor. Dergilerinde yayımlanan şiirlerinden söz ediyoruz. Sağlam bir nazım temelinin, nesir türünde yazarken de yol/yöntemi kavramasında nasıl da etkili olduğuna dair görüşünü paylaşıyor. Ama yine de şiirlerinin, öykülerinin ya da romanlarının da kitaba dönüşmesi, uzun mahpusluk döneminde olmuş. İlk 3 kitabı şiirlerinden oluşuyor. İlk kitabı "Beyaz Gül Belirsizliğinde" 2002'de yayınlanmış, eşi Ayşegül'e adanmış. İkinci kitabı da şiirlerinden derlenmiş, aslında tek bir şiir farklı bölümlerden oluşmuş, 60 küsur sayfa. Balyozname: 3. şiir kitabı. Arkasında Harp Okulu'ndan arkadaşı, Ali Tatar'ın ağabeyi Ozan Ahmet Tatar'ın dizeleri var. "Öznesini Yitiren Öyküler" ise ilk öykü kitabı. İçerideki günlerini konu etmiş sarsıcı öyküler. Yayımlanmış son kitabı: Aynanın Gözü. Zaten çokça söz ettik. İstanbul'daki gençlik günlerini anlatmış. Sencer Başat'ın Sığınmacı ve Göçmenler üzerine çokça çalışması var, özellikle de kadın sığınmacılar üzerine. Bu notlarını da derleyip toplayıp kitap yapmayı planlıyor. Ayrıca uzun öykülerden oluşmuş bir kitap daha var sırada. Çalışkan ve maharetli bir yazar Sencer Başat.

Sencer Başat, Ankara'dan sonra artık Datça'da yaşıyor. Datça, bilinçli bir tercih. "Her zaman aradığım huzur ve güveni burada bulabileceğime inandığım için geldim" diyor. Sencer Başat'a rahat yok biliyorum, üretkenliğine gıpta ediyorum, o hiçbir zaman boş durmıyor, sürekli çalışmayı, ürün vermeyi seviyor. Ben de -Datça'ya yerleştiğimden olsa gerek- Datça'da aradığı huzur'u bulacağına inanıyorum.

¹ Sözü edilen romanlar: İdris Baluken'in "Üç Kırık Dal" ve Sencer Başat'ın "Aynanın Gözü" romanları. İkisi de aynı dönemi anlatan romanlar, ikisi de yazarlarının hapiste olduğu zamanlarda yazılıp, bitirilmiş, benzerlikleri kadar farklılıkları da bir hayli çok olan romanlar. Bu karşılaştırma da başka bir yazının konusu olsun.

Tarımsal Çöküşün Gizlenemez Çıplaklığı

Ali Kılıç - KESK TARIM ORKAM-SEN Genel Sekreteri

Çocukluğumuzun hayalleri arasında hâlâ ezberimizde kalan meşhur bilgiler vardır. Bunlar biri olan "Türkiye'nin tarımsal üretimde Dünyada kendi kendine yeten 7 ülkeden birisi olduğu" bilgisini yayan ders kitabının yazarı, saman ve soğan ithalatı yapıldığı bu dönemi hayal bile edememiştir.

I.

Hemen hepimizin bildiği meşhur bir türküdür "Çökertme": "Kolcular geliyor Halilim nerelere kaçalım" dizesindeki umutsuzluk, "Teslim olmayalım Halilim aman kurşun saçalım" dizesinde isyan vardır. Osmanlı'nın artık tamamen kesilmeye başlayan nefesi, ödeyemeyeceği belli olan borçlarının altında iyice tükenmektedir. Günümüzün varlık fonuna benzeyen ikinci bir devlet hazinesinin kurulması ve devlet borçlarının bu şekilde tahsil edilmesi fikri, çaresiz devlet yönetiminin itirazlarının ötesine geçerek vücut bulmuş ve Cihan Padişahı II. Abdülhamit Han'ın yönettiği cihan devletinde Duyun-i Umumiye kurulmuştur.

1881 yılında açılan Duyun-i Umumiye Osmanlıdan alacaklı olan devletlerin doğrudan borçlarını tahsil ettiği kurum olarak başlar çalışmalarına. Ancak ekonomi o kadar kötüdür ki, ilk 6 sene kayda değer bir tahsilat yapamaz. Başka yollar aranır. Döneminde Osmanlı sınırlarında üretimi dağıtım ve tüketimi denetlenemez bir ürün olan tütün, tarımından kaçakçılığına, alım satımından tüketimine kadar gayri resmi bir yolda yürümüştür. Tütün ticaretinin denetim altına alınması için Duyun-i Umumiye'ye bağlı olarak "Tütün Reji idaresi" kurulur. Artık tütün kaçak olmaktan çıkarılmaya çalışılır, Reji idaresi denetiminde savrulmalıdır dumanı. Ancak zordur, Diyarbakır'dan Adıyaman'a, Gümüşhacıköy'den Tokat'a oradan Ege'ye uzanan tütünün, ayakta bile duramayan Osmanlı tarafından denetlenmesi mümkün değildir. Reji idaresine bağlı olan ve sınırsız yetkilere sahip bir yapı gereklidir. Kolcular bu şekilde hayata geçirilmiştir. Silahlı, maaşlı ve dokunulmaz. Maaşları özel çıkarılan vergiyle tahsil edilen ve asıl işleri her türlü yetkiyi ya da yetkisizliği kullanarak tütüne ait her şeyi reji defterine kaydettirmek olan kolcular için para, o gün de günümüzdeki gibi insan hayatından daha değerlidir.

Çok sonraları hafızalarımızın olanca güçsüzlüğüne rağmen hepimizin hatırladığı ve kapatılan, verimsiz üretim bahanesiyle özelleştirme adı altında talan edilen, kamu kurumunun peşkeş çekilmesi olarak gördüğümüz ama aslında bizi topraktan koparmaya çalışan GATT, MAI gibi anlaşmalarla bizleri topraktan, hâsılı yaşamdan koparmaya çalışanlarca yok edilen TEKEL, 1923 yılında kurulana kadar da Reji idaresi ve Kolcular zulmü devam etmiştir. Ürettiği tütünü Reji İdaresine değil de İstanköy'de satmaya çalışan Ege çiftçilerine kaçakçılık yapan Halil Efe'nin ve arkadaşı İbrahim Çavuş'un ölümü üzerine yazılan Çökertme türküsünden de öğrenebildiğimiz gibi kolcular ellerindeki yetkiler ile birer ölüm makinesine dönüşmüşlerdi. Şöyle ki sadece 1901 yılı kayıtlarında kolcuların öldürdüğü insan sayısı 20.000, aktif olarak zulmettikleri 41 yılda ise toplamda 60.000 dir.

II.

Çocukluğumuzun hayalleri arasında hâlâ ezberimizde kalan meşhur bilgiler vardır. Bunlar biri olan "Türkiye'nin tarımsal üretimde Dünyada kendi kendine yeten 7 ülkeden birisi olduğu" bilgisini yayan ders kitabının yazarı, saman ve soğan ithalatı yapıldığı bu dönemi hayal bile edememiştir. Günümüzde rüyadan uyanmış olarak gerçeğin

çölünde, toprağımızın ve suyumuzun elimizden kaçıp gittiğini izliyoruz. Her şey hızla metalaşiyor. Doğadan kopuşumuzu ormanlarımızın, meraların ve Roma hukukunda "hiç kimseye ait olmadığı" tescil edilen suyun artık şirketlere ait olmaya başladığını korku filmi izler gibi izliyoruz. Doğa intikamını kuraklıkla, küresel ısınmayla, bağrında hep var olmuş olan bitki ve hayvanların ve aslında bizim yok oluşumuzun sinyallerini vererek alsa da kapitalizm ve dizginlenemeyen kâr hırsı kendi sonu ile birlikte tüm canlıların sonunu getirecek pervasızlıkta doludizgin ilerliyor.

Tanzim satış noktaları ile tanışmamız son dönemde hepimizin hissettiği tarımsal çöküşün tescilli oldu. Geçmiş yıllara göre ortalama iki kat artan ürün fiyatları temel beslenme ihtiyaçlarımız bile birer lüks haline getirdi. Hükümetin genel yaklaşımı ise bu işin sorumluluğunu gıda teröristlerine yüklemek oldu. Daha evvelinde soğan stokçusu olarak suçüstü yaptığımız bu yeni teröristler! Bırakın güvenli gıdaya, güvensiz olanına bile ulaşamamızın sorumlusu ilan edildiler. Devlet gayet büyük bir ustalıkla kendi sorumluluğunu gizleyerek biberin patlicanın kaç kurşun ettiğinin hesabını yapmaya itti bizleri. Fakat aç karınların gurultuları hamasileşen bu lafları bastırmış olacak ki yoksulların iliklerine kadar hissettiği kriz, yerel seçimlerin kaderini dahi belirledi.

Tarımsal çöküş artık gizlenemez çıplaklığıyla ortalıkta duruyor. Uzun yıllardır duymadığımız kendine yeten yedi ülkeden birisi olduğumuz hikâyesi, ne yazık ki mutsuz bir şekilde sonlandı. Aslında bu yaşadıklarımızın asıl hikâyenin fragmanı olduğunu belirtmeliyiz. Tarımsal girdi olarak adlandırdığımız tarımsal ürünlerin tohumu, toprak işlemede kullanılan çeşitli ekipmanlar, mazot ve gübrenin fiyatı bir önceki yılla karşılaştırıldığında tablo az çok netleşecektir. Örneğin geçen sene kullanılan DAP gübresi fiyatının 1,20 TL'den, ekim döneminde 3,80 TL'ye yükselmiş 2018'de hasat edilen üründe kullanılan mazot 4,80 TL iken bu

Geçmiş yıllara göre ortalama iki kat artan ürün fiyatları temel beslenme ihtiyaçlarımız bile birer lüks haline getirdi. Hükümetin genel yaklaşımı ise bu işin sorumluluğunu gıda teröristlerine yüklemek oldu.

sene hasat edilecek ürün için kullanılan mazot dönem başında 6,35 TL'den satılmıştır. Çiftçiler bu durumu ancak borçlanarak aşmaya çalışmış ancak girdi fiyatlarındaki artışla baş edebilecek satış fiyatları ve araçların payı tüketicilere pahalılık olarak yansımıştır. Maliyetteki yükseliş yaklaşık olarak %55 olmuştur. Tarımsal üretimin bu şekilde gitmeyeceği mızrağın çuvala sığmadığı çok açıktır. Tarımda köklü değişikliklere gidilmesi çok yakıcı bir halde ortada durmaktadır. 2003 yılından beri aynı iktidarın yönetiminde olan tarım her geçen sene bir öncekinden daha da kötüye doğru gitmektedir.

Bu kötü gidişe karşı çeşitli önlemler alınmaya çalışılsa da her önlem sorunu daha da büyütmeden öteye geçememiştir. Örneğin kırmızı et fiyatlarının artışının asıl sebebinin artan maliyetler olduğu ortadayken bu maliyetleri düşürecek önlemler alınmak yerine et ithalatı yapılarak fiyat artışlarının önüne geçilmeye çalışılmış, bu durumun sonucu ithal etle rekabet edemeyen küçük üreticiler piyasadan daha hızlı çekilmeye başlamış, et üretiminde hammadde açığı büyüdükçe piyasaya et arzı azalmıştır. Yeterli üretim olmadıkça çözüm yurtdışından daha fazla et getirilmekte aranmış ve bunun neticesinde yerli üretim daha da azalmıştır. Bu kısır döngüyü hızlandıran başka bir unsur da büyüyen ekonomik krizin sonucu olarak pahalı da olsa kaliteli ürün alma yönünde oluşan tutumun tüketim gücünün düşmesiyle kadük kalmasıdır.

Şöyle ki, ESK aracılığıyla ithale dilen Karkas et, 28 TL'ye mal edilirken tüketiciye doğrudan pazarlanmak yerine Bim, A 101 ve Migros zincir marketlerine 19 TL'den verilip tüketiciye gene 28 TL'den ulaştı. Aradaki farkın nereden karşılandığını sanırım herkes tahmin edecektir. Ucuz et macerası yurttaşlara kaliteli et olarak değil şirketlere kâr olarak yansıtıldı. Tercih vatandaşın ucuz gıdaya ulaşmasına değil şirket kârından yana yapılmış oldu. Yanlış anlaşılmalarda önüne geçmek üzere şu notu düşmek gereklidir. Mezbaha sisteminin yarattığı yabancılaşma ve canlıları tüketim nesnesi olarak gören türcü ve endüstriyel yaklaşım bizden uzaktır. Üstteki paragrafta bahsettiğimiz şey haliyle böyle düşünmeyen-düşünemeyecek olan yaklaşımın çözüm önerisi olarak getirdiği şeyin bile çözüm olmadığını daireye dair durum tespitidir.

III.

Bir gecede değişen hayatların varlığının devam ettiğini 12 Eylül sonrasında da OHAL dönemi boyunca bizler, KHK tehdidi ile tekrar tekrar hatırlamıştık. Ancak bir gecede değişen bakanlık yapısı, gerçeği söylemek gerekirse bizler için bile sürpriz oldu.

Kamu faaliyetlerinin serbest piyasa faaliyetlerinden en önemli farkı ilkinde temel gayenin kamu hizmeti olup kâr merkezli olmamasıdır (olmamasıydı).

Gece hareket eden son otobüsün yolcu sayısının az ya da çok olması otobüsün seferinin varlığı için temel etmen olamaz. Tabii ki Melih Gökçek gibi şahsiyetlerin dinazor ya da Transformers takıntısı ile yaptığı "kamu hizmetlerinin" kamu hizmeti olmadığı farkında olarak bu cümleyi kuruyoruz. Aslanan kâr üretmeye çalışmadan kamunun bütününe hizmet verebilmektir. Kamunun görev, yetki ve sorumlulukları piyasanın insafına terk edilemeyecek kadar mühimdir. Herkese ait olanın herkeste kalabilmesi bir avuç seçkinin avuçlarını ovuşturarak buradan kazanacağı kârı düşünmesinin tam karşısında uzlaşamaz bir yer alır. Ülkeyi bir anonim şirket gibi yönetmeyi planlayanlar bizleri pek de şaşırtmayan bir yaklaşımla, eğitimi özel okul patronuna, sağlığı özel hastane patronuna, ekonomiyi damada, turizmi ise tur firması sahibine verdiler. Tarım ise çok uluslu bir tarım firmasının temsilcisi olan ama asıl faaliyeti Telekom firmasında çalışmak olan Sayın Bekir Pakdemirli 'ye teslim edildi. Tarımla ilişkisi çocukluğunda zeytin bahçesi sahibi olan ve içerisinde hobi amaçlı hayvanlara sahip bir aileye mensup olmasıydı. Zaten kendisi de Tarım Bakanı olarak seçilmesine şaşırdığını tüm samimiyetiyle defaatle belirtmişti.

Aklımızda oluşan soru ise var olan tarım sisteminin yabancı olan bir şirket çalışanının tarıma getireceği yeniliklerin ne olabileceğiydi. Neticede var olan paradigmanın dışından sürece dahil olan bir anlayışın geçmişin tortularından bağımsız olarak karar verme şansının olması çok küçük de olsa bir ihtimaldi. Bu ihtimal gerçekleşmedi tabii ki. Tarım ve Orman Bakanlıklarının birleşmesiyle oluşan yeni bakanlıkta değişen hiçbir şey olmadı. Tabii bakanın daha önce çalıştığı telekomünikasyon şirketinden birkaç kişinin bakanlıkta etkin karar verme yetkisiyle yanında çalışmaya başlaması hariç. Duyduğumuzda hepimizi şaşkına çeviren, tüm il Tarım ve Orman Müdürlerinin bahsedilen şirket yetkililerince mülakata alınıp bu mülakattaki performanslarına göre görevden alınması gibi olaylar vakayı adiyedendi.

Yapılmaya çalışılan ve ölü doğacağı peşinen belli olan tüm reformlar kaçınılmaz sonla yüzleşti. Ucuz et için yapılan müdahale, eti daha da pahalı hale getirdi. Süt fiyatlarına yapılan cüzi artışla (25 krş) süt fiyatları 2 TL oldu ancak yeme gelen zamlar "süt-yem paritesinde" (1 kg sütle 1.3 kg yem alınabilmesi kuralı) olumlu hiçbir değişikliğe yol açmadı. Buğday, arpa, soğan patates, soya, mısır, ayçiçeği ve hatta saman gibi çoğu gen kaynağının menşei olunan ürünler sıfır ithalat vergisiyle ülkeye girmeye başladı. Buğday hasadının hemen başında 85 kuruşa satılabilen buğdayın kg fiyatına karşılık 1.38 TL masrafla ithalat yapıldı. Piyasayı regüle ederek üreticiyi korumak maksadı olan TMO ve ESK gibi kuruluşlar tamamen işlevsiz halde sembolik yapılar olarak kaldı. Hatta mevcut ithalatlar bu kurumlar üzerinden yapılmaya başlanarak üretimi bitiren yapılar haline dönüştürüldü. Kırdan kente göçü engellemek amaçlı yapılan Genç Çiftçi projesi birkaç 3. sayfa haberi dışında silinip gitti. Projeye hayvan sağlayacak olan ve ihalesiz bir biçimde teminatçı firma olarak seçilen şirketin usulsüzlükleri nedeniyle neredeyse tüm yönetiminin tutuklanmasına rağmen, Bakanlığın bu konudaki hataları tartışılmadı bile.

Et ve Süt Kurumu'nun "2017 Yılı Sektör Değerlendirme Raporu'na göre, canlı hayvan ihracatı tamamen sıfırlanırken, 2017 yılında küçükbaş canlı hayvan ithalatı % 4581 oranında, Büyükbaş hayvan ithalatı ise %72 olarak gerçekleşti. Kasaplık ithalatı büyükbaş için % 397, damızlık küçükbaş ithalatı ise % 757 oranında arttı. 1990 yılında 27 milyon 856 bin hektar olan tarım alanları, 2017 yılında 23 milyon 375 bin hektara geriledi. TÜİK verilerine göre 2017 yılında toplam nüfusun %92,5 il ve ilçe merkezlerinde yaşarken yalnızca

"kırk bin köyden birer kişi
göçüyor kırk bin kişi
kırk bin köyden onar kişi
göçüyor yarım milyon
ya elliser yüzer kişi?
göçüyor milyon milyon
vatanda vatan
güzel beyler
hanımlar
kusuyor bütün köyler
insanlarını
kusuyor kasabalar
baştanbaşa bütün ülke
kusuyor insanını!
bu eziklik
bu hırçınlık
güzel beyler
hanımlar
bu sınırsız tedirginlik
acaba nerede biter?
nasıl başlar acaba
şenlikli günleri bu toprakların?"

Hasan Hüseyin Korkmazgil

Fotoğraflar: Zişan Kürüm

Kamu görevinin esası kâr amacı gütmeyen doğrudan doğruya kamu hizmetiyken, doğası gereği tek amacı kâr olan şirketler birleşecek ve bu melezlemeden 2023 yılında 100 Milyar Dolar, 2030 yılında ise genel bütçeden pay almasına gerek olmayacak kadar büyük bir holding kurulacak!

%7,5'lük bir oranın belde ve köylerde yaşadığı anlaşıldı. Yaşamlarımız Kropotkin'in deyiimiyle Az miktarda Tüketen Üreticiler ve Az Miktarda Üreten Tüketiciler olarak bölündü. Var olduğu düşünülen "kırdan yaşayanların kentte yaşayanları besleyeceği" öngörüsü üzerine kurgulanan işbölümü kadükleştirdi. Çiftçi özel bankalar başta olmak üzere sözde çiftçi kuruluşları olan Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlanarak ayakta kalmaya çalıştı. Son iki kuruma olan borçların yaklaşık 6 senedir hatırı sayılır bir faizle erteleniyor olması, kitlesel iflasların önünü kesme de üretimin artmasına çözüm olamadı. 5488 sayılı Tarım Kanunu'na göre Gayrisafi Milli Hâsılının %1'inden az olmaması koşulu ile verilmesi gereken tarımsal desteklemeler genelde seçim rüşveti olarak kullanılmasına rağmen ne alanı ne vereni memnun edebildi.

IV.

Çinlilerin meşhur bedduası "ilginç zamanlarda yaşayasın" tam da bu günleri tarif etmek için söylenmiş olmalı. Şöyle ki, tüm bu karamsar tablonun üstüne Hazine ve Maliye Bakanınca açıklanan Ekonomik Reform Paketi tarımda yeni bir serüveni getirdi hayatlarımıza. Tesadüfler silsilesi sonucu önce tarımla ilgili sitelere, sonra merkez medyaya (havuz medyası hariç) düşen bir haber büyük bir şaşkınlık yarattı; tarımda ekonomik reform çalışmasının sonucu olarak; "Tarımda Milli Birlik Projesi".

Bu projeye göre özetle, Tarım ve Orman Bakanlığı, taşra teşkilatı ve Tarım Kredi Kooperatiflerinin % 35, bakanlığa bağlı kuruluşların (TİGEM, TMO, ESK, ÇAYKUR, AOÇ vs.) %15 ve özel sektöre ait firmaların %50 hisse payına sahip oldukları bir holding haline getiriliyor. Evet, yanlış okumadınız bir bakanlık çoğu uluslararası sermaye gruplarıyla ortak olan özel sektörle birleşip bir holding haline geliyor. Bu durum faaliyetlerinin bir kısmını serbest piyasaya havale etmek gibi örneğin özel okul, özel hastane açılmasına izin vermek gibi bir durumun çok daha ötesinde. Suyun özelleştirilmesi, meraların işgali, çiftçinin borç batağına sürüklenmesi, tarımsal

üretimin tüm alanlarda küçülüyor olmasından çok daha kaygı verici bir tablo bu.

Öncelikle üreticiyi asla rekabet edemeyecekleri sermaye gruplarının insafına ve de yasal yetkilerine bırakmak, örgütsüz olan çiftçiyi tamamen üretimden çekilmeye zorlamak, kamuda çalışan ve güvenilir gıda dağıtım ve tüketimine dair kontrol görevi yapan kamu emekçilerinin halk sağlığına dair tüm çalışmalarını bitirmektir. Kamuda çalışanlar açısından ise belirsizlik daha da büyüktür. İş güvenliğinin ortadan kalkacak olması, daha öncesinde özelleştirilen kurum emekçilerinin yaşadığı "Havuz Problemi" ile tekrar karşılaşmasını getirecektir. Hele de mevcut iktidarın atamalarda hakaniyeti ortada iken belirsizlik ve soru işaretleri daha da büyümektedir. Daha önceden belirttiğimiz gibi kamu görevinin esası kâr amacı gütmeyen doğrudan doğruya kamu hizmetiyken, doğası gereği tek amacı kâr olan şirketler birleşecek ve bu melezlemeden 2023 yılında 100 Milyar Dolar, 2030 yılında ise genel bütçeden pay almasına gerek olmayacak kadar büyük bir holding kurulacak! İsmi Semerat Holding olacak Yerli ve Milli Projemiz kamuoyuna sızdıktan sonra büyüyen tepkiler nedeniyle 25 Nisan'da Cumhurbaşkanına sunulması düşünülürken, önce 25 Mayıs'a sonra ise Eylül ayında yapılacak Tarım Şurası sonrasına ertelendi. Ancak gözüken şu ki, cin şişeden çıkmıştır. Bu haliyle olmasa dahi bu mantık başka yollarla tarıma müdahalede bulunacaktır. Tabii biz izin verirsek.

V.

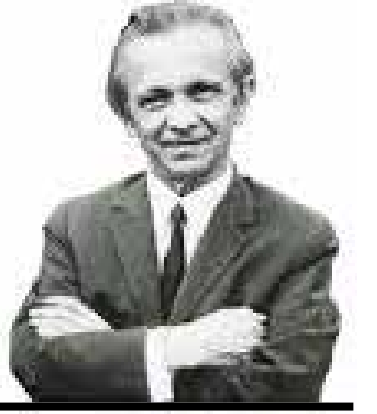
Kolcuların terörü türkülere ve bu coğrafyanın kolektif belleğine yazıldıktan yıllar sonra yeniden başka bir şekilde vücut buluyor. Tekrar eden ekonomik krizler, dış borçlar, tarımın gözden çıkarılması, paralel bütçeler, emperyalizmin tarıma yetkilendirilerek dâhil olması...

Halil Efe'ye ve İbrahim Çavuş'a borcumuza ve duyduğumuz saygıya, toprağa ve hayata olan sorumluluklarımıza, kısacası yarınlarımıza sahip çıkmak hepimize görevdir.

SOLFASOL, ANKARA SANAT ve NÜZHET İSLİMYELİ Ressam

Önder ŞENYAPILI

Günümüzde, **Solfasol** Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi ve 9 yıldır bizimle. Geçmişte Ankara'nın bir "sanat" dergisi vardı: **Ankara Sanat**. 22 yıl boyunca aralıksız yayımlandı. İlk sayısının basım yılı 1966; kurucusu ve yayıncısı ressam **Nüzhet İslimyeli** (1913-2005) idi.

Bu üç yıl derinize kusur bulanları susuturacak, kötümserlere gem vuracak, iyimserlere umut verecek bir prova devresidir."

Adı Ankara kentiyle özdeşleşmiş ressam **Eşref Üren**'in aynı yılki değerlendirmesi:

"Zaman-ı evailde Ankara'da bir dergi çıkarmıştık 'Ar' adlı, battı. Tekrar yaşatmak istedik, zorla değil, yaşamadı. Göz değmesin, Allah nazardan saklasın, sayın Nüzhet İslimyeli, Ankara Sanat'ı delikanlılık çağına kadar getirdi."

Dergi 4. yaşına basarken **Nurullah Berk**'e göre bir prova devresi sona ermekte, **Eşref Üren**'e göre delikanlılık çağına girmektedir. Daha enaz 18 yıl (belki de daha uzun bir süre) yaşayacağını aklında geçiren yoktur.

Nüzhet İslimyeli yalnızca Ankara Sanat'ı 22 yıl (belki de daha uzun süre) yaşatma tansiyonunu göstermekle yetinmemiş, dergi kapsamında ödüllü resim, yonut (heykel), grafik, fotoğraf, seramik, şiir yarışmaları da düzenlemiştir. **Eşref Üren** 1973 yılında yazar ki:

"...şu sayın Nüzhet İSLİMYELİ devlet gibi adam. Biz ödüllerin sadece Devlet Resim ve Heykel sergilerinde verilmesine alışmışız da..."

Ankara Sanat'ın düzenlediği ödüllü yarışmalardan birinde soldan Muhtar Aykın, A. Doğançay, Ali Karsan, İvon Karsan, Maide Areli Feyza Özsoy, Güney Haşmetoğlu, Naciye İzbul, Eşref Üren, Nüzhet İslimyeli, Afife Ecevit, Münip Özbeni Saim Belir, Lütfi Çetin, Naile Akıncı, Sevda Koçoğlu, Mehmet Gürbay, Oturanlar Arel, Nuri Abaç, Ömer Hatipoğlu, Mebruke Arel, Cihangir Vefa Öztürk, K. Günay.

**(1995 tarihli "Nüzhet İslimyeli" kitabından)*

"Devlet gibi adam"lığına yanı sıra on parmağında on becerisi olan bir sanatçıdır **İslimyeli**. 92 yıllık ömrüne resim, yonut yapımı, karikatür, şiir, tiyatro oyunu ve roman yazarlığı sığdırmıştır.

İstanbul Harp Okulundan mezun **İslimyeli** Karikatürist **Cemal Nadir Güler**'in öğrencisi olmuştur. 1951 yılında Ulus gazetesinin düzenlediği karikatür yarışmasında Birincilik Ödülünü alır. 1948 yılında ise "Anasının Biricik Kızı" adlı komedi oyununu yazmıştır. İki günbölük (tefrika) romanı olduğu biliniyor.

1960 yılında kendi isteğiyle ve albay rütbesiyle emekli olduktan sonra Asker Ressamlar Derneğine katılır ve derneğin başkanlığını üstlenir bir süre. Daha sonra, 1970 yılında **Celal Esat Arseven, Malik Aksel, Numan Kemal Pura, Ferit Apa, Cafer Bater, Cemal Güvenç ve Hikmet Duruer** ile birlikte kurduğu "Suluboya Ressamlar Grubu" nun organizatörlüğünü yaşamının sonuna kadar sürdürmüştür. 1971-1978 yılları arasında Kültür Bakanlığı Danışma Kurulu Üyesi olarak görev yapan İslimyeli, 1965 yılında yazdığı "Asker Ressamlar ve Ekoller" başlıklı kitabından sonra üç ciltlik "Türk Plastik Sanatçıları Ansiklopedisi"ni 1973 yılında iki ciltlik "Bir Geziden İzlenimler"i yazar. Bu yapıtlarından başka "Ülkemize Onur Kazandıran Sanatçılar" (1970), "Sanat Terimleri Ansiklopedisi" (1973), "Türk Resim

Sanatından Desenler" (1977), "Suluboya Resim Sanatı Tarihi" (1982), "Türk Resim Sanatından Örnekler" (1985), "Nüzhet İslimyeli" (1990), "Sanatta Her Tükenişi Bir Coşku İzler" (1996), "Sanatın Doğuşu" (1996), "Yaşam Öyküm" (1999), vb. başlıklı kitapları izler.

Kitaplarından kimileri

Gerek Ankara Sanat dergilerinin tek tek sayıları, gerekse İslimyeli'nin anılan kitapları günümüzde "on-line sahaflarda" bulunmaktadır. Dolayısıyla, bu sayfalarda yer alan dergi ve kitap görsellerinin üzerinde belirtilen sahaf sitelerinin logoları görülmektedir.

Kişisel kitaplığımda "Nüzhet İslimyeli" başlığıyla yayımladığı 1990 tarihli kitabı var. Yazının başında yer alan **Nurullah Berk** ve **Eşref Üren**'den alıntılar bu kitaptan. Bu kitap benim için özel bir önem taşıyor. Öncelikle, kitabın bir kopyasını 12.9.1991 tarihini düşerek adıma imzalamıştır **İslimyeli**. Kitapta hakkında görüşlerine yer verdiği kişiler arasına beni de katmıştır.

1985 yılının Nisan ayında "İslimyeli'nin Suluboyaları" başlıklı kısacık bir yazım yayımlanmıştı Ulus gazetesinde:

"Doğa güzelliklerini elbirliğiyle bitiremediğimiz Türkiyemizin bu güzelliklerini ölümsüzleştirmek istemiş sanki Nüzhet İslimyeli. Son yıllarda 'Turistik' diye bir sözcükle anılmaya başlanan yurt köşelerini fırsatına konu edinmiş. Ağaçları, genç dağları, yeşili, denizi, denizin maviden laciverte uzanan renkleriyle ve de tarihsel kültür mirası varlıklarıyla Türkiye'nin özlem duyulan yörelerinden görünümle usta bir fırçadan çıkmış olarak dolduruyor Doku Sanat Galerisinin duvarlarını."

Solfasol gazetesi ve **Ankara Sanat** dergisinin ortak özelliği birer özveri ürünü olmaları.

Ankara Sanat'ın henüz 4. Yaşına basarken, yani 1969 yılında ressam **Nurullah Berk** aşağıdaki görüşünü iletir yayımcıya:

"Ankara Sanat'ın gösterdiği devamlılığı tebrik etmek isterim. Üçüncü yolunuzu doldurmuşsunuz. Tecrübeyle biliyorum ki, bu bir rekordur Türkiye için. 'Güzel Sanatlar', sonra bizim 'Ar', daha sonra yine bizim 'Yaşayan Sanat', 'Esi', son olarak 'Akademi', koskoca Güzel Sanatlar Akademisi'nin o güpgüzel ve lüks dergisi hepsi birer birer ölmediler mi? Bir dergi güzel sanatlara, resime, heykelle vermeye görsündü kendini. Ölümü mukadderdi."

Bu kaderi sizin 'Ankara Sanat'ınız kırmış görünüyor. Üç yıl dile kolay, kimbilir ne zorluklar atlattınız, bu üç yılı aşip bugüne gelmek için.

Hepsi bu!

Bu satırlarıma yer vermek için telefonla arayıp son kertede nazik ve sizli bizli bir dille, "kitabında yer vermek için izin" istediğini anımsıyorum. Çok şaşırmıştım. Elbette olumluydu yanıtım. "İzin istemeye ne gerek var"dı.

İslimyeli ile 1980'li yılların ikinci yarısında İhlamur sokaktaki işliğinde yüz yüze ilk kez görüştüğümüzü anımsıyorsam da, İhlamur Sokakta AST (Ankara Sanat Tiyatrosu) karşısındaki yapıda **Ferit Apa**'nın "Doğuş" adlı sanat galerisi o sıralar varlığını sürdürüyor muydu anımsamıyorum. Aradan neredeyse 35 yıl geçmiş! Galerinin başkentini sanat yaşamında unutulmaz bir yeri olduğu kesin. Dönemin ünlü sanatçıların kurucuları arasında yer aldığı bir sanat galerisi

olduğuna **Ayşe Kulin**'in "Dürbünümde Kırk Sene 1941-1983" başlıklı anılarında anlattıkları kanıt gösterilebilir.

Eşinden ayrılıp İstanbul'dan Ankara'ya (iki küçük çocuğuyla birlikte) dönüp baba evine yerleşen **Ayşe Kulin**, kendi deyimiyle "deliler gibi" iş aramaktadır. "Hem sefareterde, hem iş yerlerinde". Umudunu yitirmek üzereyken bir telefon gelir:

"Ankara'da tam da Ankara Sanat Tiyatrosu'nun (AST) karşısında bir resim galerisi açılmak üzereydi. Sponsoru Ferit Apa olan galeriyi, ressam Orhan Peker ve heykeltıraş Dünder Elbruz birlikte açıyorlardı. Galeriye

bir müdür lazımdı, (...) uçarak gittim randevuya ve işe alındım. (...) Babam, Ferit Apa'nın adını duyunca memnun olmuştu. Ankara'da saygın bir matbaacıydı Ferit Bey. Babamla tanışıyorlardı. Ben de babamın içi rahat diye memnundum. Sonra annemi de memnun edecek bir durum ortaya çıktı, işim saat ikide başlayacaktı. Sabahları galeride ressam ve yazar Fahir Aksoy bekleyecekti. Fahir Aksoy da annemin yuvayı, ilk ve ortaokulu okuduğu Gedikpaşa Amerikan Mektebi'ndendi." (s. 380)

Ayşe Kulin'in Doğuş Galerisi anıları o yılların sanat dünyası hakkında da somut ipuçları sunar:

"Evden galeriye ulaşmak en fazla yirmi dakika sürüyordu.

"Hoş geldin, kız!" diyordu Fahir Aksoy, derinden gelen sesiyle. Biraz oturuyordu benimle, sonra akşam yedi sularında geri dönmek üzere gidiyordu. Saat yediye kadar sergiyi bekliyordum, çok kişi gelip sergiyi geziyordu ama kimse resim almıyordu. Resimleri ancak annemin, babamın resimsever olduğunu bildiğim dostlarına, bir de yabancı diplomatlara satabiliyordum. Annemin beni zamanında sefaretlere sürüklemesinin faydasını görmeye başlamıştım. Tanıdığım sefirler, sefir eşleri vardı. Çoğu, görev yaptıkları ülkenin ressamlarından bir eser almayı içtenlikle istiyordu. Onlara adeta danışmanlık yapıyor, tavsiyelerde bulunuyordum. Resmin öneminin kavranmaya başladığı bir dönemdi." (s. 382)

Hangi sergilerin yoğun ilgi gördüğünü, hangilerinin prim yaptığını, galeriye gelip gidenlerin kimler olduğunu, galeri kapandıktan sonra nerelere gidildiğini de anlatır Ayşe Kulin:

"Özellikle Orhan Peker'in atlarıyla kuşlarının, Fahir Aksoy'un nahif tablolarının, Nuri İyem'in köylü kadın portrelerinin prim yaptığı bir yıld. En sükseli açılışlar ise Dünder Elbruz'un zincirlerle, demirlerle, hatta kaporta parçalarıyla yaptığı heykellerin ve Aliye Berger'in

gravürlerinin sergilendiği sergilerde yaşanmıştı. Ankara'nın hatta İstanbul'un tüm sanatçıları, yazarları, sosyetenin kalburüstü insanları akın akın gelmişlerdi. (...)

Doğuş'taki hayatım bir rutine oturmuştu. Akşamüstleri saat altıya doğru, başta Dünder Elbruz ve Orhan Peker olmak üzere sanatçılar birer ikişer buluşma yerleri olan galeriye gelmeye başlıyorlardı. Ressamlar, özellikle AST'ın oyuncularını, şairleri, yazarları, eşleri, sevgilileriyle gelirlerdi Ben galeriye leblebi ve fındık fıstık tedarik ederdim, onlar konyak getirir, yediden itibaren yavaş yavaş demlenmeye başlıyorlardı. Saat sekizden sonra, galeriyi kapatır, yemeğe giderdik. Ben her gece katılmazdım ama genellikle, Cinnah Caddesi'ndeki Sanat Evi isimli lokale veya Karadeniz Balık Lokantası'na gidilirdi." (s.383)

Türkiye'nin güzelliklerini yansıttığını yazmıştım. Oysa **İslimyeli** dünyanın güzelliklerini de aktarmıştır. Münih'den, Göttingen'den, Chalones (Fr.)'dan, St. Gohtar-İsviçre'den, Treuyes - Fransa'dan, Alexandre Köprüsü- Paris, Zug-İsviçre'den, Porte Fino, Venedik'ten adlı tabloları, (yukarıda andığım kitabında yer alan) örnekler. Daha niceleri var kuşkusuz.

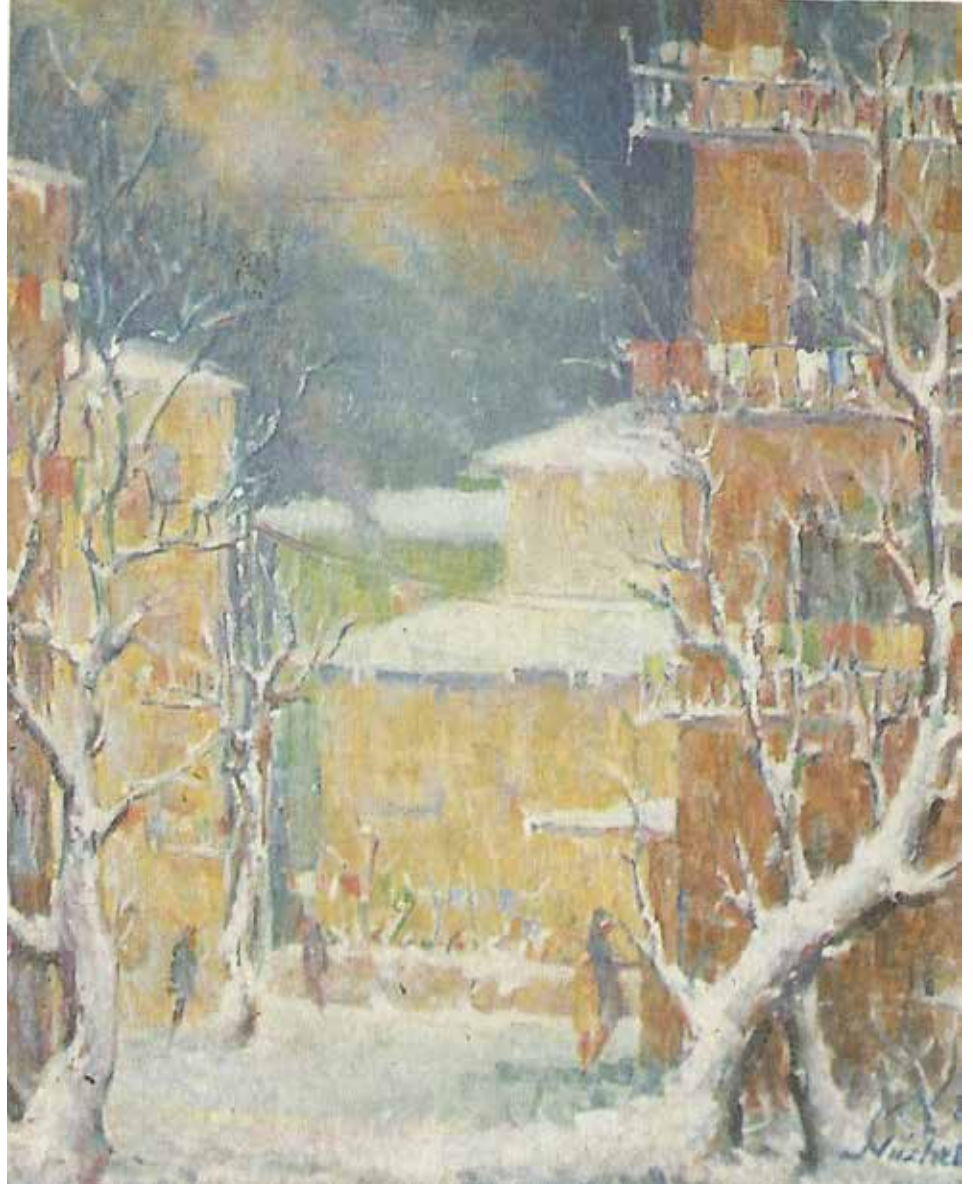
Elbette Ankara görünürleri de var. "Nüzhet İslimyeli - 1995" kitabında bulunan "Bahçeli'de Kar", "Ankara Bozkır", "Bahçeli'de Kış" yaşadığı kente nasıl baktığını gösteren örnekler.

Her şeyin ötesinde **İslimyeli**'yi yaşadığı kente canlılık getiren, Ankara sanat yaşamını hareketlendiren, yayınlarıyla sanata katkıda bulunan, özellikle bir sanat dergisini 22 yıl özveriyle yaşatan biri olarak anmalıyım. Anmalıyız.

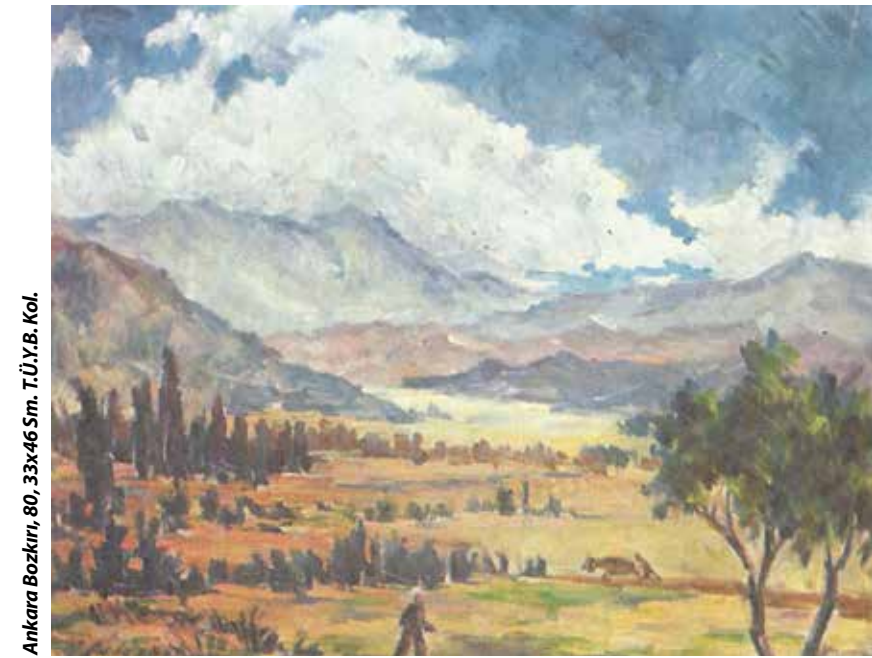
Solfasol'u yayımlayanların bir anlamda **İslimyeli**'nin anısını taze tuttuklarını düşünüyorum.

Bahçeli'de Kar, 74, 35x50 Sm. Suluboya Kol.

Bahçeli'de Kış, 83, 60x50 Prestuval Ü.Y.B. Kol.

Ankara Bozkır, 80, 33x46 Sm. T.Ü.Y.B. Kol.

2 Ayşe Kulin: Dürbünümde Kırk Sene 1941-1983, Everest, Mart 2017

3 Bir başka suluboya resim ustası Püştüne doğumlu Ferit Apa (1909-2017) 1932 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Eğitimi Bölümü ve 1937'de resim, grafik (baskı resim) ve, 1967 yılında Ankara'nın ilk özel sanat galerisi olan Doğuş Sanat Galerisini kurmuştur. Galeride; Orhan Peker, Fikret Otyam, Turgut Zaim, Aliye Berger'in sergileri açılmıştır. (ÖŞ)

4 Trabzon doğumlu Orhan Peker (1927-1978) "Onlar Grubu" ressamlarından. Bir dönem Ankara'da yaşamıştır. (ÖŞ)

5 İstanbul Güzel Sanatlar Fakültesinden mimarlık diplomasını aldıktan sonra Pennsylvania Üniversitesinde Peyzaj Mimarlığı Bölümünde yüksek lisans yapan, Dünder Elbruz (1922-1973) ODTÜ'de benim de hocam olmuştur. (ÖŞ)

6 Türkiye'nin önde gelen naif resim ustaların biri olan Fahir Aksoy (1917-2008) aynı zamanda gazeteci ve sanat yazarıydı. (ÖŞ)

7 Galeri açıldığı yıl ve Kulin'in ilk görevli olarak atandığı dikkate alınınca, 1967 yılı. (ÖŞ)

Polonyalı bir Ankaralı Janusz Szprot'un Ardından...

Zeynep Ömür YILMAZ

1990 yılından beri ülkemizde yaşayan, Polonyalı müzikolog, müzisyen, besteci, aranjör ve eğitmen Janusz Szprot, 2 Temmuz sabahı, bir süredir savaştığı hastalık yüzünden aramızdan ayrıldı. Ardında birçok dost bırakarak... Hastalığını bilsek de, onun enerji dolu, müzik ateşiyle yanan yüreğinin böyle ansızın duracağını kimse tahmin edemezdi. Bir gün tamamen iyileşip, hastayken bile çıktığı sahnede yerini almalydı; ona böylesi yakışırdı. Ama onu gülümseyerek hatırlayan, ona borçlu hissedene, bilgisinden, görüşlerinden yararlanmış birçok öğrenci, müzisyen, şimdinin eğitimcisi bu kadar çok insanı ardında güzel anılarla bırakmak da galiba herkese nasip olmazdı.

İlk defa sanırım 2011 yılında Mimarlar Derneği'nde çaldığı bir konserde bir şarkı söylemek için sahneye çıkmıştım. Eline tuttuğum tabletle şarkının notası vardı, fakat maalesef şarkı iki sayfadı. O zamanki acemiliğimle bir piyaniste hem çalıp hem sayfa değiştirmesinin, bir de üstelik tabletle mümkün olamayacağını düşünmemiştim. Bana epeyi kızmıştı sanırım ve haklıydı da. Sahnede öğrendiğim ilk şeylerden biridir bu galiba. Daha sonra Samm's Bistro'da bu kez kağıt notayla karşıındaydım...

2014 yılında Polonya'da katıldığım Pulawy Jazz Workshop'ta aynı sahnede olabilmıştım yine ve 2016 yılında da bana onunla söyleşi yapma şansı nasip olmuştu. Yine Solfasol için bir araya gelmiştik ve dolu dolu iki saat bana kendini ve Türkiye'deki serüvenini

anlatmıştı. O söyleşiden onu, onun sözleriyle anlatabilmek adına birkaç alıntı yapmak istiyorum.

Kendisini en çok hangi uzmanlığı ile tanımladığını sorduğumda,

"Bana göre, müziğe ilk adım attığım günden şu ana kadar ki hayatımın tamamı belli bir noktaya ulaşmak için bir yol, bir rota... Kendimi ilk olarak caz piyanisti ya da eğitmen olarak değil, piyanoda caz çalan bir müzisyen, eğitmenlik yapan bir müzisyen ya da müzikolog olan bir müzisyen olarak görüyorum. Her müzisyen eninde sonunda belli bir sanat kademesine gelebilmeli. Öncelikle müzisyen müzik yazabilme yeteneğine sahip olmak zorunda. İkinci olarak müziği sahnede sergileyebilme yeteneğine sahip olmalı. Üçüncü olarak müzisyenin müzik teorisine hakim olması ve eğer eğitmense bunları öğrenciye aktarabilme ve diğer müzikleri kritik etme yeteneğine sahip olması lazım. Dördüncü olarak da müzisyen kesinlikle çok iyi bir müzik dinleyicisi olabilmeli... Benim müzik kariyerimde bu dört yetenek arasında doğru bir uyum var. Bazı müzisyenler sadece biri üzerine daha çok durabilirler ki bu normaldir, kişiden kişiye değişebilir, ancak ben bu dördünde de aktif olmak istiyorum." demişti. Son ana kadar neden bu kadar aktif çalıştığını bu cümleler anlatıyor sanırım.

Ve tabii ki hiç unutamayacağım zihin temizleme yöntemi:

"Müziğin birçok fonksiyonu var: Eğlenmek için olabilir, film müziği olabilir, dini amaçlı olabilir, enerji verici olabilir ama aynı zamanda iyileştirici bir tarafı da vardır. Benim kendi müzik eczanem var örneğin. Sokakta bazen kötü müziklere maruz kalmak durumunda kalıyorum ve bu yüzden hasta hissediyorum kendimi. Çünkü hiçbir zaman müzikleri sadece duymuyorum; dinliyorum, elimde olmadan. Kötü görüntülerden korunmak için gözlerinizi kapatabilirsiniz, ama duymak zorunda kaldığınız müzikler için bir şey yapmanız mümkün değil. Bu müzikleri duyduktan sonra eve geldiğimde, müzik eczaneme gidiyorum ve tüm o duyduklarımı silecek başka müzikler dinliyorum ve zihnimi temizliyorum."

Ardında bıraktığı dostları için onun da söyleyecekleri vardı:

"Hayatım boyunca birçok ulustan insanlarla çalışma fırsatım oldu. Benim en iyi ve en yakın arkadaşlarım Türkiye'den..."

Sevgi Can Yağcı Aksel'in tanımıyla Polonyalı bir Ankaralı olan Janusz için şimdi sözü onu daha iyi tanıyan, onunla uzun süre çalışma şansına sahip olmuş çok önemli iki caz vokalist ve eğitmenine bırakmak istiyorum.

Janusz, umarım ne kadar sevildiğini bir yerlerden izliyorsunuzdur. Huzur içinde uyu...

Sevgili Hocam, Ustam, Ağabeyim, Arkadaşım Janusz..

Do Widzenia...*

Sibel Köse - Mimar, Vokalist, Eğitmen

Janusz Szprot'la tanıştığım da 80'li yılların sonuydu; ODTÜ'de mimarlık bölümünde öğrenci olduğum zamanlar. Bugün adeta kendi içinde minik bir kent yapısında olan Bilkent Üniversitesi o zamanlar henüz yeni kurulmaktaydı, rektörlük ve birkaç bina vardı sadece. Derslerin çoğu barakalarda yapılıyordu. Polonya'dan caz müzisyenlerinin geleceğini duyan meraklı gençler olarak bu atölyelerde buluştuk, bugün her biri ülkemizde müzik adına, caz adına önemli işler yapan arkadaşlarımla ilk kez orada birlikte müzik yaptık. Ardından yine Janusz'un daveti üzerine ilk kez yurt dışına çıkıp Polonya'da bir yaz okuluna gittim, hayatımdaki en değerli insanlardan biri olan sevgili Ajlan (Büyükburç) ile orada tanıştım. Polonya'nın komünizmden yeni çıktığı dönemlerdi. Janusz Szprot'un müzisyenliğinin yanı sıra genç insanlara değer veren eğitimliliği, ülkeleri ve müzisyenleri bir araya getiren organizasyon yeteneği, besteciliği, aranjörlüğü, yol göstericiliği gibi pek çok farklı yönüne şahit oldum yıllar içinde. Son derece disiplinli, çalışkan ve üretken biriydi. Şarkıcılara özel bir sevgisi ve desteği vardı. Eminim bugün şarkı söyleyen tüm genç arkadaşlarımda onun el yazısıyla yazılmış notalar, aranjmanlar, hiçbiri yoksak kulaklarına küpe olmuş tavsiyeler vardır. Polish-Turkish Jazz Connection, Manhattan Big Band, Young at Hearts gibi pek çok grubun şefliğini yapan Janusz'un adeta bir köprü gibi ülkeleri, nesilleri, müzisyenleri birleştirdiğine şahit oldum hep. Yıllar içinde onun sayesinde o kadar çok

kez Polonya'ya gidip geldim, birbirinden güzel insanlarla tanıştım ki ikinci vatanım desem yanlış olmaz sanırım. İlk dönemde şarkı söylemek konusunda verdiği destek zaman içerisinde eğitimliliğe de yansdı. O olmasaydı hayatım nasıl olurdu düşünemiyorum bile. Benim gibi çok kişinin kalbine, ruhuna dokunmuş olduğunu biliyorum. Bizler onu hatırlayıp, ışığını yansıttıkça varlığını hissedeceğimizi biliyorum.

Şimdilik hoşça kal sevgili hocam, ustam, ağabeyim, arkadaşım Janusz..

Do widzenia..*

* hoşçakal

Dağ gibi piyanist, dağ gibi adam...

Meltem Ege - Vokalist, Eğitimci, Akademisyen

Janusz Szprot'u kaybettik, inanamıyorum, henüz sindirebilmiş değilim. Sahnedeki ilk karşılaşmamızı daha dün gibi hatırlıyorum: 2005 yılında başçı Murat Ulus ile birlikte çaldıkları bir mekana gitmiştim -ben daha yeni yeni caz standartları öğreniyordum o sırada. İki kişiyle beraber çıkıp birkaç parça söylemiştim, bak o zamandan beri çalışıyorduk; 14 yıl. Janusz o ilk andan itibaren beni meslektaşısı olarak kabul etti ve bana yüzde yüz güvendiğini hissettirdi. Bu güven, benim müzik hayatımın temel taşlarından biridir. Sahnedeki kuvvetimi de bu sevgi ve güvene borçlu olduğumu yıllar sonra anladım. Meğer yanımda bana inanan, beni destekleyen, sevgi ile müzik yapan ve sahnede iyi vakit geçirmeyi bilen böyle güzel insanlarla yetişebildiğim için ne kadar şanslıymışım. Ne kadar güzel bir sahne kültürü almışım.

İstisnasız her görüştüğümüzde, konser ya da değil, müthiş bir sevgi gösterirdik birbirimize. Kahkahalar, kucaklaşmalar. Türkiye'den ayrılıp da ziyarete geldiğimde "Uçağının indiğini şehrin elektriğinin değişmesinden anlıyorum, hissediyorum" derdi. Bu yüzden "Magnetic Lady" derdi bana. Çok özleyeceğim desteğini, sevgisini, güler yüzünü, müziğini. Ankara'da Samm's Bistro'da, Ruhi'de, Hayal Kahvesi'nde o kadar keyifli anılarımız oldu ki. Her hafta yeni bir parça ya da düzenleme yapar, Murat Ağabeyi zorlamak için tam sahneye çıkarken önüne koyardı notaları. Festivaller, konferanslar, neler neler yaptık beraber...

Janusz müziğe olduğu kadar eğitime de çok önem verirdi. Yurt dışına taşınmamdan memnun olmasa da, doktora yaparak akademik dünyaya atıldığımı öğrenince çok sevinmişti. Her yaz Türkiye'yi ziyaret ettiğimde de bana hangi konularda araştırma yaptığımı, neler okuyup öğrendiğimi ve neler yazdığımı büyük bir ilgi ile sorardı. Eğitim ile ilgili konuşmayı çok severdik. Hatta birlikte yaptığımız iki TEDx konuşmasının ilkinde konumuz onun eğlence ve eğitimin birleşiminden oluşan "edutainment" ismini verdiği eğitim felsefesi idi. Müzik yapma eylemini sevdirmeye odaklı, iyi vakit geçirmenin önemsendiği ve kişiye has repertuvarlardan oluşan bir eğitime inanırdı Janusz. Bilkent Üniversitesi'nde verdiği derslerin yanı sıra, özel piyano derslerinde de öğrencilerinin teknik ihtiyaçları ya da zevklerine

uygun besteler yapar, onları o bestelerle ilerletirdi. Öğrencilerini kendi bestelerini yapmaya ve yaratıcılıklarını geliştirmeye de teşvik ederdi. Her yaz Polonya'ya arabayla gider, orada workshop düzenlerdi. O kadar kişide payı vardır ki Janusz'un, o kadar kulak ve kalp yetiştirdi ki saymakla bitmez.

Onu çok özleyeceğim kesin; bu yaz Türkiye'yi ziyaret ettiğimde ilk defa ona sarılamayacağım. Ama biliyorum

ki size şimdi söylediklerimin hepsini zamanında ona da söyleyebilirdim, çünkü birbirimize sevgimizi hiçbir gün esirgemedik. Keşke daha fazla kayıt yapsaymışız ama... Sonsuza kadar sürecekmış gibi geliyordu o zaman; dağ gibi piyanist, dağ gibi adam.

Seni çok seviyorum, Janusz, biliyorsun. Huzur içinde uyu.

Özgür, Eşit ve Daima Aşkın Kazandığı Yarınlar için

Queer Eye

Ali Burak

Haziran ayını seviyorum. Sadece bu ayda doğduğum ya da yazı başlatan ay olduğu için değil; pride zamanının ve onur yürüyüşlerinin başlamasıyla birlikte tazelenmenin ve her sene kendini tekrarlayan o baş döndürücü özgürlük umudunun simgesi olduğu için de seviyorum güzel haziranı. Bu umudu içinde barındıran ay başlamışken, söz konusu başlangıçla yakından alakalı bir televizyon şovundan bahsetmek istedik bu yazıda, Netflix'in dünyaca ünlü televizyon programı Queer Eye.

Kendilerine verdikleri isimle "Fab Five" (fabulous five; muhteşem beşli), 7 Şubat 2018'de hayatımıza ilk kez girdiklerinde acaba bu denli başarılı olacaklarını tahmin etmişler miydi bilemiyoruz. Program temelde, mesleklerinde oldukça başarılı beş eşcinsel erkeğin queer bakış açısıyla, çoğunlukla düzcinsel erkeklere giyim, kişisel bakım, dekorasyon, mutfak, özsaygı ve sosyal ilişkiler konularında danışmanlık sağlama ve hayatlarını kendi deyişleriyle "bir üst seviyeye taşımaları", hayatlarına bir yön vermeleri üzerine kurulu. Üçüncü sezonunu da tamamlayan seri bu sebeple birbirinden bağımsız ve her seferinde farklı bir katılımcının ele alındığı bölümlerden oluşmakta. Her bölümün sonunda hayatı ve temelde "hayat ve insanlara bakış açısı" değişen kişi, daha önceden bir yakını (eş, sevgili, arkadaş, akraba) tarafından programa önerilmiş oluyor ve her bölüm kişinin neden önerildiğini açıklamakla başlıyor. Başvuruların hangi kriterlere göre elenip, seçimlerin ne şekilde yapıldığını tam olarak bilemesek de -sui generis ve izlenme ihtimali yönünden ilgi çekici hikayeler tercih sebebi gibi görünmekte- her bölümün başında elimizde umutsuz, çoğunlukla depresyon belirtileri gösteren ancak değişime açık ve bu değişimi arzulayan bir katılımcı ve hikayesi oluyor.

Burada programdan bahsetmeye kısa bir ara vererek, queer kelimesine yabancı okurlar için yukarıda "queer bakış açısı" ile neyin kast edildiğini açıklamak isterim. İngilizce'de "tuhaf, gülünç" gibi anlamlara gelen ve seksenli yıllara kadar LGBTQ bireyleri küçümsemek için kullanılan bu kelime, daha sonraları bireylerin kendilerini bu kelime vasıtasıyla tanımladıkları ve bir teoriye adını veren çok katmanlı bir kavrama dönüştü. Tüm cinsel kimlikleri ve eğilimleri altında barındıran bir çatı terim olduğu söylenece de, queer teori cinsel kimlikleri etiketlememek gerektiği ve sınırsız, değişken bir kimlik ve eğilim çeşitliliği var olduğuna da dikkat çeker aynı zamanda. Konuya dair en çığır açıcı yazıları yazan düşünürlerden Judith Butler'ın, toplumsal cinsiyetin (gender) oluşum sürecini "performatif" (kişi ve toplum tarafından şekillendirilen, yapıp yıkılarak dönüştürülen, dolayısıyla sosyal ve politik katmanları olan) bir süreç biçiminde tanımlaması queer bakış açısı hakkında bir fikir verecektir sanıyorum.

Fab Five her biri nevi şahsına münhasır, kesinlikle yaşamaktan ve gülmekten fazlasıyla keyif alan beş gay erkekten oluşmakta. İç mimar Bobby Berk, kuaför Jonathan van Ness, modacı Tan France, şef aşçı Antoni Porowski ve sunucu ve kültür

"Program temelde, mesleklerinde oldukça başarılı beş eşcinsel erkeğin queer bakış açısıyla, çoğunlukla düzcinsel erkeklere giyim, kişisel bakım, dekorasyon, mutfak, özsaygı ve sosyal ilişkiler konularında danışmanlık sağlama ve hayatlarını kendi deyişleriyle "bir üst seviyeye taşımaları", hayatlarına bir yön vermeleri üzerine kurulu."

uzmanı Karamo Brown. Her biri kendi yetenek ve alanlarını ilgilendiren konularda katılımcının hayatını yeniden kurguluyorlar. Kültür uzmanının sadece psikolojik destek vermesi ya da Antoni'nin katılımcıya sadece yemek yapmayı öğretmesiyle kıyaslayarak, izleyiciler tarafından en zor işin iç mimara ait olduğuna dair eleştiriler yapılsa da, ben konuya bu kadar yüzeysel bakmamak gerektiğini düşünüyorum. Evet hepsinin yaptığı işler ya da verdikleri emek biçimleri farklı, fakat hepsi bu süreçte katılımcılarla konuşuyor, yer yer kendi hikayeleri ve kişisel tarihlerinden de örnekler vererek bir mutfak, kuaför ya da kıyafet deneme sahnesini son derece dokunaklı, öğretici ya da eğlenceli bir hale dönüştürebiliyorlar. Programın sırrı ve bu denli kabul görmesinin sebebi de tam olarak işte bu empati ve samimiyette gizli. İzleyiciye kendi yaşamı ve yaşamında değiştirmesi gereken başlıklar konusunda fark ettirmeden bir ayna tutuyor ve ufak görünen önemli tüyolar veriyor. İzleyicinin, katılımcının ve fab five'in hikayeleri birbirine karışarak her bölüm sonunda sizi düşünmeye sevk eden bir senteze ulaşıyor. Sevdikleri için yemek yapmak, bir tattan kişisel hatıralar yaratmak, kişisel bakımını ve görünümünü önemsemek, yaşadığı ortamın zihinsel durumunu hangi yollarla etkilediğini fark etmek, korkuları, geçmişini yahut varoluşu ile yüzleşmek başlıklarında bildiklerini gözden geçirmek durumunda kalan katılımcı, özsaygısı ve kendine güveni artmış olarak ayrılıyor programdan. Hikayeler ve değişim sürecinin suni olarak algılanmamasının temelinde, muhteşem beşlinin daima bu birkaç günün değişim için yeterli olmadığı, bunun katılımcı tarafından idame ettirilmesi gereken bir süreç olduğu ve onların yalnızca katılımcıya bu kararı verecek gücü ve yardımı sunduklarını tekrarlamaları yatıyor, böylece yaptıkları işin güzelliğine, verdikleri umuda ve dokunup

değiştirdikleri hayatlara inanıyoruz. Genelde en çarpıcı ve göz önünde olan değişimler dekorasyon ve kıyafet konusunda oluyor gibi görünse de, aslında başlattıkları değişimin depresi çok daha derinlerden yükseliyor. Samimiler ve sınırlara saygılılar, bu programın diğer bir güçlü yanı. Örneğin, fazla kilolarından şikayetçi bir katılımcıya elbette spor yapmasını öneriyorlar, ancak hiç kimseyi aynı güzellik kalıplarına sokmaya çalışmıyorlar. Tan France'ın herkesi kendi vücut özelliklerine uygun giydirerek ayna karşısında harikalar yarattığı bölümler çok ilgi çekici. Katılımcının neler yapabileceğine dair potansiyeli keşfedip, birlikte keyifli ve yüzleşmeye yönelik bir yolculuk başlatıyorlar. Aralardaki her türlü ayrımcılığın karşısında duran, yer yer politik eleştiri içeren ve bazen de queer teoriye ilişkin minik diyaloglar ayrı bir tat katıyor programa. Çoğu kişi bu fikrime katılacaktır sanıyorum, grubun en neşeli ve ilgi çekici figürü Jonathan bence. Alışıldık cinsiyet kalıplarına son derece meydan okuyabilen cesur bir adam, şimdi bu satırları okurken programı izleyenlerin yüzünde oluşan gülümsemeyi görür gibiyim.

LGBTQ dostu bir kanal olduğunu neredeyse her yapımında vurgulayan Netflix'ten gelecek sezonları da yayınlamasını merakla bekliyoruz, henüz izlememiş olanların da ilgilerini çekebildiğimizi ümit ediyorum. Çok eğlenecek, çok hüznlenecek ve yepyeni şeyler öğreneceksiniz izlediğinizde. Düzcinsellik haricindeki cinsel kimliklerin de görünürlük ve toplumsal temsilinin artması adına çok önemli bulduğum bu programın muhteşem beşlisini ayrıca kişisel instagram sayfalarından da takip etmek başlı başına bir keyif.

Özgür, eşit ve daima aşkın kazandığı yarınlarda buluşabilmek ümidiyle, mutlu onur ayları geçirmenizi dilerim.

Happy Pride...

"Programın sırrı ve bu denli kabul görmesinin sebebi de tam olarak işte bu empati ve samimiyette gizli. İzleyiciye kendi yaşamı ve yaşamında değiştirmesi gereken başlıklar konusunda fark ettirmeden bir ayna tutuyor ve ufak görünen önemli tüyolar veriyor."

Yönetmen Mehmet Akif Büyükatalay ile Söyleşi

ORAY

Söyleşi: Enver Arcak

Dünya prömiyeri 2019 Berlin Film Festivalinde yapılan ve en iyi ilk film ödülünü kazanan Oray filminin yönetmeni Mehmet Akif Büyükatalay, Ankara Uluslararası Film Festivalinin "Kino Alman Filmleri" seçkisi kapsamında filmin İstanbul ve Ankara gösterimlerine katıldı. Her iki şehir gösteriminde seyircinin ilgisini çeken filmin yönetmeniyle Oray'ı konuştuk.

Oray filmi sizin okul bitirme projenizmiş, projenin finansmanını okul mu sağladı?

Evet, okulun her öğrenciye verdiği belli bir küçük bütçe var, bununla yola çıktık. İlk olarak senaryoyu yazdığım kısa film olarak planlamıştım projeyi. Baştaki halinde; biri evde, biri camide olmak üzere iki odada geçen bir film. Bu haldeyken projeyi duyan bir televizyon yapımcısı fikri beğenip benimle bağlantıya geçti işi beraber yapmayı teklif etti. Fakat okul projesi olduğunu öğrenince televizyon kanallarının okul projelerine para yatırmıyor olmasından yapamayacaklarını söylediler. Beklemek istemediğimden filmi mevcut imkânlarla çekmeye karar verdim. Yine de sonrasında bir şekilde onlarda da dâhil olmaya karar verdiler ve bütçe desteği verdiler. Okulun imkanlarını ekipman vb. kullandım. Almanya'da 800 bin Euro altındaki prodüksiyon küçük bütçeli proje olarak değerlendirilir ki çok çok altında bir bütçeyle yaptık bu filmi.

Casting (oyuncu seçimi) süreci nasıl yapıldı?

Bilinen iyi oyunculara teklif götürdük öncesinde, öğrenci projesi olduğu için pek ilgi göstermediler. Benim için en önemlisi oyuncu seçimidir. Başrolü oynayacak Oray'ı bulmadan kimseyle casting yapmak istemiyordum, çünkü film o rol üzerine kuruluydu. O yüzden bir seneye yakın başrolü oynayacak kişiyi aradık. Oray'ı oynayan Zejhun Demirov aslında filmdeki yan rol olan Ebubekir'in oyuncu seçimine gelmişti. Onun oyunculuğunu çok beğenince başrolde oynamaya karar verdim. Zejhun'un ailesi 1900'lerin başında Manisa'dan önce Romanya'ya oradan da Almanya'ya göç etmiş, filmde de aynı hikâyeyi kullandık karakter için.

Oray'ın karısı Burcu rolünü oynayan Deniz Orta, Netflix dizisi "Dogs of Berlin"de oynamış, onu nasıl katabildiniz projeye? Oyuncular proje bütçesinin büyük kısmını mı oluşturdu?

Filmde çalışan herkes aynı parayı aldı, sette çalışanından, stajyerine, oyuncusuna kadar herkes asgari ücretle çalıştı. Deniz'in ilk işi aslında Oray filmi, Dogs of Berlin'deki rolü daha sonra bulduğu bir iş. Keza Zejhun Demirov da Oray'ın ardından çok güzel teklifler aldı, yeni Netflix dizilerinde başrolde oynayacağı projeler için anlaştı. Ama oyuncuların hepsinin ilk işi bu film oldu, çoğunun oyunculuk eğitimi de yoktu.

Filmle ilgili hem muhafazakâr hem seküler kesimden nasıl tepkiler oldu, negatif tepkiler aldınız mı?

İki taraftan da aynı dengede negatif tepkiler geldi, daha çok işe ideolojik gözlüklü bakanlar çoğunlukla rahatsız oluyor, çünkü film hiçbir tarafa çekilmiyor. İnsanların ezbere resimlerine zıt olduğu için, onların bakışını desteklemediği için rahatsızlık duyuyorlar. Dindar kesimden olanlar "İslami negatif gösterdin..." derken öte taraftan "İslam propagandası yapıyorsun..." diyenler oluyor.

Filmin böyle bir bakış açısının olduğunun

"Bu tür yapıların içinde büyüdüm, kuran kurslarına katıldım, konuşmalar verdim imamlık bile yaptım. Yani yaşadıklarımın, gördüklerimin çok yansımaları var filmde..."

örneği için neyi gösteriyorlar?

Onu diyemiyorlar işte! Çünkü zor buradan yakalamak, genel konuşuyorlar. Aslında seyircinin kendisini sorgulaması gerekiyor, "ben neden bunu propaganda olarak görüyorum, benim içimde bunu yaratan algı ne?"

Filmin finaliyle ilgili de fazlaca bir yorum yok, açık bitirmişsiniz her şekilde devam edebilir.

Final kısmında imamın söylediklerini "Müslümanın Müslümandan başka dostu yoktur" gibi sanki benim mesajım gibi algılayanlar oldu. Bunun Türkiye'de televizyon dizi kültüründen kaynaklandığını düşünüyorum. Dizi karakterlerinden alışmış insanlar, neye inanacaklarını söylüyor dizi karakterleri insanlar buna alışmış.

Filmin Hagen'le Köln arasında geçiyor olmasının bir anlamı var mı?

Hagen önemliydi burası Almanya'nın Detroit'i gibi, ağır sanayisi var çok göç alan aynı zamanda işsizliğin hat safhada olduğu, insanlar pek yaşamak istemediği bir yer. Hagen ümitsizlik şehri simgeliyor. Din ve aşk arasında kalmış gibi okuyanlar oluyor Oray'ı ama aslında Hagen'le Köln arasında kalmış birisi. Hagen'de elde edemediği özgüveni Köln'de buluyor. Hagen'de tutunamazken Köln'de bir iş var, cemaati var kardeşlik dayanışması kuvvetli. Ev bulmak gibi temel ihtiyaçların çözümünü sağlıyor o dayanışma. Almanya'da büyük şehirlerde kiralar çok yüksek, araştırmalardan ortaya çıkan; göçmenlerin ortalama 7-8 kat daha fazla başvurması gerekiyormuş kiralık ev bulmak için. Burada devletin zaafını filmdeki gibi dayanışmalarla çözüyor göçmenler, Müslümanlar.

Hikayede para ilişkileri ön planda, bu evrensel bir simge olarak kullanılmış bir metafor mu?

Ekonomik durumlar çok önemli, para sıkıntısı olmasa belki Oray farklı davranacak. Ekonomik zorluklar çok büyük faktör, kendinden gelen maçoçlukla ve erkeklikle birleşince Oray'ın çevresi gibi karakterler çıkıyor.

Muhafazakâr bir ailenin çocuğu olduğunuzu söylemişsiniz, kendi deneyimlerinize mi oluşturdunuz filmdeki ayrıntıları?

Evet bu tür yapıların içinde büyüdüm, kuran kurslarına katıldım, konuşmalar verdim imamlık bile yaptım. Yani yaşadıklarımın, gördüklerimin çok yansımaları var filmde.

Almanya'nın Avrupa'daki diğer ülkelere göre göçmenler için avantajlı bir yer olduğunu düşünüyor musunuz?

Fransa'nın yaklaşık 200 yıllık bir göçmen tarihi var ama halen başarısız. Almanya hızlı öğrenen, dinamik bir ülke hemen dil kursu veriliyor artık. Ben işçi sınıfı bir ailenin çocuğuyum ve başka bir ülkede sanat belki okuyamazdım. Bana okulda bir öğretmenim destek verdi sonradan burs aldım bunlar sayesinde sanat okuyabildim. Bence kesinlikle avantaj, Türkiye'de olsam yapamazdım, burada sinema okumak için bile bütçeye sahip olman gerekiyor.

Oray'ın yolculuğu nasıl olacak, yeni projeler var mı?

Yeni işler var Türkiye'de geçen bir film çekiyoruz ama olay evrensel, sadece göçmen Türklük, Müslümanlık hikayesi anlatmak istemiyorum yeni işlerde. Oray, Mayıs'ta Almanya'da ve Sonbaharda tüm Türkiye'de vizyona girecek. Festivallere bir süre ara vereceğim, elbette ki festivallere katılmak güzel ama yazmaktan alıkoyuyor yanı sıra kafanda bir seyirci profili oluşuyor, direkt seyirci geliyor aklıma. Yeni bir şeyler düşünürken sanatçı için güzel bir durum değil. Seyircilerle çok iç içe olunca üretim sürecinde fayda değil zarar veriyor.

Ankara Konser ve Etkinlik Programı

(Seçki: Pınar Özdemir)

Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası (CSO):

3-4 Ekim

Sezon Açılış Konseri

Rengim Gökmen, şef
Güher Pekinel, piyano
Süher Pekinel, piyano

Program:

Ferit Tüzün, Türk Kapriçyosu
Francis Poulenc, İki Piyano ve Orkestra için Konçerto re minör
Peter İlyiç Çaykovski, 4.Senfoni fa minör Op.36

Rengim Gökmen

10-11 Ekim

Reinhard Goebel, şef
Serge Zimmermann, keman
Hanna Herfurtner, soprano
Julia Giebel, soprano
Marian Dijkhuizen, mezzo-soprano
Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu
Koro Şefi: Burak Onur Erdem

Program:

Johann Christian Bach, Amadis des Gaules, 1780
Wolfgang Amadeus Mozart, Keman Konçertosu No.7, re majör K.271
Antonio Vivaldi, Gloria, RV. 589 (Eserin Ankara'da ilk seslendirilişi)

Dima Tkachenko

17-18 Ekim

Birleşmiş Milletler Haftası

Natalia Ponomarchuk, şef
Dima Tkachenko, keman

Program:

Peter İlyiç Çaykovski, Keman Konçertosu, Op.35, Kv.271, re majör
Nikolay Rimski-Korsakof, "Şehrazat" Senfonik Süit, Op.35

24-25 Ekim 2019

Cemi'i Can Deliorman, şef
Can Çakmur, piyano

Program:

Franz Liszt, Prometheus Üvertürü
Franz Liszt, Piyano Konçertosu, No.1, mi bemol majör
Franz Schubert, 4. Senfoni, do minör, "Trajik"

29 Ekim 2019

Cumhuriyet Bayramı Özel Konseri

Program:

(Program daha sonra ilan edilecektir)

7-8 Kasım 2019

Atatürk'ü Anma Konseri

Tolga Taviş, şef
Mehmet Yılmaz, anlatıcı

H.Ü. Devlet Konservatuvarı Şan Bölümü Korosu

Koro Şefi: Çiğdem Aytepe

Program:

Tolga Taviş, "Sensin Atatürk" (Eserin Ankara'da ilk seslendirilişi)

14-15 Kasım 2019

Matthew Coorey, şef
Felix Renggli, flüt

Program:

Antonin Dvorak, Vodnik, "Su Goblinleri", Op.107, Senfonik Şiir
Carl Heinrich Reinecke, Flüt Konçertosu, Op.238, re majör
Dmitri Şostakoviç, 9. Senfoni, Op.70, mi bemol majör

21-22 Kasım 2019

Cemi'i Can Deliorman, şef
Andrey Pisarev, piyano

Program:

Peter İlyiç Çaykovski, Piyano Konçertosu, No.1, Op.23, si bemol minör
Ulvi Cemal Erkin, 2. Senfoni

28-29 Kasım 2019

Michael Wendeborg, şef
Soyoung Yoon, keman

Program:

Mikhail İvanoviç Glinka, "Ruslan ve Ludmilla" Operası Üvertürü
Antonin Dvorak, Keman Konçertosu, Op.53, la minör
Sergey Rahmaninof, 2. Senfoni, Op.27, mi minör

Salı Konserleri – Erimtan Müzesi:

8 Ekim

Sezon Açılış Konseri: Ankara'da İlk Kez:

Murat Cem Orhan / Nazım Hikmet Kuvayı Milliyeden İnsan Manzaraları

Murat Cem Orhan(Besteci, piyano), Evrim Özkaynak (anlatıcı-soprano), Utku Bayburt (bariton), Özgür Özaslan (anlatıcı-basbariton), Burak Ayrancı (viyolonsel) Arda Serindağ (klarnet), Cem Ergunoğlu (ses tasarımı), Kutay Can Doğan (İllüstrasyon), Ceren Demirel (Dramaturji), Gamze Kuş (Tasarım), Ender Akay (Ses)

22 Ekim

Kemanın Genç Yıldızı

Elvin Hoxa Ganiyev (Keman), Cem Babacan (Piyano)

12 Kasım

Üç Usta Birarada

ULUCAN TRİO
Özcan Ulucan (Keman), Ozan Evrim Tunca (Viyolonsel), Birsan Ulucan (Piyano)

26 Kasım

Gökhan Aybulus Piyano Resitali

Bilkent Senfoni Orkestrası (BSO):

12 Ekim 2019

Sezon Açılış Konseri

Christoph Mathias Mueller, şef

Keman sanatçısı Soyoung Yoon, 28-29 Kasım'da Şef Michael Wendeborg yönetimindeki CSO ile Ankara'da

Emalie Savoy, soprano

Program:

A. Weprik, Songs and Dances of the Ghetto, Op.12
M. Ravel, Şehrazad
G. Mahler, Senfoni No.1, Re majör "Titan"

19 Ekim 2019

Pastoral Renkler

Howard Griffiths, şef
Noah Bendix-Balgley, keman

Program:

P.I. Tchaikovsky, Keman Konçertosu, Re majör, Op.35
R. Vaughan Williams, Senfoni No.5, Re majör

26 Ekim 2019

Cumhuriyet Bayramı Konseri

Nil Venditti, şef
Kian Soltani, viyolonsel

Program:

Ü. Akbaş, Nocturne in Red, BSO siparişi, ilk seslendiriliş
S. Prokofiev, Sinfonia Concertante, Op.125
S. Rachmaninov, Senfoni No.1, Re minör, Op.13

31 Ekim 2019

Cadılar Bayramı Konseri (Kostümlü)

Işın Metin, şef
Bilkent Gençlik Senfoni Orkestrası

Program:

E. Grieg, Peer Gynt, Dağ Kralının Mağarasında
M. Mussorgsky, Bir Sergiden Tablolar, Katakombalar, Baba Yaga
I. Stravinsky, Ateş Kuşu, Cehennem Dansı
P. Dukas, Büyücünün Çırağı
J. Williams, Harry Potter, Hedwig's

Theme
D. Elfman, Noel Gecesi Kabusu (Tim Burton Filmi)
J. Williams, Star Wars Episode 5: The Empire Strikes Back, Imperial March

2 Kasım 2019

Zamanda Yolculuk

Christoph Poppen, şef
Dilyara Idrisova, soprano

Program:

G.F. Handel, Hercules, Ah think what ills
G. F. Handel, Hercules, My breast with tender pity
A. Part, Cantus in Memoriam Benjamin Britten
A. Vivaldi, In furore iustissimae irae
B. Bartok, Divertimento, Sz.113

9 Kasım 2019

Atatürk Anısına

Christoph Poppen, şef
Iraz Yıldız, piyano
Yunus Tuncalı, piyano

Program:

W.A. Mozart, İki Piyano için Konçerto, Mi bemol majör, KV.365
L. van Beethoven, Senfoni No.3, Mi bemol majör, Op.55 "Eroica"

16 Kasım 2019

Büyüleyici Ezgiler

Michael Maciaszczyk, şef
Yang Jiang, piyano

Program:

W.A. Mozart, Piyano Konçertosu No.23, La majör, KV.488
A. Dvorak, Senfoni No.8, Op.88

23 Kasım 2019

Koşulsuz Sevgi

Adrien Perruchon, şef

Bilkent Gençlik Senfoni Orkestrası

Tamara Stefanovich, piyano
Program:
P.I. Tchaikovsky, Romeo ve Juliet Fantezi Uvertür
W.A. Mozart, Piyano Konçertosu No.24, Do minör, KV.491
S. Prokofiev, Romeo ve Juliet, Op.64

Yeni Türkü
Sattas

Blue Pack After Party: Kozmonotosman

12 Ekim Cumartesi

MFÖ
Can Bonomo
Norm Ender
Babazula
Blue Pack After Party: Elektro Hafız

13 Ekim Pazar

mor ve ötesi
Cem Adrian
Pilli Bebek
Can Gox
Ekin Beril

Mozarthaus Sanat ve Konser Evi

8 Ekim, Salı
Trio 424 - Oda Müziği Konseri
Baran, Sibelius, Shostakovich
Emma Mali, keman
Aslıhan Gençgönül, viyolonsel
Ezgi Göktürk, piyano

9 Ekim, Çarşamba
Gölgelerinden Doğan Kadın
Besteciler - Şan Resitali
Ayşe Ece Güneşşen, mezzo-soprano
Mert Solmaz, piyanist

12 Ekim, Cumartesi
Mozart Akşamı
Ezgi Lafcı, keman
İlter Vurucu, piyano

16 Ekim, Çarşamba
Umut Kosman, Napolitenler ile Bir Akşam
Umut Kosman, bariton
Elif Akar Kosman, piyano

19 Ekim, Cumartesi
Bright Duo - Flüt ve Piyano Dinletisi
Ceren Dik, flüt
Tutu Aydınoglu, piyano

23 Ekim, Çarşamba
Da Vinci 500, Bir David Hayes Projesi - Dritan Gani
Dritan Gani, kontrabas
26 Ekim, Cumartesi

İspanya Bahçelerinde Geceler - Işık Ece Tezgel Gönül, Piyano Resitali
Işık Ece Tezgel Gönül, piyano

29 Ekim, Salı
Cumhuriyet Bayramı Konseri
Demet Gürhan, soprano
Güler Demirova Györffy, piyano

30 Ekim, Çarşamba
TangoArtı, Tango'nun Yolculuğu
Meltem Anafarta Şendağ, solist
Burak Şendağ, bandoneon
Özge Erdem, keman
Kaan Yüksel, piyano
Onur Aymergen, gitar
Altuğ Bayrak, kontrabas

2 Kasım, Cumartesi
Simay Aydın & Cem Türkay, Flüt ve Piyano Resitali
Simay Aydın, flüt
Cem Türkay, piyano

6 Kasım, Çarşamba
Barno Haknazarova, Piyano Resitali

30 Kasım 2019

Sonsuzluğun Yankıları
Christian Lindberg, şef-trombon
Cem Güngör, trombon
Program:
L. Bernstein, On the Waterfront
J. Sandström, İki Trombon ve Orkestra için Konçerto "Echoes of Eternity"
C. Lindberg, Fake News
L. Bernstein, Batı Yakası Hikayesi, Senfonik Danslar

**ODTÜ Mezunlar Derneği
Vişnelik Çim Amfi Konserleri
Vişnelik Müzik Festivali**

11 Ekim Cuma
Athena
Ceza

#BİRLİKTE
GÜZEL
SUNAR

Vişnelik Müzik Festivali
ODTÜ MD Vişnelik
11-12-13 Ekim 2019

11 EKİM CUMA
ATHENA • CEZA • YENİ TÜRKÜ
SATTAS • KOZMONOTOSMAN

12 EKİM CUMARTESİ
MFÖ • CANBONOMO • NORMENDER
BABA ZULA • ELEKTRO HAFIZ

13 EKİM PAZAR
MOR VE ÖTESİ • CEM ADRIAN • PİLLİ BEBEK
CAN GOX • EKİN BERİL

Sergiler:

Nezih Danyal Karikatür Sergisi,
18 Eylül - 18 Ekim 2019,
Karikatür Atölyesi

Nazım'a Yolculuk,
20 Eylül - 31 Aralık 2019,
Türkiye İş Bankası İktisadi
Bağımsızlık Müzesi sanat Galerisi

**Gaia Art Project: Doğanın İzleri
Resim Sergisi,**
20 Eylül - 9 Ekim 2019,
Galeri Soyut

**Sanver Özgüven: CTRL+P, Üç
Boyutlu Seramik Baskı Sergisi,**
20 Eylül - 9 Ekim 2019,
Galeri Soyut

Göbeklitepe: The Gathering,
21 Eylül - 31 Aralık 2019,
CerModern

**Yeliz Selvi: Nötr Korelasyon
Hikayeleri(m)**
26 Eylül - 10 Kasım 2019,
CerModern

**Biçimler ve Biçim Verenler:
Çağdaş Çek Tasarımı Sergisi,**
28 Eylül- 30 Ekim 2019,
CerModern

İmgeler ve Suretler,

3 - 26 Ekim 2019,
Nurul Sanat Galerisi

**Yapı Kredi Koleksiyonu'ndan
Renkler,**
3 Ekim - 15 Kasım 2019,
Çankaya Belediyesi Çağdaş
Sanatlar Merkezi

**Düşevurum: Nihan Yıldız
Kökdemir Resim Sergisi,**
04 - 15 Ekim 2019,
Çankaya Belediyesi Çağdaş
Sanatlar Merkezi

**Sinan Ayber: Ardıç Bedenden
Gelen Sesler,**
4-14 Ekim 2019,
Çankaya Belediyesi Çağdaş
Sanatlar Merkezi

Taşım: Heykel Sergisi,
4 - 30 Ekim 2019,
Zülfü Livaneli Kültür Merkezi

**Future Perfect: Almanya'dan
Çağdaş Sanat,**
5 Ekim 2019 - 9 Ocak 2020,
Müze Evliyağil

**Ustalardan Karma Resim
Sergisi,**
9 - 26 Ekim 2019,
Sevgi Sanat Galerisi

Meksika: İnsanlığın Mirası,
17 Ekim - 10 Kasım 2019,

Çankaya Belediyesi Çağdaş
Sanatlar Merkezi

Cumhuriyet Sergisi,
29 Ekim - 12 Kasım 2019,
Port Art Gallery

**Yazarlar ve Yapıtlar: Muzaffer
Oruçoğlu,**

22-31 Ekim 2019,
Çankaya Belediyesi Galerisi
Çankaya

**Kuşlar Dardine Konar: Elif
Aydoğdu Ağatekin Seramik
Sergisi,**
31 Ekim - 23 Kasım 2019,
Nurul Sanat Galerisi

NEZİH DANYAL
KARİKATÜR SERGİSİ / CARTOON EXHIBITION
18EYLÜL/SEPTEMBER-18EKİM/OCTOBER2019
AÇILIŞ/OPENING:18EYLÜL/SEPTEMBER-18:30

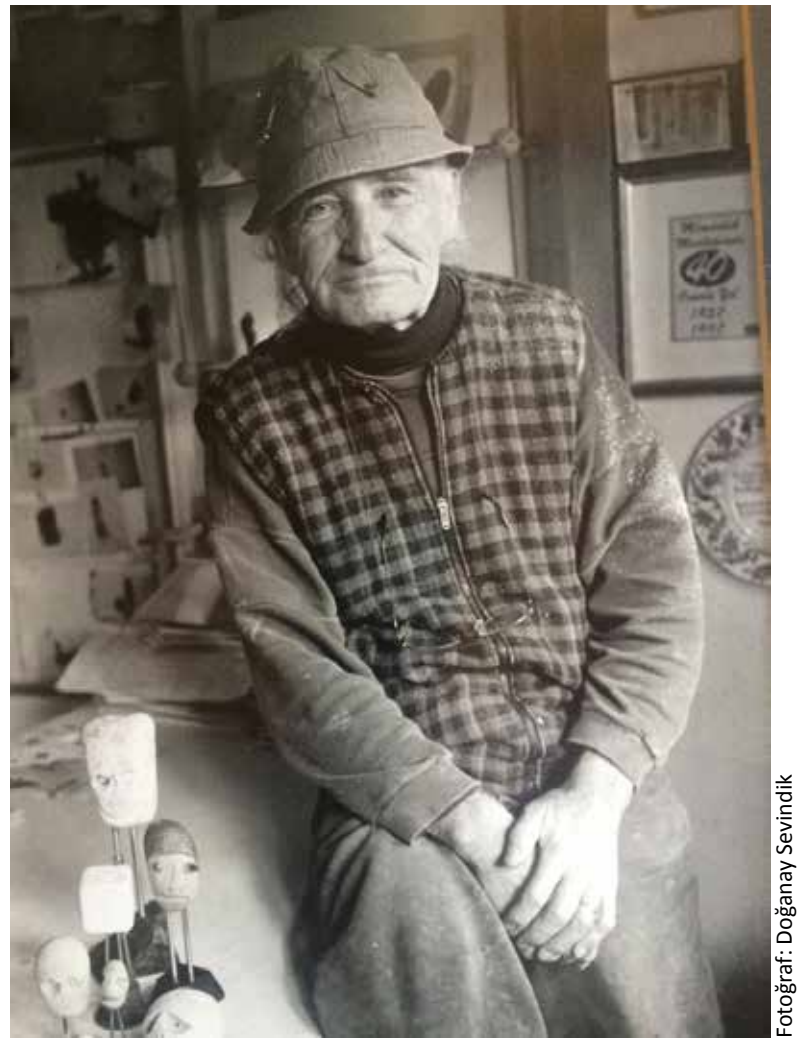
**KARİKATÜR
ATÖLYESİ**
SERGİ SALONU
CARTOON GALLERY

Üsküp Caddesi, 19/A Çankaya/Ankara
0535 625 10 22-0535 461 75 62
karikaturatolye@gmail.com

www.karikaturatolyesi.com
karikatur.atolye
karikatur.atolyesi

Çakıl Taşlarına Şiir Yazan Adam **Necdet Kırımsoy** Anısına Sergi...

Yaşamının büyük bir bölümünü doğal taş ve yapı taşlarından heykel ve her biri heykel sayılabilecek takı tasarımları yaparak geçiren Ankaralı Mimar Necdet Kırımsoy'un ailesi, eserlerini Datça'da meraklılarıyla buluşturdu..

Ham sanat (art brut) çalışmalarının örneklerini sunması açısından yenilikler taşıyan sergi, 19-25 Ağustos 2019 tarihleri arasında Datça Cumhuriyet Meydanındaki Çatal Mağara Sergi Salonunda gerçekleşecek. Ham Sanat kavramının ortaya çıkışı 1940'lara dayanmakta, şekillenmesi ise Jean Dubuffet adındaki bir Fransız ressamın çabalarıyla 1970'lere denk geliyor... Dubuffet, ham sanat temsilcilerini; "mevcut sanat kurallarının ve sınırlarını tanımayan, sadece ortaya koyan, eserlerinin satışını ya da ünlü olmayı dert edinmeyen, yüksek yaratıcılığa sahip" insanlar olarak tanımlamakta...

Sergi, Kırımsoy'un aklından, kalbinden ve ellerinden çıkan tüm yontuların ifade ve anlamdaki zenginliği paylaşmayı amaçlıyor. Öyle ki tek bir yontuda iki-dört, hatta bazen çok daha fazla ifade yakalamak mümkün, diğer yandan ise yontularındaki niceliksel fazlalığa rağmen hiçbir ifade bir diğerine benzemiyor.

2018 yılında yaşama veda eden Kırımsoy'un, mimarlık ve korozyon mühendisliği çalışmalarının yanı sıra doğaya saygısı ve ilgisi taşlara yakınlığını güçlendirmiş. En değerli ve yoğun çalışmalarını ise eşi Doris ile birlikte Datça Reşadiye'deki evlerindeki atölyesinde gerçekleştirmiş.

84 yıllık yaşamında mimar, heykeltıraş ve takı tasarımcısı olarak gerçekleştirdiği üretimlerine ek olarak kendini bir "lithoman" (taşsever) olarak tanımlamış. Yıllarca Türkiye'nin her bir noktasından topladığı her bir taşta yeni anlam ve ruh kazandırmış.

Ailesi bir nevi veda bir nevi yeni bir başlangıç diyerek Çakıl Taşı Şairi'nin eserlerini, Kırımsoy'un yaşamında önemli yeri olan Ankara, İsviçre Lozan gibi şehirlerde, meraklılarıyla buluşturulmasını da amaçlıyor.

Datça Belediyesi, Limani Restoran, Artıkışler, Edebiyat Kedis, Dahtadan İşler, Atölye DE, Atölye Sangaloz, meraklıları, sevenleri ve sevdiklerimizin desteği ile gerçekleşen serginin açılışı 19 Ağustos Pazartesi günü saat 19.00'da.

Serginin ilerleyen zamanlarda Ankara'lılarla da buluşabilmesi dileğiyle...

Bilgi için:

Deniz Kırımsoy Denge,
0 506 273 59 13,
deniz.kirimsoy@gmail.com

Takip için;

web: www.necdetkirimsoy.net
Instagram: @necdetkirimsoy
Facebook: Necdet Kırımsoy anısına